

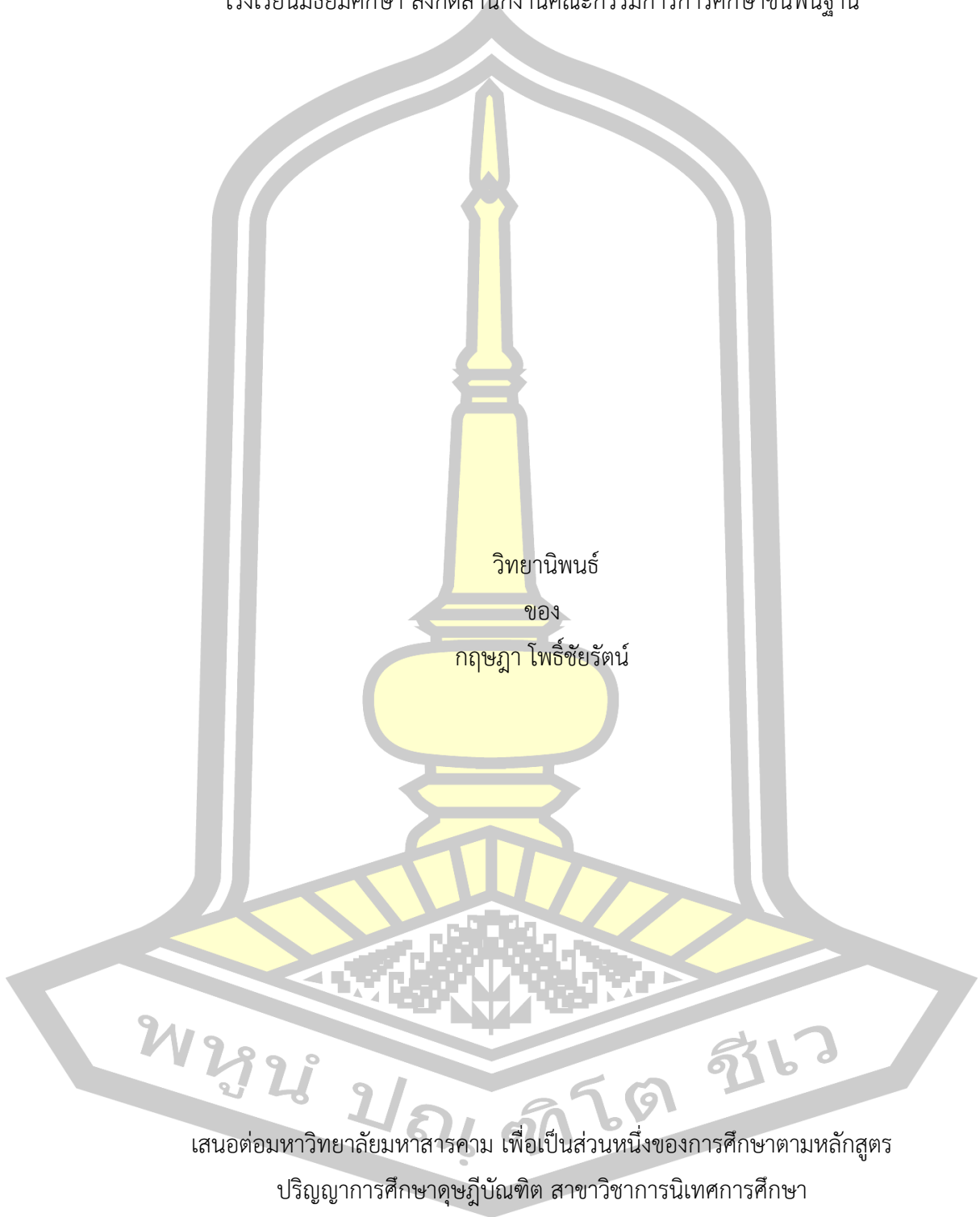
การพัฒนาแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิทยานิพนธ์
ของ
กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา
พฤษภาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิถยานิพนธ์
ของ
กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์

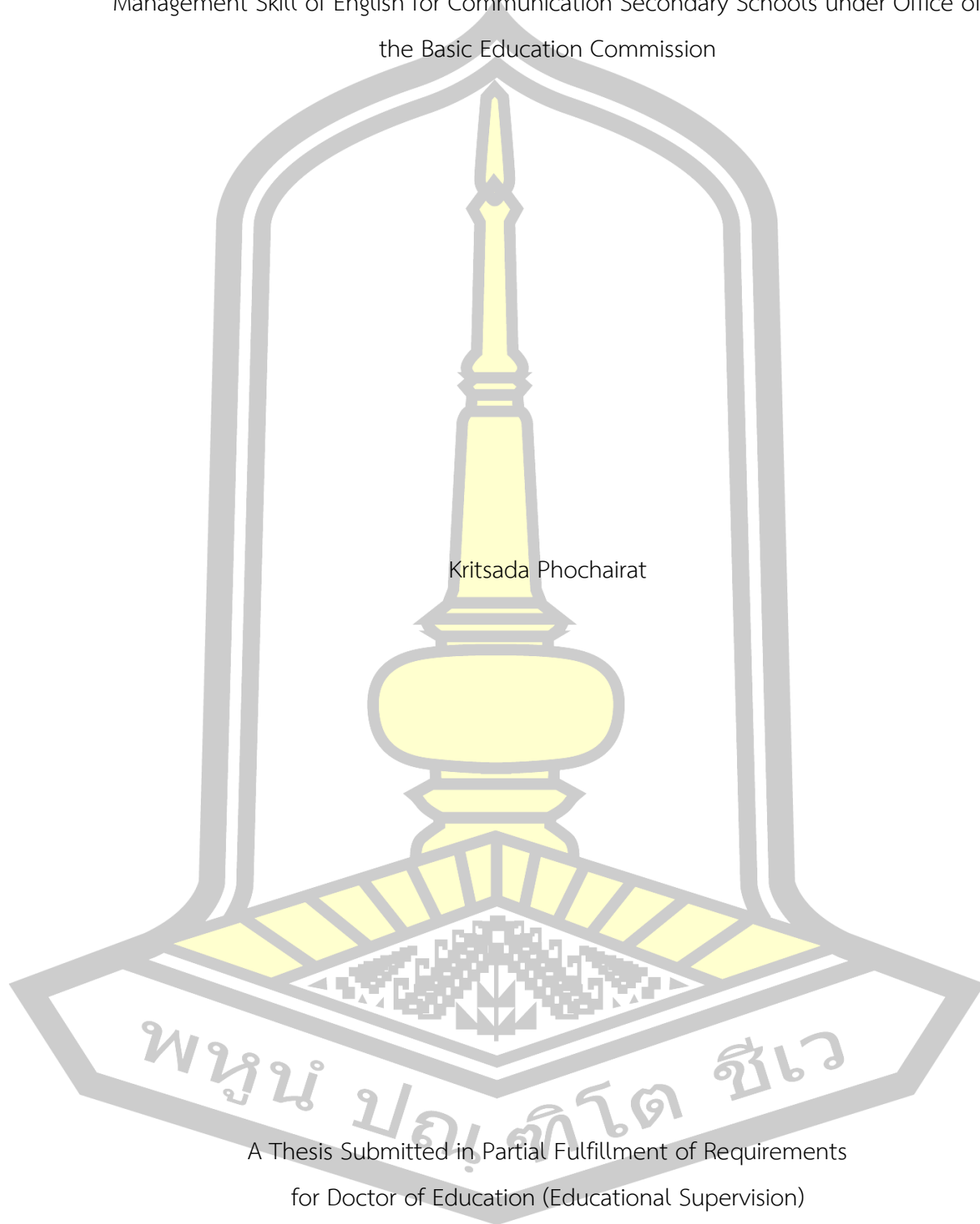
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุขภูบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา

พฤษภาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of an Internal Supervision Model to Enhance Learning
Management Skill of English for Communication Secondary Schools under Office of
the Basic Education Commission

Kritsada Phochairat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Education (Educational Supervision)

May 2021

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุष्ฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

กรรมการ

(ผศ. ดร. ธัชชัย จิตรนันท์)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ไพศาล วรรค้ำ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษาดุष्ฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
ผู้วิจัย	กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ธรินธร นามวรรณ		
ปริญญา	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	การนิเทศการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัยใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

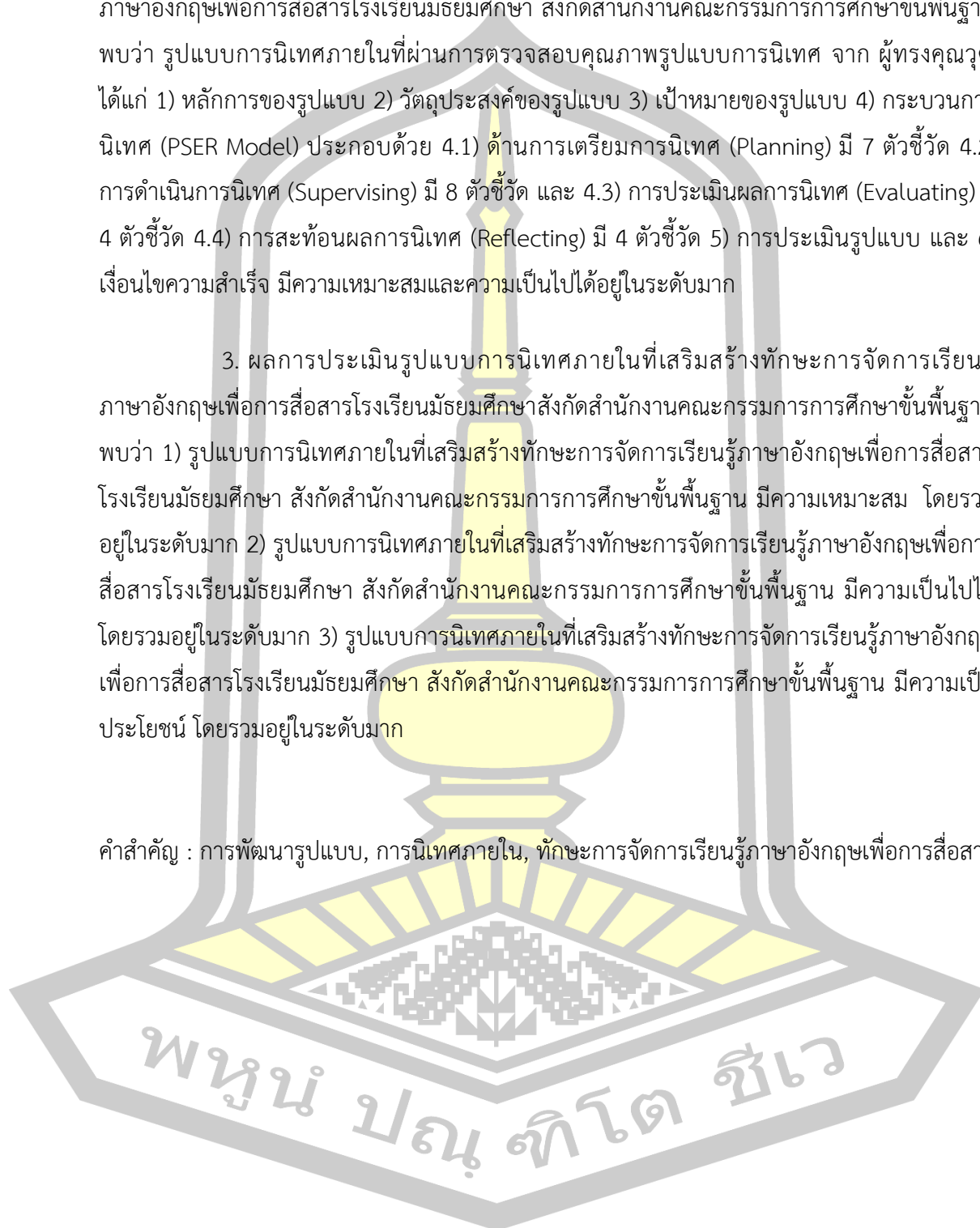
ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. แนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ (Planning) 2) ด้านการดำเนินการนิเทศ (Supervising) 3) ด้านการประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) และ 4) ด้านการสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting)

2. ผลการพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศ จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เป้าหมายของรูปแบบ 4) กระบวนการนิเทศ (PSER Model) ประกอบด้วย 4.1) ด้านการเตรียมการนิเทศ (Planning) มี 7 ตัวชี้วัด 4.2) การดำเนินการนิเทศ (Supervising) มี 8 ตัวชี้วัด และ 4.3) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) มี 4 ตัวชี้วัด 4.4) การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting) มี 4 ตัวชี้วัด 5) การประเมินรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, การนิเทศภายใน, ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

TITLE	The Development of an Internal Supervision Model to Enhance Learning Management Skill of English for Communication Secondary Schools under Office of the Basic Education Commission		
AUTHOR	Kritsada Phochairat		
ADVISORS	Associate Professor Tharinthorn Namwan , Ed.D.		
DEGREE	Doctor of Education	MAJOR	Educational Supervision
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2021

ABSTRACT

The aims of this research were: 1) to study internal supervisory guidelines to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under Office of the Basic Education Commission; 2) to develop an internal supervision model to enhance to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under Office of the Basic Education Commission; and 3) to evaluate the internal supervision model to enhance to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under Office of the Basic Education Commission. Research methodology used was R & D (Research and Development). It was carried out in 3 phases: Phase 1, the study of internal supervisory guidelines to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under Office of the Basic Education Commission; Phase 2, the development of an internal supervisory model to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under Office of the Basic Education Commission; and Phase 3, the evaluation of the model of supervision to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under the Office of the Basic Education Commission.

The results of the study were as follows:

1. The supervisory guidelines to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under Office of the Basic Education Commission revealed 4 key components i.e. 1) the context of planning; 2) the context of supervising ; 3) the context of evaluating; and 4) the context of reflecting.

2. The effects of development of an internal supervisory model to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under Office of the Basic Education Commission found it was consisted of: 1.the principles of the model; 2. the purposes of the model; 3. the goals of the model; and 4. the supervision process; or the PSER Model, including 1) the planning consisted of 7 indicators; 2) the supervising consisted of 9 indicators; 3) the evaluating consisted of 4 indicators; and 4) the reflecting consisted of 4 indicators; 5. the assessment of the model; and 6. the conditions for the success was appropriate and feasible at a high level.

3. The results of the evaluation of the supervision model to enhance learning management skill of English for communication in secondary schools under Office of the Basic Education Commission revealed that 1) the internal supervision model to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under Office of the Basic Education Commission was overall appropriate at a high level; 2) the internal supervisory model to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under Office of the Basic Education Commission was feasible as a whole at a high level; and 3) the internal supervisory model to enhance learning management skill of English for communication secondary schools under the Office of the Basic Education Commission was overall useful at a high level.

Keyword : Development of a Model, Internal Supervision, Learning Management Skill of English for Communication

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและเสียสละเวลาในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ แก่ไขข้อบกพร่อง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

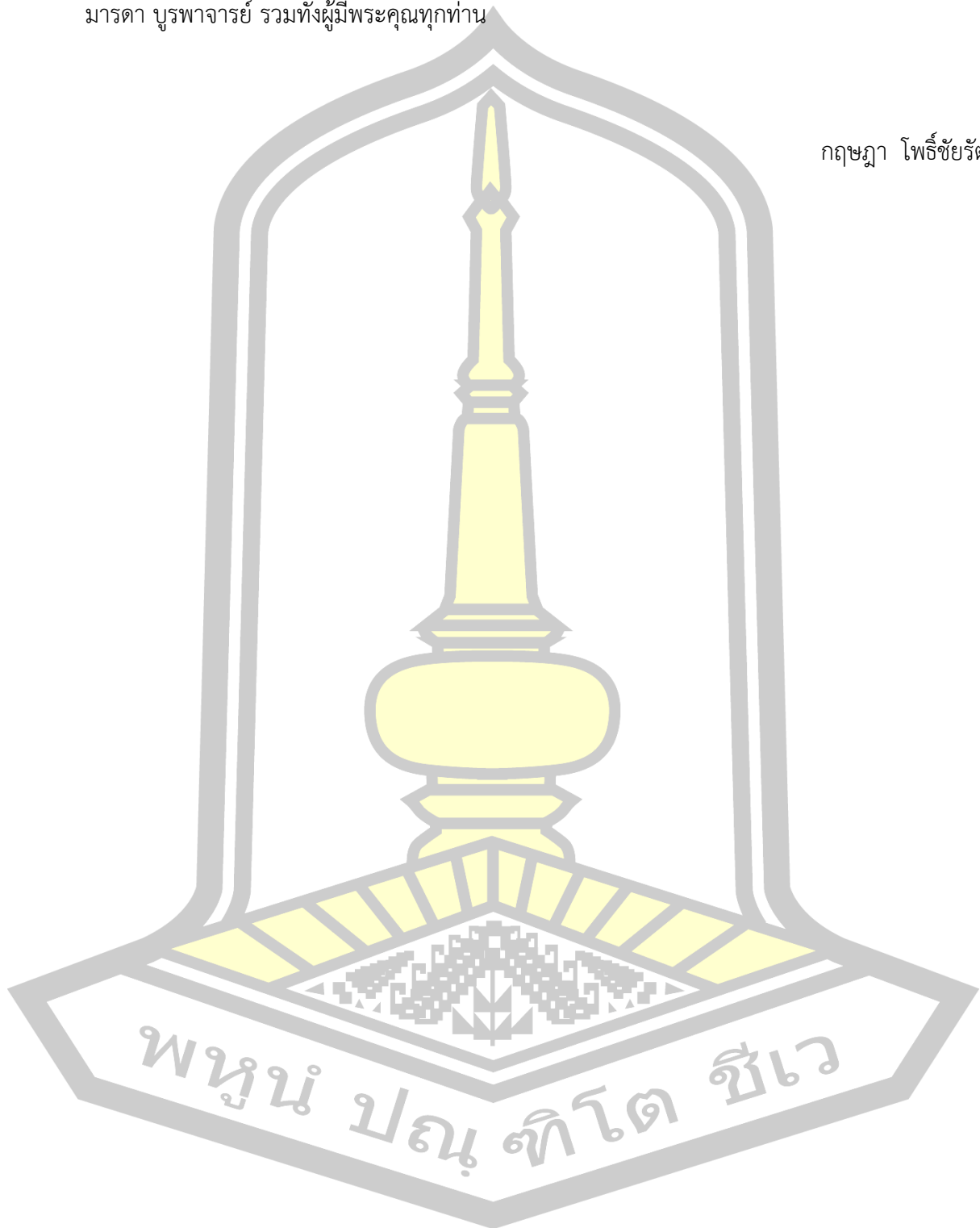
ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี อาจารย์ภาควิชาบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน อาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนากการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนงการ อาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนากการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นามวงศ์ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์ ประธานสมาพันธ์ศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย ดร.สมหวัง พันธะลี อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ในการตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศ ภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ ดร.อัญญารัตน์ นาถธีระพงษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนงการ ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์ ดร.สมหวัง พันธะลี ดร.วีรพงษ์ เทียมวงษ์ ดร.จรัญ น่วมมะโน ดร.อิศ ไชยศิริพันธ์ ดร.อำพา ประทุมชัย ดร.นิพิชน์ เสนารถ ในการตรวจสอบยืนยัน คุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายใน จำนวน 11 ท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำในการ ดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนชุมชนแพศึกษา อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โรงเรียนบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอ เมือง จังหวัดขอนแก่น ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นแหล่งศึกษาดูงานในการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้งานวิจัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยทุกประการ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและ ประเมินผล ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่นทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยในครั้งนี้ จนทำให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแต่ บิดา มารดา บุรพจารย์ รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่าน

กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์

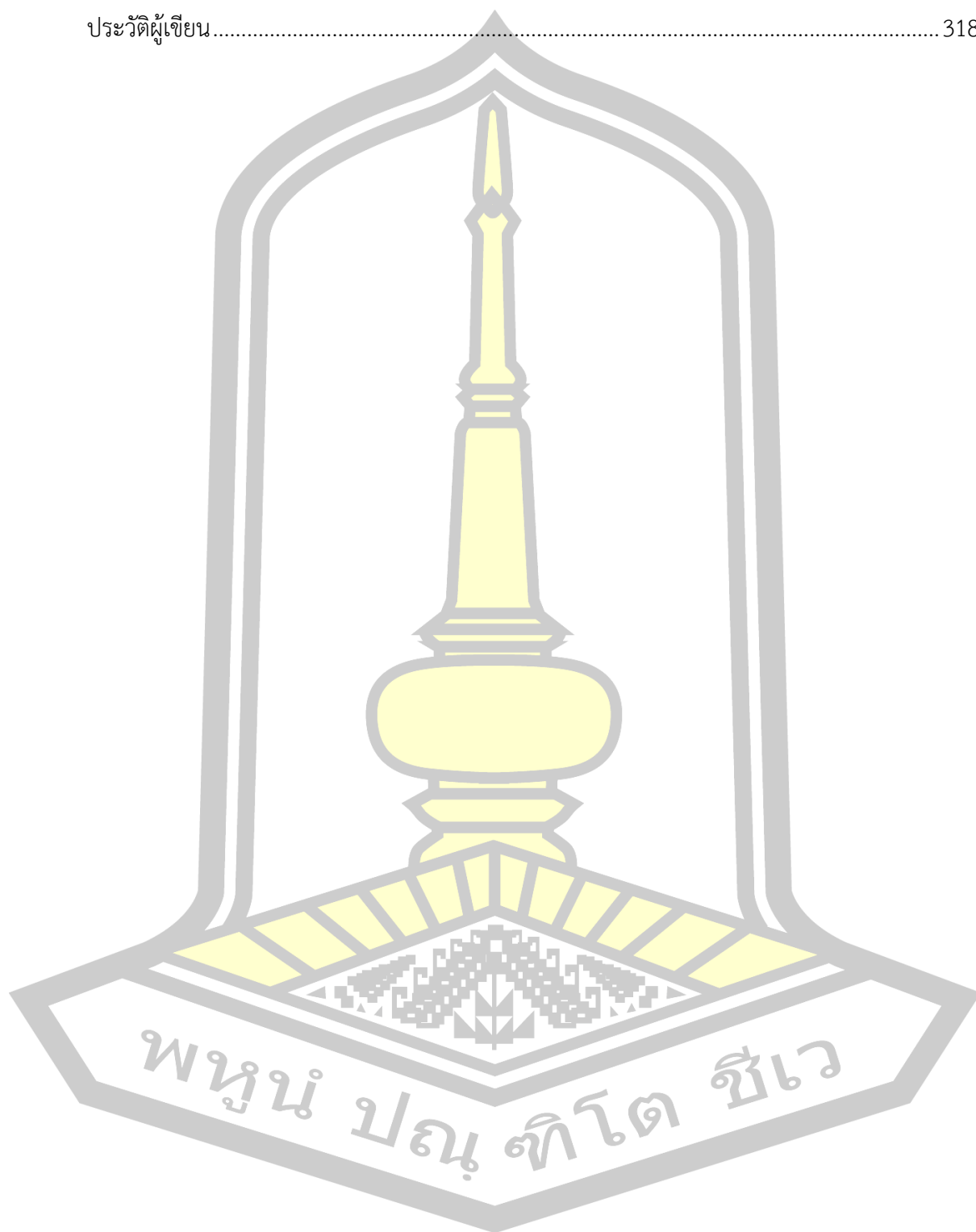

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฑ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา.....	21
แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้.....	48
แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน.....	85
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร.....	114
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	125

งานวิจัยในประเทศ.....	125
งานวิจัยต่างประเทศ.....	143
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	148
ระยะที่ 1 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	150
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	153
ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน...	160
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	164
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	164
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	164
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	165
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	218
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	218
สรุปผล.....	218
อภิปรายผล.....	219
ข้อเสนอแนะ.....	223
บรรณานุกรม.....	224
ภาคผนวก.....	239
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	240
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบยืนยันคุณภาพรูปแบบ	249
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนและหนังสือขอความอนุเคราะห์ศึกษาดูงาน.....	262
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	267

ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรมการวิจัย..... 312
ประวัติผู้เขียน..... 318

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการนิเทศภายในที่ เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	112
ตาราง 2 องค์ประกอบและแนวทางรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	173
ตาราง 3 องค์ประกอบและแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	179
ตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้าง ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	188
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมของร่างคู่มือการใช้รูปแบบและร่าง คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	199
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็น ประโยชน์ของรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	206
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบ และร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	207

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงทฤษฎีการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แบบเลียนแบบพฤติกรรม	34
ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แบบประเพณีสามัญสำนึก	35
ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แบบนักวิชาชีพ	35
ภาพประกอบ 5 แผนภูมิแสดงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ที่นำไปสู่ทฤษฎีที่มีเหตุผล	36
ภาพประกอบ 6 การมีอิทธิพลเกี่ยวข้องของ พฤติกรรม บุคลิกลักษณะของบุคคลและสภาพแวดล้อม	57
ภาพประกอบ 7 ลำดับความต้องการ 5 ชั้น ของ Maslow	63
ภาพประกอบ 8 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Tyler.....	80
ภาพประกอบ 9 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Glaser	80
ภาพประกอบ 10 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Gerlach และ Ely.....	81
ภาพประกอบ 11 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Klausmeier และ Ripple.....	82
ภาพประกอบ 12 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Kemp.....	83
ภาพประกอบ 13 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์	85
ภาพประกอบ 14 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	149

พหุ ประถมศึกษา

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน โลกได้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีการพัฒนาแบบก้าวกระโดด ทำให้กระบวนการในเผยแพร่ข่าวสารความรู้ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ เพราะการพัฒนาแบบก้าวกระโดดนี้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่นำโลกไปสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงแทนที่ (Disruptive Era) ที่จะมีการแทนที่ทุก ๆ สิ่งทุกอย่างด้วยเทคโนโลยี ดังนั้นประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกประเทศก็จะต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และกระบวนการพัฒนาการศึกษาจึงถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญมาก ๆ ที่จะทำให้การขับเคลื่อนนี้เป็นไปโดยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องผ่านระบบการศึกษาที่มีคุณภาพเท่านั้นและการพัฒนาประเทศที่จะมีความหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดแบบยั่งยืนก็เริ่มต้นจากการพัฒนาคนก่อนเป็นลำดับแรก ซึ่งหมายถึงการพัฒนาที่จะประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ก็คือ การพัฒนาที่มุ่งไปที่ตัวคนเป็นหลัก เพราะถ้าคนในประเทศได้รับการพัฒนาอย่างดีก็จะส่งผลให้การพัฒนาในส่วนอื่นเป็นไปได้ง่าย เพราะทุก ๆ กระบวนการของการพัฒนาต้องใช้กำลังคนในการขับเคลื่อนทั้งสิ้น และกำหนดภารกิจเป้าหมายไปที่การพัฒนาที่ก่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนโดยแท้จริง และการจะดำเนินการนี้จึงเป็นหน้าที่และภารกิจหลักของกระทรวงศึกษาธิการโดยตรงที่จะสร้างและพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้น การพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม เป็นคนเก่ง และเป็นคนมีความสุขให้ได้นั้น กระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนทั้งประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวเป็นอย่างดีและได้ดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ฉบับนี้ ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เอาไว้ 6 ยุทธศาสตร์ คือ

- 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
- 2) การผลิตและพัฒนากำลังคน

การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 3) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา 5) การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ความจำเป็นเร่งด่วนในฐานะที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่จะสามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของประเทศต่าง ๆ ในโลกได้ก็คือ การเร่งพัฒนาบุคลากรในประเทศให้มีทักษะความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพราะประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกล้วนแต่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการติดต่อค้าขาย การลงทุน การดำเนินกิจกรรมด้านการต่างประเทศ รวมถึงกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และในกรณีที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกของประเทศอาเซียน ก็ยังมีความจำเป็นในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพราะในกฎบัตรอาเซียนได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิก แต่เมื่อวิเคราะห์ระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของคนไทยยังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก ซึ่งผลการจัดอันดับคุณภาพการศึกษาไทยกับนานาชาติและกระบวนการที่เป็นองค์ประกอบทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีแนวโน้มตกต่ำ ซึ่งสะท้อนผลการจัดอันดับทักษะภาษาอังกฤษ (English Proficiency Index-EPI) และการทดสอบ TOEFL ของบริษัท Education First แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ดัชนีการจัดอันดับทักษะด้านภาษาอังกฤษจากกลุ่มประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักหรือภาษาราชการ หรือ EF English Proficiency Index ประจำปี 2562 โดยพบว่า ทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษของคนไทยอยู่ในเกณฑ์ตกต่ำเป็นปีที่สามติดต่อกัน โดยอยู่ในอันดับที่ 74 จากทั้งหมด 100 ประเทศ และได้ผลคะแนนรวม 47.62 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับต่ำมาก (Very Low Proficiency) หากย้อนไปในปี 2561 ทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษของคนไทยอยู่ในอันดับที่ 64 จากทั้งหมด 88 ประเทศ ด้วยคะแนน 48.54 ขณะที่ปี 2560 อยู่ในอันดับ 53 จากทั้งหมด 80 ประเทศด้วยคะแนน 49.7 ซึ่งหากเปรียบเทียบกับปี 2555 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 53 จากทั้งหมด 54 ประเทศทั่วโลกเหนือกว่าเพียงลิเบียเท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารของประเทศในอาเซียน พบว่า คนไทยที่สื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้มีเพียง 10% เท่านั้น ซึ่งทำให้ไทยอยู่ในอันดับที่ 5 จาก 10 ประเทศในอาเซียน คือ สิงคโปร์ 4.58 ล้านคน ใช้ภาษาอังกฤษ 3.25 ล้านคน คิดเป็น 71% ฟิลิปปินส์ 97 ล้านคน ใช้ภาษาอังกฤษ 49.80 ล้านคน คิดเป็น 55.49% บรูไนดารุสซาลาม 0.38 ล้านคน ใช้ภาษาอังกฤษ 0.14 ล้านคน คิดเป็น 37.73% มาเลเซีย 27.17 ล้านคน ใช้ภาษาอังกฤษ 7.4 ล้านคน คิดเป็น 27.24% ไทย 63.03 ล้านคน ใช้ภาษาอังกฤษ 6.54 ล้านคน คิดเป็น 10% หากเปรียบเทียบคะแนน TOEFL ซึ่งเป็นคะแนนมาตรฐานในการวัดทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษของคนทั่วโลก ของบัณฑิตจากประเทศในแถบประเทศอาเซียน พบว่า

ชาติที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 550 ได้แก่ สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 500 ได้แก่ พม่า เวียดนาม และกัมพูชา ส่วนไทยมีคะแนนเฉลี่ยของบัณฑิตต่ำกว่า 500 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับ บัณฑิตจากประเทศลาว ซึ่งผลการทดสอบดังกล่าวสอดคล้องกับผลการทดสอบอื่น ๆ เช่น ผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) ที่ไทยมีอันดับและคะแนนลดลง ประกอบกับการสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-NET) ประจำปีการศึกษา 2562 ในระดับชั้นมัธยมศึกษา 3 ผลการทดสอบ ในรายวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) ของ สพฐ. มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับประเทศ และยังส่งผลให้คะแนนโอเน็ตวิชาภาษาอังกฤษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละที่ต่ำที่สุด เท่ากับ 30.80 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 35.47 ในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการทดสอบในรายวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวิชาภาษาอังกฤษมีผู้เข้าสอบ 363,678 คน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) ของโรงเรียนสังกัด สพฐ. มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละของโรงเรียนรวมทุกสังกัด (ระดับประเทศ) มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 29.20 คะแนน และพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละที่ต่ำที่สุด เท่ากับ 25.76 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562) จากผลการทดสอบดังกล่าวชี้ให้เห็นชัดว่า ทักษะความรู้ ความสามารถ วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของคนไทยจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา อย่างเร่งด่วน เพราะเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างมากในการก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศสากล รองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 และพบปัญหาของครูผู้สอนที่สำคัญ คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษขาดทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ นั้นหมายถึง ทักษะสำคัญจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษของครูมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่าง เร่งด่วน เพราะถือว่าครูเป็นหัวใจและปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่หนึ่งในการเป็นผู้ใช้หลักสูตร และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง นอกจากนี้ครูยังขาดความสามารถในการออกแบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และขาดความสามารถในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน และครูมีความต้องการพัฒนาทักษะด้านการสอนทักษะการพูดมากที่สุด (วิชระ วิชชุกรนนท์, 2552) และเมื่อประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งสมาชิกที่กำลังจะก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในอนาคตอันใกล้ ภาษาอังกฤษยิ่งทวีความสำคัญและความจำเป็นมากขึ้น คงถึงเวลาแล้วที่จะต้อง มีการวางแผนและเตรียมพร้อมพัฒนาเด็ก เยาวชน และคนไทยให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวัง ครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนา สังคม ต้องมีการปรับการเรียนเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ ใฝ่ศึกษาเรียนรู้ตลอดเวลา แสวงหาเทคนิควิธี สอนใหม่ ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้บริหารต้องให้

ความสำคัญพร้อมสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอนในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาประจำชาติและภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ในสังคมอาเซียนและเวทีโลกต่อไป

ด้วยสาเหตุและปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องหาวิธีการในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อจะได้ส่งผลโดยตรงทำให้ครูสามารถปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถทำให้ครูเข้าใจและยอมรับในความสามารถของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และพร้อมจะทำการพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ซึ่งกระบวนการที่กล่าวมานี้คือ และกระบวนการนิเทศภายใน (Internal Supervision) ได้เข้ามามีบทบาทที่มีความสำคัญจำเป็นอย่างมากในการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่เต็มไปด้วยศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และจากการพัฒนาครูผ่านกระบวนการนิเทศ จะทำให้ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพเช่นกันสอดคล้องกับ ปริญญาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศถือเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ต้องมีการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ก่อนที่จะนำความรู้สิ่งที่รู้ไปสู่การปฏิบัติ และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือการนิเทศภายในโรงเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบที่มีคุณภาพ เพราะบุคลากรในโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ทันที และสามารถทำการนิเทศภายในได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่ต้องรอบุคคลภายนอกกำหนดปฏิทินการดำเนินการนิเทศมาให้หรือเข้ามานิเทศ และบุคลากรภายในโรงเรียนสามารถทำหน้าที่ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้ซึ่งสอดคล้องกับ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า การจัดการนิเทศภายในมีความสำคัญมาก ๆ เพราะผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศเป็นผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาอยู่แล้วและมีความใกล้ชิดกับครูผู้สอน รู้และเข้าใจในข้อดี ข้อเด่น ข้อที่ควรปรับปรุง และพัฒนาต่อยอดของครูผู้สอนในสถานศึกษานั้นได้ และยังเข้าใจในตัวของนักเรียนได้ดีมากกว่าผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศจากภายนอกได้ ดังนั้นการนิเทศภายในจึงถูกจัดให้เป็นกระบวนการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จสูงสุด ผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศจะต้องมียุทธวิธีในการปฏิบัติมีเทคนิควิธีที่เหมาะสม และมีศิลป์ในการดำเนินการ ศาสตร์ทางการนิเทศและการปฏิบัติงานในวิชาชีพจึงต้องอาศัยศิลปะ ความชำนาญ คล่องแคล่ว ความคิดสร้างสรรค์ที่ผ่านการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และความมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การติดต่อประสานงานกับคนหน่วยงานและองค์กรอื่น การสร้างแรงจูงใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ที่กล่าวว่า การที่จะทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพทางการเรียนสูงขึ้น ครูที่อยู่ในระบบการศึกษาจะต้องมีคุณภาพที่สูงขึ้นด้วย และทักษะความสามารถในการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับทักษะความสามารถในการนิเทศ ถ้าทักษะความสามารถในการนิเทศสูงย่อมจะทำให้ทักษะในการจัดการเรียนรู้ของครูพัฒนา

สูงขึ้น เช่นเดียวกับครูที่มีความเชี่ยวชาญ (Expert Teacher) ในการจัดการเรียนรู้เท่านั้น จึงจะสามารถสร้างผู้เรียนที่เป็น Expert Learner ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิชรา เล่าเรียนดี, 2556)

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนได้ตระหนักถึงปัญหาและเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้คิดค้นหารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านอื่น ๆ ให้สูงยิ่งขึ้นในลำดับต่อไป โดยเน้นให้มีความหลากหลายในการปฏิบัติงาน ให้เกิดความคล่องตัว และมีอิสระในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล อีกทั้งยัง เป็นการสร้างรากฐาน สร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา ให้สามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมี คุณภาพได้มาตรฐานของการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

คำถามการวิจัย

1. แนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง
2. รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรเป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

เมื่อได้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่ดีมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประสิทธิภาพสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสอดคล้องกับการเป็นพลเมืองในยุค 4.0 และสามารถใชภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้
3. ประเทศชาติมีความสามารถในการแข่งขันไปสู่ความเจริญก้าวหน้า พร้อมทั้งจะรับมือกับโอกาสการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 และยุค Disruptive ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ตามประเด็นความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - 1.1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล
  - 2.1 เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.2 โรงเรียนที่มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีคุณภาพ จำนวน 3 แห่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) โดยกำหนดหลักเกณฑ์ว่าต้องเป็นโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน โรงเรียนหรือนักเรียนได้รับรางวัลดีเด่นในระดับชาติหรือระดับอื่น ๆ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 การตรวจสอบยืนยันคุณภาพของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 สร้างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 ผลที่ได้จากการศึกษาการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างได้ จากระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.2 แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการนิเทศ ภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา
ด้านบริหารสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 คน

2.3 แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบยืนยันคุณภาพของร่างรูปแบบการนิเทศภายใน
ที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน โดยการจัดสนทนากลุ่ม
(Focus Group)

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านข้อมูล

1.1 การชี้แจงการใช้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้าง
ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ออกแบบไว้และผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์รูปแบบ
และคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 แหล่งข้อมูลในการประชุมชี้แจงรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ
ภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้
ในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 13 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ร่วมวิจัย คือ
ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำนวน 2 คน 2) ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
จำนวน 2 คน 3) ผู้บริหารและครูวิชาการจากโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 9 คน

2.2 แหล่งข้อมูลในการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้
และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่
กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร จำนวน 13 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ร่วมวิจัย คือครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำนวน 2 คน
2) ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 2 คน 3) ผู้บริหารและครูวิชาการ
จากโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 9 คน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

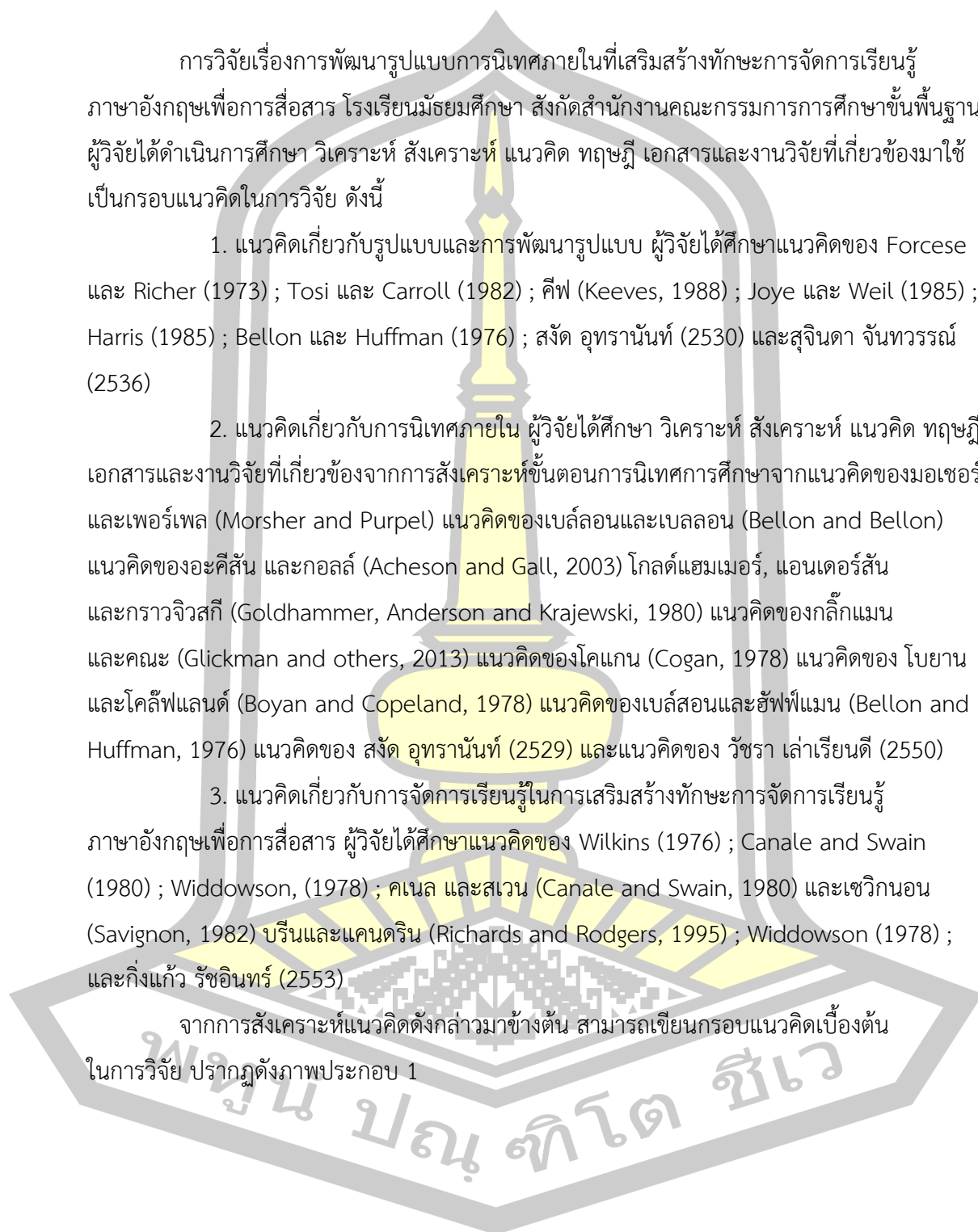
การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนาารูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Forcese และ Richer (1973) ; Tosi และ Carroll (1982) ; คีฟ (Keeves, 1988) ; Joye และ Weil (1985) ; Harris (1985) ; Bellon และ Huffman (1976) ; สัจด์ อุทรานันท์ (2530) และสุจินดา จันทวรรณ (2536)

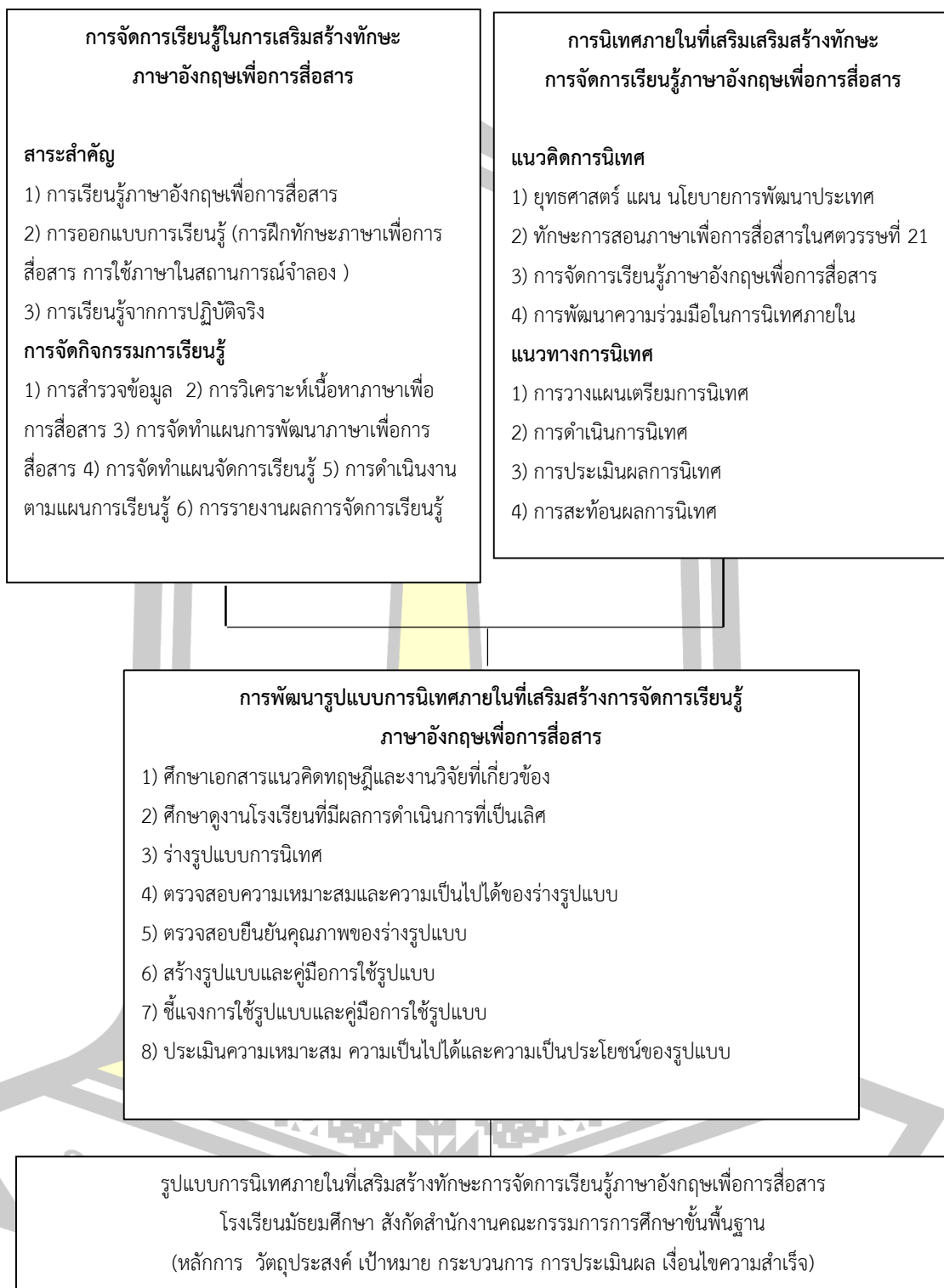
2. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการสังเคราะห์ขั้นตอนการนิเทศการศึกษาจากแนวคิดของมอเซอร์ และเพอร์เพิล (Morsher and Purpel) แนวคิดของเบลลอนและเบลลอน (Bellon and Bellon) แนวคิดของอะคีสัน และกอลล์ (Acheson and Gall, 2003) โกลด์แฮมเมอร์, แอนเดอร์สัน และกราวจิวสกี (Goldhammer, Anderson and Krajewski, 1980) แนวคิดของกลีคแมน และคณะ (Glickman and others, 2013) แนวคิดของโคแกน (Cogan, 1978) แนวคิดของ โบยาน และโคลีฟแลนด์ (Boyan and Copeland, 1978) แนวคิดของเบลสันและฮัฟฟ์แมน (Bellon and Huffman, 1976) แนวคิดของ สัจด์ อุทรานันท์ (2529) และแนวคิดของ วัชรา เล่าเรียนดี (2550)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Wilkins (1976) ; Canale and Swain (1980) ; Widdowson, (1978) ; คเนล และสเวน (Canale and Swain, 1980) และเซวิกนอน (Savignon, 1982) บรีนและแคนดริน (Richards and Rodgers, 1995) ; Widdowson (1978) ; และกิ่งแก้ว รัชอินทร์ (2553)

จากการสังเคราะห์แนวคิดดังกล่าวมาข้างต้น สามารถเขียนกรอบแนวคิดเบื้องต้น ในการวิจัย ปรากฏดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศที่จะช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ร่วมมือร่วมใจ ให้คำปรึกษาแนะนำ และดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศภายในได้แก่ การวางแผนการนิเทศ (Planning) การดำเนินการนิเทศ (Supervising) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting) ให้กับครูผู้รับการนิเทศ ให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษมากที่สุด โดยมีขั้นตอนในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมความพร้อมหรือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) ขั้นการนำเสนอ (Presentation) ขั้นฝึก (Practice) ขั้นนำไปใช้ (Production) และขั้นสรุป (Wrap up)

3. รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการนิเทศที่มุ่งเน้นให้ผู้รับนิเทศสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้และวัดประเมินผล โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพโดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบวัดดูประสงค์ เป้าหมาย กระบวนการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ

4. ผู้นิเทศ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการนิเทศ หรือครูผู้สอน ให้สามารถปฏิบัติงานจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

5. ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
3. แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้
4. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

1. รูปแบบ คำว่า “Model” เป็นคำภาษาอังกฤษที่เข้ามามีบทบาทในการทำวิจัยและวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยใช้คำว่า รูปแบบ ต้นแบบ แบบแผน แบบจำลอง เป็นต้น นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของรูปแบบทั้งในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันซึ่งพอจะสรุปความหมายของรูปแบบ ดังนี้

ถวัลย์รัฐ วรเทพพุดิพงษ์ (2555) สรุปว่า รูปแบบ หมายถึง รูปแบบของจริงรูปแบบที่เป็นแบบอย่างและแบบจำลองที่เหมือนของจริงทุกอย่าง แต่มีขนาดเล็กลงหรือใหญ่ขึ้นกว่าปกติ

อุทัย บุญประเสริฐ (2554) ให้ความหมายรูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของ ความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์ หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยเข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

อุทุมพร จามรมาน (2555) สรุปว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างของความเกี่ยวข้องของ หน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้น รูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติ หลายตัวแปร และตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล

เยาวตี วิบูลย์ศรี (2554) นำเสนอรูปแบบ คือ วิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใดๆให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่อง หรือสมการทางคณิตศาสตร์ ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราว หรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

ทิตนา แคมมณี (2555) สรุปรว่า รูปแบบ เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือแผนภาพเพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

บุญชม ศรีสะอาด (2554) ให้ความหมายรูปแบบ หมายถึง โครงสร้างแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ สามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่าง ๆ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

รัตนะ บัวสนธ์ (2552) ได้ให้ความหมายรูปแบบจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้

1. แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริงรูปแบบในความหมายนี้มักเรียกทับศัพท์ภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น

2. แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model”

3. แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้บางทีเรียกกันว่าภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการวิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ประภทของรูปแบบ รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภทได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบ ดังนี้

Smith และคณะ (1998) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือ เครื่องฝึกหัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้อธิบายปฏิกิริยาธรรมดาด้านการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนา ลักษณะงานคำอธิบายรายวิชา เป็นต้น ผู้สร้างทฤษฎีระบบกล่าวว่าการมีรูปแบบข้อความนั้น แม้บางครั้งจะเข้าใจยาก แต่ก็ยังดีกว่าไม่มีรูปแบบเสียเลย เพราะอย่างน้อยก็เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบประเภทอื่นต่อไป

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น (Keeves (1988) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

2.2.1 รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วยรูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจนสามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถ้ำน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก ปริมาณที่ไหลเข้าถึงเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันธุศาสตร์การศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2.2.2 รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิหรือรูปภาพเพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบาย เพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้นแต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบแต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

2.2.3 รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

2.2.4 รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบรูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

- 1) รูปแบบระบบเส้นเดียว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียว โดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ
- 2) รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

Steiner (1988) จำแนกรูปแบบเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น
  - 1.1 รูปแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model of) เช่น รูปแบบเครื่องบินที่สร้างเหมือนจริงแต่มีขนาดย่อ
  - 1.2 รูปแบบสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model for) เป็นรูปแบบจำลองที่ออกแบบไว้ เพื่อเป็นต้นแบบผลิตสินค้า ต้องสร้างรูปแบบเท่าของจริงขึ้นมาก่อนแล้วจึงผลิตสินค้าตามรูปแบบนั้น

2. รูปแบบเชิงแนวคิด (Conceptual Model) จำแนกออกเป็น
  - 2.1 รูปแบบเชิงแนวคิดของสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model of) เป็นรูปแบบหรือแบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยจำลองมาจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว เช่น รูปแบบที่สร้างมาจากทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

- 2.2 รูปแบบเชิงแนวคิดเพื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model for) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นมาเพื่ออธิบายทฤษฎี หรือปรากฏการณ์ เช่น รูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีการคัดสรรตามธรรมชาติ เพื่อนำไปอธิบายทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของรูปแบบจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอธิบายรูปแบบนั้น ๆ องค์ประกอบของรูปแบบมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

Brown และ Moberg (1998) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) กล่าวว่างค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อม (Environment)
2. เทคโนโลยี (Technology)
3. โครงสร้าง (Structure)
4. กระบวนการจัดการ (Management Process)
5. การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)

ธีระ ฤกษ์เจริญ (2550) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ผู้ออกแบบจะต้องรู้ว่าจะออกแบบรูปแบบดำเนินการขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ใด โดยทั่วไปมักจะออกแบบมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดี
2. ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินการของรูปแบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ผู้ออกแบบมักจะออกแบบนั้น ๆ บนพื้นฐานของทฤษฎี
3. ระบบงานหรือกลไกของรูปแบบผู้พัฒนารูปแบบจะต้องจัดโครงสร้างองค์กรให้มีความสัมพันธ์และการทำงานอย่างเป็นระบบ
4. วิธีดำเนินงานของรูปแบบโดยกำหนดกิจกรรม กระบวนการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ
5. แนวทางการประเมินรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินรูปแบบ
6. คำอธิบายประกอบรูปแบบ คำศัพท์ที่นำมาใช้ในการออกแบบรูปแบบ เพื่อให้สื่อความให้ตรงกัน

สรุปได้ว่า การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไร จำนวนเท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไร ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ ปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่กำลังศึกษา ซึ่งจะออกแบบตามแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบนั้น ๆ เป็นหลักอย่างน้อยประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานหรือกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินรูปแบบ 6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก

3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาอย่างชัดเจน

4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา

5. รูปแบบในเรื่องใด จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

2. การพัฒนารูปแบบ มีนักการศึกษากล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2554) ได้กล่าวถึง กระบวนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ โดยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ
2. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

พรจันทร์ พรศักดิ์กุล (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณ โดยการวิเคราะห์เอกสารและฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
2. การศึกษากระบวนการงบประมาณและการมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณของสถานศึกษาที่ดำเนินการในปัจจุบัน โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่รับผิดชอบงานงบประมาณ วิเคราะห์เอกสารงบประมาณของโรงเรียนและสอบถามความคิดเห็นของครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา

3. การจัดทำร่างรูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน

4. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

5. การปรับปรุงรูปแบบและนำเสนอรูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียน
ที่บริหารงบประมาณการใช้โรงเรียนเป็นพื้นฐาน

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ
2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 การสร้าง หรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนา
 รูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี
 และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ
 ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษานำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ
 รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของ
 แต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผล
 เป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

- 1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มา
 วิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

- 1.2 การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

- 1.2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน
 โดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์
 การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

- 1.2.2 การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณี หน่วยงานที่
 ประสบผลสำเร็จ หรือมีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนา
 รูปแบบ

- 1.2.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะ
 ใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น

- 1.3 การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้สารสนเทศที่ได้ในข้อ 1.1 และ
 1.2 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัย เพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ
 อย่างไร ก็ตามในงานวิจัยบางเรื่องนอกจากจะศึกษาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังอาจจะศึกษา
 เพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) หรือการสนทนากลุ่ม
 (Focus Group Discussion) ในการพัฒนารูปแบบก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบ
 ในขั้นตอนแรกแล้วจำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าวเพราะรูปแบบที่
 พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่นและผลการวิจัย

ที่ผ่านมาแต่ก็เป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐานซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อย หรือ ตัวแปรต่างๆ ในรูปแบบผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพล หรือ มีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นการทดสอบรูปแบบอาจกระทำได้ใน 4 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน (สุวิมล ว่องวานิช, 2549) ดังนี้

2.1.1 มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)

เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

2.1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)

เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

2.1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)

เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

2.1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)

เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2.2 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบหรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ แต่งานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป ซึ่งไอส์เนอร์ (Eisner, 1996) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีแนวคิด ดังนี้

2.2.1 การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์

อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจรรณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2.2.2 รูปแบบการประเมินที่เป็นความชำนาญเฉพาะทาง

(Specialization) ในเรื่องที่จะประเมินโดยพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้นิพนธ์เนื่องจากเป็นการวัด

คุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้นทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขา ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้งดังนั้นในวงการศึกษาก็จะนิยมนำรูปแบบนี้ มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ

2.2.3 รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรม และมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

2.2.4 รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอรรถาธิบายและความถนัดของแต่ละคนนับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมา พิจารณาการบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการการเก็บรวบรวมข้อมูลการประมวลผลการวินิจฉัยข้อมูลตลอดจน วิธีการนำเสนอ

2.3 การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคคลากรที่เกี่ยวข้อง มักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มี ลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

2.4 การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบ การทดสอบรูปแบบ โดยการทดลองใช้รูปแบบนี้ ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุง รูปแบบต่อไป

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการวิธีการดำเนินงานและ เกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไรจำนวนเท่าใดมีโครงสร้างและ ความสัมพันธ์กันอย่างไรขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆ ที่กำลังศึกษา ซึ่งจะออกแบบ ตามแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบนั้นๆ เป็นหลักส่วน กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบ สามารถสรุปได้เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนา รูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

1. ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังที่ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษามาไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้ให้ความเห็นว่า การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานสู่ความสำเร็จที่คาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เหมาะสมกับวัยและตามศักยภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ได้ให้ความหมายว่า นิเทศมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Supervise มีความหมายว่า แนะนำ โดยทั่วไปแล้วการแนะนำย่อมเป็นไปในแนวทางที่ดีขึ้น เช่น แนะนำให้ทำงานมีคุณภาพหรือประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นต้น การแนะนำในการปฏิบัติงานนั้น ผู้แนะนำมักจะคาดหวังที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามคำแนะนำนั้นด้วย คำว่า นิเทศ จึงครอบคลุมถึงการแนะนำและการติดตามผลของการแนะนำด้วย ดังนั้นการนิเทศจึงหมายถึง การชี้แจง การแสดง การจำแนก ให้เหตุผล ให้เห็นแนวทางและเข้าใจถึงวิธีการหรือขั้นตอนในการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Glickman และคณะ (2013) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาคือ การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศหรือผู้บริหารและผู้รับการนิเทศในอันที่จะส่งเสริมสนับสนุน และปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

Sullivan และ Glanz (2013) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษามาไว้ว่า คือ การนิเทศการศึกษาคือศูนย์กลางการพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการเพิ่มพูนคุณภาพครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Ramezan, Karaj และ Mitra (2013) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาคือ เป็นการประสานงานของแต่ละคนและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแทนที่จะเป็นการสั่งการหรือแทนที่จะเป็นการใช้อำนาจ ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่ผู้รับการนิเทศ หรือมีเป้าหมายอยู่ที่ครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนนั่นเอง

กล่าวโดยสรุป การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในการให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ การสนับสนุน การช่วยเหลือ และติดตามการพัฒนาการศึกษาของผู้นิเทศในการนิเทศการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและพัฒนายิ่งขึ้น โดยส่งผลถึงผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

2. ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้กล่าวถึง การนิเทศการศึกษา ว่า การนิเทศ การศึกษามีความสำคัญต่อการศึกษาในการแก้ไขปัญหาการปรับปรุงและรักษาคุณภาพทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การแก้ไขปัญหาทางการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการ ปฏิบัติงานเป็นเรื่องปกติ ไม่มีการปฏิบัติงานใดที่ไม่มีปัญหา แต่เมื่อเกิดปัญหาขึ้นการค้นหาคำสาเหตุของ ปัญหาด้วยความเข้าใจอย่างแท้จริงนั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้รู้ ผู้ชำนาญเฉพาะทาง การนิเทศการศึกษา เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำเอาผู้ชำนาญทางการศึกษาเฉพาะด้านเข้ามาช่วยในการพิจารณา ค้นหาคำสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น อันจะนำไปสู่วิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ

2. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน การจัดการศึกษาต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่ต้องยอมรับประการหนึ่งคือ บุคคลมีความสามารถที่แตกต่างกัน ครูแต่ละคนก็จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ไม่เท่ากัน การนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการช่วยเหลือครูให้พัฒนาตนเอง และปรับปรุงการทำงาน ด้านการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

3. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการที่มีมาอย่างต่อเนื่อง ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมทั้งการคิดค้นเทคนิควิธีการสอนแบบใหม่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องศึกษาติดตามเพื่อให้ความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ การนิเทศการศึกษาเป็นหนึ่งใน กระบวนการกระตุ้นให้ครูและผู้บริหารทำการค้นคว้าหาความรู้และ ฝึกทักษะการเรียนการสอน แบบใหม่ ๆ เพื่อจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ หลายประการ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการ การศึกษากิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล การนิเทศการศึกษาเป็นการให้บริการกับครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กันและการศึกษาได้ขยายตัวอย่างมาก ดังนั้นต้องอาศัยความช่วยเหลือกันมากขึ้น

2. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนแล้วอย่างดี แต่ครูจะต้องปรับปรุงการฝึกฝนอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณจริง

3. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน เนื่องจากครูต้องปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ กัน และต้องเผชิญกับภาระที่ค่อนข้างหนัก ครูจึงไม่สามารถสละเวลาได้เพียงพอต่อการเตรียมการสอน การนิเทศการศึกษาจึงสามารถลดภาระของครูได้

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ดังนั้นการนิเทศการศึกษาสามารถให้บริการได้

5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาสามารถใช้ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังสามารถรวมพลังของทุกคนที่อยู่ในกระบวนการทางการศึกษาด้วย

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการแก้ปัญหาและพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา กระตุ้นแนวความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครู และพัฒนาการจัดกิจกรรมการสอนให้มีคุณภาพ ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูได้มุ่งมั่นในการตั้งใจทำงาน เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

เป้าหมายของการนิเทศการศึกษาที่สำคัญคือ การให้ความช่วยเหลือครูในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ดังที่ กู๊ด (Good, 1973) กล่าวว่า เป็นการช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอน ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพและการพัฒนาตนเองในเรื่องการเลือกและปรับปรุง จุดประสงค์ การสอน สื่อการสอน วิธีการสอนและการประเมินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ วัชรรา เลาเรียนดี (2553) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศ คือ การปรับปรุงกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. เพื่อแก้ปัญหาให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรของโรงเรียนในสังกัด ในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเทคโนโลยีรูปแบบการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

4. เพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนในสังกัดให้มีความรู้และประสบการณ์อันจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนและสามารถแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าวได้ รวมทั้งให้มีขวัญกำลังใจในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความสามารถในการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งยังสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และช่วยให้ก้าวหน้าทางวิชาชีพครู

นอกจากนี้ การนิเทศการศึกษายังมีความมุ่งหมายที่สำคัญคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมครู ปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพและให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษานี้สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประการ (ชาธิ มณีศรี, 2538) ดังนี้

1. ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพให้แก่ครูสามารถทำได้โดย
  - 1.1 ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการสอน ด้วยการเข้ารับการฝึกอบรม การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษาและการศึกษาเพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้น
  - 1.2 ส่งเสริมให้ครูได้ฝึกปฏิบัติและทดลองใช้ทักษะการสอนและการจัดกิจกรรมใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
  - 1.3 ส่งเสริมให้ครูได้แสดงความสามารถในการคิดและตัดสินใจที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง
2. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ได้แก่
  - 2.1 ช่วยครูให้เข้าใจในวัตถุประสงค์ หน้าที่ และความรับผิดชอบด้านการศึกษาของโรงเรียนและของครู
  - 2.2 ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนและสามารถช่วยเหลือแนะนำวิธีการแก้ปัญหา และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก
  - 2.3 ช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ความต้องการ และสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง
  - 2.4 ช่วยติดตาม ประเมินผล และเสนอแนวทางการปรับปรุงการทำงานของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

3. ส่งเสริมขวัญ กำลังใจ และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ได้แก่

3.1 ให้เกียรติ ยกย่อง ชมเชยการปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จของครู

3.2 ทำงานร่วมกันกับครูในฐานะที่ครูเป็นนักวิชาชีพที่มีความรู้ และความสามารถที่เท่าเทียมกัน

3.3 สร้างความตระหนัก เห็นคุณค่า และความสำคัญของวิชาชีพครู

3.4 ให้ครูได้ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความสามารถของครูและช่วยในการสนับสนุนให้ครูสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

4. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ได้แก่

4.1 สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน

4.2 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการวิเคราะห์ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาของชุมชน

4.3 สนับสนุนให้ชุมชนสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียน

4.4 ส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสม และใช้แหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ความมุ่งหมายหลักของการนิเทศการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาให้ดีจะพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการศึกษา ดังนั้นความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงหมายถึง การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูเพื่อจะได้ร่วมมือกันพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการศึกษา

เป้าหมายของการนิเทศการศึกษาที่สำคัญคือ การให้ความช่วยเหลือครูในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ดังที่ Good (1973) กล่าวว่า เป็นการช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอน ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพและการพัฒนาตนเองในเรื่องการเลือกและปรับปรุง จุดประสงค์การสอน สื่อการสอน วิธีการสอนและการประเมินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ วัชรรา เล่าเรียนดี (2553) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศ คือ การปรับปรุงกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. เพื่อแก้ปัญหาให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรของโรงเรียนในสังกัด ในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3. เพื่อพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีรูปแบบการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

4. เพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนในสังกัดให้มีความรู้และประสบการณ์อันจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนและสามารถแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าวได้ รวมทั้งให้มีขวัญกำลังใจในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความสามารถในการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งยังสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และช่วยให้ก้าวหน้าทางวิชาชีพครู

4. ขอบข่ายงานการนิเทศการศึกษา

ขอบข่ายงานนิเทศการศึกษา หมายถึง งานในหน้าที่ความรับผิดชอบของการนิเทศการศึกษาครอบคลุมงานทุก ๆ ด้านของการบริหารการศึกษาจะแตกต่างกันที่การนิเทศการศึกษามีอำนาจบังคับสั่งการได้เหมือนกับการบริหารการศึกษา งานการนิเทศการศึกษาจะเป็นการให้การสนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาเป็นไปตามคุณภาพมาตรฐานที่ต้องการ Harris (1985) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. งานพัฒนาหลักสูตร (Developing Curriculum) การดำเนินการด้านการพัฒนาหลักสูตร คือ การพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ทั่วไป ซึ่งมีองค์ประกอบ เช่น ค่าโครงสร้างหลักสูตร การนำไปใช้กับผู้เรียน โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะ เป็นต้น

2. งานดำเนินการเรียนการสอน (Organizing for Instruction) การดำเนินงานด้านการเรียนการสอน คือ การจัดดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร

3. การเลือกสรรบุคลากร (Staffing) การดำเนินการด้านการเลือกสรรบุคลากร คือ การจัดให้มีบุคคลผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการคัดเลือกบรรจุบุคลากร การฝึกอบรม และการเก็บรักษากระเบียนของแต่ละบุคคล

4. การจัดบริการความสะดวก (Facility) การดำเนินการด้านการจัดบริการ ความสะดวก คือ การจัดให้มีเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุการเรียนการสอนที่เพียงพอ มีการวางแผน จัดหาวัสดุ ดูแล รักษา และพัฒนาเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ

5. การคัดเลือก จำแนก ทดสอบ วัสดุและอุปกรณ์ (Software and Hardware) ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนนั้นจำเป็นต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ ทั้งหลาย เพื่อให้แน่ใจว่ามีความเหมาะสมและสามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การจัดฝึกอบรมครูประจำการ (In-Service Training) งานของการนิเทศ การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับการจัดฝึกอบรมเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเพื่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูช่วยให้ครูเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์

7. การปฐมนิเทศ (Orientation) งานของการนิเทศการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับครูบรรจุ ใหม่ คือ การจัดปฐมนิเทศ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือครูผู้บรรจุใหม่ให้สามารถปรับตัวได้เพื่อให้ทราบข้อมูล เกี่ยวกับสถานที่ บุคคล และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ

8. งานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายในการปฏิบัติงาน (Special Service) งานของ การนิเทศการศึกษาด้านนโยบายนี้จะเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ และสภาพแวดล้อม

9. การประสานงานกับชุมชน (Public Relation) การนิเทศการศึกษามีหน้าที่ในการ เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน

10. การประเมินผล (Evaluation) การนิเทศการศึกษาจะต้องจัดให้มีการ ประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ขอบข่ายของงานการนิเทศการศึกษานี้มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึงซึ่งล้วนแต่มี ความใกล้เคียงกับที่แฮร์ริสได้กล่าวไว้ทั้งสิ้น สำหรับงานการนิเทศการศึกษาของประเทศไทย ในช่วงเวลาของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นี้จะเห็นได้ว่า ในระยะเริ่มต้นบทบาทหน้าที่ของการนิเทศการศึกษาจะเน้นหนักในด้านการให้การสนับสนุน และส่งเสริมการปฏิบัติการของสถานศึกษา โดยจะทำหน้าที่ในการสร้างเสริมความพร้อมให้กับครู และการทำงานร่วมกันกับครู

ด้านการสร้างเสริมความพร้อม ต้องยอมรับก่อนว่าการปฏิรูปการศึกษาในครั้ง นี้ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากในระบบการศึกษาของไทย ถึงแม้ว่าหลาย ๆ สิ่งไม่ใช่เป็น ของใหม่ แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่ครูไม่ได้ปฏิบัติกันมานานแล้ว อย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็น สำคัญ ซึ่งก็มาจากแนวคิดของการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งครู ทั้งหลายรู้และเข้าใจดีอยู่แล้ว แต่ในการปฏิบัติจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น อีกทั้งยังมีอีกหลาย ๆ สิ่งที่เป็น

ของใหม่สำหรับครู เช่น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นต้น ทุก ๆ ครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง ความไม่มั่นใจ ความกังวลใจย่อมเกิดขึ้นเสมอ ผู้นิเทศการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นและลดความกังวลใจให้กับครูทั้งหลาย โดยการทำงานร่วมกับครูใหญ่หรือผู้บริหารสถานศึกษา จัดการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในงานทั้งหลายที่ครูจะต้องช่วยกันดำเนินการให้สำเร็จ ซึ่งอาจจะทำการประสานงานกับหน่วยงานองค์กรอื่น ๆ ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยมีผู้อำนวยการเฉพาะทางมาเป็นวิทยากรหรือผู้นิเทศการศึกษาเป็นวิทยากรด้วยตนเอง การที่ครูมีความรู้และเข้าใจงานที่ตนต้องปฏิบัติอย่างชัดเจนจะช่วยสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้น

ด้านการทำงานร่วมกับครู ในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามแนวใหม่นั้นผู้นิเทศการศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เสมือนเป็นที่ปรึกษาของครู ช่วยครูวางแผนการจัดการเรียนการสอน เตรียมการปฏิบัติงาน และอำนวยความสะดวกแก่ครูในการปฏิบัติงานการทำหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษานี้เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ เป็นผู้ถ่ายทอดแนวคิดและนโยบายการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติการในสภาพการจริง และการทำงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิดจะสามารถให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานของครูได้อย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ ผู้นิเทศการศึกษายังสามารถส่งเสริมให้ครูได้ทำการศึกษาและวิจัยเพื่อค้นหาวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในแต่ละสถานศึกษาหรือที่สามารถนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับงานด้านการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูนั้น ผู้นิเทศยังคงต้องปฏิบัติอยู่ แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะของการติดตาม เพื่อดูความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานมากกว่าที่จะเป็นการประเมินการปฏิบัติงานของครู ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษาของทุกสถานศึกษาและสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา การประเมินการดำเนินงานทุกด้านของสถานศึกษาจึงอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง ดังนั้นหน้าที่ในการติดตามการปฏิบัติงานของผู้นิเทศการศึกษา จึงเน้นที่การพิจารณาถึงความก้าวหน้าไม่ใช่การประเมินเพื่อตัดสินผลการปฏิบัติงาน

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า การนิเทศการศึกษามีบทบาทสำคัญในการรักษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถึงแม้ว่าการจัดการศึกษาจะมีการเปลี่ยนแปลงไปกระบวนการจัดทำหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนมีวิธีการและรูปแบบที่พัฒนาไปมากเพียงไรก็ตาม หน้าที่หลักของการนิเทศ

การศึกษาในด้านการสนับสนุน ส่งเสริม และติดตามก็ยังคงมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาอย่างไม่เปลี่ยนแปลง

5. รูปแบบของการนิเทศการศึกษา

การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์และความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีความต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน และในระดับที่แตกต่างกัน การศึกษามีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของสังคมในการผลิตบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในทุก ๆ ด้านและทุก ๆ ระดับความสามารถ โรงเรียนจึงต้องพัฒนาตัวเองให้ก้าวหน้าทันสภาพการณ์ดังกล่าว ซึ่งโรงเรียนต้องใช้วิธีการหลากหลายเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย เมื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีวิธีการที่หลากหลายระบบการนิเทศที่จะนำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจุดการศึกษา ก็จะต้องมีหลากหลายรูปแบบด้วยเช่นกัน การเลือกรูปแบบการนิเทศไปใช้ให้ได้ผลนั้นจึงควรเลือกรูปแบบของการนิเทศที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ รูปแบบของการนิเทศสามารถจัดได้ 5 รูปแบบด้วยกัน (ชารี มณีศรี, 2538)

1. การนิเทศแบบตรวจตรา รูปแบบนี้เป็นการตรวจตราการปฏิบัติงานการสอนของครู เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบที่ได้กำหนดไว้และตามที่ได้รับมอบหมายเมื่อตรวจแล้วจะแจ้งผลเพื่อให้ครูแก้ไขข้อบกพร่องทั้งหมด

2. การนิเทศแบบเสรี การนิเทศในรูปแบบนี้เป็นการนิเทศการศึกษาที่ใช้หลักการประเมินผลการปฏิบัติงานเหมือนการนิเทศแบบตรวจตรา แต่การนิเทศแบบเสรีนี้จะให้อิสระแก่ครูในการจัดการเรียนการสอนตามที่ครูเห็นสมควร โดยไม่มีการแนะแนวทางปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น

3. การนิเทศแบบบังคับ เป็นการนิเทศที่มีเป้าหมายชัดเจนในสิ่งที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจะมีการตรวจสอบตลอดเวลาเพื่อให้เป็นไปตามกฎข้อบังคับ ผู้บังคับบัญชาจะควบคุมรับผิดชอบการสอนของครูในขณะที่ครูผู้สอนจะต้องปฏิบัติตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้แล้ว

4. การนิเทศแบบฝึกรอบม การนิเทศแบบนี้ผู้นิเทศจะเป็นผู้กำหนดวิธีการสอนที่จะฝึกรอบมให้กับครู ครูเป็นผู้เข้ารับการอบรม และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้โดยไม่ต้องคิดค้นหาวิธีการสอนของตนเอง

5. การนิเทศแบบประชาธิปไตย การนิเทศในรูปแบบนี้ให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม ยึดถือมติข้อตกลงของกลุ่มเป็นหลักดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนบนพื้นฐานของเหตุผล โดยรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

การจัดรูปแบบของการนิเทศนี้ยังมีการจัดตามลักษณะของการทำงานออกเป็น 4 รูปแบบ (Tanner and Tanner, 1987) ได้แก่ การนิเทศแบบตรวจตรา การนิเทศแบบให้ผลผลิต การนิเทศแบบคลินิกและการนิเทศเพื่อพัฒนา การนิเทศแบบตรวจตราได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

1. การนิเทศแบบให้ผลผลิต โรงเรียนคือแหล่งผลิต ครูคือลูกจ้างที่ต้องสร้างผลผลิต นักเรียนคือผลผลิต การนิเทศแบบนี้จะเน้นที่ผลผลิต นั่นคือ คุณภาพของนักเรียน การนิเทศแบบให้ผลผลิตนี้นำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการนิเทศซึ่งจะมีการจัดระบบการนิเทศอย่างดี

2. สำหรับการนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) เป็นการนิเทศที่ใช้ในการนิเทศการสอนโดยตรง มีการสังเกตการณ์สอนและเก็บบันทึกข้อมูลจากสภาพการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศแบบนี้จะเน้นการมีส่วนร่วมของครูผู้รับการนิเทศ เนื่องจากจะต้องทำงานร่วมกับผู้นิเทศในทุกขั้นตอน ตั้งแต่กำหนดวัตถุประสงค์ การสังเกต การวิเคราะห์และหาแนวทางในการพัฒนา

3. ส่วนการนิเทศเพื่อพัฒนา เป็นการนิเทศที่มุ่งแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ครูเป็นผู้ที่มีความคิด มีความรับผิดชอบ มีความสามารถ เพียงแค่การเสนอปัญหาให้ครุทราบ ครูก็สามารถที่จะคิดถึงการแก้ปัญหาด้วยตัวเองได้

นอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้แบ่งรูปแบบการนิเทศออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ การนิเทศภายนอกกับการนิเทศภายใน การนิเทศภายนอก หมายถึง การนิเทศที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา เป็นการนิเทศการดำเนินงานของสถานศึกษาในอันที่จะร่วมมือกันเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาให้ดีขึ้น สำหรับผู้นิเทศการศึกษาที่มาจากหน่วยงานภายนอก เราจะเรียกว่าศึกษานิเทศก์ สำหรับการนิเทศภายในเป็นการจัดการนิเทศโดยบุคคลภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างบุคลากรในโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

การนิเทศการศึกษาทั้งภายนอกและภายใน เป็นรูปแบบของการนิเทศที่ใช้ในระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทย แม้ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการนิเทศการศึกษาจะเน้นที่การนิเทศภายนอก แต่หลังจากการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. 2542 การนิเทศภายในจะได้รับความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากเป็นงานส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ การนิเทศการศึกษาทั้งภายนอกและภายใน มีความมุ่งหมาย ขอบข่ายงานและรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน ที่สำคัญคือมีความสำคัญต่อการสร้างเสริมคุณภาพการศึกษาทั้งสิ้น

ในปัจจุบันนี้อาจจะกล่าวได้ว่า การนิเทศศึกษากลายมาเป็นกิจกรรมสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานของโรงเรียน สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ความรู้สึกของครูที่มีต่อการนิเทศ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนิเทศด้วยว่าจะใช้การนิเทศการศึกษาเพื่อสนับสนุนบทบาทของครูในฐานะเป็นผู้ตัดสินใจด้านวิชาชีพไปปฏิบัติการเรียนการสอน

หรือเพื่อเป็นกฎเกณฑ์สำหรับการควบคุมครูและการเรียนการสอน ดังนั้นความสำเร็จของการนิเทศการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และรูปแบบของการดำเนินการ

1. รูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศลักษณะทั่วไป

รูปแบบการนิเทศ คือ โครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและแนวทางในการดำเนินการที่ผู้นิเทศนำมาใช้ในการปฏิบัติการนิเทศอย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลา หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยแต่ละรูปแบบการนิเทศก็ต้องอาศัยเทคนิควิธีการนิเทศที่ดี จึงจะทำให้รูปแบบการนิเทศนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จและได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดรูปแบบการนิเทศการศึกษาได้มีผู้กำหนดขึ้นหลายแนว โดยขึ้นอยู่กับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการนิเทศในแต่ละยุคแต่ละสมัย เช่น ถ้าแบ่งตามลักษณะของวัตถุประสงค์การนิเทศในแต่ละยุค อาจแบ่งได้ 3 รูปแบบ คือ 1) การนิเทศแบบตรวจตรา 2) การนิเทศแบบควบคุม 3) การนิเทศแบบเสรี แต่ถ้าพิจารณารูปแบบการนิเทศตามวัตถุประสงค์จากหลาย ๆ มิติ เช่น พิจารณาในแง่ของผู้นิเทศ ได้แก่ การนิเทศทางตรงและการนิเทศทางอ้อม พิจารณาในแง่ของผู้รับการนิเทศ ได้แก่ การนิเทศเป็นรายบุคคลและการนิเทศเป็นกลุ่ม พิจารณาในแง่ของหน่วยงาน ได้แก่ การนิเทศภายในสถานศึกษาและการนิเทศภายนอก เป็นต้น

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2557) ได้สรุปรูปแบบการนิเทศการศึกษา จำแนกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการนิเทศลักษณะทั่วไปและรูปแบบการนิเทศลักษณะเฉพาะ ซึ่งต่อไปนี้จะขอนำเสนอรายละเอียดของรูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศใน 2 รูปแบบนี้โดยเฉพาะ

รูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศ หมายถึง วิธีการหรือปฏิบัติการนิเทศ โดยคำนึงถึงลักษณะของการสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเป็นสำคัญ ทั้งการนิเทศเป็นรายบุคคลและการนิเทศเป็นกลุ่ม กล่าวคือ

1. รูปแบบการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นรูปแบบที่ผู้นิเทศให้การนิเทศช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ แก่ผู้รับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่ผู้นิเทศจะทำงานร่วมกับผู้รับการนิเทศโดยตรง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนิเทศจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำงานร่วมกันของทั้งสองฝ่าย เทคนิคการนิเทศเป็นรายบุคคลที่นิยมนำมาใช้ เช่น

1.1 การสังเกตการสอน เป็นเทคนิคที่ใช้กันมานานและใช้กันอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยสามารถนำไปใช้ร่วมกับการนิเทศอื่น ๆ เช่น การนิเทศแบบคลินิก การให้คำปรึกษา แนะนำ การเยี่ยมชั้นเรียน การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น ซึ่งเป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเอง ไม่ใช่เป็นการประเมินการสอนของครู ซึ่งผู้นิเทศควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการสังเกตการสอน ให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมายของการนิเทศ ควรให้ผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผนการสังเกตการณ์สอน

ควรสังเกตการสอนเฉพาะประเด็นที่ได้วางแผนร่วมกันไว้และควรทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเป็นบรรยากาศที่เป็นมิตร ไม่เครียด ในการสังเกตการสอนผู้นิเทศจะสังเกตปรากฏการณ์เกิดขึ้นในชั้นเรียน ทั้งกระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน บรรยากาศในชั้นเรียนและพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งผู้นิเทศจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับชั้นเรียนและแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการสังเกต ควรจำกัดขอบเขตการสังเกตให้แคบเพื่อจะได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้องแม่นยำ และควรเก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลให้ครูได้รับรู้เพื่อการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูด้วยความเต็มใจ

1.2 การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เป็นเทคนิคที่ผู้นิเทศนิยมใช้กันเป็นประจำ มักจะเกิดขึ้นเมื่อผู้นิเทศเยี่ยมชั้นเรียนหรือหลังสังเกตการณ์สอนและเมื่อพบปัญหาเกี่ยวกับการสอน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดทำและใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การเรียน เป็นต้น โดยผู้นิเทศจะให้คำปรึกษาแก่ครูเฉพาะรายตามปัญหาความต้องการจำเป็น ซึ่งควรเป็นการให้คำปรึกษาแบบไม่เป็นทางการ ให้มีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เป็นการนิเทศบนฐานของความต้องการของผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศต้องเตรียมข้อมูลประกอบการนิเทศให้พร้อมควรให้ครูเป็นผู้ตัดสินใจกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาด้วยตนเอง โดยผู้นิเทศเป็นเพียงผู้เอื้ออำนวยให้ครูได้แสวงหาแนวทางที่เหมาะสมกับตนเอง และผู้นิเทศควรติดตามผลการนิเทศเพื่อสามารถสรุปผลและหาแนวทางในการพัฒนาการนิเทศต่อไป

1.3 การสาธิตการสอน เป็นเทคนิคการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจวิธีการสอนอย่างหนึ่งอย่างใด โดยให้ครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนสาธิตการสอนให้ดู ถือเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการฝึกหัดครูที่ใช้กันมานาน ขณะใช้เทคนิคการสาธิตการสอนไม่ควรก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การเรียนของผู้เรียน การเข้าร่วมสังเกตการสอนของครูควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ ซึ่งจะทำให้เกิดความสนใจและมีแรงจูงใจมากขึ้นและต้องตระหนักว่าไม่มีวิธีสอนวิธีใดที่ดีที่สุดแบบที่สุดวิธีสอนหนึ่งอาจเหมาะกับบริบทหรือสภาพการของชั้นเรียนหนึ่ง

1.4 การเยี่ยมชั้นเรียน หมายถึง การที่ผู้นิเทศไปพบและสังเกตการณ์ทำงานของครูในชั้นเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาการสอนให้มีคุณภาพ เป็นเทคนิคที่มักใช้ควบคู่กับการสังเกตการสอนหรือบางครั้งก็ถือเป็นเทคนิคเดียวกันกับการสังเกตการณ์สอน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเยี่ยมชั้นเรียน เช่น การเยี่ยมชั้นเรียนและตรวจตราชั้นเรียนของผู้บริหารหรือผู้นิเทศตามปกติ การเยี่ยมชั้นเรียนตามความต้องการหรือตามคำขอร้องของครู หรือครูที่มีจุดอ่อนและต้องการความช่วยเหลือ ขอบไปเยี่ยมชั้นเรียนครูที่มีลักษณะตรงกับที่ตนต้องการสอน เป็นต้น การเยี่ยมชั้นเรียนจะทำให้เห็นสภาพที่แท้จริงหรือใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีและเกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนและผู้เข้าเยี่ยมชั้นเรียนมากที่สุด

ควรสร้างข้อตกลงในการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียนก่อน โดยพบปะสนทนา สร้างความคุ้นเคยกับครู กำหนดการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน วิธีการนิเทศ เป็นต้น

2. รูปแบบการนิเทศเป็นกลุ่ม เป็นรูปแบบการนิเทศให้ความช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียน การสอนและการปฏิบัติงาน ข้อดีของการนิเทศเป็นกลุ่ม คือ ช่วยให้ประหยัดเวลา เป็นการใช้ ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยให้ผู้นิเทศไม่เหนื่อยเกินไปเพราะไม่ต้องนิเทศซ้ำ ๆ กับครูแต่ละคนและกิจกรรมนิเทศบางอย่างเหมาะสมกับการนิเทศเป็นกลุ่มมากกว่าเป็นรายบุคคล การนิเทศเป็นกลุ่มมีกิจกรรมที่ใช้กันบ่อย เช่น

2.1 การประชุม อาจทำได้หลายอย่าง เช่น ประชุมเพื่อชี้แจงงานโครงการ การปฐมนิเทศครูใหม่ การประชุมก่อนเปิด-ปิดภาคเรียน การประชุมครูประจำเดือน การประชุมครู ตามกลุ่มสาระหรือตามสายชั้น เป็นต้น เทคนิคที่ใช้ก็เป็นไปตามความเหมาะสมของกิจกรรมการประชุม ถ้าประชุมชี้แจงงานโครงการ ก็อาจใช้การบรรยายมีสื่อประกอบเพื่อมุ่งให้เกิดความเข้าใจ ความตระหนักที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมซักถามแสดง ความเห็น เป็นต้น บรรยากาศการประชุมถือเป็นสิ่งสำคัญในการประชุม ซึ่งควรเป็นบรรยากาศแบบ เปิดให้ผู้เข้าประชุมได้มีส่วนร่วม รวมทั้งจัดโปรแกรมการประชุมที่น่าสนใจได้สาระ เป็นต้น

2.2 การอบรมสัมมนา เป็นเทคนิคที่การนิเทศภายนอกนิยมจัดเพื่อ ต้องการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ จนทำให้เกิดปัญหาครูที่ห้องเรียนไป เข้ารับการอบรม จึงได้มีการทบทวนรูปแบบการอบรมสัมมนาที่เหมาะสม โดยอาจให้เป็นกิจกรรมหนึ่ง ในการนิเทศภายในสถานศึกษาหรือจัดร่วมกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือจัดในลักษณะการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือในการนิเทศทางไกล หรือการศึกษาด้วยตนเอง เป็นต้น

2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นเทคนิคการอบรมสัมมนาอย่างหนึ่งที่ เน้นการลงมือปฏิบัติงาน แทนการนั่งฟังการอบรมอย่างเดียว ซึ่งนิยมใช้ทั้งในการนิเทศภายในและ นิเทศภายนอก เป็นการประชุมที่เกิดผลงานและเกิดประโยชน์โดยตรงแก่ครู ทั้งนี้การจัดประชุมเชิง ปฏิบัติการควรมีการวางแผนเตรียมการจัดสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ และประสานงานการดำเนินงานให้พร้อม

2.4 การศึกษานอกสถานที่ เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับคามนิยมน้อย กว้างขวาง ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในด้านที่ตรงกับ สิ่งที่ตนเองกำลังดำเนินการ แต่ถ้าขาดการวางแผนเตรียมความพร้อมประสานงานที่ดีก็จะไม่เกิด ประโยชน์ที่คุ้มค่าจะเป็นแต่เพียงการได้ไปเที่ยว ชื่อหาสินค้า สูญเสียทั้งเวลาและงบประมาณ ดังนั้น หลังจากไปศึกษานอกสถานที่แล้วควรจัดให้มีการสัมมนาและเสนอแนวทางในการนำผลจากการศึกษา นอกสถานที่มาปรับประยุกต์ใช้เป็นรายกลุ่ม รายบุคคล พร้อมทั้งมีการติดตามประเมินผล การดำเนินงานต่อเนื่องด้วย

กล่าวโดยสรุป จากรูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศลักษณะทั่วไปดังกล่าวข้างต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบและเทคนิคที่ใช้ในการนิเทศกันมายาวนาน ปัจจุบันได้มีการประเมินผลและพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีการผสมผสานรูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศหลาย ๆ อย่าง เพื่อนำไปใช้ในการนิเทศให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

2. รูปแบบการปฏิบัติการนิเทศบนพื้นฐานแห่งทฤษฎี

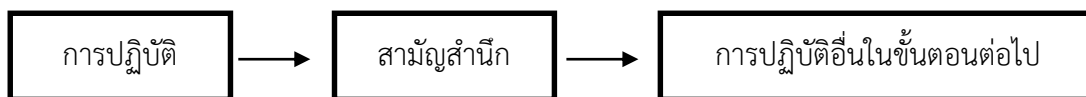
โดยทั่วไปการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์และครู จะไม่ได้ระบุว่าปฏิบัตินั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีใด ในทางตรงกันข้ามทั้งศึกษานิเทศก์และครูมักจะใช้สามัญสำนึกในการพิจารณาหาแนวทางการปฏิบัติงานที่เชื่อว่าจะประสบผลสำเร็จ อันที่จริงแล้วการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษานั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีทั้งสิ้น การที่ครูและศึกษานิเทศก์ไม่ได้คำนึงถึงว่า การปฏิบัติงานของตนนั้นเป็นไปตามหลักการของทฤษฎีใดนั้นอาจเป็นเพราะทฤษฎีซึ่งเป็นเครื่องนำทางในการปฏิบัติเป็นสิ่งซึ่งซ่อนเร้นอยู่ภายในสามัญสำนึกก็เป็นได้

Miller (1989) หนึ่งในบรรดานักทฤษฎีการบริหารการศึกษาได้กล่าวไว้ว่า การใช้ทฤษฎีในการปฏิบัติงานเป็นศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งยากมากที่จะบริหารจัดการ ในการดำเนินการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโดยปราศจากทฤษฎี อาจนำเอาหลักปฏิบัติในสาขาหนึ่งไปใช้เป็นหลักปฏิบัติในสาขาอื่น ๆ ได้ ในกรณีนี้ก็เท่ากับเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการปฏิบัติ ปรากฏให้เห็นดังภาพประกอบ 2 ดังนี้

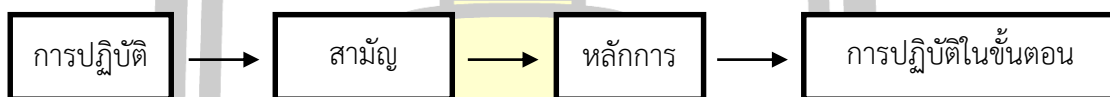
ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงทฤษฎีการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แบบเลียนแบบพฤติกรรม

การเชื่อมโยงระหว่างการปฏิบัติในรูปแบบนี้เรียกได้ว่าเป็น การเลียนแบบพฤติกรรม (Monkey-See-Monkey-Do Operation) การปฏิบัติของบุคคลย่อมมีรากฐานมาจากประเพณีที่กระทำกันมาก่อน เมื่อมีการเสนอให้ทำสิ่งใหม่ขึ้นทั้งครูและศึกษานิเทศก์ต่างก็ตั้งคำถามว่ามีการทำวิธีนี้ที่อื่น ๆ อีกหรือไม่ และทำอย่างไร ดังนั้นการปฏิบัติทางการสอนและนิเทศการสอนในห้องเรียนไม่ได้วิวัฒนาการมาจากการปฏิบัติงานอื่นมากนัก ในทางตรงกันข้ามศึกษานิเทศก์หรือครูสามารถพัฒนาการปฏิบัติงานของตนได้ด้วยการนึกถึงสิ่งที่ตนจะทำ และตัดสินใจทำตามสามัญสำนึก ความเชื่อมโยงระหว่างสามัญสำนึกกับหลักปฏิบัติ ปรากฏภาพประกอบ 3 ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แบบประเพณีสามัญสำนึก

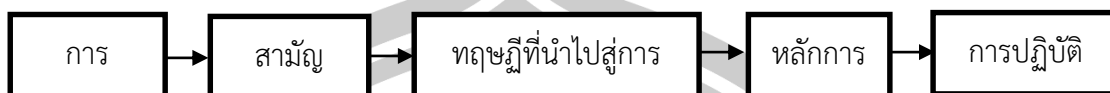
การใช้สามัญสำนึก แสดงว่าศึกษานิเทศก์และครูกำลังครุ่นคิดถึงการปฏิบัติงานของตน อย่างไรก็ตามสามัญสำนึกไม่ได้เกิดขึ้นจากความว่างเปล่า สามัญสำนึกมีพื้นฐานมาจากความเข้าใจอย่างชัดเจน ซึ่งเกิดจากประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา การแก้ปัญหาที่มีความคล้ายคลึงกันและความเชื่อที่ตนมีอยู่ ดังนั้นความเข้าใจที่ชัดเจน และความเชื่อประกอบกันขึ้นเป็นทฤษฎีที่ซ่อนเร้นอยู่อย่างไม่เป็นทางการภายในสามัญสำนึก ในขณะที่ศึกษานิเทศก์และครูทำงานในห้องเรียนต่างก็คิดถึงการปฏิบัติงานและพัฒนาสามัญสำนึกของตนขึ้นเพื่อเป็นเครื่องนำทางการปฏิบัติในครั้งต่อไป ประสบการณ์จะช่วยพัฒนาสามัญสำนึกให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้นและสามารถนำมาตั้งเป็นกฎเกณฑ์ของกระบวนการทำงานที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนั้นการปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการย่อมมีความก้าวหน้ากว่าหลักปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสามัญสำนึกความเชื่อมโยงระหว่างสามัญสำนึก หลักการ และการปฏิบัติจริง ปรากฏดังภาพประกอบ 4 ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แบบนักวิชาชีพ

ในที่นี้ประสบการณ์ถูกนำมาใช้ในการเลือกสามัญสำนึกที่เหมาะสมที่สุด และการเลือกเหล่านี้สามารถนำมาพัฒนาเป็นกฎเกณฑ์ได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งในที่สุดก็พัฒนามาเป็นหลักการในการปฏิบัติที่ใช้นำทางการทำงานของนักวิชาชีพต่อไป อย่างไรก็ตามหลักการทางด้านการปฏิบัติจะคงอยู่หรือล้าเลิกไปตั้งอยู่บนพื้นฐานของการลองผิดลองถูก หลักการที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ก็จะมีพลังแข็งแกร่งมากกว่าเดิม เนื่องจากสามัญสำนึกของแต่ละคนที่ผ่านประสบการณ์การทำงานที่พัฒนามากกว่าเดิมมีความละเอียดอ่อนมากขึ้น มีการปฏิสัมพันธ์กับนักวิชาชีพคนอื่น ๆ และประสบการณ์ในการทำงานทำให้การประเมินถึงหลักปฏิบัติสามารถพัฒนาไปสู่ทฤษฎีของการปฏิบัติได้ เมื่อทฤษฎีที่ใช้ในการปฏิบัติเกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงสามัญสำนึกและหลักการ ทำให้พฤติกรรมทางด้านวิชาชีพมีเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ศึกษานิเทศก์และครูจะมีความรู้ในพื้นฐานของทฤษฎีทางด้านการปฏิบัติมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และทบทวนทฤษฎีที่นำไปสู่การปฏิบัติ

อันเป็นผลมาจากการปฏิบัติจริงของตน ทฤษฎีที่เกิดจากการเชื่อมโยงดังกล่าวนี้ปรากฏดัง
ภาพประกอบ 5 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิแสดงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ที่นำไปสู่ทฤษฎีที่มีเหตุผล

โดยทฤษฎีนี้เองที่ทำให้การตัดสินใจและการปฏิบัติด้านวิชาชีพพัฒนาไปถึงขั้นที่สูงขึ้น ทฤษฎีจะช่วยให้นักวิชาชีพมีความมั่นใจยิ่งขึ้นในการปฏิบัติงาน เป็นเครื่องนำทางในการเลือกใช้หลักการต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักปฏิบัติภายใต้หลักใหญ่ของทฤษฎี จะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษาไม่ได้เกิดจากหลักปฏิบัติอื่น ๆ ภายนอกศาสตร์การศึกษา ในทางตรงกันข้ามสามัญสำนึกและหลักการต่าง ๆ เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานและเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่ทฤษฎีที่มีเหตุผลสำหรับการปฏิบัติงาน โดยทั่วไปแล้วสามัญสำนึกและหลักการเป็นสิ่งซึ่งซ่อนเร้นอยู่ ถึงแม้จะปรากฏชัดขึ้นผู้คนทั่วไปก็ไม่ได้ตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้อย่างเป็นระบบมากนัก ดังนั้นสิ่งสำคัญสำหรับศึกษานิเทศก์และครูไม่ได้อยู่ที่ว่าเป็นผู้ที่มีทฤษฎีในการปฏิบัติงานหรือไม่ แต่อยู่ที่ทฤษฎีอะไรที่เป็นพื้นฐานของสามัญสำนึกที่ซ่อนเร้นอยู่ เป็นหลักปฏิบัติซึ่งนำมาใช้เป็นเครื่องนำทางความเป็นนักวิชาชีพและเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจการปฏิบัติด้านวิชาชีพ

6. กระบวนการนิเทศการสอน

กระบวนการนิเทศการสอน คือ การดำเนินการอย่างเป็นระบบขั้นตอนเป็นการดำเนินการระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้มีนักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการนิเทศไว้ดังนี้

วัชรา เล่าเรียนดี (2553) ได้กล่าวถึง กระบวนการนิเทศการสอนว่ามีรายละเอียดขั้นตอนกระบวนการ ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ขั้นประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre-Observation Conference) เป็นการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ผู้นิเทศพูดปรึกษาหารือกับผู้รับการนิเทศ เกี่ยวกับประเด็นที่สนใจหรือประเด็นที่มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มองเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน

หรือพฤติกรรมการเรียนที่ประสบปัญหาในชั้นเรียน ทั้งนี้พฤติกรรมดังกล่าวต้องเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้และวัดได้

1.2 การตกลงกันในเรื่องพฤติกรรมที่สังเกตเห็นในห้องเรียนที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข ถ้าผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศไม่ได้คุยปรึกษากันมาก่อน ผู้นิเทศก็จะกำหนดเกณฑ์ที่เป็นพื้นฐานของพฤติกรรมที่ควรจะเกิดในชั้นเรียน เพื่อจะได้บันทึกได้ตรงกัน แต่ถ้าผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศได้พูดตกลงกันก่อนแล้วเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นปัญหาในขั้นตอนที่สอง ก็จะต้องพยายามนิยามพฤติกรรมนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อจะได้หาทางแก้ไขจุดที่เป็นปัญหา แต่ในขั้นตอนนี้ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องช่วยกันกำหนด เกณฑ์มาตรฐานพื้นฐาน การปฏิบัติที่ผู้รับการนิเทศควรจะทำปฏิบัติได้ เช่น ครูควรถามคำถามประเภทความคิดอย่างน้อย 5 คำถามใน 30 นาที เป็นต้น

1.3 การเลือกเครื่องมือหรือสร้างเครื่องมือในการสังเกตการสอน โดยที่ผู้นิเทศอาจจะเสนอเครื่องมือในการสังเกตการสอนในชั้นเรียนที่จะใช้ในการเก็บบันทึกข้อมูลพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดและเกี่ยวข้องกับประเด็นที่เป็นปัญหาและเกิดขึ้นในชั้นเรียนให้ผู้รับการนิเทศได้รับทราบ

2. ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการสังเกต (Observation) เป็นขั้นตอนของการสังเกตพฤติกรรมการสอนเฉพาะที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว โดยผู้นิเทศจะดำเนินการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนตั้งแต่ต้นจนจบหรือในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามที่ตกลงกันไว้ระหว่างผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ โดยใช้เครื่องมือที่ได้เลือกหรือสร้างขึ้นมาทำการบันทึกข้อมูลจากการสังเกตการสอน เช่น พฤติกรรมการสอนของครูตามรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ หรือการถามคำถามของครูประเภทของคำถามตามที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้าว่าจะสังเกตอะไร เป็นต้น

3. ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอนและระบุจุดหรือประเด็นที่ต้องการแก้ไขปรับปรุง ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อยได้แก่

3.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลจากการสังเกตการสอน ผู้นิเทศรวบรวมเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนให้ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมทั้งจะนำเสนอให้ผู้รับการนิเทศทราบโดยผู้นิเทศจะต้องจัดการกับข้อมูลอย่างสมบูรณ์ที่สุด แปลผลของข้อมูลจากการสังเกตให้ผู้รับการนิเทศเข้าใจอย่างชัดเจน แต่ไม่ควรให้ความคิดเห็นส่วนตัวเชิงประเมินผล หรือวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศเพียงเพื่อเสนอให้ผู้รับการนิเทศทราบว่า จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนนั้น พฤติกรรมที่บันทึกมาตามที่ปรากฏในเครื่องมือและร่วมกันคิดพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือพฤติกรรมที่ควรคงไว้หลังจากที่ครูยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

3.2 ขั้นตอนการร่วมพิจารณาพฤติกรรมที่จะต้องคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงจากการวิเคราะห์ผลของการสังเกต ในขั้นตอนที่ 3.1 ผู้นิเทศจะพิจารณาพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งคืออยู่แล้วและควรคงไว้ และพฤติกรรมการสอนที่ควรเปลี่ยนแปลง เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาการสอนของ

ผู้รับการนิเทศ โดยที่ผู้นิเทศจะต้องวางแผนยุทธวิธีในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังกล่าว ซึ่งจะร่วมพิจารณาพร้อมกับผู้รับการนิเทศ ก็ได้

4. ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประชุมหลังการสังเกต (Post-Observation Conference) เป็นการประชุมปรึกษาหารือหลังการสังเกตการสอน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการนิเทศการสอนก่อนที่จะมีการดำเนินการซ้ำ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ

4.1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับผลการสังเกตพฤติกรรมการสอน ผู้นิเทศจะทบทวนข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในการสอนของครู และวิธีการที่ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าว การให้ข้อมูลย้อนกลับจะต้องเป็นไปในลักษณะที่พยายามทำให้ครูเข้าใจและกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศได้ทำการพิจารณาข้อมูลนั้นด้วยตนเอง แม้ว่าผู้นิเทศจะทำได้ทำการวิเคราะห์มาแล้วก็ตาม แต่ผลการวิเคราะห์ของผู้นิเทศจะยังไม่นำเสนอให้ครูทราบ แต่จะใช้วิธีนำและฝึกให้ครูได้อาศัยข้อมูลจากการสังเกต เพื่อสรุปผลของประเด็นที่เป็นปัญหา หรือประเด็นที่ต้องแก้ไขด้วยตนเองให้ได้

4.2 ขั้นตอนพิจารณายุทธวิธีการแก้ปัญหาของผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศจะเป็นผู้ช่วยทั้งคู่จะช่วยกันพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ 1) พฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมควรแก่การคงไว้ 2) พฤติกรรมการสอนที่ไม่ถูกต้อง ควรต้องปรับปรุงแก้ไข 3) ยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และ 4) การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศการสอนอีกครั้ง

วิชา เล่าเรียนดี (2553) ได้เสนอขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Planning)
2. ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน (Informing)
3. ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติงาน (Doing)
4. ขั้นที่ 4 สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing)
5. ขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)

วิชา เล่าเรียนดี (2553) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (ครูและคณะครู) 2) เลือกประเด็นหรือเรื่องที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา 3) นำเสนอโครงการพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ 4) ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่าง ๆ และจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สนใจ 5) จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดวัน เวลาที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ 6) ดำเนินการตาม

แผนโดยครูและผู้นิเทศ (แผนการจัดการเรียนรู้และแผนการนิเทศ) 7) สรุปและประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

นอกจากนี้ Harris (1985) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นวางแผน (Planning) ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้า การกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงาน และการวางโปรแกรมงาน
2. ขั้นการจัดโครงการ (Organizing) ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละชั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่ โครงสร้างขององค์กร และการพัฒนานโยบาย
3. ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading) ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเร้าใจให้มีความตั้งใจคิดริเริ่มอะไรใหม่ ๆ การสาธิต การจูงใจ และให้คำแนะนำ การสื่อสาร การกระตุ้น ส่งเสริมกำลังใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน
4. ขั้นการควบคุม (Controlling) ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาส การตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม
5. ขั้นประเมินผล (Appraising) ได้แก่ การตัดสินใจการปฏิบัติงาน การวิจัย และการวัดผลการปฏิบัติงาน

Acheson and Gall (2003) กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการสอนไว้ 3 ขั้นตอน คือ 1) จัดประชุมเพื่อวางแผน (Planning Conference) 2) การสังเกตการสอน (Observation) 3) การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Conference)

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ขั้นตอนหลัก ๆ ของการดำเนินงาน ในกระบวนการนิเทศมีขั้นตอนหลักที่ไม่แตกต่างกัน คือ ขั้นประชุมก่อนการนิเทศการสอน ขั้นสังเกตการสอน ขั้นวิเคราะห์และสะท้อนผล และขั้นประชุมหลังการสังเกตการสอน

7. แนวคิดพื้นฐานของระบบการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่แล้วตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎี ในกรณีที่มีมากกว่าหนึ่งทฤษฎีนั้นขึ้นอยู่กับว่าทฤษฎีเหล่านี้สามารถเข้ากันได้มากน้อยเพียงใดกับสามัญสำนึกที่ใช้เป็นหลักในการทำงานของครูและการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์

วิธีการหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นว่าใครใช้ทฤษฎีใดทำได้โดยการประเมินหลักปฏิบัติที่ใช้ในการนิเทศการสอนนั่นเอง (Sergiovanni and Starratt, 1993) กล่าวว่า ถ้าท่านเป็นศึกษานิเทศก์ประจำโรงเรียนแห่งหนึ่ง โรงเรียนของท่านได้รับการเลือกให้เป็นโรงเรียนตัวอย่างที่กำลังดำเนินการเพื่อใช้ระบบการศึกษาใหม่ที่มีเป้าหมายชัดเจน และมีวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนของทุกระดับชั้นที่เป็นไปตามหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรประกอบด้วยตำราเรียน บันทึกการสอน

งานที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำและมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับการออกแบบไว้เป็นอย่างดี มีการจัดเตรียมแผนการสอนเป็นรายสัปดาห์และเป็นรายเดือน เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนจะได้รับความรู้ที่ได้กำหนดไว้ซึ่งศึกษานิเทศก์แต่ละคนก็ทำงานโดยอาศัยทฤษฎีที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวของตนเอง นี่คือเหตุการณ์ที่จะต้องแสดงถึงการทำงานอย่างเป็นระบบของศึกษานิเทศก์

Stephen และ Sprague (2006) ได้กล่าวถึงการทำงานของศึกษานิเทศก์ว่าต้องศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ เพราะการนิเทศอย่างเป็นระบบจะช่วยลดพฤติกรรมเชิงลบและเพิ่มพฤติกรรมเชิงบวกในที่ทำงานและทำให้งานของศึกษานิเทศก์ง่ายขึ้นและคุ้มค่ามากขึ้น ทำให้ทีมงานได้เรียนรู้วิธีการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เพิ่มความร่วมมือกับนักเรียน ลดความกดดัน และสนุก

Marshall (2005) ได้เขียนเกี่ยวกับถึงเวลาคิดใหม่เกี่ยวกับการนิเทศและประเมินครู โดยเสนอ 12 ขั้นตอน ในการใช้การนิเทศและการประเมินผลครูเพื่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่สูงขึ้น ดังนี้

1. ตรวจสอบให้แน่ใจว่าพื้นฐานของโรงเรียนอยู่ตรงไหน
2. ตัดสินใจให้ได้ว่าองค์ประกอบใดที่ไม่สามารถลดลงได้ของการสอนที่ดี
3. ระบบเยี่ยมชมห้องเรียนทั้งหมดเป็นสิ่งที่ต้องทำเป็นประจำ
4. จัดให้มีการสะท้อนผลการเยี่ยมชั้นเรียนอย่างรวดเร็ว
5. จำเป็นต้องมีทีมครูในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และประเมินผล
6. ต้องมีทีมในการประเมินระหว่างเวลา
7. ให้มีทีมรายงานการเรียนรู้แก่นักเรียนแต่ละหน่วยหรือภาคเรียน
8. เรียงลำดับคุณภาพ สะท้อนบทเรียนของครูทุกคน
9. พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่มีอาชีพจนเป็นวัฒนธรรมในโรงเรียน
10. ใช้เวลาสังเกตห้องเรียนระยะสั้นๆ เพื่อประเมินครูระยะสุดท้าย
11. วัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเป็นการประเมินครูผู้สอน
12. ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินครู

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2557) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบไว้ อย่างน่าสนใจว่า ระบบการนิเทศ เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงกลไกหรือกระบวนการในการปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ องค์ประกอบของระบบการนิเทศได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ครอบคลุมออกของระบบ ผู้บริหารมีบทบาทการจัดการระบบการนิเทศโดยกำหนดนโยบาย และ แผนการนิเทศ จัดเตรียมปัจจัยที่เกี่ยวข้องและให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามระบบเกี่ยวกับ หลักการนิเทศ บุคลากรการนิเทศ และปัจจัย สนับสนุน 2) กระบวนการนิเทศ 3) ผลผลิต คือ เจตคติ

ความรู้ความเข้าใจและทักษะของครู 4) ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการปรับปรุง การนิเทศ และ 5) สภาพแวดล้อมภายใน

Zachariah (2013) กล่าวถึงทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางการนิเทศไว้ ดังนี้

1. ต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ
2. ต้องเป็นผู้มีความซื่อตรงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสูง
3. มีความรู้เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนในเรื่องนั้น
4. มีมนุษยสัมพันธ์
5. มีทักษะในการนิเทศ
6. มีสมรรถนะในการสอนแต่ละรายวิชา

Glickman และคณะ (2013) กล่าวว่า ผู้นิเทศควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและสาเหตุที่ทำให้สถานศึกษาขาดประสิทธิภาพในการดำเนินการและความเข้าใจถึงคุณลักษณะของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ มาตรฐานความสำเร็จของสถานศึกษา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ความรู้ในการพัฒนาครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการเรียนรู้บุคคลในวัยผู้ใหญ่ ที่ต้องเกี่ยวข้องกับงานอาชีพครู ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานการศึกษา การนิเทศการศึกษา และแนวทางการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนา

2. ทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง และพฤติกรรมการณ์เทศในลักษณะใดบ้างที่จะมีผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนแต่ละคนหรือเป็นกลุ่มมากที่สุด

3. ทักษะทางเทคนิค (Technical Skills) ต้องมีทักษะเฉพาะในด้านการสังเกต (Observing) การวางแผน (Planning) การประเมินผล (Assessing) และการประเมินผลภายหลังการปรับปรุงการสอน (Evaluating Instructional Improvement)

ผู้รับการนิเทศ

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการดำเนินการโดยบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารหรือบุคคลที่ผู้บริหารมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ โดยผู้รับการนิเทศคือครูหรือบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับประโยชน์จากการนิเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะทำให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ความสำเร็จของการดำเนินการนิเทศนั้น ส่วนหนึ่งมีปัจจัยจากตัวผู้รับการนิเทศเองด้วย นั่นคือ ครูควรตระหนักถึงความสำคัญของการปรับปรุงพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีจิตใจที่เปิดกว้างรับความรู้หรือนวัตกรรม เป็นผู้พร้อมรับฟัง

ความคิดเห็นและการประเมิน การนิเทศจะดำเนินการไปได้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะดังกล่าวนี้ ผู้บริหารหรือ ผู้นิเทศมีส่วนที่จะส่งเสริมให้ครูเกิดคุณลักษณะ
ดังกล่าวโดยใช้กระบวนการนิเทศที่จะช่วยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในหน่วยงาน

ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
การบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียนที่ใช้เพื่อการสนับสนุนการดำเนินการนิเทศการศึกษา
โดยพิจารณาในเรื่องเกี่ยวกับบุคลากรนวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี อาคารสถานที่
และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น

1. ด้านบุคลากร ในการสนับสนุนด้านบุคลากรนั้น จำ เป็นต้องมีผู้นิเทศที่เพียงพอที่จะรับผิดชอบต่อการนิเทศครูในสถานศึกษา และเป็นบุคคลที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะ
และมีจิตใจที่พร้อมจะช่วยเหลือแนะนำผู้อื่น

2. ด้านนวัตกรรมการนิเทศเป็นการพัฒนาให้ความช่วยเหลือ แนะนำครู
เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การมีนวัตกรรมที่
ทันสมัยและเป็นนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นปัจจัยสนับสนุน
การนิเทศการศึกษา

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ การนิเทศจำเป็นต้องใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ
ตั้งแต่เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ หรือวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ

4. ด้านอาคารสถานที่ การจัดห้องประชุมให้ความรู้ ห้องนิเทศ ห้องสมุด
ห้องบริการสื่อนวัตกรรมต่าง ๆ

5. ด้านงบประมาณ การจัดการนิเทศจำเป็นต้องใช้งบประมาณ เช่น
มีการฝึกอบรม
การจัดประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน

6. กระบวนการ หมายถึง กระบวนการนิเทศการศึกษาที่แสดงถึงขั้นตอน
กิจกรรมและวิธีการในการนิเทศการศึกษา กิจกรรมการนิเทศ ซึ่งสามารถจัดแบ่งกิจกรรมการนิเทศ
ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2550) ได้แก่

6.1 กิจกรรมที่ผู้นิเทศเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นกิจกรรมหลักที่ผู้นิเทศใช้สำหรับ
การให้ความรู้แก่ผู้รับการนิเทศ หรือทำการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับการนิเทศ เพื่อประโยชน์ต่อ
การพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย
กิจกรรมการบรรยาย การสาธิต การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การสัมภาษณ์ การบันทึกข้อมูล
การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ

6.2 กิจกรรมที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำร่วมกัน เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้ง 2 ฝ่าย ได้แก่ การประชุม การระดมสมอง และการอภิปราย

6.3 กิจกรรมสำหรับผู้รับการนิเทศ เป็นกิจกรรมที่เน้นบทบาทของผู้รับการนิเทศ ซึ่งผู้รับการนิเทศต้องเป็นผู้กระทำหรือปฏิบัติตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ การฟัง การดู การอ่าน การเขียนเขียน การไปทัศนศึกษา บทบาทสมมติ และการปฏิบัติตามคำแนะนำ

7. ผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับครูอันเนื่องมาจากการนิเทศ ซึ่งได้แก่ ครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการศึกษา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและการจัดการเรียนการสอน ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น มีความเชื่อมั่นในการในการปฏิบัติงาน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน มีทักษะการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมีสูงขึ้น

8. ข้อมูลย้อนกลับ ข้อมูลย้อนกลับในระบบการนิเทศการศึกษา หมายถึง กลไกการกำกับ ติดตาม และประเมินการนิเทศการศึกษา ซึ่งผู้บริหารหรือผู้นิเทศต้องจัดระบบการกำกับ ติดตามการดำเนินการนิเทศไว้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานนิเทศที่กำหนดไว้ ตลอดจนจัดทำประเมินผลการดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับคุณภาพการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งประเมินตัวระบบและกระบวนการดำเนินการนิเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการนิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สภาพแวดล้อมภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่สำคัญของระบบการนิเทศการศึกษาที่สำคัญที่ผู้บริหารควรคำนึงถึง คือ ความต้องการหรือความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ดี

Kotirde (2014) ได้ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ในการพัฒนาคุณภาพการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไนจีเรีย พบว่า คุณลักษณะศึกษานิเทศก์ที่ดีก็เหมือนกับคุณลักษณะของครูที่ดีหรือที่ปรึกษาที่ดีนั่นเอง ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ที่สำคัญ ได้แก่ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นคนจริงใจ เป็นคนเปิดเผย เป็นคนยืดหยุ่น เคารพและให้เกียรติผู้รับการนิเทศว่าเป็นคน และต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพ มีความตระหนักและอ่อนไหวในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น เพศ เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ของผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศจะต้องตระหนักในบทบาทการอำนวยความสะดวกให้กับผู้รับการนิเทศและรู้จักประเมินบทบาทหน้าที่ของตนเองอยู่เสมอ มีความชัดเจน และมีตัวชี้วัดในการทำหน้าที่ในการปฏิบัติการณ์นิเทศและให้คำปรึกษา ตลอดจน ศึกษานิเทศก์ที่ดีจะต้องมีความสุขในการนิเทศ มีการนิเทศให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษามีหลักฐานร่องรอย

และเปรียบเทียบการทำหน้าที่ให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ จะเป็นศึกษานิเทศก์ที่มีคุณภาพระดับสูง (Conceptual Functioning) มีความเข้าใจที่ชัดเจนในจุดแข็งและจุดพัฒนาของตนเอง และมีความสามารถในการแยกแยะคุณลักษณะของบุคคลทั้งภายในและลักษณะภายนอกของแต่ละคนทีอาจมีผลต่อคุณภาพของการนิเทศได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้นำเสนอการนิเทศเต็มพิกัด เน้นการนิเทศที่เป็นระบบและมีความต่อเนื่อง สร้างทีมและเครือข่ายการนิเทศให้เกิดพลังและพัฒนา ศักยภาพผู้นิเทศอยู่เสมอให้พร้อมในการพัฒนางานอยู่เสมอ ให้พร้อมในการพัฒนางานทุกสถานการณ์ โดยมุ่งให้ผู้รับการนิเทศรู้จักวิธีการคิดค้นวิธีการทำงานด้วยตนเอง มีความสามารถในการนำตนเอง และสามารถในการตัดสินใจปัญหาของตนเองได้ สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง กระตุ้น ชักจูง และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและทำให้ผู้รับการนิเทศค้นพบวิธีการทำงานที่ดีกว่า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการส่งเสริมและสร้างสรรค์ โดยการดำเนินการนิเทศเต็มพิกัดด้วย 1 ตรง หมายถึง เป็นการนิเทศที่ตรงกับประเด็นที่ตรงกับจุดเน้น การขับเคลื่อนเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ และประเด็นที่เป็นปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งศึกษานิเทศก์ต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยปัญหา ค้นหาสาเหตุและ ดำเนินการนิเทศเพื่อแก้ปัญหาได้จริง และ 2 เต็ม คือ เต็มกำลัง หมายถึง เป็นการนิเทศอย่างเต็มกำลังความสามารถ เป็นการระดมสรรพกำลังที่มี ทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญา/วิชาการและ ทรัพยากรต่าง เพื่อร่วมมือกับครู ผู้บริหาร แก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ให้เห็นผลอย่างรวดเร็วเต็มพื้นที่ เป็นการนิเทศที่ทั่วถึง ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายและมุ่งเน้น กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ รวมทั้งต้องเชื่อมโยงเครือข่ายในพื้นที่ให้มาเป็น พลังหนุนเสริมการพัฒนาการเรียนการสอนในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และกำหนด บทบาทของศึกษานิเทศก์ไว้ดังนี้

1. บทบาทการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ
2. บทบาทและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามจุดเน้น
3. บทบาทส่งเสริมวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามจุดเน้น
4. บทบาทการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามจุดเน้น
5. บทบาทการพัฒนาการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
8. องค์ประกอบของระบบการนิเทศการศึกษา

มีนักการศึกษาที่สนใจและศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ องค์ประกอบของระบบการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2529) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่

1. ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้ให้การนิเทศ คือ ผู้ทำหน้าที่จัดการดำเนินการนิเทศ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดหรือผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการโดยเฉพาะ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่เชิญมาเป็นวิทยากรเฉพาะเรื่อง ผู้รับการนิเทศ คือ ผู้รับประโยชน์จากการจัดการนิเทศ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนทุกคน และผู้สนับสนุนการนิเทศ คือ ผู้บริหารหรือคณะกรรมการดำเนินงานที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการนิเทศจนบรรลุจุดประสงค์

2. ลักษณะของงานวิชาการภายในโรงเรียน อันแบ่งเป็นงานปฏิบัติการสอนคือ งานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการเรียนการสอนกับงานสนับสนุนการสอนอันได้แก่ งานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมงานวิชาการ การจัดสภาพและการบริการที่สนับสนุนงานปฏิบัติการสอนภายในโรงเรียน

3. วิธีการนิเทศ ถ้าพิจารณาที่ผู้ให้การนิเทศ ลักษณะการนิเทศแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การนิเทศทางตรง ซึ่งหมายถึง ผู้ให้การนิเทศทำการนิเทศครูโดยตรง เช่น การให้คำแนะนำ การสังเกตการณ์สอน การประชุม เป็นต้น และการนิเทศทางอ้อม คือ การนิเทศโดยใช้สื่อ เช่น แนะนำหนังสือที่เกี่ยวกับงานหรือส่งเอกสารให้ศึกษาค้นคว้า เป็นต้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2536) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนที่ผู้นิเทศจะต้องพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการจัดดำเนินการนิเทศ ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของการนิเทศ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ลักษณะของงานที่จะนิเทศ ซึ่งมีหลายลักษณะงานแต่การดำเนินการงานนิเทศนั้น ๆ จะมุ่งเน้นงานลักษณะใด และ องค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ วิธีการนิเทศ

กรองทอง จิระเดชากุล (2550) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย

1. มีระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อใช้วางแผนนิเทศภายในโรงเรียน
2. มีระบบการวางแผนนิเทศอย่างมียุทธศาสตร์
3. มีระบบการจัดการที่เน้นพัฒนาครูและนักเรียน
4. มีระบบการติดตาม ประเมินผลที่เน้นผลงานครู
5. มีระบบการเผยแพร่และขยายผล

ชวลิต จันทร์ศรี (2556) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการนิเทศภายในจะต้องประกอบด้วย มี 3 ประการ ได้แก่

1. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนที่เป็นผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักการภารโรง ซึ่งต้องสวมบทบาทเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. วิธีการนิเทศมีวิธีการหลายลักษณะ เช่น การประชุม การปรึกษาหารือ อภิปรายซักถาม ประชุมระดมสมอง ประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

3. สื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ประกอบด้วย เอกสารความรู้ แบบบันทึก แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบตรวจสอบ แบบประเมิน เป็นต้น

Colantonio (2005) ได้กล่าวถึง เป้าหมายสำคัญของการบูรณาการนิเทศการเรียน การสอนกับการพัฒนาวิชาชีพไว้ว่า วิธีที่จะทำให้การปฏิบัติงานทั้งสองอย่างประสบความสำเร็จไปพร้อมกัน คือ การสร้างการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมุ่งเน้นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นั่นคือการบูรณาการ การพัฒนาบุคลากรเข้ากับความต้องการการนิเทศการเรียนการสอน เข้าด้วยกัน ซึ่งองค์ประกอบสำคัญก็คือ สถานที่ที่จะสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะนำการพัฒนาบุคลากรและการนิเทศการเรียนการสอน บูรณาการเข้าด้วยกันด้วยความรับผิดชอบ เพื่อนำไปสู่บรรยากาศแห่งความก้าวหน้า ได้แก่

1. พัฒนาความรู้ (Knowledge)
2. สร้างความไว้วางใจ (Trust)
3. องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

จึงอาจกล่าวได้ว่า รูปแบบนิเทศในชั้นเรียนมีความสำคัญ องค์ประกอบ การนิเทศเหล่านี้จึงจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ ความไว้วางใจและเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยการนำรูปแบบการนิเทศแบบชี้แนะเพื่อความเข้าใจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้

วรพล ดิลกทวีวัฒนา (2560) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียน ว่า การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. บุคลากรนิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้ได้รับการนิเทศ

- 1.1 ผู้บริหาร ในที่นี้หมายถึงตำแหน่งผู้บริหารต่าง ๆ ในโรงเรียน

ทั้งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างาน หรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่คุณครู ผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูในโรงเรียน สร้างระบบนิเทศ และมอบหมายงานให้ถูกบุคลิกภาพของบุคคล

- 1.2 ครู บทบาทของครู มี 2 บทบาท คือ

- 1.2.1 ผู้นิเทศ ได้แก่ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ ครูผู้นิเทศ

- 1.2.2 ผู้ได้รับการนิเทศ

2. ขอบข่ายงานนิเทศภายในโรงเรียน ภาระงานหลักของการศึกษาในโรงเรียน คือ

2.1 งานด้านการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เป็นหน้าที่หลักของฝ่ายวิชาการ เน้นการนิเทศการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอน ของครู

2.2 งานสนับสนุนการจัดการเรียน เป็นงานของฝ่ายที่สนับสนุนการศึกษา เช่น งานด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านอาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน เป็นการนิเทศงานด้านอื่น ๆ

3. โครงสร้างการนิเทศภายในโรงเรียน แต่ละโรงเรียนจะเลือกใช้แบบใดขึ้นอยู่กับบริบทและจำนวนบุคลากรในโรงเรียน

Carron และ De Grauwe (2011) ได้นำเสนอเอกสารประกอบการปฏิรูปการนิเทศ เพื่อคุณภาพโรงเรียน สำหรับการนิเทศติดตามจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นมุมมองของการปฏิบัติซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญเกี่ยวกับการนิเทศ ได้แก่

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collection of Information)
2. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Information)
3. การปฏิบัติซึ่งให้ความสำคัญกับการ (Action)

โดยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศทั้งหมดจะต้องดำเนินไปเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและนำไปสู่การเป็นมาตรฐานโรงเรียนหรือมาตรฐานหลักสูตร

June, Wenger และ Guzzetti (1987) ได้กล่าวถึงระบบการนิเทศเป็นรายบุคคล ได้นำเสนอระบบการนิเทศรายบุคคลที่สามารถตอบสนองความต้องการของครูผู้สอนด้วยระบบการนิเทศเป็นรายบุคคล ซึ่งมีองค์ประกอบของการนิเทศการสอนเป็นรายบุคคล 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ตั้งเป้า (Set Goal) เน้นให้ครูตระหนักด้วยตนเองในการทำหน้าที่ที่จะเป็นแบบอย่างได้ดี
2. กำหนดวิสัยทัศน์ (Create a Vision) เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ
3. ส่งเสริมสนับสนุน (Provide Support) เป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิธีที่เห็นว่ามีการทำงานแล้วประสบความสำเร็จ อย่างต่อเนื่อง
4. จูงใจ (Reinforce) เป็นกิจกรรมสำคัญที่เกิดจากการสังเกตและการสะท้อนผลเชิงบวกที่จะทำให้เกิดกำลังใจที่ได้รับการปฏิบัติผ่านการวิจัยที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาสู่ “ครูมืออาชีพ” ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของคนในศตวรรษที่ 21 โลกแห่งการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การศึกษาเป็นที่ยอมรับกันว่า เป็นการสร้างความรู้ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของคน ได้แก่ การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การให้โอกาสแก่ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสรับรู้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของแต่ละคนให้ได้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ โดยปราศจากข้อจำกัด ทั้งระดับสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้และอื่น ๆ อีกทั้งยังหวังว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดทั้งในการแก้ปัญหา วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ในทุกระดับในลักษณะที่เรียกว่า Constructionism ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology-ICT) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การศึกษาในอุดมคติเป็นจริงได้ เพราะสามารถแสดงอักษรภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว รวมถึงการสร้างสถานการณ์เสมือนจริง (Virtual Situation)

วิจารณ์ พานิช (2553) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สิ่งที่จะเกิดกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติบูรณาการทักษะเข้าในการสอนเนื้อหาหลักด้านวิชาการ ได้พัฒนาวิสัยทัศน์การเรียนรู้เป็นกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. สาระวิชาการหลักและทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 การรอบรู้ สาระวิชาที่มีความสำคัญและจำเป็นเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของนักเรียน สาระวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาอังกฤษการอ่าน ภาษาของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์การปกครองและความเป็นพลเมืองที่ดี

2. หัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 ความรู้เกี่ยวกับโลก ความรู้ด้านเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองดีความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

3. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนในการเข้าสู่การทำงาน ซึ่งเป็นความซับซ้อนเพิ่มขึ้นในโลกปัจจุบัน ทักษะด้านนี้ได้แก่ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) การสื่อสารและความร่วมมือ (Communication and Collaboration) ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ (Communication and Collaboration)

ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยีได้แก่ ทักษะด้านสารสนเทศ (Information Literacy) ทักษะด้านสื่อ (Media Literacy) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information, Communications and Technology, Literacy) ทักษะชีวิตและอาชีพ ได้แก่ความยืดหยุ่น และความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) การริเริ่มและการกำกับดูแลตัวเอง ได้ (Initiative and Self Direction) ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-cultural Skills) การมีผลงานและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Productivity and Accountability) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) ระบบส่งเสริม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่มาตรฐานการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Standards) การประเมินผลทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Assessments of 21st Century Skills) หลักสูตร และวิธีการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Curriculum and Instruction) การพัฒนาวิชาชีพ ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Professional Development) บรรยากาศการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 (21st Century Learning Environment) วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 หนังสือ 21st Century Skills : Learning for Life in Our Times ระบุลักษณะ 8 ประการ ของเด็กสมัยใหม่ ไว้ดังนี้

- 3.1 มีอิสระที่จะเลือกสิ่งที่คุณพอใจ แสดงความเห็น และลักษณะเฉพาะของตน
- 3.2 ต้องการดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ตรงตามความพอใจและความต้องการของตน (Customization and personalization)
- 3.3 ตรวจสอบหาความจริงเบื้องหลัง (Scrutiny)
- 3.4 เป็นตัวของตัวเองและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อรวมตัวกันเป็นองค์กร เช่น ธุรกิจ รัฐบาล และสถาบันการศึกษา
- 3.5 ความสนุกสนานและการเล่น เป็นส่วนหนึ่งของงาน การเรียนรู้และชีวิตทางสังคม

3.6 การร่วมมือและความสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของทุกกิจกรรม

3.7 ต้องการความเร็วในการสื่อสาร การหาข้อมูลและการตอบคำถาม

3.8 สร้างนวัตกรรมต่อทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต

หลักการหรือปัจจัยสำคัญด้านการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 5 ประการ คือ

1. การเรียนรู้ที่แท้จริง (Authentic learning) การเรียนวิชาในห้องเรียนยังไม่ใช่การ เรียนรู้ที่แท้จริง ดังนั้น ครูต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงชีวิตจริงที่สุด
2. การเรียนรู้ในระดับสร้างกระบวนทัศน์(Mental Model building) อาจมองอีกมุม หนึ่งว่าเป็น authentic learning แนวหนึ่ง นี้คือ การอบรมบ่มนิสัย หรือการปลูกฝังความเชื่อหรือ

ค่านิยมในถ้อยคำเดิม แต่ในความหมายนี้เป็นการเรียนรู้วิธีการนำเอาประสบการณ์มาสังสมจนเกิดเป็นกระบวนการทัศน์ (หรือความเชื่อ ค่านิยม)

3. การเรียนรู้ที่แท้จริงขับเคลื่อนด้วยฉันทะ (Internal motivation) ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวคนไม่ใช่ขับเคลื่อนด้วยอำนาจของครูหรือพ่อแม่ เด็กที่เรียนเพราะไม่อยากจะขี้ใจครูหรือพ่อแม่ จะเรียนได้ไม่ดีเท่าเด็กที่เรียน เพราะอยากเรียน

4. การจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน Multiple Intelligence เวลานี้เป็นที่เชื่อกันทั่วไปแล้วว่า มนุษย์เรามีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) และเด็กแต่ละคนมีความถนัดหรือปัญญาที่ติดตัวมาแต่กำเนิดต่างกัน รวมทั้งสไตล์การเรียนรู้ก็ต่างกัน ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายต่อครูในการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน และจัดให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งเป็นการเรียนรู้เฉพาะตัว (Personalized learning)

5. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคม (Social learning) หากยึดหลักการนี้ ครูก็จะสามารถออกแบบกระบวนการทางสังคม เพื่อให้ศิษย์สนุกและเกิดนิสัยรักการเรียน เพราะการเรียนจะไม่ใช่กิจกรรมส่วนบุคคลที่ห้อยเหงาน่าเบื่อ ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่อนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต คือ 3R คือ Reading-อ่านออก (W) Riting-เขียนได้ (A) Rithenmatics-คิดเลขเป็น 8 C คือ Critical Thinking and Problem Solving : การคิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ไขปัญหาได้ Creativity and innovation : คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดเชิงนวัตกรรม Cross-cultural understanding : ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม กระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม Collaboration teamwork and leadership : ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ Communications information and media literacy : ทักษะในการสื่อสาร และการรู้เท่าทันสื่อ Computing and ICT literacy : ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และการรู้เท่าทันเทคโนโลยี Career and learning skills : ทักษะทางอาชีพ และการเรียนรู้ Compassion : มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของทักษะขั้นต้นทั้งหมด และเป็นคุณลักษณะที่เด็กไทยจำเป็นต้องมี ครูเองต้องเรียนรู้ 3R 8C และต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ในหลักวิชาและทักษะเพื่อดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้สื่อและเทคโนโลยีทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชาญชัย อาจินสมาจาร (2548) กล่าวว่า ครูควรมีลักษณะและพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดังนี้

1. กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนให้รู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2. การเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยเฉพาะการเป็นผู้นำทางวิชาการในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน

3. การบริหารจัดการชั้นเรียน

4. เป็นผู้มีวิสัยทัศน์โดยครูผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน เพื่อพัฒนาตนเองสู่การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนรู้และช่วยกันพัฒนาจนเกิดวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)

5. แสดงออกด้วยพฤติกรรมเชิงรุก (Proactive) กล้าที่จะเสี่ยง (Taking Risk) และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง

6. กล้าตัดสินใจ กล้าที่จะยอมรับสิ่งใหม่ ๆ

7. ยอมรับและเห็นความสำคัญและความต้องการของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นที่ผลประโยชน์ผู้เรียนเป็นหลัก

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้อธิบาย ถึงบทบาทครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้ นำถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงลักษณะของครูในการจัดการเรียนรู้ว่า ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีบุคลิกที่เหมาะสมและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย 1) มีกิริยา วาจาที่เหมาะสม 2) อารมณ์ดีมีเมตตา 3) ใช้ภาษาแจ่มชัด 4) ขจัดความลำเอียง 5) หลีกเลี่ยงการตำหนิ 6) หมั่นคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 7) อารมณ์ขันแทรกสร้าง 8) สร้างสัมพันธ์ฉันท์มิตร 9) ทันทต่อโลกเสมอ 10) ค้นให้เจอความสามารถเด็ก

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) เกม เพลงนำมาใช้ 2) ให้เล่านิทานสนุก 3) ปลุกใจให้หมั่นคิด 4) ไม่เกาะติดในห้องเรียน 5) ผลัดเปลี่ยนเวียนรายงาน 6) บูรณาการทุกวิชา 7) สรรหาสื่อหลากหลาย 8) เลิกบรรยายให้ปฏิบัติ 9) จัดตามหลัก Child-centered

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของทิศนา แคมมณี (2553) ให้ทัศนะว่า การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและเน้นประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทที่สำคัญในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้สามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้อย่างแท้จริง ประกอบด้วย 1) วางแผนการเรียนการสอน 2) ออกแบบการเรียนการสอน 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การใช้วิธีการสอน เทคนิคการสอน 5) รูปแบบการสอน ระบบการสอน 6) สื่อการสอน และ 7) การประเมินผลการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) มีหลักเกณฑ์ในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการออกแบบการจัดการเรียนรู้
  2. จัดหน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นความรู้ทักษะ กระบวนการที่สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
  3. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล พร้อมนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างของผู้เรียนและ พัฒนาการทางสมอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
  4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของหลักสูตร
  5. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อ การเรียนรู้
  6. จัดเตรียมและใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน
  7. มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ทั้งนี้มุ่งเน้นการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นสำคัญ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและ ผู้ปกครองตลอดจนความสอดคล้องกับธรรมชาติวิชาและพัฒนาการของผู้เรียน
  8. นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้เพื่อสอนซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน ตลอดจน ปรับปรุงการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบ
  9. ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง
- การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Carter และ Klotz (1990) กล่าวถึงแนวทางในการ จัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้
1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้ สากล
  2. ครูจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้มีตามศักยภาพ
  3. ครูเข้าใจและเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียน อย่างทั่วถึง
  4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์
  5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง

6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน
7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกคิด การแก้ปัญหา และค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง โดยร่วมมือกับชุมชน
9. ครูปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ครูผู้สอนควรมีการเตรียมการจัดการเรียนรู้เตรียมเนื้อหา กิจกรรม สื่อ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตลอดจนจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและมีการวัดผลประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

2. ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์

Thorndike กล่าวถึง พื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ว่า เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์หรือการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ที่สัมผัสที่เป็นสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์ในการรับรู้ และแรงกระตุ้นของประสาทที่เป็นการตอบสนอง ซึ่งแสดงให้เห็นพฤติกรรมของตนเองอย่างเด่นชัด สิ่งเร้า-การตอบสนอง (Stimulus-Response, S-R) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้เพราะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ นอกจากนี้ Thorndike ยังเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นทีละน้อย การตอบสนองที่สำเร็จผลถือว่าเป็นสิ่งที่สร้างได้ แต่ถ้าไม่สำเร็จให้ปล่อยวาง มุมมองของการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นเป็นการเชื่อมโยงการตอบสนองกับสถานการณ์ที่ประสบผลสำเร็จหรือไม่เป็นผลสำเร็จ ทั้งที่มีประสบการณ์หรือไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน การเชื่อมโยงเป็นกลไกที่เกิดขึ้นภายในไม่ต้องไปวิตกกังวลในเรื่องนี้ พวกเขาเองก็ไม่มีติดตามหรือหยั่งรู้ในสถานการณ์ Thorndike เข้าใจว่าการเรียนรู้ของมนุษย์มีความซับซ้อนมากกว่าและเชื่อว่าคนเรามีความเกี่ยวข้องในการเรียนรู้อื่นๆ ที่ก่อให้เกิดหรือเชื่อมโยงความคิด การวิเคราะห์และการให้เหตุผล (Hilgard and Bower, 1975 ; Bolles, 1967 ; Schunk, 1996) Thorndike ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้เกิดกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์พบว่ามีกฎหลัก (Major Laws) อยู่ 3 กฎ คือ กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) และกฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) สำหรับกฎย่อย (Subsidiary Laws) ปรากฏหลักฐานไว้ 5 กฎ ได้แก่ กฎของการตอบสนอง (Law of Multiple Response) กฎของเจตคติ (Law of Attitude or Set) กฎของการทำกิจกรรม (Law of Piecemeal Activity) กฎของความคล้ายกัน (Law of Assimilation) และกฎของ

การเปลี่ยนสิ่งเร้า (Law of Associative Shifting) (Sahakian, 1970 ; Hilgard and Bower, 1975 ; Hergenhahn and Olson, 2005)

ทิสนา แชมมณี (2550) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความพร้อม ฝึกปฏิบัติและพึงพอใจในการเรียนรู้โดยมีหลักการดังนี้

1. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนแบบลองผิดลองถูกบ้าง (เมื่อพิจารณาแล้วว่าไม่ถึงกับเสียเวลามากเกินไป และไม่เป็นอันตราย) จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในวิธีการแก้ปัญหาจําการการเรียนรู้ได้ดีและเกิดความภาคภูมิใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง
2. การสำรวจความพร้อมหรือการสร้างความพร้อมของผู้เรียน เป็นสิ่งจําเป็นที่ต้องกระทำก่อนการสอนบทเรียน เช่น การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น การเชื่อมโยงความรู้เดิมมาสู่ความรู้ใหม่ การสำรวจความรู้พื้นฐาน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนต่อไปหรือไม่
3. หากต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในเรื่องใดจะต้องช่วยให้เขาเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง แล้วให้ฝึกฝนโดยกระทำสิ่งนั้นบ่อย ๆ แต่ควรระวังอย่าให้ถึงกับซ้ำซาก จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย
4. เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้วควรให้ผู้เรียนฝึกนำการเรียนรู้นั้นไปใช้บ่อย ๆ
5. การให้ผู้เรียนได้รับผลที่ตนพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ การศึกษาว่าสิ่งใดเป็นสิ่งเร้าหรือรางวัลที่ผู้เรียนพึงพอใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

Piaget ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการคิดทางสติปัญญาของเด็กจากแรกเกิดจนถึงวัยรุ่น โดยมีความเชื่อว่า เป้าหมายของการพัฒนาการคือ ความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม ตั้งสมมติฐานอย่างสมเหตุสมผล และตั้งกฎเกณฑ์และการแก้ปัญหาได้ (พรรณี ชูทัยเจนจิต, 2550) เพียเจต์ได้อธิบายไว้ว่า การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งจะมีการพัฒนาไปตามวัยต่าง ๆ เป็นลำดับขั้น พัฒนาการเป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติไม่ควรที่จะเร่งเด็กให้ข้ามจากพัฒนาการขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก แต่การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในช่วงที่เด็กกำลังพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามเพียเจต์เน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเร็วขึ้น (ทิสนา แชมมณี, 2550) การพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์มี 4 ขั้น คือ ขั้นการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Sensorimotor Stage) ช่วงอายุ 0-2 ปี ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Thinking) ช่วงอายุ 2-7 ปี ขั้นการคิดแบบรูปธรรม

(Concrete Operations) ช่วงอายุ 7-12 ปี และขั้นการคิดแบบนามธรรม (Formal Operations) ช่วงอายุ 11-15 ปี (Hergenhahn and Olson, 2005)

ทศนา แคมมณี (2550) กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์มีหลักการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ในการพัฒนาเด็ก ควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก และจัดประสบการณ์ให้เด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการนั้น ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อมหรือยากเกินพัฒนาการตามวัยของตน เพราะจะก่อให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีได้
2. การให้ความสนใจและสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้ทราบลักษณะเฉพาะของตัวเด็ก
3. ในการสอนเด็กเล็กๆ เด็กจะรับรู้ส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย ดังนั้นครูจึงควรสอนภาพรวมก่อนแล้วจึงแยกส่วนทีละส่วน
4. ในการสอนสิ่งใดให้กับเด็ก ควรเริ่มจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อน แล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า การกระทำเช่นนี้จะช่วยให้กระบวนการซึมซับและจัดระบบความรู้ของเด็กเป็นไปด้วยดี
5. การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมาก ๆ ช่วยให้เด็กได้ดูดซึมข้อมูลเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของเด็ก อันเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก

ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอเจอร์ส

Rogers กล่าวถึงพื้นฐานระบบการทำงานของสิ่งมีชีวิตที่มีวิวัฒนาการว่าเป็นคุณค่าของระบบสิ่งมีชีวิต (Organismic Valuing) การประเมินเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นการมองในแง่ดี (Positive Regard) เป็นการประเมินของเราที่เป็นการมองตนเองในแง่ดี (Positive Self Regard) สิ่งคมของคนเราต้องการอยู่กับสภาพแวดล้อมที่มีประโยชน์ (Conditions of Worth) บนเงื่อนไขที่ว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ (Conditional Positive Regard) และนำไปสู่สภาพที่ดีสำหรับตนเอง (Conditional Positive Self-Regard) ลักษณะผู้เรียนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ของรอเจอร์สควรเป็นผู้ที่มีความซื่อตรงต่อประสบการณ์ที่ได้รับ (Openness to Experience) มีการดำรงชีวิตที่เหมาะสม (Existential Living) เป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ (Organismic Trusting) มีอิสระในการทำงาน (Experiential Freedom) และมีความสามารถในการสร้างสรรค์ (Creativity) (Boeree, 2006)

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ของรอเจอร์ส ได้เน้นเกี่ยวกับผู้เรียนและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ตามหลักสำคัญต่อไปนี้

1. มีอิสระในการทำงาน

2. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา

3. สภาพแวดล้อมที่มีความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism)

ทฤษฎี “Constructionism” เป็นทฤษฎีที่มีความรู้พื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget เช่นเดียวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ผู้พัฒนาทฤษฎีนี้คือ Seymour Papert แห่งสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology) Papert ได้มีโอกาสร่วมงานกับเพียร์เจตต์ และได้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นมาใช้ในวงการศึกษา (ทิตนา แชมมณี, 2550)

แนวความคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีสาระสำคัญคือ การเรียนรู้เกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเอง และด้วยตนเองของผู้เรียนหากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้เห็นความคิดนั้นเป็นรูปธรรมชัดเจน และเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาในโลก ก็หมายถึงการสร้างความรู้ขึ้นในตนเองนั่นเอง ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในตนเองนี้จะมี ความหมายต่อผู้เรียน จะอยู่คงทน ผู้เรียนจะไม่ลืมง่าย และจะสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิด ของตนได้ตืนอกจากนั้นความรู้ที่สร้างขึ้นเองนี้ยังจะเป็นฐานให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ต่อไป อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้น ผู้เรียนและครูตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้าง ชิ้นงาน ผู้เรียนจะต้องเป็นฝ่ายเริ่มลงมือทำโครงการซึ่งตนเองสนใจ พร้อมกับคิดและพูดอธิบาย เกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำไปแล้วให้คนอื่น ๆ รับรู้และนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน อย่างฉันทมิตร เมื่อปฏิบัติเช่นนี้อย่างต่อเนื่องจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของ ตนเองได้มากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้โดยมีสิ่งสนับสนุนคือเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้แสดงความคิด ส่วนครู จะต้องพัฒนาตนเองจนเกิดความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้เป็นอย่างดี รู้และว่องไวต่อ ความคิดและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน และให้คำแนะนำได้อย่างเหมาะสมไม่มากเกินไปจน ทำให้ผู้เรียนคิดพึ่งพาครูไปเสียหมดทุกเรื่อง และไม่น้อยเกินไปจนผู้เรียนหมดกำลังใจที่จะทำงานต่อ ยอมรับในความคิดแปลกใหม่ของผู้เรียน และร่วมสำรวจทดลองกับผู้เรียนได้อย่างจริงจัง ช่วยให้เกิด บรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นมิตร เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำสิ่งที่ตนเองสนใจและใน ระยะเวลาที่ต้องการ ส่งเสริมให้มีการนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนความคิดกันภายในห้องเรียน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง แสดงความกระตือรือร้นที่จะค้นหาความรู้ใหม่อยู่ตลอดเวลา มีโครงการของ ตนเองเช่นเดียวกับผู้เรียนและแสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นต้องแก้ปัญหาอยู่เสมอ กระทำอย่างมี ความสุข และสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นใจให้ตนเองจากสิ่งที่ทำเป็นตัวอย่างที่จะช่วยบ่มเพาะ วัฒนธรรมการใฝ่เรียนรู้ใฝ่รู้ให้เกิดขึ้นในห้องเรียนได้

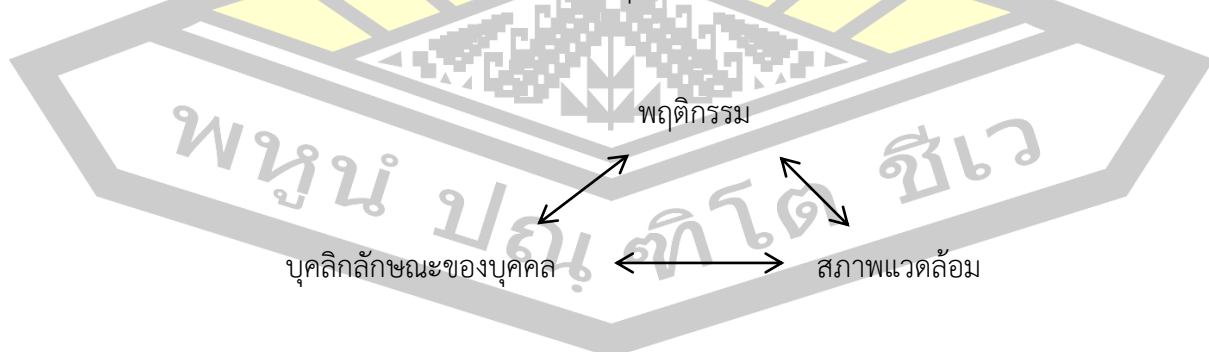
การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎี Constructionism จากแนวคิดของ Seymour Papert มีการศึกษาและนำไปใช้กันอย่างแพร่หลายในการให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายสร้างความรู้ด้วยตนเอง

มิได้มาจากครูและในการสร้างความรู้ นั้น ผู้เรียนจะต้องลงมือสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา โดยยึดหลักสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. เรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้จากการแก้ปัญหาด้วยวิธีการสำรวจทดลองด้วยตนเอง
2. เชื่อมโยงความรู้เป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่รู้แล้วกับสิ่งที่กำลังเรียน
3. การออกแบบงาน เป็นการระบุและแลกเปลี่ยนความคิด เป็นแนวทางใหม่ของบุคคลที่จะนำความรู้ที่ได้มาเชื่อมต่อกับความรู้เดิม
4. ลงมือปฏิบัติใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

5. มีเวลาในการทำงาน ให้ผู้เรียนมีเวลาในการทำงานอย่างต่อเนื่อง แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้
ทศนา แคมมณี (2550) กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นฐานแนวคิดในการพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีดังนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ Bandura (1969) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อว่าผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลซึ่งกันและกันหลักการสำคัญคือ ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) แบนดูราเสนอว่า พฤติกรรมเกิดขึ้นเนื่องจากมีกลไกเกิดขึ้นระหว่าง 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกันคือปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยส่วนตนของผู้เรียนและชนิดของพฤติกรรม ปัจจัยทั้งสามอาจจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมไม่เท่ากัน ปัจจัยบางตัวอาจมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมมากกว่าปัจจัยบางตัวในช่วงเวลาหนึ่ง แต่ปัจจัยทั้งสามจะไม่อิทธิพลเท่ากันพร้อมกันในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ผลเกี่ยวข้องกันจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคลพฤติกรรมที่จะแสดงออก และสภาพแวดล้อมในขณะที่เกิดมีพฤติกรรมนั้นขึ้น ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 การมีอิทธิพลเกี่ยวข้องของ พฤติกรรม บุคลิกลักษณะของบุคคลและสภาพแวดล้อม

การมีอิทธิพลต่อกันและกันเป็นเป็นตัวชี้ให้เห็นได้ว่า บุคคลมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมในขณะที่เดียวกันสภาพแวดล้อมก็สามารถมีอิทธิพลต่อบุคคล บุคคลไม่สามารถมีอิสระจากสภาพแวดล้อมได้อย่างเป็นเอกเทศประเภทของการเรียนรู้ แบบดูราแยกการเรียนรู้ออกเป็น 2 ชนิด

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Enactive Learning)
2. การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) แบบดูราเชื่อว่าในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในโลกมนุษย์มีความสามารถขั้นพื้นฐาน 5 ประการ

- 2.1 ความสามารถในการใช้สัญลักษณ์ (Symbolizing Capability)
- 2.2 ความสามารถในการสังเกตผู้อื่น (Vicarious Capability)
- 2.3 ความสามารถในการคิดล่วงหน้า (Forethought Capability)
- 2.4 ความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self-Regulatory Capability)
- 2.5 ความสามารถในการสะท้อนกลับให้แก่ตนเอง (Self-Reflective Capability)

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ Piaget (1972) เชื่อว่า ความรู้ที่ได้มาเป็นกระบวนการของการสร้างความรู้ด้วยตัวของมันเองอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เด็กเจริญเติบโตเด็กจะมีพัฒนาการทางสมองและมีพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เด็กจะกระตือรือร้นที่จะสัมพันธ์กับโลกภายนอกและได้ความรู้จากการกระทำของตนความกระตือรือร้นที่เรียนรู้นี้ติดตัวมาแต่กำเนิด จึงเรียกแนวคิดของเปียเจต์อีกชื่อหนึ่งว่า Genetic Epistemology เปียเจต์แบ่งชนิดของความรู้เป็น 3 ชนิด

1. ความรู้ทางกายภาพ (Physical Knowledge หรือ Empirical Knowledge) เป็นสิ่งที่เด็กจะต้องหาความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของวัตถุในโลก โดยผ่านทางประสาทสัมผัส (Perceptual Properties) เช่น สิ่งต่าง ๆ มีลักษณะเป็นของแข็ง หรือของเหลว มีรสเป็นรสหวานหรือรสเปรี้ยว มีสีเป็นสีแดงหรือสีเหลือง
2. ความรู้ทางตรรกะคณิตศาสตร์ (Logical-mathematical Knowledge) เป็นความรู้ที่เป็นนามธรรม (Abstract) และเป็นความรู้ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมา เช่น ลูกหินจำนวนเท่ากันไม่ว่าจะวางห่างกันหรือชิดกัน ก็จะมีจำนวนเท่ากัน หรือดินน้ำมันหนึ่งก้อนมีน้ำหนักเท่ากับเมื่อแบ่งออกมาเป็นลูกกลม ๆ 10 ก้อน
3. ความรู้ทางสังคม (Social Knowledge) เป็นการได้รับความรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ เช่น การเรียนรู้มารยาททางสังคม ถ้าผู้ใหญ่ให้ของเด็กน้อยจะต้องไหว้ขอบคุณ หรือการเรียนรู้พฤติกรรมเพื่อกำหนดประเภทของบุคคลและบทบาทของบุคคลในสังคม

แนวความคิดของ Piaget's Developmental Theory กล่าวไว้ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ควรสนับสนุนกิจกรรมของเด็กตามแนวคิดว่า เด็กได้ความรู้ผ่านการกระทำ ซึ่งความคิดที่เกิดขึ้นจะต้องมีการกระทำเป็นพื้นฐาน ดังนั้น สภาพแวดล้อมควรสร้างขึ้นมาเพื่อกระตุ้นให้เด็กกล้าที่จะเริ่มและทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวของเขาเอง โดย ลองทำดูว่าจะเกิดอะไรขึ้น รู้และใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ มีการตั้งคำถามและหาคำตอบได้ด้วยตัวของเขาเองเปรียบเทียบกับสิ่งที่ตนค้นพบกับเด็กคนอื่น ๆ เน้นการเล่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบด้วยตนเอง (Self-Discovery) ข้อมูลป้อนกลับจะมาจากการเล่นการค้นพบในวัตถุ การกระทำ ซึ่งเป็นรูปธรรม ให้แรงเสริมทางสังคมและความสนุกสนานในการทำกิจกรรม เป็นแรงจูงใจของตน (Self-Motivation) ในการเรียนรู้

2. การเข้าสังคมกับเพื่อน ๆ เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาด้านความคิดตามแนวคิดว่า Preoperational Children จะคิดเอาแต่ใจตนเองเป็นใหญ่ไม่ค่อยคิดถึงความต้องการหรือความคิดของคนอื่นนัก ดังนั้นการช่วยให้เด็กลดการเอาแต่ใจตนเองเป็นใหญ่ ผู้ใหญ่ควรมหา กิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กรู้ว่าสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ไม่ใช่สิ่งที่ตนคิดเท่านั้นที่ถูกต้อง หรือผู้อื่นต้องเห็นด้วยกับตนเท่านั้นโดยการ ให้เด็กได้เล่นกับเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อน ได้ใช้การต่อรองทางสังคมกับเพื่อน ๆ ในขณะที่มีปัญหาเกิดขึ้น

3. การใช้คำแนะนำให้ใส่ใจเรื่องความขัดแย้งทางความคิดของตนตามแนวคิดว่าเด็กจะมีความไม่สมดุล (Disequilibrium) เกิดขึ้นเมื่อใช้พฤติกรรมแก้ปัญหาเดิมกับปัญหาใหม่ แล้วไม่ได้ผล ควรแนะนำให้เด็กลองเปลี่ยนทำให้พฤติกรรมใหม่เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในครั้งนั้นแทนที่จะยึดมั่นใช้วิธีหรือพฤติกรรมเดิม ๆ อยู่อย่างนั้น นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานของการแสวงหาทางเลือกหรือวิธีการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ขึ้นเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายภาคหน้า ดังนั้นผู้ใหญ่ควรช่วยให้เด็กได้มีโอกาสฝึกการจัดการกับความขัดแย้ง ทางความคิดโดยการ ให้เด็กทำกิจกรรมการคงสภาพ (Conservation) ช่วยให้เด็กรู้ว่าเขาเรียนรู้อะไรและมีวิธีคิดอย่างไร สอนเนื้อหาที่เด็กในแต่ละวัยจะสามารถเข้าใจได้ ให้เด็กได้ลองวิธีการแก้ปัญหารูปแบบต่าง ๆ กัน ไม่ควรยึดเหี้ยมความรู้ให้แก่เด็กเกินวัยหรือความสามารถมากเกินไป

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ Bloom (1976) นักจิตวิทยาการศึกษา ได้เป็นประธานกลุ่มนักจิตวิทยาการศึกษาซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการหาวิธีการที่จะพัฒนาพฤติกรรมทาง เซอร์ปัญญาที่สำคัญในการศึกษาเล่าเรียนของมนุษย์ และได้แบ่งประเภทของการเรียนรู้ (Taxonomy of Learning Domain) ที่ควรพัฒนาบุคคลออกเป็น 3 ด้านดังนี้ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นการเรียนรู้ทางเขาวนปัญญา (Mental Skills; Knowledge) จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นการเรียนรู้ทางอารมณ์ และเจตคติ (Growth in Feeling or Emotional Areas; Attitude) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นการเรียนรู้ทักษะทางกาย (Manual or Physical Skills;

Skills) ในการเรียนรู้ทางเขาวนปัญญา มี 6 ลำดับชั้น โดยเริ่มจากทักษะที่ง่ายไปสู่ทักษะที่ยากและซับซ้อน ซึ่งการพัฒนาจะต้องเริ่มต้นจากขั้นต่ำก่อนจึงจะเกิดทักษะในขั้นสูงได้ ทักษะตามลำดับชั้นมีดังนี้ ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การประยุกต์ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมิน (Evaluation)

1. ความรู้ (Knowledge) บลุ่ม ให้คำจำกัดความไว้ว่า ความรู้เป็นการจำสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วในอดีต ซึ่งเมื่อจำได้ก็จะสามารถสังเกตได้และระลึกได้ สิ่งที่เราเรียนรู้ในอดีตน่าจะเริ่มตั้งแต่ตัวเลขข้อมูล ชื่อ ความหมาย จนถึงหลักการ และทฤษฎี ความรู้เป็นตัวแทนของผลการเรียนรู้ในลำดับต่ำสุด

2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถหรือทักษะ 3 ระดับ คือ 1) การจับใจความและเข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้เรียนรู้ดูจากความสามารถในการแปลงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากรูปแบบหนึ่งไปยังอีกรูปแบบหนึ่ง จากคำเป็นรูป หรือเป็นสมการ เช่น ความเข้าใจในคำสหสัมพันธ์ว่ามีความหมายว่าอะไร ถ้าอยู่ในรูปลักษณะแบบนี้เข้าใจได้ว่าอะไร 2) ความสามารถในการอธิบายตีความ หรือย่อความ และ 3) สามารถในการพยากรณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต พฤติกรรมที่บ่งชี้ว่ามีทักษะระดับนี้ คือ จัดประเภท บรรยายลักษณะ อภิปรายได้ แสดงความรู้สึก

ได้ ชี้ชัดได้ ชี้ให้เห็นได้กำหนดเขตได้ สังเกตเห็นได้ รายงานได้ เขียนใหม่ได้ ทบทวนได้ เลือกได้แปลได้ 3. การประยุกต์ (Application) เป็นความสามารถในการนำสิ่งที่เคยเรียนรู้ในอดีตมาใช้ใหม่ในสถานการณ์ใหม่ ทั้งนี้รวมถึงการใช้ กฎ วิธีการ คำจำกัดความ หลักการและทฤษฎี เช่น ความสามารถในการนำสูตรการบวกเลขมาใช้ในการวางแผนการใช้จ่ายเงินในบ้าน พฤติกรรมที่บ่งชี้ให้เห็นว่ามีทักษะในการประยุกต์ คือ เลือกได้ สาธิตได้ แสดงให้ดูได้ นำมาใช้ได้ ตีความได้นำมาปฏิบัติได้ วาดภาพคร่าว ๆ ได้ จัดกำหนดเวลาได้ แก้ปัญหาได้ และเขียนได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถที่แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งที่ตนเรียกเป็นส่วน ๆ ได้ สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และสังเกตรู้ได้ว่ามีหลักการอะไรที่เกี่ยวข้องบ้าง ซึ่งความสามารถในการวิเคราะห์ต้องอาศัยทั้งความเข้าใจในเนื้อหาและโครงสร้างที่รวมตัวกันเป็นความรู้นั้น ๆ

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถที่จะนำชิ้นส่วนต่าง ๆ มารวมกันให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น เช่น ความสามารถในการเขียนเรียงความ สุนทรพจน์ หัวข้อ วัตถุประสงค์และแผนงานวิจัย เป็นต้น ความสามารถในการสังเคราะห์ เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือรูปแบบใหม่ขึ้นมา

6. การประเมิน (Evaluation) เป็นความสามารถที่จะประเมินตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้ เช่น บทความ นิยาย บทกวี วรรณกรรม รายงานวิจัย หลักการ หรือทฤษฎีต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่ตั้งกำหนดไว้ได้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ Anderson และ Krathwohl (2001) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อว่าความรู้ที่ได้มาเป็นกระบวนการของการสร้างความรู้ด้วยตัวของมันเองอย่างต่อเนื่อง บุคคลจะมีความสามารถในการเรียนรู้แต่ละประเภทต้องพัฒนาเป็นลำดับขั้นเช่นกัน ดังนี้

1. ความจำ (Remember) บุคคลจะสามารถค้นคืน สังเกตเห็นและระลึกข้อมูลหรือหลักการที่ตนเคยประสบมาได้จากความจำระยะยาวประกอบด้วย
  - 1.1 การสังเกตรู้ได้ (Recognizing) หรือชี้ตัวได้ (Identifying)
  - 1.2 การระลึกได้ (Recalling)
2. ความเข้าใจ (Understand) บุคคลสามารถที่จะสร้างความหมายจากคำพูดข้อเขียนหรือข้อมูลจากกราฟ ผ่านการตีความ การจัดประเภท การย่อสรุป การอ้างอิง การเปรียบเทียบและการอธิบาย
  - 2.1 การตีความ (Interpreting) ความสามารถทำให้ชัดเจนได้
  - 2.2 การยกตัวอย่าง (Exemplifying)
  - 2.3 การแบ่งประเภทหรือหมวดหมู่ (Classifying)
  - 2.4 การย่อความ (Summarizing)
  - 2.5 การอนุมาน การชี้ให้เห็นหรือการแนะนำได้ (Inferring)
  - 2.6 การเปรียบเทียบ (Comparing) ความตรงข้ามกัน หรือการจับคู่กันได้
  - 2.7 การอธิบาย (Explaining) การเขียนโมเดลได้
3. การประยุกต์ (Apply) บุคคลสามารถนำเอาความรู้ ข้อมูล หลักการ หรือทฤษฎีไปใช้ในชีวิตจริง หรือนำเอาสิ่งที่เรียนมาใช้ในสถานการณ์ใหม่
  - 3.1 การดำเนินการได้สำเร็จ (Executing)
  - 3.2 การนำไปใช้ (Implementing)
4. การวิเคราะห์ (Analyze) การแตกองค์ประกอบของสิ่งที่รู้ออกเป็น ส่วนย่อย ๆ รู้ว่าข้อมูลหรือหลักการนั้น ๆ ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง แต่ละส่วนมีความแตกต่างกัน หรือทำหน้าที่ต่างกันและสัมพันธ์กันอย่างไร
  - 4.1 การแยกความแตกต่าง (Differentiating)
  - 4.2 การทำให้เป็นระบบ (Organizing) การหาความเข้ากันได้แล้วนำมาประสานกันเป็นโครงสร้างเดียวกัน
  - 4.3 การอ้างเหตุผลว่าเป็นของบุคคลหรือสิ่งของ (Attributing)
5. การประเมินผล (Evaluate) บุคคลสามารถประเมินตัดสิน ตรวจสอบและวิจารณ์สิ่งที่เรียนรู้ ข้อมูล หลักการ ทฤษฎีได้ตามเกณฑ์และมาตรฐาน

5.1 การตรวจสอบ (Checking)

5.2 การตัดสินและการวิจารณ์ (Critiquing)

6. การสร้างสรรค์ (Create) บุคคลสามารถนำสิ่งต่าง ๆ มารวมกันใหม่ให้สามารถทำหน้าที่ของมันได้จนเป็นผลผลิตต้นฉบับ

6.1 การก่อกำเนิด (Generating) การสร้างสมมติฐาน (Hypothesizing)

6.2 การวางแผน (Planning) การออกแบบ (Designing)

6.3 การผลิต (Producing) การสร้างขึ้นมา (Constructing)

ทฤษฎีเรียนรู้ของ Maslow (1970) เป็นทฤษฎีเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อว่าความรู้ที่ได้มาเป็นกระบวนการของการสร้างความรู้ด้วยตัวของมันเองอย่างต่อเนื่อง หลักการสำคัญ คือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) เป็นนักจิตวิทยามนุษย์นิยมได้เสนอว่ามนุษย์มีความต้องการ 5 ขั้น ซึ่งจะเกิดตามลำดับขั้นบุคคลจะต้องได้รับการตอบสนองในขั้นต่ำก่อน จึงจะเกิดความต้องการในขั้นต่อไป ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามแนวความคิดของมาสโลว์ มี 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการด้านสรีระ (Physiological Needs)

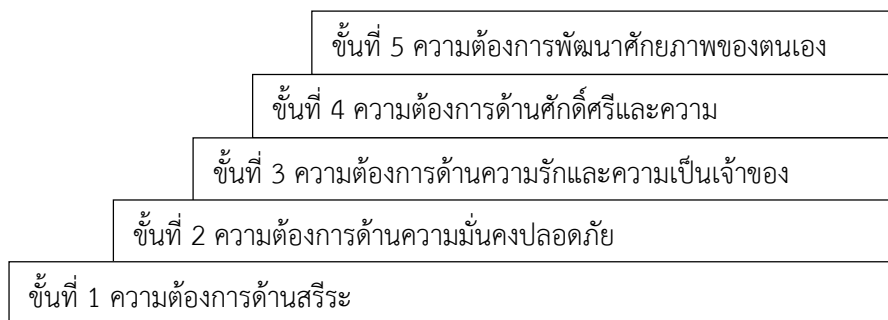
ขั้นที่ 2 ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs)

ขั้นที่ 3 ความต้องการด้านความรักและความเป็นเจ้าของ (Needs of Love, Affection and Belongingness)

ขั้นที่ 4 ความต้องการด้านศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจในตน (Self Esteem)

ขั้นที่ 5 ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างสมบูรณ์เต็มที่ (Need for Self Actualization)

มาสโลว์ เห็นว่าเป้าหมายของการเรียนรู้คือการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เมื่อใดที่บุคคลสามารถหลุดพ้นจากความกลัวที่อดอยากหรือไม่มีที่พักอาศัย ไม่มี ความมั่นคงปลอดภัย ไม่เป็นที่รักหรือไม่เป็นที่ยอมรับยกย่องจากผู้อื่น เมื่อนั้นบุคคลจะเกิดความต้องการก้าวหน้าพัฒนา ศักยภาพของตนและพยายามแสวงหาความรู้เพราะอยากรู้และอยากเข้าใจในศาสตร์ที่ตนสนใจ ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ลำดับความต้องการ 5 ชั้น ของ Maslow

3. ความหมายของการจัดการเรียนรู้

สมุน อมรวิวัฒน์ (2533) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้คือสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้จะเกิดขึ้นได้แก่

1. มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนผู้เรียนกับผู้เรียนผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมและผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม
2. ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
3. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

อุทุมพร จามรมาน (2540) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ดำเนินการอย่างมีขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การรับรู้การคิด การประเมิน การเรียนรู้และมืองค์ประกอบที่สำคัญคือการสังเกต การสงสัย การอยากรู้คำตอบ การแสวงหา การคาดคะเน การหาข้อมูลและการตรวจสอบคำตอบ

บุญชม ศรีสะอาด (2541) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้มีความหมายหลายอย่าง เช่นหมายถึง การถ่ายทอดความรู้การฝึกให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้การจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้การสร้างหรือจัดสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้การแนะแนวทางให้ผู้เรียนเพื่อให้ศึกษาหาความรู้

อึ้ง บัวศรี (2542) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้คือการนำหลักสูตรไปแปลงเป็นภาคปฏิบัติจริง ๆ เหมือนกับการที่ช่างลงมือสร้างบ้านโดยการตอกเสาเข็มทำรากฐานก่อโครงสร้างและส่วนอื่น ๆ จนเป็นบ้านขึ้นมาในที่สุด ช่างต้องอาศัยแบบแปลนในการก่อสร้างฉันใดผู้เรียนผู้สอนต้องอาศัยหลักสูตรเพื่อช่วยในการเรียนการสอนฉันนั้น

ชูศรี สุวรรณโชติ (2541) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้หมายถึง การนำปัญหาที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาปรับปรุงใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ทศนา แคมมณี (2546) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้หมายถึง ขั้นตอนในการดำเนินการสอนให้สำเร็จด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเฉพาะหรือลักษณะเด่นที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้น ๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนที่ดำเนินไปอย่างมีขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผน การจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผลเพื่อถ่ายทอดความรู้ มวลประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

4. ลักษณะของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้มีลักษณะที่เด่นชัดอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านความรู้ความคิดหรือด้านพุทธิพิสัย

2.2 ด้านทักษะกระบวนการหรือด้านทักษะพิสัย

2.3 ด้านเจตคติหรือด้านจิตพิสัย

3. การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้ดีต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้หรือไม่ขึ้น ต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้สอนทั้งด้านวิชาการ (ศาสตร์) ทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ (ศิลป์) เป็นสำคัญ

รุ่งชัชดา พรเวหะชาติ (2553) กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 22 กำหนดว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” และได้เสนอลักษณะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูต้องคำนึงถึงไว้ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
4. การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
5. ความมีเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
6. การทำทนายให้ผู้เรียนอยากรู้

7. การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
  8. การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
  9. การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
  10. การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
  11. การเข้าใจผู้เรียน
  12. ภูมิหลังของผู้เรียน
  13. การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
  14. การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัตกล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการสร้างบรรยากาศรูปแบบเนื้อหาสาระเทคนิควิธีการ
  15. การสอนสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
  16. การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ
- วาริรัตน์ แก้วอุไร (2549) ได้กล่าวถึงทักษะการจัดการเรียนรู้ 9 ทักษะ ได้แก่

1. ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน
2. ทักษะการอธิบาย
3. ทักษะการใช้คำถาม
4. ทักษะการเสริมกำลังใจ
5. ทักษะการสรุปบทเรียน
6. ทักษะการเร้าความสนใจ
7. ทักษะการใช้กระดานชอล์ก
8. ทักษะการกระตุ้นให้คิด
9. ทักษะการใช้สื่อการสอน

ถนอมพร เลหาจรัสแสง (ม.ป.ป.) ได้เสนอทักษะที่จำเป็นสำหรับครูไทยในอนาคต (C-Teacher)ไว้อย่างน่าสนใจ 8 ประการ คือ

1. Content ครูต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดีหากไม่รู้จริงในเรื่องที่สอนแล้วก็ยากที่ นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเหล่านั้นๆ
2. Computer (ICT) Integration ครูต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีจะช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียน และหากออกแบบ กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยส่งเสริมความรู้และทักษะที่ต้องการได้เป็นอย่างดี
3. Constructionist ครูผู้สอนต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่ภายในเข้ากับการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น

ครูจึงควรนำแนวคิดนี้ไปพัฒนาวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ที่คงทน และเกิดทักษะที่ต้องการ

4. Connectivity ครูต้องสามารถจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับครูภายใน สถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และสถานศึกษากับชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงกับนักเรียน

5. Collaboration ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่าง นักเรียนกับครูและนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน เพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตนเองและทักษะสำคัญอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. Communication ครูต้องมีทักษะการสื่อสาร ทั้งการบรรยาย การยกตัวอย่าง การเลือกใช้สื่อ และการนำเสนอ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอด ความรู้ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

7. Creativity ครูต้องออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วย ตนเองของผู้เรียนมากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้หน้าห้องเพียงอย่างเดียว

8. Caring ครูต้องมีจิตใจต่อนักเรียน ต้องแสดงออกถึงความรัก ความห่วงใย อย่างจริงใจต่อนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความเชื่อใจ ส่งผลให้เกิดสภาพการเรียนรู้ต้นตัวแบบผ่อนคลาย ซึ่งเป็นสภาพที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด

รณกร นนทยะโส (2556) ได้กล่าวถึงทักษะครูไทยในอนาคตว่า ควรประกอบด้วย ทักษะด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะการใช้ภาษา ทักษะคอมพิวเตอร์ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการร่วมมือ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการออกแบบและการวางแผนการสอน ทักษะการจัดการเรียนรู้ทักษะการสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมทักษะการสร้างและใช้สื่อการเรียนรู้ทักษะการวัดและประเมินผล ทักษะการวิจัย ทักษะการดูแลนักเรียน ทักษะการจัดการชั้นเรียน เป็นต้น

จากการศึกษาหลักการจัดการเรียนรู้ของนักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ไว้คล้าย ๆ กัน สรุปได้มี 4 ประการ คือ 1) หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และด้านการแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้ 2) หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ได้แก่การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและซ่อมสอน 3) หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรง 4) หลักการประเมินผล และรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้การสร้างและการใช้เครื่องมือ การประเมิน การตีความหมายและการรายงานผลการประเมิน

5. หลักพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

หลักการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ถึง มาตรา 30 สาระสำคัญ หมวดนี้ครอบคลุมหลักการสาระการเรียนรู้และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้าง ให้แนวทางการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในมาตรา 22 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้น ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตนในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาโดยมาตรา 23 กำหนดหลักการจัดการเรียนรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคมโลกรวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย
2. ความรู้และทักษะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
4. ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
5. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

หลักการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สรุปเป็นแนวดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งด้วยตนเองและกลุ่ม ตามศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ได้รับความรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง นักเรียนมีความสุข กระตือรือร้นในการเรียนและเกิดคุณลักษณะนิสัยที่ดีที่พึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ โดยอย่างน้อยลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) จัดให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง 2) จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายแก่ผู้เรียน 3) จัดสถานการณ์ที่ท้าทายให้แก่ผู้เรียน 4) จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกระบวนการ

เรียนรู้ 5) เน้นกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้เรียนทุกคน 6) จัดให้สอดคล้องความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล 7) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน 9) จัดกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ และเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ทองคำคุณ หงส์พันธ์ (2542) ได้ให้หลักการจัดการเรียนรู้โดยกล่าวไว้เป็นบัญญัติ

20 ประการของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรให้กระจ่าง
2. วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างดี
3. มีกิจกรรม/ทำอุปกรณ์
4. สอนจากง่ายไปหายาก
5. วิธีสอนหลายหลากมากชนิด
6. สอนให้คิดมากกว่าจำ
7. สอนให้ทำมากกว่าท่อง
8. แคล้วคล่องเรื่องสื่อสาร
9. ต้องชำนาญการจูงใจ
10. อย่าลืมนำจิตวิทยา
11. ต้องพัฒนาอารมณ์ขัน
12. ต้องผูกพันห่วงหาศิษย์
13. ใฝ่ตามติดพฤติกรรม
14. อย่าทำตัวเป็นทรราช
15. สร้างบรรยากาศไม่น่ากลัว
16. ประพฤติตัวตามที่สอน
17. อย่าตำตรอนกำลังใจ
18. ใช้เทคนิคการประเมิน
19. ผู้เรียนเพลินมีความสุข
20. ผู้สอนสนุกกับการเรียน

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสามารถสรุปเป็นหลักการจัดการเรียนรู้พื้นฐานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวออกไปหาสิ่งที่อยู่ไกลตัว ตามปกติผู้เรียนมักจะสนใจและคุ้นเคยกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวบทเรียนที่ผู้สอนจะนำมาสอนนั้น ควรเลือกสิ่งที่อยู่รอบตัวหรือใกล้ตัวก่อน แล้วค่อยสอนสิ่งที่อยู่ห่างจากตัวออกไปเรื่อย ๆ
2. สอนจากสิ่งที่ย้ายไปหาสิ่งที่ยากการจัดการเรียนรู้ ถ้าจะให้เกิดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกหัวข้อเรื่องจากง่ายไปหายากอยู่แล้ว เพราะสิ่งง่าย ๆ นั้นผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีและเป็นพื้นฐานในการเรียนสิ่งยากต่อไป
3. สอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใด ๆ ก็ตามผู้สอนควรให้ตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่างหรืออาจให้ผู้เรียนช่วยหาตัวอย่างให้แล้วช่วยกันสรุปตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นมา
4. สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประสบการณ์ใหม่นั้นย่อมต้องอาศัยบทเรียนเก่าหรือประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานจึงจะเรียนบทเรียนใหม่ได้เข้าใจดี
5. สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรมในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใด ๆ ก็ตามผู้สอนควรพยายามใช้สื่อการเรียนประกอบการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นเพื่อเป็นวิธีการทำให้บทเรียนเป็นรูปธรรมซึ่งจะง่ายแก่การเข้าใจของผู้เรียน
6. สอนจากการทดลองไปหาการสรุปตั้งกฎเกณฑ์บทเรียนใดที่สามารถให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติจริงได้ ผู้สอนก็ควรให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติหรือลงมือกระทำด้วยตนเอง เมื่อทดลองเสร็จแล้วผู้สอนจึงซักถามและให้ผู้เรียนคิดสรุปเป็นกฎเกณฑ์ขึ้นมา
7. สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลธรรมชาติของผู้เรียนในวัยต่าง ๆ นั้นจะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสนใจความถนัดพิเศษและความสามารถผู้สอนจะต้องเข้าใจในหลักพัฒนาการของผู้เรียนในวัยต่าง ๆ ด้วย เพื่อที่จะได้จัดเตรียมบทเรียนและกิจกรรมไว้หลาย ๆ อย่างให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจซึ่งจะเกิดผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนด้วย
8. สอนโดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยาหลักจิตวิทยาที่ผู้สอนต้องนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้มากที่สุดคือ จิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการศึกษา เป็นต้น
9. สอนโดยยึดจุดหมายของการจัดการศึกษา จุดหมายของการจัดการศึกษาจะเป็นเป้าหมายหลักตามแนวนโยบายในการจัดดำเนินการศึกษาของชาติในระดับต่าง ๆ
10. สอนโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตรและบทเรียนเป็นหลักในการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดความมุ่งหมายหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นหลักและอีกทั้งผู้สอนยังต้องกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเฉพาะของแต่ละสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ขึ้นด้วยและในขณะที่สอนผู้สอนต้องพยายามจัดสถานการณ์

สภาพการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามความมุ่งหมายเฉพาะสาระหรือหน่วยการเรียนรู้นั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการเรียนที่ดี

ผู้สอนที่ดีทุกคนย่อมมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนรู้และการอบรมผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีหลักในการยึดดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ โดยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาง่าย ๆ สำหรับผู้เรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลคิดเปรียบเทียบและคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด ด้วยการเรียนโดยการกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing)
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม (Group working) โดยมีการปรึกษาหารือกันในกลุ่มแบ่งงานกันทำด้วยความร่วมมือกันและประเมินผลรวมกัน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์
5. มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดความยืดหยุ่นน่าสนใจและไม่น่าเบื่อ โดยการนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ มาดัดแปลงใช้ในการจัดการเรียนรู้
6. มีการเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า เพื่อที่ผู้สอนจะได้ทราบว่าจะสอนอย่างไรบ้างตามลำดับขั้นและยังช่วยให้ผู้สอนพร้อมที่จะสอนด้วยความมั่นใจ
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและคิดหาเหตุผลความเป็นมาของสิ่งที่เรียนและมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
8. มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เน้นการประเมินตามสภาพจริงประเมินตามความรู้ความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่เพียงใด
9. มีสื่อการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจบทเรียนเช่น ของจริง รูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วีดิทัศน์ ฐานข้อมูลการเรียนรู้เว็บไซต์และสื่อที่ศนูปรกรณ์อื่นๆ
10. มีการจูงใจในระหว่างการจัดการเรียนรู้เช่น การให้รางวัล การชมเชย การลงโทษ การติเตียน การให้คะแนน การสอบ การแข่งขัน การประมมือให้เกียรติฯ มาใช้เป็นสิ่งกระตุ้นและชี้แนวทาง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจขยันหมั่นเพียรในการเรียนการทำกิจกรรมมากขึ้น
11. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำหลายอย่าง เพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียน

12. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้านทั้งร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา

13. ส่งเสริมความสัมพันธ์หรือการบูรณาการระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร เช่น สอนภาษาไทยก็สอนให้สัมพันธ์กับสังคมศึกษา ศิลปะศึกษา ดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นต้น

14. มีการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะแก่การเรียนรู้ตามบทเรียนที่สอน ทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ของผู้เรียน

15. สอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child center) ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เอง ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำกิจกรรม

16. สอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากที่สุด

17. สอนตามกฎแห่งการเรียนรู้โดยจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับวัยความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

18. สอนโดยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย โดยสามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนงานร่วมกับผู้สอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) ได้กล่าวถึงหลักการการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้
3. จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา
5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน
6. จัดกิจกรรมให้นำสนใจใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม
7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม
8. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด
9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
10. จัดกิจกรรมโดยเน้นการเรียนรู้อย่างมีความสุข
11. จัดกิจกรรมแล้วต้องสามารถประเมินผลได้

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

চার্গ বাক্সী (2542) ได้กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation) ขั้นนี้เป็นขั้นของการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในทางที่ถูกที่ควรผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมมือกัน สิ่งที่จะต้องทำคือ กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอน สิ่งนี้ถือว่าสำคัญมาก แต่ที่ปฏิบัติกันอยู่ในกิจกรรมนี้มักถูกกละเลยและคิดว่าไม่สำคัญ ความจริงถ้ารู้ว่าจุดประสงค์คืออะไร ทั้งผู้เรียนและผู้สอนก็สามารถกำหนดได้ว่าแต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้าง ทั้งในการเตรียมการในระหว่างการเรียนการสอน และภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการแล้ว สำหรับผู้สอนสิ่งที่ต้องเตรียม ได้แก่ การศึกษาพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน มีกิจกรรมอะไรที่ผู้สอนต้องทำ และสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำจะต้องใช้สื่ออุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ อะไรบ้าง จะต้องมีการเรียนการสอนนอกสถานที่หรือไม่ การประเมินผลการเรียนการสอนจะทำเมื่อใดและอย่างไร ฯลฯ ในส่วนของผู้เรียนถ้าได้มีส่วนในการวางแผนตั้งแต่ต้นจะทราบจุดประสงค์ และทราบว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นนั้นตนมีส่วนร่วมและมีบทบาทหน้าที่อย่างไร แต่ถ้าไม่ได้ร่วมตั้งแต่ต้น ผู้สอนจะต้องแจ้งให้ทราบว่า มีอะไรที่ผู้เรียนจะต้องทำบ้าง

2. ขั้นการเรียนการสอน (Instruction) ปัญหาสำคัญที่จะต้องพิจารณาก็คือ จะเริ่มต้นอย่างไร การเริ่มต้นจะต้องให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดความอยากเรียนรู้และรู้สึกที่กำลังจะได้เรียนรู้สิ่งที่มีประโยชน์เรื่องนี้เกิดขึ้นอยู่กับเทคนิคการสอนของผู้สอน แต่อย่างไรก็ตามมีหลักในเรื่องการเรียนรู้อันเราสามารถนำมาใช้ได้เช่น การเริ่มต้นจากประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่จะเรียนมีความต่อเนื่องจากที่เคยเรียนมาแล้วอย่างไร เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียนอย่างไร หลังจากการเริ่มต้นหรือการเข้าสู่บทเรียนแล้ว การดำเนินการขั้นต่อไปก็ใช้วิธีการนำเอา ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่ได้เลือกไว้แล้วมาใช้ทั้งนี้ให้กระทำต่อเนื่องกันไปจนจบบทเรียน หรือหน่วยการเรียน

3. ขั้นประเมินผล (Evaluation) ความจริงการประเมินผลการเรียนไม่จำเป็นต้องกระทำเมื่อจบบทเรียนแล้ว จะทำเมื่อใดก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โดยเฉพาะการประเมินผล ระหว่างทางหรือการประเมินผลย่อย นับว่าได้ประโยชน์เพราะจะช่วยให้ผู้สอนมีโอกาสแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ได้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนไปในตัว

আতিয়া পিণ্ডা (2556) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นการกำหนดบทบาทครูก่อนการจัดการเรียนรู้ในด้านการเตรียม หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ การเตรียมสื่อและแหล่งการเรียนรู้

2. ขั้นจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ได้แก่

2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Introduction) หมายถึง การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน แจ่มชัดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และนำเสนอภาพรวมของบทเรียน

2.2 ขั้นกิจกรรม (Activities) หมายถึง การทบทวนความรู้เดิม จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อและตัวอย่าง ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2.3 ขั้นดูแล กำกับ (Monitoring) หมายถึง การดูแลควบคุมเวลาในการดำเนินกิจกรรม และการบริหารจัดการชั้นเรียน

2.4 ขั้นแนะนำ ช่วยเหลือ (Mentoring) หมายถึง การเป็นที่เลี้ยงและผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

2.5 ขั้นสรุปและสะท้อน (Conclusion and Reflection) หมายถึง การสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และให้ข้อเสนอแนะย้อนกลับ

3. ชั้นประเมิน เป็นการกำหนดบทบาทครูหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) ประเมินตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือตัวชี้วัด ด้านความรู้ที่ทักษะ/กระบวนการ และเจตคติของผู้เรียน (K, P, A)

Smith และ Ragan (1999) ได้นำเสนอกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผลการเรียนรู้ประเภทใดก็ได้ที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย 4 กิจกรรมคือ ขั้นนำ (Introduction) ขั้นสอน (Body) ขั้นสรุป (Conclusion) และชั้นประเมินผล (Assessment)

7. แนวทางการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้แนวปฏิรูปการศึกษาไว้หลายลักษณะ เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผลที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ธรรมชาติและเทคโนโลยีผู้เรียนได้ค้นคว้าทดลองฝึกปฏิบัติและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการและสามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล

2. ครูมีบทบาทปลุกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรม ให้ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ความมีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกประเมินและปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่นสร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองดี

3. การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เกิดขึ้นได้ในหลายระดับทั้งในตัวผู้เรียนในห้องเรียนและนอกเหนือไปจากห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

4. จัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ ความต้องการ ความสนใจและความถนัดของแต่ละคน

5. จัดการเรียนรู้เสริมสร้างการเรียนรู้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และช่วยชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลทั้งในระดับห้องเรียนและนอกห้องเรียน คือ

5.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับห้องเรียนนี้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้นอกจากครูและผู้เรียนแล้ว ผู้ที่มีบทบาทสนับสนุนสำคัญคือ ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรสนับสนุนการสอน ตลอดจนการจัดหาสื่อการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียน

5.2 ระดับนอกห้องเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน ให้มีโอกาสได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น

กษมา วรวรรณ ณ ออยุธยา (2550) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ผ่านการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา สรุปได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาบทบาทในการจัดการเรียนรู้ของครู

1.1 ปรับบทบาทการจัดการเรียนการสอนจากการถ่ายทอดความรู้ (Teacher Teaching) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) คือ เป็นผู้ชี้แนะ (Adviser) ผู้กระตุ้นจัดสิ่งเร้าให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้จัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกตามความถนัดและความเข้าใจ

1.2 ครูและผู้เรียนมีบทบาทร่วมกัน (Co-ordinator) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักตนเองว่าเขาต้องการอะไร และรู้จักคิดว่าทำอย่างไรจึงจะได้เรียนรู้

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพมีความสมดุล ความพอดีระหว่างความเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขด้วยการพัฒนาให้ครอบคลุมในสิ่งต่อไปนี้

MQ (Morality Quotient) ระดับคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่
 มีความรับผิดชอบเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตามหลักธรรมของแต่ละศาสนา

IQ (Intellectual Quotient) ระดับเชาว์ปัญญา ได้แก่การมีจินตนาการ
 สามารถคิดริเริ่ม คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

AQ (Adversity Quotient) ระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาที่
 ไม่เคยพบมาก่อน สามารถฟันฝ่าอุปสรรคและประสบความสำเร็จได้ด้วยตนเอง

TQ (Technology Quotient) ระดับความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
 เพื่อแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

EQ (Emotional Quotient) ระดับพัฒนาการด้านอารมณ์เพื่อให้ดำรงชีวิตใน
 สังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 ใช้วิธีการสอนที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการ
 แสวงหาความรู้ความคิด ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถทางปัญญาในการ
 ทำความรู้อย่างเข้าใจกับเรื่องต่างๆ ท้าทายให้ผู้เรียนเกิดความรู้ใหม่ที่ต่างไปจากเดิมและสามารถหา
 เหตุผลอธิบายความคิดของตนเองได้

2.3 ใช้วิธีการสอนที่เน้นการคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสืบค้นจากข้อมูล
 และใช้ความคิดเพื่อสรุปความรู้ต่าง ๆ นั่นคือ ครูจะต้องกระตุ้นผู้เรียนให้คิดตั้งคำถามหรือ
 การอภิปรายเพื่อนำไปสู่การกระตุ้นให้สนใจ ใฝ่รู้รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ตรวจสอบข้อมูล
 วิเคราะห์ตีความและหาข้อสรุป

2.4 ใช้วิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการสรุป
 องค์ความรู้แบบองค์รวม (Holistic Thinking) ไม่แยกส่วนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเชื่อมโยง
 เรื่องราวและแนวคิดของสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับวิถีชีวิต

2.5 ใช้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการทั้งเนื้อหาสาระ กระบวนการ
 เรียนรู้และคุณธรรม โดยยึดธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อสนองวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างของผู้เรียนและ
 ธรรมชาติของวิชาด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมโยงธรรมชาติแหล่ง
 เรียนรู้ สถานการณ์จริง ระบบสารสนเทศให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ทดลองสัมผัส

3. ด้านการวัดและประเมินผล

3.1 เน้นการประเมินผลที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้เป็นการทดสอบเพื่อดูพัฒนาการ
 ของผู้เรียนว่าอยู่ในระดับใด มีความสามารถหรือมีจุดเด่นที่ควรได้รับการส่งเสริมในด้านใด จุดอ่อนที่
 ควรแก้ไขอยู่ตรงไหนและเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

3.2 สามารถออกแบบการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ครอบคลุมทุกด้าน

3.3 เน้นการใช้ข้อสอบแบบอัตนัยเชิงวิเคราะห์ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจ
ในเนื้อหาวิชาที่เรียนและมีการถ่ายทอดความคิดอย่างเป็นระบบและประยุกต์อย่างสร้างสรรค์

4. ด้านการจัดบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4.1 สร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนที่จูงใจและ
เสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

4.2 สร้างทางเลือกการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เลือกทำ
กิจกรรมหรือเรียนรู้ตามความสนใจ

4.3 สร้างบรรยากาศในขณะที่เรียนให้สนุก มีความสุข ให้ผู้เรียนได้รู้สึกว่
การเรียนเป็นเรื่องง่ายให้ผู้เรียนเป็นตัวเอกในการเรียน มีครูเป็นผู้ช่วย

4.4 จัดชั้นเรียนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยน
ประสบการณ์และความคิดเห็นระหว่างกัน

5. ด้านบุคลิกภาพ ครูผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปการเรียนรู้ควรเป็นบุคคลที่มี
บุคลิกภาพที่ดีและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีใช้คำพูดและการแสดงออกที่เป็นกัลยาณมิตร พร้อมทั้งจะขยาย
เครือข่ายการจัดการเรียนรู้สู่เพื่อนครูด้วยกันและใช้ระบบทีมในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550) ได้ดำเนินการรวบรวมแนวคิดทาง
ทฤษฎีการเรียนรู้และเสนอแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้
ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มความสามารถทั้งด้านความรู้จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ

2. ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ผู้เรียนและผู้สอนมีบทบาทร่วมกันใช้กระบวนการ
ทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และ
สัมพันธ์กับชีวิตจริง เรียนรู้ความจริงในตนเองและความจริงในสิ่งแวดล้อมจากแหล่งเรียนรู้ที่
หลากหลาย

3. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง
ครูทำหน้าที่เตรียมจัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษาวางแผนกิจกรรมและประเมินผล

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ให้หลักคิดเกี่ยวกับการจัดการ
เรียนรู้แนวปฏิรูปการศึกษาว่าเป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตให้
สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการเนื้อหาสาระ
ตามความเหมาะสมและเป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่น่าสนใจ เป็น
กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน และมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับที่นงลักษณ์ วิรัชชัย
ได้เสนอไว้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาว่ามีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้คิดเอง ได้ทำเอง และได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

4. ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

5. ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาได้มีหน่วยงานและนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวไว้ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หากครูให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล หากครูให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล จิตวิทยาการเรียนรู้ และจิตวิทยาพัฒนาการ ครูก็จะสามารถปฏิบัติได้ โดยพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายวิชา รายกิจกรรม ว่าวิชาใด เรื่องใด กิจกรรมใด สามารถมอบหมายงานแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ตามความสนใจหรือความถนัด การทำเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรมมีกำลังใจและมั่นใจที่จะเรียนรู้ต่อไป

2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา เน้นการฝึกทักษะ ซึ่งประกอบด้วยฝึกหัดและฝึกฝนทักษะที่ต้องฝึก ได้แก่

2.1 กระบวนการคิด เช่น ฝึกคิดอย่างเสรีคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์คิดหาความสัมพันธ์เชื่อมโยง คิดริเริ่มสร้างสรรค์คิดสร้างทางเลือก คิดตัดสินใจและคิดแก้ปัญหาได้

2.2 การจัดการ เช่น การวางแผน การทำโครงการ การบันทึกผล การประมวลผล การประเมินผล การประสานและร่วมมือปฏิบัติการ การสรุปผล การรายงานผล การปรับปรุงแก้ไข

2.3 การเผชิญสถานการณ์เช่น การรับรู้สถานการณ์การวิเคราะห์สถานการณ์ การควบคุมอารมณ์ของตน การควบคุมสถานการณ์โดยใช้ข้อมูล เหตุผลและความรู้มาประกอบการคิด และการตัดสินใจเผชิญและแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างรู้เท่าทัน

3. การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ซึ่งเชื่อมโยงและสืบต่อเนื่องจากการฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง มีหลายวิธีเช่น การอ่าน การพูด การร้องเพลง การเขียน การวาดภาพ การค้นคว้าเอกสาร การศึกษานอกสถานที่ การสัมภาษณ์การสังเกตและบันทึกการสังเกตและการวิเคราะห์การทดลองการสาธิต

การแสดงบทบาทสมมติการแสดงละคร การจัดนิทรรศการ การทำโครงการ การทำแฟ้มสะสมผลงาน การปฏิบัติงานและการปฏิบัติกิจกรรมใดๆก็ตามต่อนั้น การคิดเป็น ทำเป็นและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้รักการอ่านและใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในขณะที่เรียน เพื่อให้สอบได้หรือสอบผ่านเท่านั้น

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา การบูรณาการจุดมุ่งหมายและเนื้อหาตามความเหมาะสม หมายความว่าในแต่ละกิจกรรมหรือแต่ละคาบเวลาต้องมีเนื้อหาวิชาจุดมุ่งหมายหลัก และมีการผสมผสานวิชาอื่นเป็นองค์ประกอบ โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม สามารถนำมาบูรณาการเข้าไปในเนื้อหาและกิจกรรมวิชาอื่น ๆ ได้ โดยถือหลักว่าคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถจะปลูกฝังและสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอนได้ทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ หมายถึง สถานศึกษาและครูต้องจัดสิ่งแวดล้อม ปัจจัยและบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้เช่น มีความสงบ สะอาด ร่มรื่นมีที่กันแดดกันฝน มีน้ำดื่ม มีห้องน้ำ ห้องส้วมเพียงพอและสะอาด มีหนังสือ วารสาร สื่ออุปกรณ์วัสดุฝึกงาน มีบรรยากาศแบบกัลยาณมิตรและอีกประเด็นหนึ่ง คือ การแสวงหาความรู้ในลักษณะของการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียนหรือการค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนโดยกระทำในงานปกติ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนและรอบด้าน

กล่าวโดยสรุป แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการอ่านออกเขียนได้นั้น สรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพ ครูผู้นำการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนควรมีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การใช้คำพูดและการแสดงออกเป็นกัลยาณมิตร เช่น แต่งกายสุภาพเรียบร้อย แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการสอน สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองขณะที่สอน พุดจาด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย

2. การจัดการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนได้ฝึกคิดฝึกปฏิบัติแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และความคิดเห็นร่วมกัน เน้นใช้วิธีการสอนที่เน้นกระบวนการจัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้และมีสื่อการเรียนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ใช้กิจกรรมที่ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน ระยะเวลาที่ใช้มีความเหมาะสม บอกจุดประสงค์ การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ทบทวนความรู้เดิมแก่ผู้เรียน และเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่จะสอน อธิบาย เนื้อหาจากง่ายไปยากใช้ภาษาหรือท่าทางประกอบการสอนได้อย่างถูกและเหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่าน ฝึกเขียนเน้นย้ำสาระสำคัญของเนื้อหาให้กับผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ได้อย่างกะทัดรัด และเข้าใจง่าย

3. การวัดผลและประเมินผล ประเมินผลตามสภาพจริง มีตัวชี้วัดและจุดประสงค์ในการวัดและประเมินที่ชัดเจน วิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์ในการประเมินที่ชัดเจนครอบคลุมทุกด้าน แจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบทันทีเพื่อให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไข สรุปและรายงานผลการประเมิน

2. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้

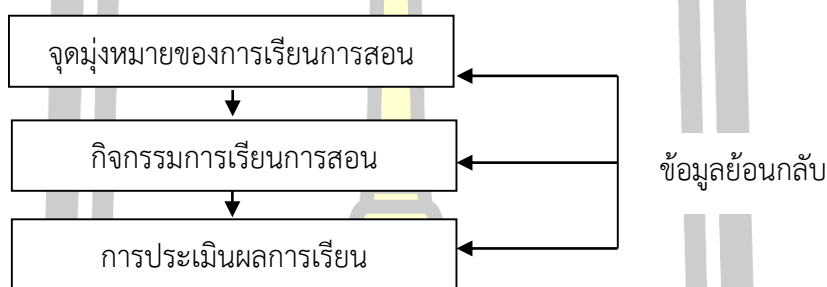
จากการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ จุดมุ่งหมายสำคัญในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อ ใช้ในการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากทัศนะของนักการศึกษาและนักวิชาการจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อการสังเคราะห์ เพื่อกำหนดเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จะใช้ในการวิจัยต่อไป ดังนี้

1. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ Remley

Remley (2002) ได้เสนอว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) หลักการของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กล่าวถึง ความเชื่อและแนวคิดทฤษฎีเป็นพื้นฐานของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยหลักการของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นตัวชี้้นำ การกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานในรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เป็นสิ่งที่ผู้สอนระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ได้แก่ การวางเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนหรือเป็นการระบุเป้าหมายในการทำงานของผู้เรียนเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ 3) สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาและกระบวนการในการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 4) การสอน สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ช่วยให้การปฏิบัติแต่ละขั้นตอนของการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริงและตรงตามที่รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ๆ กำหนดไว้ 5) การวัดและประเมินผล เป็นการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและทราบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อการเรียนรู้ และกระบวนการทั้งหมดของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ Tyler

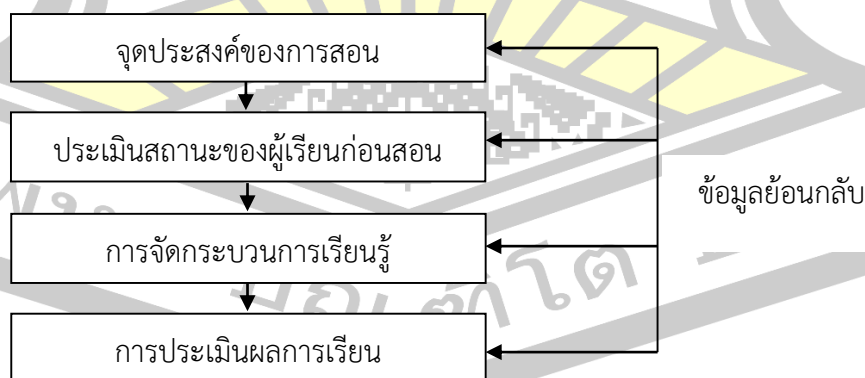
Tyler (1950) ได้เสนอว่า องค์ประกอบของระบบการจัดการเรียนรู้ที่เรียกว่า ไทเลอร์ลูป (Tyler Loop) ไว้ 3 ส่วนด้วยกัน คือ 1) จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ 2) กิจกรรมการเรียนรู้ 3) การประเมินผลการเรียนรู้ ข้อมูลจากการประเมินผลจะสามารถใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับไปยัง กิจกรรมการเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เพื่อปรับปรุง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 4 ในระบบการจัดการเรียนรู้ของ Tyler ดังกล่าวแสดงไว้ในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 8 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Tyler

3. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ Glaser

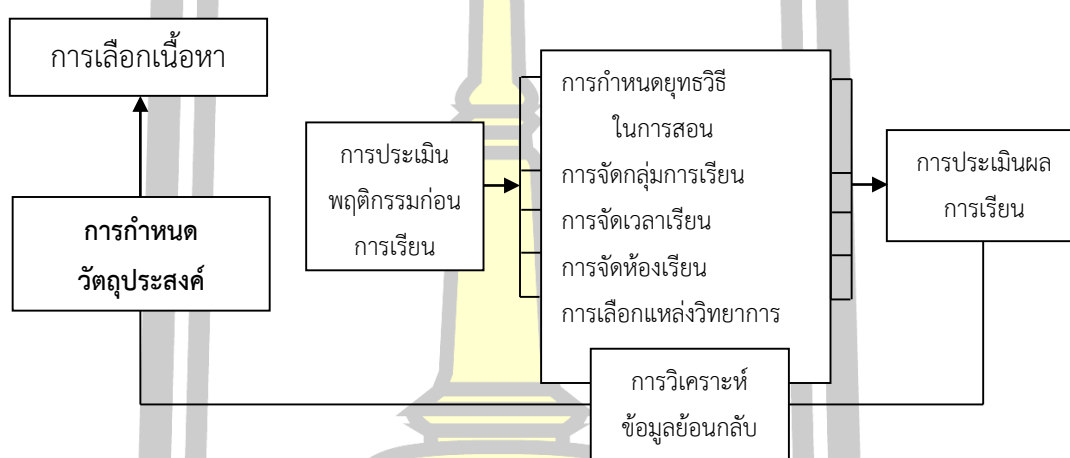
Glaser (1965) ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ มีความคล้ายคลึงกับระบบของ Tyler มาก แต่มีองค์ประกอบมากกว่า คือ 1) จุดประสงค์ของการสอน 2) การประเมินสถานะของผู้เรียนก่อนสอน 3) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ และ 5) ข้อมูลป้อนกลับ ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Glaser มีลักษณะดังแสดงในภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Glaser

4. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ Gerlach และ Ely

Gerlach และ Ely (1971) ได้จัดขั้นตอนสำคัญ ๆ ของการจัดการเรียนรู้ไว้ 6 ส่วน คือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การเลือกเนื้อหาวิชา 3) การประเมินพฤติกรรมก่อนการเรียน 4) การดำเนินการสอนซึ่งครอบคลุมการพิจารณาวิถีสอน การจัดกลุ่มผู้เรียน การจัดห้องเรียน การจัดเวลาเรียน และการเลือกแหล่งวิทยาการ 5) การประเมินผลการเรียน 6) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อป้อนกลับไปใช้ในการปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ของระบบการจัดการเรียนรู้ของ Gerlach และ Ely มีลักษณะดังแสดงในภาพประกอบ 10

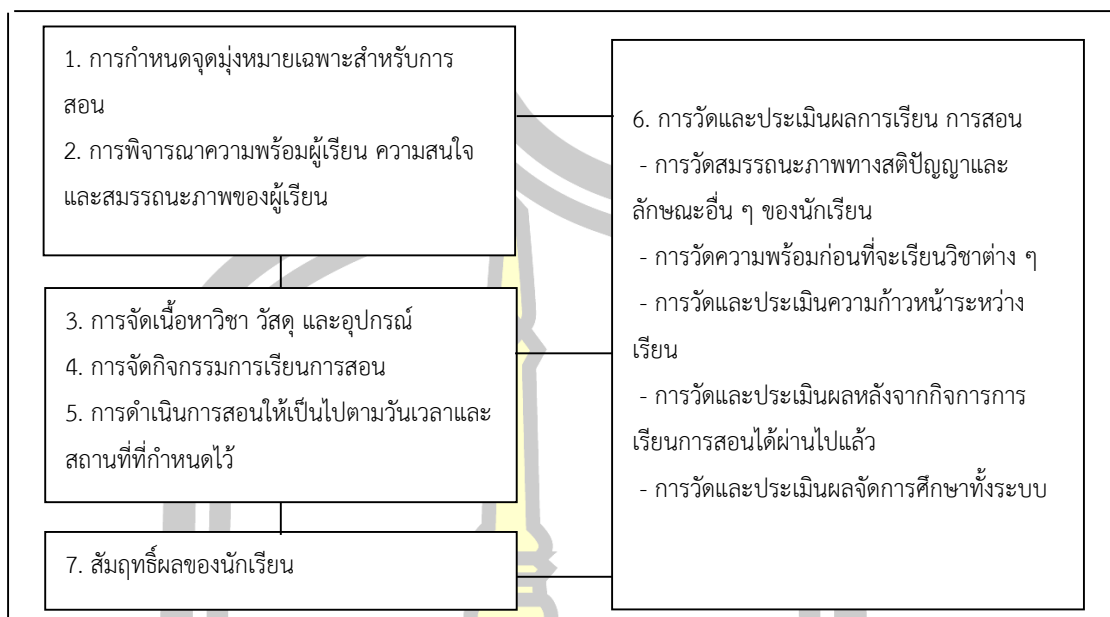

ภาพประกอบ 10 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Gerlach และ Ely

5. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ Klausmeier และ Ripple

Klausmeier และ Ripple (1971) กำหนดองค์ประกอบของระบบการจัดการเรียนรู้ไว้ 7 ส่วน คือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน 2) การพิจารณาความพร้อมของผู้เรียน 3) การจัดเนื้อหาวิชา วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5) การดำเนินการสอน 6) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และ 7) สัมฤทธิ์ผลของนักเรียน ดังแสดงในภาพประกอบ 11

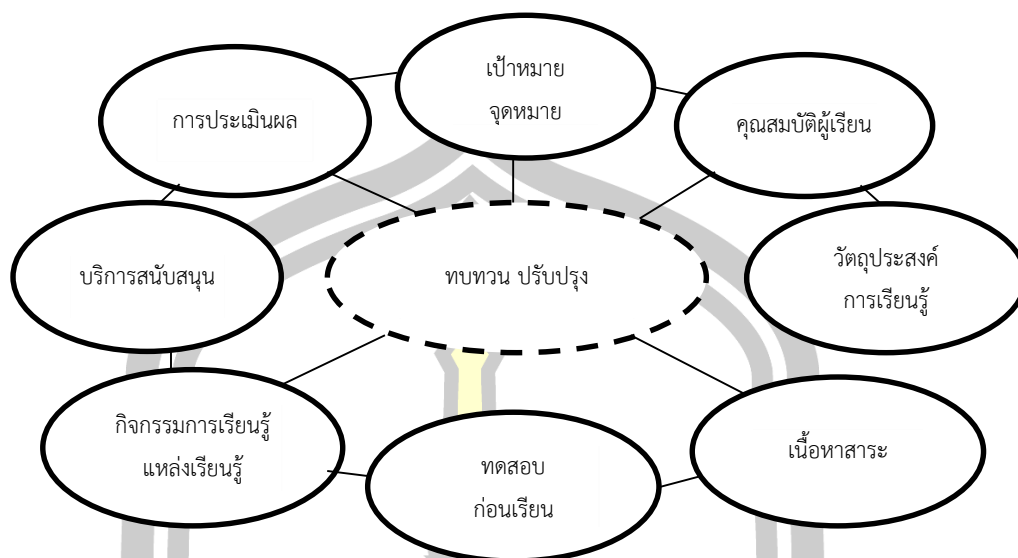
ภาพประกอบ 11 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Klausmeier และ Ripple

6. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ Kemp (1977)

Kemp (1977) กำหนดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ไว้ 9 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดหัวข้อที่จะสอนและเขียนวัตถุประสงค์ทั่วไป
- 2) ศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียน
- 3) ระบุจุดมุ่งหมายของการสอนในเชิงพฤติกรรม
- 4) กำหนดเนื้อหาวิชาที่สนับสนุนวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อ
- 5) ทดสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถก่อนที่จะทำการสอน
- 6) เลือกกิจกรรมและแหล่งวิชาการสำหรับการเรียนรู้ เพื่อนำเนื้อหาวิชาไปสู่จุดหมายปลายทางที่วางไว้
- 7) ประสานงานในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเงิน บุคลากร อาคาร สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ และดำเนินการไปตามแผนการที่กำหนดไว้
- 8) ประเมินผลการเรียนของผู้เรียนว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด
- 9) พิจารณาว่าควรจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้ดีขึ้นอย่างไร แสดงไว้ในภาพประกอบ 12

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาพประกอบ 12 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Kemp

7. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ Gagne และ Briggs Gagne และ Briggs (1979) ให้ความเห็นว่าระบบการจัดการเรียนรู้เป็นระบบที่ครอบคลุมการจัดระบบการเรียนรู้ในวงกว้าง ตั้งแต่การเริ่มวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ ไปจนถึงการทดลองปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้ได้ผล เพื่อนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างต่อไป องค์ประกอบของระบบมีอยู่หลายระดับ คือ

ระดับระบบ

1. วิเคราะห์ความต้องการ เป้าหมาย และจัดลำดับความสำคัญ
2. วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร อุปสรรค และข้อจำกัดต่าง ๆ
3. กำหนดขอบข่ายของหลักสูตรและรายวิชาต่าง ๆ

ระดับรายวิชา

4. กำหนดโครงสร้างรายวิชา
5. วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของรายวิชา

ระดับบทเรียน

6. ระบุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
7. จัดเตรียมแผนการสอนหรือโมดูล (ชุดการสอน)
8. เลือกและจัดทำสื่อและวัสดุการเรียนรู้
9. วัดและประเมินผล
10. การเตรียมครูของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึง

ความเชื่อและแนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน หลักการของรูปแบบการสอนที่จะเป็นตัวชี้นำ การกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานในรูปแบบการสอน

8. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ Dick and Carey

Dick และ Carey (1996) ให้ความเห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ไว้ 2 ประการ ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ เป็นการตั้งความคาดหวังกับผู้เรียน เมื่อจบการจัดการเรียนรู้แล้วต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร การกำหนดความคาดหวังนั้นมาจากข้อมูลที่หลากหลาย เช่น การประเมินจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ระบุไว้ การประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้เรียนในห้องเรียน เป็นต้น 2) การวิเคราะห์เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับความสามารถของผู้เรียนว่าจะต้องมีความสามารถอะไรบ้าง มีทักษะและพฤติกรรมอย่างไรเมื่อสิ้นสุดการเรียนการจัดการเรียนรู้

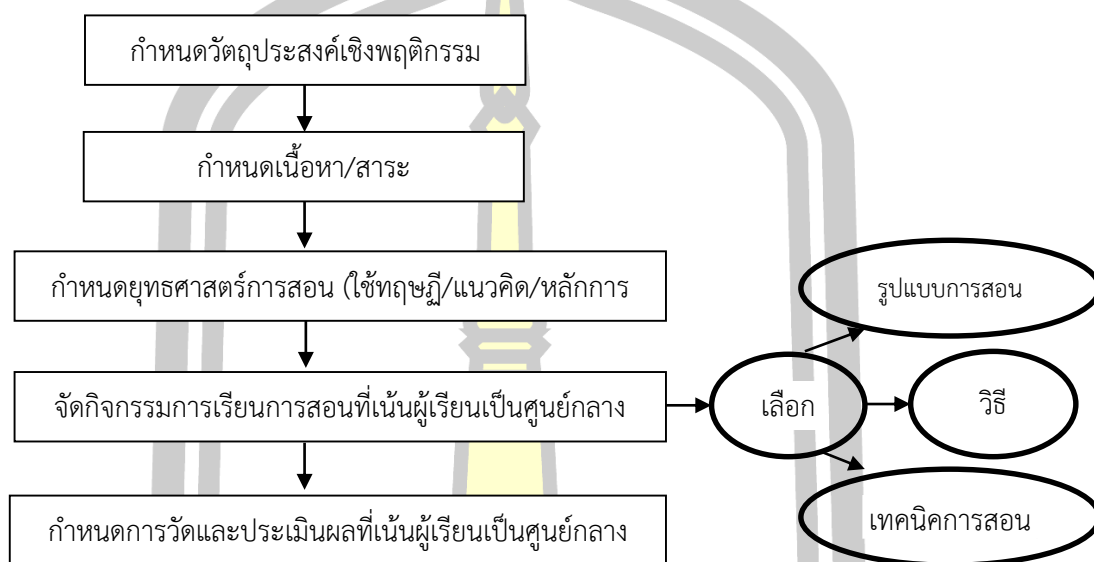
9. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ Anderson

Anderson (1997) ให้ความเห็นว่าองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) หลักการของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) จุดประสงค์ของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นส่วนที่ระบุถึงขั้นตอน วิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผลเป็นส่วนของการประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

10. องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2551) ได้ให้ความหมายของ ระบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนหรือการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นควรคำนึงถึงการวางแผนตามขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งควรกำหนดให้ครบทั้งด้านความรู้ (K) กระบวนการ (P) และคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A) 2) กำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องหรือลือไปกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละวัตถุประสงค์ สาระที่ระบุอาจเป็นข้อเท็จจริง (Fact) มโนทัศน์ (Concept) คำนิยาม (Definition) หลักการ (Principle) กฎ (law) และทฤษฎี (Theory) 3) กำหนดยุทธศาสตร์การสอนว่า ต้องการใช้หรือเน้นทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้หรือแนวคิดใดที่เหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน บริบทของแหล่งการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นครูเป็นศูนย์กลางบ้าง เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางบ้าง หรือเน้นสื่อเป็นศูนย์กลางบ้าง โดยถือประโยชน์นักเรียนเป็นสำคัญ จากนั้นจึงเลือกใช้รูปแบบการสอนหรือวิธี

สอน เทคนิคการสอน หรือให้ใช้แบบสงานให้เหมาะสมกับเนื้อหาและบริบท 4) กำหนดวิธีวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี กำหนดเครื่องมือผู้วัด เป็นการวัดผลที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางดังแสดงในภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์

แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหาร ก็คือ การนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนา และส่งเสริมให้การเรียนการสอน บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหาร เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับคุณครูและนักเรียน จึงย่อมทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าบุคลากรภายนอก เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การนิเทศภายในโรงเรียน จะสนองตอบความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

1. ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ฉันทนา จตุปาริสูทธิ (2548) การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา มีความมุ่งหมายเพื่อหา แนวทางปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและสร้างเจตคติที่ดีในการทำงานเป็นทีม ร่วมมือแก้ไขปัญหา เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด

กรองทอง จิรเดชากุล (2554) ที่ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนา การปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

โสภณ ทองจิตร (2554) การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน อย่างเป็นขั้นตอนระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน ในการแนะนำช่วยเหลือ ส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา อันส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน

เกษม แยมศิริ (2555) กล่าวถึงความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนทุกคนร่วมมือกัน โดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เติบโตตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ โดยมีเป้าหมาย ร่วมกัน คือ คุณภาพคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน และคุณภาพของ นักเรียน

วรรณดี สุธาพานิชย์ (2557) ให้ความหมายของการนิเทศภายในว่า หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียน โดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบ ต่างๆ

เพิ่มพูน รมศรี (2558) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงาน ร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ความ ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพสูงสุด หรือประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก

จากความหมายที่กล่าวไว้ข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการในการร่วมมือกันทำงานของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยการช่วยเหลือแนะนำ การวางแผน การปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น อันจะส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น

2. ความจำเป็นของการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ในสภาพปัจจุบันการนิเทศจากบุคคลภายนอกมีความสำคัญลดลง ประกอบกับบุคลากรภายใน โรงเรียนมีความรู้ ความสามารถเพียงพอ และเป็นผู้ที่รับรู้ปัญหาแท้จริงภายในโรงเรียนของตนเอง มากที่สุด รวมทั้งการนิเทศโดยบุคลากรภายในโรงเรียนจะทำให้บรรยากาศในการนิเทศทำได้อย่างเป็น

กันเอง สามารถรู้ปัญหาและแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากกว่าการให้บุคคลภายนอกนิเทศ และสามารถติดตามการปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศไว้ดังนี้

กรองทอง จิระเดชากุล (2550) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้ 1) เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน 2) ปริมาณศึกษานิเทศก์มีไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา 3) บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหามากที่สุด และ 4) บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานเจตคติต่อวิชาชีพ บุคลิกภาพและความต้องการ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรวมพลังของครูที่มีความแตกต่างกันให้สามารถปฏิบัติภารกิจของตน คือการสอนจนประสบความสำเร็จตามความต้องการของหน่วยงาน ในขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการทำงานให้แก่ครู เพื่อสร้างเสริมขวัญและกำลังใจให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น การนิเทศภายในจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการรวมพลังครูและพัฒนาครู

สำรวย พานนา (2552) กล่าวว่า ความจำเป็นที่ต้องการมีการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ของโลกในปัจจุบันได้รุดหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง ครูผู้สอนในโรงเรียนควรเปลี่ยนแปลงปรับปรุง บทบาทหน้าที่การสอนให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาการของโลก การนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เกี่ยวข้อง

พิสิษฐ ทวีกาญจน์ (2552) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นและสำคัญมากต่อครู ทั้งนี้เพราะการนิเทศเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงโดยการนำเอาความเปลี่ยนแปลงจากภายนอกมาสู่โรงเรียน แต่การนิเทศจากบุคคลภายนอกโรงเรียนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของโรงเรียนได้ เพราะศึกษานิเทศก์มีน้อยขาดงบประมาณ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการนิเทศและไม่สามารถนิเทศได้ทั่วถึง และประการสำคัญ คือสามารถแก้ปัญหาและทำการนิเทศกันเองได้ผลการนิเทศประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน บุคลากรภายในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องรวมพลังบุคลากรภายในให้สามารถนิเทศกันเองได้และผู้นิเทศต้องพัฒนา

ตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อที่ทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

นักการศึกษาหลายท่าน ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศ ภายในโรงเรียนไว้ว่า 1) เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงตนเอง กิจกรรมการเรียนการสอน 2) สามารถพัฒนาพฤติกรรม บุคลิกภาพการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น 3) สนับสนุนความรู้ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) กำกับ ควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 5) ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันเป็นคณะ

เชษฐพงษ์ สินทร์พย์ (2551) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในไว้ว่า 1) เป็นการสนับสนุนช่วยเหลือครูให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน ขอบข่ายงานในความรับผิดชอบของตน 2) การนิเทศภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถช่วยเหลือตนเองได้

พิสิฐ ทวีกาญจน์ (2552) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในไว้ว่าเป็นการช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและมีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านวิชาชีพ

นิตยา ทองไทย (2552) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในไว้ว่า การนิเทศการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะมุ่งช่วยเหลือครูหรือบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองพัฒนางาน ตลอดจนยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งอันเป็นการส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น พร้อมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็ย่อมจะดีตามไปด้วย นั่นคือการจัดการศึกษาของประเทศชาติบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติ

Minor (1974) กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ 10 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กดีขึ้น 2) เพื่อช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะเป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน 3) เพื่อช่วยครูในการจัดทาและเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการสอน 4) เพื่อช่วยครูปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น 5) เพื่อสร้างลักษณะการเป็นผู้นำให้แก่ครู

โดยการนำเอาความรู้ความสามารถพิเศษและประสบการณ์ของเขามาใช้ให้เป็นประโยชน์ สามารถแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารได้ 6) เพื่อช่วยให้ครูรู้จักการประเมินผลการเรียนของเด็ก อย่างมีประสิทธิภาพ 7) เพื่อกระตุ้นให้ครูรู้จักการประเมินผลงานของตนเอง 8) เพื่อช่วยให้ครู มีความรู้สึกว่าได้ผลสำเร็จ มีความอบอุ่นใจ ปลอดภัย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง 9) เพื่อกระตุ้น ให้ครูร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตรหรือเพื่อปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และ 10) ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ช่วยให้ชุมชน เข้าถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน ปัญหาของโรงเรียนและนักเรียน

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการส่งเสริมหรือ สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักคือ การสอน หรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม ให้เต็มตามวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน หรืออีกนัยหนึ่งจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนมุ่งที่จะช่วยเหลือและประสานงาน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครู ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยการทำงานร่วมกันของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนทุกคนมีเป้าหมายร่วมกันคือ ผลการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และนักเรียนทุกคนมีคุณภาพ

4. หลักการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยหลักการนิเทศ ซึ่งนักการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้หลักการไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) สรุปหลักการนิเทศภายในไว้ว่า หลักการนิเทศ ภายในสถานศึกษาเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศการนิเทศภายใน สถานศึกษาโดยเฉพาะทางด้านวิชาการจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ดำเนินงานต้องมีหลักยึดในการทำงาน หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา มีดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผน การดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศต้องยึดหลักการ มีส่วนร่วมในการทำงาน คือ มีความเป็น ประชาธิปไตย เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือ ร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมาย ที่ต้องการ
3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละ บุคคล ให้แต่ละบุคคลได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนโดยให้ครู
อาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเองเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร

5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น
สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์ มีวิธีการทำงานที่ดี และความสามารถที่จะอยู่ร่วมกัน
ได้

6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ
รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้สึภาคภูมิใจ
ในอาชีพ เป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้และความสามารถ และสามารถที่จะพัฒนาได้

ไฉน ยังล่อ (2550) กล่าวว่า หลักการนิเทศการศึกษายึดหลักความถูกต้อง
ตามหลักวิชาการ มีหลักการวางแผนในการดำเนินงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนมุ่งบรรยากาศที่เป็น
กันเองตามหลักประชาธิปไตย ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโดยส่งเสริมบำรุงขวัญให้
บุคลากรมีความก้าวหน้าในอาชีพ และเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานตลอดจนใช้หลักการ
สร้างสรรค์การยืดหยุ่นเชื่อในศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล

นิตยา ทองไทย (2552) กล่าวว่า หลักการนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐาน
ของความร่วมมือร่วมใจการประสานงานของผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศความถูกต้องตามหลักวิชาการ
มีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ มีการทำงานเป็นขั้นตอนมีการวางแผนอย่างเป็น
ระบบ มีความเป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ และเป็นการ
เสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

เชษฐพงษ์ สินทร์พิทย์ (2552) กล่าวว่า หลักการนิเทศในโรงเรียนมีเป้าหมายหลัก
อยู่ที่คุณภาพผู้เรียน การนิเทศภายในโรงเรียนจึงต้องผ่านครูและบุคลากรอื่นทางการศึกษา
เพื่อไปสู่ผู้เรียน หลักการนิเทศจึงมุ่งไปที่ครู เพื่อให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน

สำรวย พานนา (2552) กล่าวว่า การนิเทศต้องยึดหลักการวางแผนแก้ไขปัญหา
เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ตามหลักวิชาเป็นวิทยาศาสตร์มีความเป็น
ประชาธิปไตย มีการร่วมมือกัน เป็นการสร้างสรรค์และส่งเสริมขวัญ และกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ

Adams และ Dickey (1966) ได้ให้หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศการสอนไว้
ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงาม ดังนี้ 1.1) การจัดให้มีการ
ฝึกอบรมด้านการเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักวิธีการสอนต่าง ๆ
- 1.2) ช่วยพัฒนาความรู้ทางวิชาการเฉพาะให้เทคนิควิธีการสอนอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- 1.3) พัฒนาให้มีความเชื่อมั่นในการสอน และมีประสบการณ์ในการใช้สื่อการเรียนการสอน

1.4 พัฒนาทัศนคติและอุดมการณ์ในการทำงานให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 1.5 พัฒนาประมวลรายวิชา
โครงการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน 1.6 ร่วมมือจัดทำสื่อ
การสอนชนิดต่าง ๆ ที่จำเป็นและหาได้ในโรงเรียนและท้องถิ่น 1.7 ช่วยพัฒนาประสบการณ์การ
ประเมินผลและเทคนิคการใช้ และเตรียมเครื่องมือประเมินผล และ 1.8) ช่วยวางแผนและพัฒนา
ผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียนและปัญหาอื่น

2. การนิเทศมีความเป็นประชาธิปไตย ดังนี้ 2.1) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำ
ของการศึกษามากกว่าที่จะเป็นโดยตำแหน่งความสามารถของตนเอง พัฒนาการเรียนการสอนของ
นักเรียนให้ดีขึ้น 2.2) ต้องยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูมีอิสระในการใช้ความสามารถ
ของตนเอง พัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีขึ้น 2.3) เปิดโอกาสให้ครูมีความคล่องตัวในการ
ดำเนินงานต่างๆ ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนการทำงาน
2.4 การใช้อำนาจหน้าที่ควรเป็นที่ยอมรับจากกลุ่ม และหมู่คณะ 2.5 ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจ 2.6 อำนาจยอมเปลี่ยนแปลงไปตามวิธีประชาธิปไตย ทุกคนมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถ
และความเป็นผู้นำ และ 2.7 ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครู จะต้องร่วมมือกันเพื่อช่วยแก้ปัญหา
ด้านการเรียนการสอน

3. การนิเทศเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ ดังนี้ 3.1) ผู้นิเทศและครูร่วมกัน
สร้างบรรยากาศ ในการนิเทศด้วยการประชุมปรึกษาร่วมกัน และ 3.2) ผู้นิเทศให้อิสระแก่ครูได้มี
ความคิดสร้างสรรค์ ตามความสามารถของแต่ละคน

4. การนิเทศยึดหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้ 4.1) ให้การยอมรับนับถือ
บุคคลอื่น เป็นพื้นฐานในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ 4.2) ให้ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอย่างบริสุทธิ์ใจ
4.3) สร้างความเชื่อถือ และศรัทธาให้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือเพื่อสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น ๆ

5. การนิเทศเพื่อสร้างเสริมขวัญและกำลังใจ ดังนี้ 5.1) ขวัญกำลังใจแก่ครูดี
ยอมส่งผลในการทำงานให้ดีขึ้นไปด้วย 5.2) ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนขึ้นอยู่กับขวัญของครูให้มีกำลังใจ
แก่ผู้เรียน 5.3) ครูเองก็ต้องการขวัญและกำลังใจ และ 5.4) การดำเนินงานควรจะเป็นไปด้วยความ
สมัครใจตามความสามารถของแต่ละบุคคล

6. การนิเทศเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ดังนี้ 6.1) งานนิเทศ
เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน 6.2) งานนิเทศเป็นการปรับปรุงการสอนของครู
6.3) งานนิเทศเป็นการพัฒนาหลักสูตร และ 6.4) การประเมินผลการสอน มีความจำเป็นในการ
ปรับปรุงการเรียนการสอน

7. การนิเทศเป็นการประสานสัมพันธ์ระหว่างงานนิเทศกับงานอื่น ๆ ดังนี้
7.1) การให้ความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรมระหว่างงานนิเทศกับงานอื่นๆ และ 7.2) การส่งเสริม
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ๆ

สรุปได้ว่า หลักการนิเทศการสอนมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน การนิเทศการสอนต้องผ่านครู และบุคลากรอื่นทางการศึกษาเพื่อจะไปสู่นักเรียน หลักการนิเทศการสอนจึงมุ่งที่ครูเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น จากหลักการนิเทศภายในดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า การนิเทศภายในจะบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ต้องยึดหลักการของความร่วมมือ ประชาธิปไตยความคิดสร้างสรรค์ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ส่งเสริมขวัญ กำลังใจ

5. ขอบข่ายการนิเทศภายใน

ขอบข่ายการนิเทศการศึกษาโดยทั่วไปเป็นการนิเทศตามโครงสร้างหรือภาระงานของผู้บริหาร แต่ปัจจุบันการนิเทศมุ่งเน้นการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นหลัก มีนักการศึกษาเสนอแนวคิดในการกำหนดขอบข่ายการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการ สถานศึกษาตามนโยบายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคลและกลุ่มบริหารทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มบริหารงานวิชาการได้กำหนดกรอบงานนิเทศการศึกษาไว้โดยมีแนวปฏิบัติหรือกรอบการดำเนินการ 5 ชั้น ดังนี้

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่

หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา

3. ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศสถานศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและ

กระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์จัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา กระบวนการหรือขั้นตอนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้รวบรวมนำเสนอมานั้นจะเห็นว่า กระบวนการ นิเทศการศึกษาในสถานศึกษานั้นมีกระบวนการที่หลากหลาย มีขั้นตอนและมีการปฏิบัติงาน ตามลำดับขั้นแต่ละขั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ใช้เป็นกรอบในการดำเนินการนิเทศในสถานศึกษาปัจจุบันมี 5 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นที่ 1 จัดระบบการนิเทศ หมายถึง การเตรียมการจัดระบบและเตรียมการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่

1.1 ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการรับการนิเทศของครู หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศในปัจจุบัน อุปสรรคที่ขัดขวางความสำเร็จของการนิเทศ และความต้องการที่จะรับการนิเทศของคณะครูในสถานศึกษา เพื่อนำไปวางแผนการบริหารงานต่อไป เช่น การจัดประชุมภายในสถานศึกษา โดยบรรยากาศต้องเป็นแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยเสรี การสำรวจปัญหา โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต หรือขอประชมติการศึกษาจากแหล่งข้อมูลในสถานศึกษา เช่น หัวหน้างานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานการเงินและพัสดุงานบุคลากร ฝ่ายทะเบียนและวัดผลของสถานศึกษา

1.2 ชั้นจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการรับการนิเทศของครู หมายถึง การนำปัญหาและความต้องการรับการนิเทศที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการรับการนิเทศของครูมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องนำไปสู่การนิเทศ

1.3 ชั้นเตรียมการและวางแผนการดำเนินการนิเทศ หมายถึง การจัดเตรียมบุคลากร สำหรับเป็นผู้นิเทศ การเลือกขั้นตอนและวิธีการนิเทศ การเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับ ใช้กระบวนการนิเทศ ได้แก่ เอกสาร หนังสือ แบบบันทึกการนิเทศ แบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงในการนิเทศ ตลอดจนการจัดลำดับขั้นตอนในการดำเนินการนิเทศที่มีความชัดเจน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ชั้นจัดระบบการนิเทศ หมายถึง การเตรียมการ จัดระบบ และเตรียมการดำเนินการนิเทศ งานวิชาการและงานการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดลำดับขั้นตอน การปฏิบัติที่มีความชัดเจน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงในการนิเทศ โดยผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันกำหนดขั้นตอน กิจกรรมหรือวิธีการดังกล่าว

2. ขั้นที่ 2 ดำเนินการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการนิเทศการศึกษา ในรูปแบบหรือกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา เป็นการดำเนินการนิเทศตามระบบที่วางแผนร่วมกันไว้อย่างรอบคอบ ในขั้นดำเนินการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ควรเป็นไปในรูปแบบของกัลยาณมิตร กล่าวคือ มีความร่วมมือกันเพื่อเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือคุณภาพของนักเรียน มีความจริงใจในการชี้แนะชี้นำ และยอมรับข้อมูลป้อนกลับทั้งสองฝ่าย ซึ่งในขั้นนี้จะมีการประเมินผลย่อย เพื่อปรับปรุงการดำเนินการนิเทศไปพร้อมกับการนิเทศ ผู้นิเทศควรดำเนินงานดังนี้

2.1 เตรียมความพร้อมก่อนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา โดยจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการ กิจกรรม สื่อ เครื่องมือ การบันทึกผล การประเมินและการสรุปผลการประเมินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

2.2 ปฏิบัติการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

2.2.1 การนิเทศทางตรงมีลักษณะการตา เน้นกิจกรรมดังนี้

2.2.1.1 ร่วมปรึกษากับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานวิธีปฏิบัติร่วมกัน

2.2.1.2 ร่วมประชุมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดหรือวิธีการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาระบบการเรียนการสอนและใช้เครื่องมือในการนิเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริง

2.2.1.3 บันทึกผลการนิเทศทุกครั้งและรวบรวมผลการดำเนินการนิเทศ การศึกษาในสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและติดตามงานครั้งต่อไป

2.2.2 การนิเทศทางอ้อม เป็นการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา โดยส่งผ่านสื่อหรือเครื่องมือการนิเทศประเภทต่าง ๆ เช่น แบบบันทึก ติดตามผลโครงการ และใช้เครื่องมือประเภท ตรวจสอบและติดตามผลหรือประเมินผลการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการนิเทศ วิชาการและการเรียนรู้ในรูปแบบหรือกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายเหมาะกับสถานศึกษา เช่น การประชุมก่อนเปิดภาคเรียนและระหว่างเรียน การอบรม การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุม สัมมนา การสาธิตการพบปะครูเป็นรายบุคคล การเยี่ยมชั้นเรียน การศึกษานอกสถานที่ การส่งเสริมการพัฒนาผลงานทางวิชาการ การจัด นิทรรศการ ตลอดจน การประเมินตนเอง โดยเป็นการดำเนินการนิเทศตามระบบที่วางแผนร่วมกันไว้อย่างรอบครอบ

3. ขั้นที่ 3 ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ หมายถึง การศึกษาถึงผลสำเร็จของการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ โดยมีการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็งของขั้นตอนการนิเทศแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด ซึ่งอาจร่วมกันวิเคราะห์ผลร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศก็ได้ และร่วมกันตัดสินว่า กระบวนการนิเทศครั้งนั้น ๆ ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไรบ้าง โดยมีการกำหนดกรอบของการประเมินผลให้มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถานศึกษา มีการสร้างเครื่องมือให้การประเมินผลมีคุณภาพและรวบรวมข้อมูลให้ตรงกัน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ หมายถึง การตรวจสอบถึงผลสำเร็จของการดำเนินการนิเทศกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามปฏิทินการประเมินโดยคณะกรรมการที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม ผู้รับการนิเทศ เข้าใจรายละเอียดและมีส่วนร่วมในการประเมิน มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดอ่อน ตลอดจนรวบรวม ผลการประเมิน เพื่อปรับปรุงพัฒนาหาทางเลือกให้การดำเนินการนิเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ขั้นที่ 4 ติดตาม ประสานงานเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ

ความเป็นจริง เช่น แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสำรวจข้อมูล แบบสอบถาม เป็นต้น นิเทศ หมายถึง การนำจุดอ่อนของกระบวนการนิเทศที่พบจากการวิเคราะห์และประเมินผลการนิเทศมาวางแผนและทำการปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและนำไปใช้ในเทศครั้งต่อไป การที่ผู้นิเทศนำข้อบกพร่องที่ได้จากการประเมินกระบวนการนิเทศและข้อมูลป้อนกลับที่ได้จากผู้รับการนิเทศมาวางแผนปรับปรุง แก้ไขกระบวนการดำเนินการนิเทศของตน เพื่อให้การดำเนินการนิเทศครั้งต่อไปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ขั้นติดตามประสานงานเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศ หมายถึง การนำจุดอ่อนของกระบวนการนิเทศที่พบจากการวิเคราะห์และประเมินผลการนิเทศมาวิเคราะห์ เพื่อแสวงหาแนวทางการนิเทศ การปรับปรุงเทคนิค วิธีการ กระบวนการและกิจกรรมการนิเทศ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา วางแผน และทำการปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและนำไปใช้ในการนิเทศครั้งต่อไป

5. ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศ

หมายถึง การนำผล จากความสำเร็จของการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปเผยแพร่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

สรุปได้ว่า ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ การจัดระบบการนิเทศ หมายถึง การรายงานผลจากความสำเร็จของการดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ นำแผนการนิเทศใหม่ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่นและเครือข่ายการนิเทศโดยการประชุมสัมมนาทางเอกสาร และอินเทอร์เน็ต

Glickman (1990) ได้จัดขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนที่เน้นการนิเทศการสอนของครู คือ 1) การให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ 3) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 4) การพัฒนาหลักสูตร 5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในห้องเรียน

จากขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนนั้น เน้นหรือใช้การนิเทศการสอนของครู เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

6. เทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียน

เทคนิควิธีการนิเทศภายในเป็นสิ่งสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

เพราะเป็นวิธีการดำเนินการนิเทศภายในที่สามารถพัฒนาการเรียนการสอน ได้ตรงตามสภาพปัญหา ซึ่งมีนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) การนิเทศภายในสถานศึกษาสามารถทำได้หลายรูปแบบ รวมทั้งสามารถผสมผสานแต่ละรูปแบบเข้าด้วยกัน แต่จะใช้รูปแบบใดเมื่อใดนั้น ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของสถานศึกษาเป็นสำคัญ วิธีการที่สถานศึกษาสามารถนำมาใช้มีดังนี้

1. การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ ซึ่งเป็นการบรรยายที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจของวิทยากรไปสู่ครูอาจารย์การให้ความรู้ของวิทยากรสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

1.1 การบรรยายโดยวิทยากรคนเดียว มาบรรยายโดยมีครูอาจารย์เป็นผู้รับฟัง การเชิญวิทยากรที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิได้รับการยอมรับและให้ความสนใจของครูอาจารย์มาก ซึ่งอาจจะจัดเป็นกลุ่มใหญ่หรือเล็กก็ได้ เป็นกิจกรรมที่สามารถจัดได้โดยสะดวกและเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย

1.2 การบรรยายโดยวิทยากรหลายคน วิทยากรจะมาเป็นทีม แต่ละคนจะมีความชำนาญเชี่ยวชาญในเรื่องของตน การบรรยายโดยวิทยากรหลายคนช่วยให้บรรยากาศน่าสนใจ และสามารถช่วยกันพูดช่วยกันเสริม ลักษณะนี้คล้ายกับการจัดสัมมนาหรือจัดแบบซิมโพเซียม (Symposium) มีการอภิปรายประกอบด้วย

1.3 การบรรยายโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ เป็นการบรรยายโดยใช้สื่อการสอนช่วย เช่น แผ่นใส สไลด์ แผนภูมิ ประกอบการบรรยาย สื่อการสอนเป็นสิ่งเร้าที่น่าสนใจ และทำให้ผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจในเรื่องที่บรรยายได้มากขึ้น

2. การเชิญสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมและบริษัทห้างร้านสาธิตอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ในการเรียนการสอนปัจจุบันโดยเฉพาะด้านวิชาชีพ และการสาธิตจึงเป็นเทคนิควิธีที่ใช้ความรู้ที่มุ่งให้ผู้นิเทศได้เห็นการดำเนินการ กระบวนการทำงานของอุปกรณ์เครื่องมือที่คล้ายกับสถานการณ์จริงแต่ควรจะเป็นกลุ่มเล็ก และใช้วิธีการอื่นควบคู่กันไป

3. การไปศึกษาดูงานตามหน่วยงาน เช่น สถานศึกษา สถานประกอบการ และโรงงานอุตสาหกรรม การออกภาคสนาม (Field Trip) นี้ เป็นเทคนิควิธีที่ต้องเดินทางออกจากสถานศึกษาไปยังแหล่งอื่น เพื่อศึกษาการเยี่ยมชมสถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งหน่วยงานอื่นจะพาชมสถานที่สาธิตอุปกรณ์เครื่องมือ ชี้แจง บรรยายหรือจัดฉายแผ่นใส สไลด์ ประกอบการบรรยาย จะพาชมสถานที่สาธิตอุปกรณ์เครื่องมือ ชี้แจง บรรยาย หรือจัดฉายแผ่นใส

สไลด์ประกอบการบรรยาย แล้วแต่หน่วยงานนั้นจะนำเสนอให้ชม การไปทัศนศึกษาดูงานที่เป็นที่นิยมของครูอาจารย์ เพราะเป็นประสบการณ์ตรงและได้พักผ่อนจากการเดินทาง

4. สถานศึกษาจัดแหล่งและบริการทางวิชาการ เช่น จัดห้องสมุดอาเซียน อ่านหนังสือ นิทรรศการ ตลาดนัดแรงงาน เป็นต้น เป็นเทคนิควิธีที่เป็นการส่งเสริมทางด้านวิชาการให้กับครูอาจารย์

5. การสนทนาทางวิชาการ เป็นการจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ โดยการจัดกิจกรรมที่มีหัวข้อ และอาจจะจัดเป็นครั้งคราวตามแต่ความสะดวกของสถานศึกษา การสนทนาทางวิชาการนี้ สามารถเชิญวิทยากรทั้งจากภายนอกหรือวิทยากรภายในสถานศึกษา

6. การสาธิตการสอน เป็นการแสดงที่อาจจะจำลองสถานการณ์จริง หรือที่เรียกว่าบทบาทสมมติ (Role Playing) โดยการกำหนดสถานการณ์ขึ้น แล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือลองปฏิบัติไปตามที่ควรจะเป็นในการนำมาใช้ในการนิเทศ จะเป็นการนำเอาตัวปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูเป็นตัวกำหนดให้ผู้ทำกิจกรรมสมมติตัวเองว่า ถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้นเขาจะอย่างไร ซึ่งจะเป็นลักษณะสาธิตการสอนในแต่ละเรื่อง เช่น วิธึนำเข้าสู่บทเรียน การตั้งคำถาม การสร้างกำลังใจให้ผู้เรียน เป็นต้น

7. การประชุม การประชุมสัมมนาที่ใช้ในการนิเทศมีหลายลักษณะ เช่น การประชุมชี้แจงจากฝ่ายบริหารการศึกษา การประชุมกลุ่มย่อยในงานการประชุมเฉพาะกิจ การประชุมระดมสมอง ตลอดจนการประชุมสัมมนา

8. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เป็นเทคนิควิธีที่ทำการสังเกตการสอนในสถานการณ์จริงของครูอาจารย์ เพื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ปฏิบัติงานของครูอาจารย์เหล่านั้น การสังเกตภายในห้องเรียนจะช่วยให้ทราบจุดดีหรือจุดอ่อนของการสอน เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการนิเทศได้ การสังเกตการสอนต้องได้รับความยินยอมและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้เสนอกิจกรรมนิเทศภายในเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน หมายถึง การนัดหมายบุคลากรในโรงเรียน หรือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมาร่วมประชุมปรึกษาหารือ ชี้แจง สั่งการ หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมการด้านต่าง ๆ และปรับความคิดเห็นของบุคลากรให้ได้ข้อสรุปในการปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งสามารถจัดการเรียนการสอนได้ทันทีในวันเปิดเรียน

2. การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน หมายถึง การจัดบุคคลหนึ่งที่มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการเรียนรู้การสอน มาสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในขณะที่ทำการสอน

เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกต การสอนของผู้นิเทศการสังเกตการณ์สอน เป็นกระบวนการที่ต้องปฏิบัติอย่างน้อย 5 ขั้นตอน คือ 2.1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับครู 2.2) การปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำแผนการสอน และการสังเกตการณ์สอน 2.3) การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน 2.4) การวิเคราะห์พฤติกรรม การสอนร่วมกัน 2.5) การปรับปรุงและพัฒนาแผนการสอน

3. การให้ศึกษาจากตำรา เป็นวิธีมอบหมายงานให้ทำวิธีหนึ่งโดยผู้นิเทศจะ มอบหมายให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วนำความรู้ที่นำมาถ่ายทอดแก่ คณะครูอีกต่อหนึ่ง วิธีการมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าเป็นการเสริมแรงให้ผู้รับมอบหมายสนใจที่จะ หาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากว่า ต้องนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่เพื่อนครูอีกต่อหนึ่ง

4. การให้คำปรึกษาหารือ สามารถทำได้ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคลวิธีการให้ คำปรึกษา หารือทำได้ใน 3 แบบคือ 4.1) การบอกวิธีแก้ปัญหามาโดยตรง 4.2) ให้ข้อมูลและช่วยให้ผู้รับ ปรึกษาสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง 4.3) ให้คำปรึกษาหารือทั้งสองแบบรวมกันไป

5. การสาธิตการสอน เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้ดูได้เห็นการดำเนินการคล้าย สถานการณ์ จริง โดยนำคณะครูไปชมการสาธิตการสอนในหรือนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้ชมการสาธิต นำไป พัฒนาตนเองและปรับปรุงการเรียนการสอน และเป็นการเสริมแรงให้กับผู้สาธิตมากขึ้น

6. การพาครูไปศึกษานอกสถานที่ เป็นการพาบุคลากรของโรงเรียนไปศึกษา ค้นคว้า และเพิ่มพูนประสบการณ์ไม่ได้จำกัดเฉพาะการไปดูการสอน แต่รวมไปถึงกิจกรรมอื่นที่เอื้อต่อ การพัฒนาความรู้ความสามารถของครูชั่วคราวระวางในการพาครูไปศึกษานอกสถานที่ก็คือต้องกำหนด วัตถุประสงค์ให้ชัดเจนมีการมอบหมายภาระหน้าที่และผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายต้องการ รายงานผลการไปศึกษานอกสถานที่ต่อที่ประชุมครูทุกครั้ง

7. การสนทนาวิชาการ โรงเรียนสามารถดำเนินการได้โดยการจัดให้มีการ ประชุม ทั้งหมดหรือผู้ที่สนใจใช้เวลาตอนพักกลางวัน โดยจัดให้มีการรับประทานอาหารกลางวัน ร่วมกันมีผู้นำสนทนาคนหนึ่งสนทนาในเรื่องที่ครูสนใจ ในกรณีเรื่องที่สนทนาค่อนข้างยาก อาจจะเชิญ บุคคลภายนอกมาเป็นผู้นำสนทนาก็ได้

8. การบริการเอกสารวิชาการ เป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนควรจัดให้มีหนังสือ ค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการสำหรับครู เพราะจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนและ ยังช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการแก่ครูเป็นอย่างยิ่ง

9. การสัมมนา เป็นการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ สนใจร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปข้อเห็น และหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้คือ คัดเลือกหัวข้อสัมมนาให้ตรงกับความสนใจและความต้องการของคณะครู เชิญวิทยากร หรือผู้นำเสนอมาให้แนวคิดต่อผู้เข้าสัมมนา เตรียมสถานที่ เครื่องใช้ เอกสาร เครื่องอำนวยความสะดวก

สะดวก ให้การสัมมนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการสัมมนา สรุปผลจากการสัมมนา เลือกข้อเสนอที่ได้รับจากการสัมมนาไปปฏิบัติตามความเหมาะสม ประเมินผลการสัมมนาและผลการปฏิบัติงานหลังการสัมมนา

10. การระดมพลังสมองหรือระดมความคิด เป็นการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและข้อมูลใหม่ๆ จากสมาชิกของที่ประชุม มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัญหาข้อเสนอแนะและความคิดริเริ่มต่างๆ ในการพัฒนางาน

11. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนและครูในการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนหรือปัญหาต่าง ๆ ในห้องเรียน โดยวิธีการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ กำหนดปัญหา ความต้องการ โดยศึกษาปัญหาความต้องการ วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย และวิธีการแก้ไข จัดลำดับความสำคัญ กำหนดปัญหา ความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้า กำหนดจุดมุ่งหมาย และการดำเนินการ โดยการศึกษาหลักการ ทฤษฎี จากเอกสารผลการวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความต้องการ เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไข กำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า กำหนดวิธีการศึกษาค้นคว้า ดำเนินการค้นคว้า โดยศึกษาค้นคว้าตามจุดมุ่งหมายและวิธีการที่กำหนด วิเคราะห์สรุปและรายงานผล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเลือกใช้สถิติที่ง่าย ๆ สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และถูกต้องตามหลักการรายงานการศึกษาค้นคว้า ทดสอบ แก้ไขปรับปรุงขยายผลการศึกษาค้นคว้า

12. การเขียนเอกสารบทความทางวิชาการ เป็นการที่ผู้นิเทศหาวิธีการ สนับสนุนให้ ครูเขียนหนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เอกสารทางวิชาการ และบทความทางวิชาการที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ เอกสารบทความทาง วิชาการที่สามารถนำเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อขอกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับเงินเดือนที่สูงขึ้นมีดังนี้คือ คู่มือครู หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือส่งเสริมการอ่าน รายงานการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีการวิจัยการศึกษาค้นคว้า รายงานการวิเคราะห์ สื่อการสอนชุด การสอน เกม และเพลงส่งเสริมการสอน บทเรียนสำเร็จรูป บทความทางวิชาการ รายงานโครงการ แบบฝึกหัดตำราหรือแบบเรียน งานแปลเอกสารคำสอน ขั้นตอนดำเนินการ เขียนเอกสารบทความทางวิชาการ มีดังนี้ กระตุ้นให้ครูเขียน โดยติดต่อขอเอกสาร บทความจากหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดรวบรวมเอกสารให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทักษะในการเขียนจัดหาแนวทางและตัวอย่างการเขียนเอกสารบทความมาให้ครูได้ศึกษาให้ครูเขียนบทความทางวิชาการ โดยจัดช่วงเวลาการเขียนให้แก่ครู ให้คำปรึกษาแนะนำเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ

การเขียนและตรวจแก้ไข เสนอแนะ ติดต่อบุคลากรหรือแจ้งแหล่ง นำเสนอเอกสารบทความทางวิชาการให้แก่ครูเผยแพร่สนับสนุนให้ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ให้คำชมเชย

13. การจัดนิทรรศการ เป็นการนำความรู้ข่าวสาร ผลงานมาจัดแสดง เพื่อนำเสนอเป็นความรู้หรือประชาสัมพันธ์การดำเนินงานแก่บุคคลทั่วไป ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะครูผู้ชมนิทรรศการ มีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น ในกรณีที่พาคณะครูไปชมนิทรรศการ จะต้องเตรียมการให้คณะครูจัดบันทึกการชมนิทรรศการนั้น

จากเทคนิคและวิธีการนิเทศภายในดังกล่าวข้างต้น เป็นวิธีการที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานภาพและสถานการณ์ของโรงเรียนนั้น ๆ ตามความเหมาะสม

7. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายใน นอกจากจะต้องอาศัยหลักการแล้ว จำเป็นต้องใช้กระบวนการนิเทศภายใน ดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอน อย่างมีระบบจึงจะทำให้การนิเทศภายในบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) กระบวนการบริหารงานนิเทศมี ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศเป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดก่อนที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศผู้นิเทศต้องทราบสภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้รับการนิเทศ สภาพปัจจุบันเป็นสภาพที่เป็นจริง และกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันส่วนความต้องการ หมายถึงจุดสุดท้ายที่ต้องการจะไปถึงเป็นสภาพที่คาดหวังว่าจะเกิด อย่างไรก็ตาม การกำหนดสภาพที่ต้องการและคาดหวังว่าจะเกิดนั้น มิใช่จะกำหนดลอย ๆ ตามใจใครก็ได้แต่ต้องกำหนดโดยคำนึงถึงองค์ประกอบมากมายที่ควรจะนำมาศึกษาและพิจารณาประกอบ คือ

- 1.1 นโยบายของสถานศึกษาในด้านการนิเทศ
- 1.2 ปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา
- 1.3 ข้อมูลที่ได้จากสภาพปัจจุบัน หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ทั้งทรัพยากรบุคคล

และวัสดุ

1.4 ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาและความต้องการนิเทศพบว่า มีงานมากมายที่ต้องการดำเนินการในเวลาเดียวกัน แต่สถานศึกษาก็มีข้อจำกัด ทั้งในด้านบุคลากรและงบประมาณ และทรัพยากรอื่นจึงจำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ โดยพิจารณาจากประเด็น 1) ขนาดและขอบข่ายของปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ความรุนแรงของปัญหาที่พบและ 3) ข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่

1.5 นโยบายและความต้องการเร่งด่วนในเรื่องนั้น ๆ เมื่อได้ศึกษา

สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการกรณีพิเศษแล้ว ก็จะได้วางแผน การจัดโครงการพิเศษต่อไป

2. ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการจัดทำโครงการพิเศษ วางแผนตาม

ลักษณะงานพิเศษภายในโรงเรียน หมายถึง วิธีการที่อาศัยหลักการและเหตุผล และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ความต้องการของสถานศึกษาว่า มีความต้องการพิเศษในด้านใดบ้างแล้วนำมาจัดทำแผนและโครงการต่อไป ในการวางแผนยังกำหนดวิธีการว่าจะทำอย่างไรโดยกำหนดเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน การจัดทำแผนงานและโครงการนั้น ต้องจัดทำล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการพิเศษ เช่น ถ้าต้องการพิเศษในเรื่องการสอน จากการศึกษาพบว่าครูอาจารย์ยังขาดการนำสื่อการสอนมาใช้ ยังใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากกว่าวิธีสอนอื่น จึงควรจัดแผนงานและโครงการพิเศษในด้านการส่งเสริมการใช้สื่อการสอน โครงการสาธิตการสอนแบบต่าง ๆ เป็นต้น การจัดทำแผนงานและโครงการ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำรายละเอียดของแผนซึ่งเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ให้เฉพาะมากขึ้น และกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น ดังนี้

2.1 แจกแจงกิจกรรมการพิเศษที่จะทำให้โครงการนั้น

2.2 กำหนดแผนงานการพิเศษ รวมถึงการกำหนดหน่วยปฏิบัติค่าใช้จ่าย เวลาและสถานศึกษา เป็นต้น

2.3 จัดทำงบประมาณโครงการ การขออนุมัติ และการดำเนินงาน

3. ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงาน การดำเนินการพิเศษเป็นการนำแผนงาน

หรือโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งจะมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

3.1 การให้ความรู้ในงานที่ปฏิบัติ เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไรและจะอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ เป็นความจำเป็นสำหรับการเริ่มการพิเศษที่จัดขึ้นใหม่เพื่อจะได้สร้างความเข้าใจกันและทำให้การพิเศษนั้นได้ผล

3.2 การปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การปฏิบัติงานที่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่ายคือ

3.2.1 ผู้รับการพิเศษ เป็นขั้นที่ผู้รับการพิเศษลงมือปฏิบัติตามความรู้ความสามารถที่ได้รับ

3.2.2 ผู้ให้การพิเศษ เป็นขั้นตอนที่ผู้ให้การพิเศษจะทำการพิเศษและดูแลให้ผู้รับการพิเศษได้ทำงานสำเร็จตามที่วางไว้

3.2.3 ผู้บริหารเป็นผู้ที่สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาจะให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ ค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

3.3 การสร้างขวัญและกำลังใจ ผู้รับการนิเทศควรได้รับการเสริมกำลังใจ โดยเฉพาะจากฝ่ายบริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและทำงานด้วยความพึงพอใจ การสร้างขวัญและกำลังใจควรปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับการทำงาน จึงจะได้ผล

4. ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ การประเมินผลเป็นขั้นสุดท้ายในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ทำการประเมินผล หลักการที่ใช้ในการประเมินผลมี ดังนี้

4.1 การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โดยการตั้งจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การใช้เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมรวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับเป็นที่ยอมรับของฝ่ายนิเทศ ครูอาจารย์ และนักเรียนนักศึกษา

4.2 การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการนิเทศ ที่จำเป็นต้องทำเมื่อได้จัดทำโครงการนิเทศแล้ว

4.3 การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลจากหลายฝ่าย ทั้งจากผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

4.4 การประเมินผลสามารถทำได้ 2 ระยะ คือ การประเมินผลระหว่างโครงการ (Formative Evaluation) เพื่อจะได้พิจารณาวิธีดำเนินการเพื่อปรับปรุงโครงการ ส่วนการประเมินผลสรุปเป็นการประเมินผลเพื่อการตัดสินใจถึงผลที่ได้รับจากโครงการ

4.5 การประเมินผลเป็นระบบ มี 3 ส่วน คือ

4.5.1 การประเมินผลที่ป้อนเข้ามา ได้แก่ การประเมินผลที่มุ่งตัวนักเรียน นักศึกษา เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน

4.5.2 การประเมินผลที่กระบวนการ เป็นการประเมินขณะดำเนินการตามโครงการ เพื่อการปรับปรุงโครงการ

4.5.3 การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลหลังจากดำเนินการตามโครงการแล้ว พิจารณาผลที่ได้จากโครงการว่า บรรลุจุดมุ่งหมายตั้งไว้หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กำหนดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศสภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่เป็นจริงตามตัวบ่งชี้ด้านต่างๆ ของโรงเรียนขณะนั้นปัญหา หมายถึง ความแตกต่าง ระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังหรือเป้าหมาย

2. การวางแผนการนิเทศ การวางแผน คือ การพิจารณาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ ในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป็นเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งรวมถึงการกำหนดทางเลือก แนวปฏิบัติรายละเอียด ขั้นตอนการทำงานอย่างมีระบบที่สะดวกแก่การปฏิบัติและเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือ สื่อและเครื่องมือมีความสำคัญต่อการนิเทศมาก เพราะจะเป็นการช่วยให้การนิเทศการศึกษา การบริหารโรงเรียน การเรียนการสอนดำเนินการไปอย่างเรียบร้อย

4. การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ลักษณะของการปฏิบัติการนิเทศแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 4.1) การนิเทศทางตรง หมายถึง การนิเทศที่ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศโดยตรงกับครู โดยไม่ผ่านสื่อนิเทศอื่น ๆ เช่น การสังเกตการณ์สอน การให้คำปรึกษาหารือการประชุมครู เป็นต้น 4.2) การนิเทศทางอ้อม หมายถึง การนิเทศผ่านสื่อนิเทศ เช่น การใช้วิทยุ การส่งเอกสาร วิชาการให้ศึกษา การมอบหมายงานให้ทำ แบ่งการนิเทศออกเป็น 2 ลักษณะเช่นกันคือ การนิเทศรายบุคคล และการนิเทศเป็นกลุ่ม

ชุมศักดิ์ อินทร์รัช (2551) กระบวนการบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยทั่วไปยึดแนวปฏิบัติตามกระบวนการ POSDCoRB คือ การวางแผน (P) การจัดองค์การ (O) การจัดทีมงาน หรือผู้รับผิดชอบ (S) การอำนวยความสะดวก (D) การประสานงาน (Co) การรายงาน (R) และการกำหนดงบประมาณ (B) เมื่อทำการนิเทศภายในสถานศึกษาควบคู่ไปกับการบริหารนั้น จึงควรใช้แนวปฏิบัติตามกระบวนการ PIDRE ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Planning-P) เป็นขั้นที่ผู้บริหารผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

2. ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินงานว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และก็มีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นจะต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

3. ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Doing-D) ประกอบด้วยงานใน 3 ลักษณะ คือ

3.1 การปฏิบัติงานของผู้รับนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากดำเนินการในขั้นที่ 2

3.2 การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศ และควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

3.3 การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการ สนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

4. ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจดำเนินการไปพร้อมกับผู้ที่รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

5. ขั้นที่ 5 ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่งสำหรับกรณีที่ผลงาน ออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจ หรือดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมด สำหรับกรณีการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผลและถ้าหากการประเมินผลได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ ได้ตั้งไว้หากจะได้ดำเนินการนิเทศต่อไปก็สามารทำได้เลยโดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนั้นอีก

8. รูปแบบการนิเทศภายใน

รูปแบบของการนิเทศภายใน หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการในการดำเนินการนิเทศ ภายในสถานศึกษาของครูผู้นิเทศ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบที่แน่นอน อันจะทำให้การนิเทศภายในบรรลุตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อ วิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

รูปแบบการนิเทศ POLCA

Harris (1963) ได้เรียกกระบวนการของเขาว่า Harris' Polca ซึ่งเดิมมีอยู่ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดระเบียบงาน (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) และ 5) การประเมินผล (Assessing) มีความเหมาะสมกับการนิเทศการศึกษา และเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการวางแผนการปฏิบัติงานมากกว่าการควบคุมงาน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการนิเทศ จาก 5 ขั้นตอนเดิมในปี 1985 ได้เปลี่ยนแปลง กระบวนการเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลง

2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดความสำคัญโครงการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
4. จัดสรรทรัพยากร (Allocating resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน
5. การประสานงาน (Coordination) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับงาน เวลา วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกทุก ๆ อย่าง เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผล
6. การอำนวยความสะดวก (Directing) เป็นกระบวนการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา เพื่อนิเทศการศึกษาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายทุกประการ

รูปแบบการนิเทศ PDCA

Deming (1986) ได้นำวงจรของ Walter A. Shewhart มาปรับปรุงและอธิบายให้เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการวางแผน เป็นขั้นเตรียมการนิเทศ โดยศึกษาข้อมูลสารสนเทศ ประมวลสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมาย การนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดเนื้อหาการนิเทศ ออกแบบการนิเทศ สื่อนิเทศ จัดเตรียมเครื่องมือนิเทศ กำหนดกรอบการประเมิน วิธีการติดตามและการรายงานผลการนิเทศ และขออนุมัติโครงการ งบประมาณ
2. ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการตามแผนนิเทศ โดยประชุมเพื่อทบทวนจุดมุ่งหมายการนิเทศ แบ่งหน้าที่ ภารงานในการนิเทศ ประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง และนิเทศตามแผนด้วยรูปแบบ เทคนิควิธีการที่กำหนด
3. ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติจริง ปัญหา อุปสรรค ที่เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ต้องตรวจสอบดูใหม่ แล้วปรับปรุงการนิเทศต่อไป
4. ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุง เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศ แต่ละคร้งควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงานที่กำหนดไว้ในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ เช่น ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ วันเดือนปีที่นิเทศ กิจกรรมที่นิเทศ เนื้อหาสาระที่นิเทศ การประเมินผลของผู้รับการนิเทศ และข้อควรพัฒนา

รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก

Goldhammer, Anderson และ Krajewski (1980) ได้กำหนดรูปแบบการนิเทศแบบคลินิกไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นที่ 1 ประชุมปรึกษาหารือ สร้างความเข้าใจและความไว้วางใจ สร้างข้อตกลงร่วมกัน
2. ขั้นที่ 2 สังเกตการณ์สอน สังเกตและบันทึกข้อมูล
3. ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความเที่ยงธรรม คิดหาวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ
4. ขั้นที่ 4 ประชุมนิเทศ ให้ข้อมูลและนิเทศครู
5. ขั้นที่ 5 พัฒนาการสอน หาวิธีการให้ครูพัฒนาตนเอง

รูปแบบการนิเทศการสอน

Acheson และ Gall (2003) ได้เสนอรูปแบบการนิเทศการสอนไว้ ดังนี้

1. จัดประชุมเพื่อวางแผน (Planning Conference) โดยผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ครูได้มีโอกาสนำเสนอความต้องการ ประเด็นที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา และความมุ่งหวังที่จะพัฒนา บทบาทของผู้นิเทศในขั้นตอนนี้คือ ช่วยให้ครูเข้าใจในเรื่องที่ครูสนใจ ให้ครูได้มองเห็นภาพการสอนของตนเองในปัจจุบัน ร่วมกันพิจารณาเทคนิคใหม่ ๆ ที่ครูสนใจจะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน
2. การสังเกตการสอน (Observation) ต้องดำเนินการด้วยกระบวนการที่มีการวางแผน กำหนดแนวทางและวิธีการสังเกตที่เหมาะสม เวลาที่จะทำการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ
3. การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Conference) ขั้นตอนนี้ผู้นิเทศและครูประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ผลการสังเกตการณ์สอน และร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

Glatthorn (1999) ได้เสนอรูปแบบการนิเทศการสอนไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (ครู)
2. การวางแผนการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับครู
3. วางแผนการสังเกตการณ์สอน
4. สังเกตการสอน
5. วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการสอน
6. วางแผนกำหนดยุทธวิธีวิธีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ
7. ประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงหรือพัฒนา

8. วางแผนการสังเกตในการดำเนินการสอนครั้งต่อไป

Glickman (1990) รูปแบบการนิเทศการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประชุมร่วมกับครู
  2. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน
  3. การวิเคราะห์และติดตามผลการสังเกตการสอนและพิจารณาวางแผนการประชุมร่วมกับครู
  4. ประชุมร่วมกับครูภายหลังการสังเกตการณ์สอน
  5. วิเคราะห์และพัฒนาการดำเนินการ 4 ขั้นตอน เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรให้ครูได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นให้มาก
- รูปแบบการนิเทศ PIDRE

สัจด์ อุทรานันท์ (2538) รูปแบบการนิเทศแบบ PIDRE มีดังนี้

1. ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (P-Planning) ขั้นนี้ผู้นิเทศจะประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา ความต้องการความจำเป็นของสิ่งที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย
2. ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่จัดทำ (I-Informing) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไรบ้าง และจะทำการอย่างไรจึงจะทำให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่เป็นอย่างไม่ได้ผลหรือได้ผลยังไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นจะต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง
3. ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (D-Doing) การปฏิบัติงานประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ
  - 3.1 การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากการดำเนินการในขั้นที่ 2
  - 3.2 การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง
  - 3.3 การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล
4. ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (R-Reinforcing) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการ

ปฏิบัติงาน ชั้นนี้อาจดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน ขณะที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือ การปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

5. ชั้นที่ 5 ประเมินผลและกระบวนการดำเนินงาน (E-Evaluation)

ผู้นิเทศจะทำการประเมินผลงานและประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจาก การประเมินผลการนิเทศได้พบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงาน ไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข อาจทำได้โดยให้ความรู้ในสิ่งที่ทำมาครั้งหนึ่ง ถ้าผลงาน ออกมาไม่ถึงขั้นที่พอใจ ควรดำเนินการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานทั้งหมด สำหรับกรณีที่กระบวนการ ดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผล ถ้าหากการประเมินผลงานและการดำเนินงานได้ผลดีสามารถดำเนินการ ต่อไปได้

รูปแบบการนิเทศแบบ APDS MODEL

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2548) ได้เสนอรูปแบบ การนิเทศภายในโรงเรียนตามรูปแบบที่เรียกว่า APDS Model ดังนี้

1. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นไปเพื่อกำหนดสิ่งที่ต้องการหรือสิ่งที่ต้อง ปฏิบัติจัดทำให้ประสบผลสำเร็จ
2. วางแผน (Planning) เป็นการกำหนดขั้นตอนและเค้าโครงการทำงาน ให้บรรลุผลที่ด้วยวิธีที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพมากที่สุด ภาพได้สภาพแวดล้อมและข้อจำกัดที่มีอยู่
3. ลงมือปฏิบัติ (Doing) เป็นการลงมือดำเนินการตามขั้นตอนและ เค้าโครงการทำงานในแต่ละเรื่องที่กำหนดไว้
4. นิเทศ ติดตามผล (Supervision) เป็นการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ กำกับ สนับสนุนให้สามารถทำงานได้จนบรรลุผลสำเร็จ

รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน

ชาลี มณีศรี (2542) การนิเทศภายในโรงเรียนมี ดังนี้

1. ชั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ประกอบด้วยวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับคุณภาพ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเข้าชั้น คุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นต้น
2. ชั้นที่ 2 การวางแผน นำเอาทางเลือกตามชั้นที่ 1 มากำหนด รายละเอียดของกิจกรรมโดยเขียนเป็นโครงการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ หลักการและ เหตุผล วัตถุประสงค์ ผู้รับผิดชอบโครงการ แผนดำเนินงาน ระยะเวลา สถานที่ งบประมาณ การประเมินผลและผลที่คาดว่าจะได้รับ

3. ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ เป็นขั้นลงมือทำตามโครงการนิเทศที่กำหนดหลัก โดยคำนึงถึง หลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ สื่อ และเครื่องมือนิเทศ การเตรียมความพร้อมสร้างความเข้าใจ รวมทั้งการเสริมแรงให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

4. ขั้นที่ 4 การประเมินผล ตรวจสอบผลการดำเนินการนิเทศตามโครงการที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ ประเมินความคิดเห็น กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน รวมผลการ ประเมินข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงต่อไป

สรุปจากการศึกษารูปแบบการนิเทศภายใน มี 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A)
2. ขั้นที่ 2 วางแผนการนิเทศ (Planning : P)
3. ขั้นที่ 3 สร้างความตระหนักรู้ (Awareness Raising : A)
4. ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Doing : D) ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศการสอน 4 ขั้น คือ 1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน 2) การสังเกตการสอน 3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน และ 4) ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอน

5. ขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E)

สำหรับการนำเสนอรูปแบบและกระบวนการนิเทศ มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญการนิเทศทั้งภายในและต่างประเทศ ต่างมีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบและกระบวนการนิเทศการสอนที่แตกต่างกัน ตามสภาพบริบทของการศึกษา ทำให้มีขั้นตอนของรูปแบบและกระบวนการนิเทศการสอนที่แตกต่างกันตามฐานการคิดของปรัชญา จุดมุ่งหมายและที่มาของสภาพของบริบทดังกล่าวซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอขั้นตอนของนักคิดและนักการศึกษาได้ดังนี้

1. มอเซอร์และเพอร์เพล (Morsher and Purpel) ได้เสนอกระบวนการนิเทศแบบคลินิกไว้ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 วางแผนการสังเกตการสอน

ขั้นที่ 2 สังเกตการณ์สอน

ขั้นที่ 3 ประเมินผลหรือวิเคราะห์การสังเกตการณ์สอน

2. เบลลอน และเบลลอน (Bellon and Bellon) เสนอกระบวนการนิเทศแบบคลินิกไว้ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ประชุมก่อนการสังเกตการสอน

ขั้นที่ 2 สังเกตการสอนในชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 ประชุมภายหลังจากการสังเกตการณ์สอน

3. อะคีสันและกอลล์ (Acheson and Gall, 2003) ได้กล่าวถึงกระบวนการที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ชั้นที่ 1 การประชุมร่วมกันกับครูและวางแผนร่วมกันในการสังเกตการณ์สอน
 ชั้นที่ 2 การสังเกตการณ์สอนและบันทึกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางแผน
 ร่วมกันในการประชุม

ชั้นที่ 3 การประชุมครูเพื่อวิเคราะห์ ตีความหมายของข้อมูลจากการสังเกต
 ร่วมกันแปลความหมายข้อมูลจากมุมมองของครู และร่วมกันอภิปรายการดำเนินการในขั้นต่อไป
 ซึ่งเป็นขั้นของการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการพัฒนาครั้งต่อไป

4. รูปแบบการนิเทศแบบคลินิกของโกลด์แฮมเมอร์ และคณะ (Goldhammer and others, 1980) ได้เสนอรูปแบบ (Model) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ชั้นที่ 1 การประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตการณ์สอน (Pre-observation Conference)

ชั้นที่ 2 การสังเกตการณ์สอน (Observation Conference)

ชั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดวิธีการประชุมการนิเทศ (Analysis and Strategy)

ชั้นที่ 4 การประชุมการนิเทศ (Supervision Conference)

ชั้นที่ 5 การประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมการนิเทศ (Post-Conference Analysis)

5. แอนเดอร์สันและกราวจิวสกี (Anderson and Krajewski) กลี๊กแมนและคณะ (Glickman and others) ได้เสนอแนะกระบวนการนิเทศแบบคลินิกไว้ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (Olivia and Pawlas, 2001)

ชั้นที่ 1 ประชุมก่อนการสังเกตการณ์สอน

ชั้นที่ 2 สังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน

ชั้นที่ 3 วิเคราะห์ผลการสังเกตการณ์สอนและกำหนดยุทธวิธีการประชุม

ชั้นที่ 4 ประชุมเพื่อการนิเทศ

ชั้นที่ 5 ประชุมเสนอผลการวิเคราะห์สังเกตการณ์สอน (Goldhammer and others, 1980) หรือพิจารณาการดำเนินการใน 4 ขั้นตอนที่ผ่านมาแล้ว

6. รูปแบบการนิเทศแบบคลินิกของโคแกน (Cogan, 1978) ได้เสนอรูปแบบ (Model) ซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้

ชั้นที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้นิเทศ (Establishing the teacher Supervision Relationship)

ชั้นที่ 2 การวางแผนร่วมกันกับครู (Planning with Teacher)

ขั้นที่ 3 การวางแผนยุทธวิธีในการสังเกตการณ์สอน (Planning the Strategy of Observation)

ขั้นที่ 4 การสังเกตการณ์สอน (Observation Instruction)

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอน (Analyzing the Teaching-Learning Process)

ขั้นที่ 6 การวางแผนยุทธวิธีในการประชุมการนิเทศ (Planning the Strategy of the Conference)

ขั้นที่ 7 การประชุมนิเทศ (Conference)

ขั้นที่ 8 การวางแผนการสอนต่อเนื่อง (Renewed Planning)

7. รูปแบบการนิเทศแบบคลินิกของโบนานและโคพแลนด์ (Boyan and Copeland, 1978) ได้เสนอรูปแบบ (Model) ซึ่งประกอบด้วย 4 ตอนละ 8 ขั้นตอน ลักษณะดังนี้

ขั้นที่ 1 การประชุมก่อนการสังเกตการณ์สอน (Pre-Observation Conference)

1.1 พฤติกรรมการสอนที่เป็นปัญหา

1.2 เลือกแนวทาง วิธีการปรับปรุง/พัฒนาพฤติกรรมการสอน

1.3 เลือกเครื่องมือหรือสร้างเครื่องมือสำหรับการใช้ในการสังเกตการณ์สอน

ขั้นที่ 2 การสังเกตการณ์สอน (Observation)

พฤติกรรมการสอนที่อยู่ในขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์การสอน (Analysis)

3.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้จากการสังเกตการณ์สอน

3.2 ระบุพฤติกรรมการสอนที่ต้องการเสนอเอาไว้ หรือพฤติกรรมการสอน

ที่ควรมีการปรับปรุง

ขั้นที่ 4 การประชุมหลังสังเกตการณ์สอน

4.1 ให้ข้อมูลป้อนกลับจากผลการวิเคราะห์

4.2 พิจารณาเลือกยุทธวิธีปรับปรุงและพัฒนาครั้งต่อไป

8. รูปแบบการนิเทศแบบคลินิกของเบลล์สันและฮัฟฟ์แมน (Bellon and Huffman, 1967) ได้เสนอรูปแบบ (Model) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตการณ์สอน (Pre-Observation Conference)

ขั้นที่ 2 การสังเกตการณ์สอน (Observation)

ขั้นที่ 3 การประชุมปรึกษาหลังการสังเกตการสอน (Post-Observation Conference)

ขั้นที่ 4 การวัดผลและประเมินผลพฤติกรรมการสอน (Evaluation Performance)

9. สัจด์ อุทรานันท์ (2529) ได้นำเสนอรูปแบบกระบวนการนิเทศที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยเรียกว่า PIDIRE ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Planning)

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ความเข้าใจกับการทำงาน (Informing)

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติงาน (Doing)

ขั้นที่ 4 สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing)

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)

10. วัชรา เล่าเรียนดี (2550) ได้เสนอกระบวนการของการนิเทศแบบคลินิกสามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตร่วมกันกับครู (Pre-conference with Teacher)

ขั้นที่ 2 การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน (Observation of Classroom)

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและตีความหมายการสังเกตการณ์สอน และพิจารณากำหนดวิธีการประชุม (Analyze and Interpret Observation)

ขั้นที่ 4 การประชุมร่วมกับครู (Post conference with Teacher)

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์พฤติกรรมนิเทศเพื่อพิจารณาวิพากษ์การดำเนินการทั้ง 4 ขั้นตอน

ตาราง 1 การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการนิเทศภายในที่เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

นักการศึกษา/ ขั้นตอนการนิเทศ	การวางแผน การนิเทศ	การดำเนินการ นิเทศ	การเสริมสร้าง กำลังใจ	การประเมินผล การนิเทศ	การสะท้อนผล การนิเทศ
มอเซอร์และเพอร์เพิล (Morsher and Purpel)	✓	✓	-	✓	-
เบลลอนและเบลลอน (Bellon and Bellon)	✓	✓	-	-	✓

ตาราง 1 (ต่อ)

นักการศึกษา/ ขั้นตอนการนิเทศ	การวางแผน การนิเทศ	การดำเนินการ นิเทศ	การเสริมสร้าง กำลังใจ	การประเมินผล การนิเทศ	การสะท้อนผล การนิเทศ
อะคีสันและกอลล์ (Acheson and Gall, 2003)	✓	✓	-	✓	-
โกลด์แฮมเมอร์ (Goldhammer 1980)	✓	✓	-	✓	✓
แอนเดอร์สันและกราวจิวสกี (Anderson and Krajewski) กลีคแมนและคณะ (Glickman and others)	✓	✓	-	✓	✓
โคแกน (Cogan 1976)	✓	✓	-		
โบยานและโคลีฟแลนด์ (Boyan and Copeland, 1978)	✓	✓	-	✓	✓
เบลล์สอนและฮัฟฟ์แมน (Bellon and Huffman, 1967)	✓	✓	-	✓	-
สังต์ อุทรานันท์ (2529)	✓	✓	✓	✓	-
วัชรวิลา เล่าเรียนดี (2550)	✓	✓	-	✓	✓

จากการสังเคราะห์ขั้นตอนการนิเทศการศึกษาจากแนวคิดของมอเซอร์และเพอร์เพิล (Morsher and Purpel) แนวคิดของเบลล์ลอนและเบลลอน (Bellon and Bellon) แนวคิดของอะคีสัน และกอลล์ (Acheson and Gall, 2003) โกลด์แฮมเมอร์, แอนเดอร์สัน และกราวจิวสกี (Goldhammer, Anderson and Krajewski, 1980) แนวคิดของกลีคแมน และคณะ (Glickman and others, 2013) แนวคิดของโคแกน (Cogan, 1978) แนวคิดของ โบยาน และโคลีฟแลนด์ (Boyan and Copeland, 1978) แนวคิดของเบลล์สอนและฮัฟฟ์แมน (Bellon and Huffman, 1976) แนวคิดของ สังต์ อุทรานันท์ (2529) และแนวคิดของ วัชรวิลา เล่าเรียนดี (2550) ได้ขั้นตอนในการนิเทศการศึกษา 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนก่อนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการสะท้อนผลการนิเทศ ซึ่งได้นำมาเป็นขั้นตอนหลักในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

สรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศภายใน มี 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Planning : P)

ขั้นที่ 2 การดำเนินการนิเทศ (Supervising: S)

ขั้นที่ 3 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating: E) ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศ การสอน 4 ขั้น คือ 1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre-Observation Conference) 2) การสังเกตการสอน (Observation) 3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน (Post-Observation Conference)

ขั้นที่ 4 ประเมินผลการนิเทศ (Reflecting: R)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. ความหมายการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

วิกิพีเดีย สารานุกรมออนไลน์ ได้ให้คำจำกัดความของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ว่าเป็นแนวคิดในการสอนภาษาที่ให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ว่าเป็นความหมาย และเป้าหมายสุดท้ายของการศึกษา

กิ่งแก้ว รัชอินทร์ (2553) กล่าวถึงแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารว่าเป็นแนวการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ที่มีโอกาสพบในชีวิตประจำวันและยังให้ความสำคัญกับโครงสร้างไวยากรณ์ แนวการสอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารให้ความสำคัญกับการใช้ภาษา (Use) มากกว่าวิธีใช้ภาษา (Usage) นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในเรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy)

อุไรวรรณ ศรีธวัช (2559) ผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้อธิบายว่า ภาษา คือ การปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ชัดเจน ดังนั้นในการเรียนรู้ภาษาจะต้องดูที่หน้าที่ของภาษา (Function of language) ในบริบทดุบริบททางภาษาศาสตร์ (Linguistic context) ว่าคำพูดหรือข้อความใดเกิดขึ้นก่อนหรือหลังข้อความที่กำหนดให้มา และดุบริบททางสังคมหรือบริบทของสถานการณ์ (Social or situation context) ว่าใครกำลังสื่อสารกับใคร บทบาททางสังคมของพวกเขาเป็นใคร และทำไมพวกเขาจึงต้องมาสื่อสารด้วยกัน

Wilkins (1976) กล่าวถึงแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตั้งแต่เริ่มต้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ละเลยในเรื่องความสำคัญทางไวยากรณ์และสถานการณ์ในการใช้ภาษา

สรุปได้ว่า แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนที่มุ่งเน้นไปที่ตัวผู้เรียน ที่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายโดยให้ความสำคัญการใช้ภาษา แต่ก็ไม่ได้ ละเลยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนหลักไวยากรณ์

2. ความสามารถด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาแบบสื่อสาร (Communicative Language Teaching-CLT) คือ แนวคิดซึ่งเชื่อมระหว่างความรู้ทางภาษา (Linguistic knowledge) ทักษะทางภาษา (Language skill) และความสามารถในการสื่อสาร (Communicative ability) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ โครงสร้างภาษาเพื่อการสื่อสาร (Canale and Swain, 1980 ; Widdowson, 1978) คเนล และสเวน (Canale and Swain, 1980) และเซวิกนอน (Savignon, 1982) ได้แยกองค์ประกอบของ ความสามารถในการสื่อสารไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (Grammatical competence) หมายถึง ความรู้ทางด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจนการสะกดและการออกเสียง

2. ความสามารถด้านสังคม (Sociolinguistic competence) หมายถึง การใช้คำ และโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถาม ทิศทางและข้อมูลต่าง ๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น

3. ความสามารถในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูด และเขียน (Discourse competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical form) กับความหมาย (Meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ ที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic competence) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จโดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด ถ้าผู้พูดมีกลวิธีในการที่จะไม่ทำให้การสนทนานั้นนั้นหยุดลงกลางคัน เช่นการใช้ภาษาท่าทาง (Body language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ออก เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า CLT ไม่ได้ละเลยโครงสร้างทางไวยากรณ์ แต่ในการสอนโครงสร้างทางไวยากรณ์ต้องเน้นการนำหลักไวยากรณ์เหล่านี้ไปใช้ เพื่อการสื่อความหมายหรือการสื่อสารคเนล และสเวน (Canale and Swain, 1980) อธิบายไว้อย่างชัดเจนถึงความสำคัญของกฎเกณฑ์และ โครงสร้างทางภาษา ถ้าปราศจากกฎเกณฑ์ และโครงสร้างแล้วความสามารถทางการสื่อสารของ ผู้เรียนจะถูกจำกัด ดังนั้น ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (fluency) และความถูกต้องในการใช้ ภาษา (accuracy) จึงมีความสำคัญเท่ากัน

บทบาทของผู้เรียน (Learner Roles)

บริน และแคนดริน (อ้างอิงใน Richards and Rodgers, 1995) อธิบายบทบาทของผู้เรียนตามแนว CLT ผู้เรียนคือผู้ปรึกษา (negotiator) การเรียนรู้เกิดจากการปรึกษาหารือในกลุ่มผู้เรียน โดยผู้สอนจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จุดมุ่งหมายหลักในการทำกิจกรรมกลุ่มคือมุ่งให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักการให้พอ ๆ กับการรับ

บทบาทของครู (Teacher Roles)

ครูมีบทบาทที่สำคัญ 3 บทบาท คือ

1. ผู้ดำเนินการ (Organizer, facilitator) เตรียมและดำเนินการจัดกิจกรรม
2. ผู้แนะนำหรือแนะแนว (Guide) ขั้นตอนและกิจกรรมต่าง ๆ และ
3. เป็นผู้วิจัยและผู้เรียน (Researcher, learner) เรียนรู้พฤติกรรมกรรมการเรียนของ

นักเรียนแต่ละคน นอกจากนั้นครูอาจมีบทบาทอื่น ๆ เช่น ผู้ให้คำปรึกษา (counselor) ผู้จัดการกระบวนการกลุ่ม (Group process manager) ครูตามแนวการสอนแบบ CLT เป็นครูที่เป็นศูนย์กลางน้อยที่สุด (Less teacher centered) นั่นคือครูมีหน้าที่ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารและในช่วงที่นักเรียนทำกิจกรรมครูจะกระตุ้นให้กำลังใจช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้ได้ความหมายและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ อันเป็นการเชื่อมช่องว่างระหว่างความสามารถทางไวยากรณ์ (Grammar competence) และความสามารถทางด้านสื่อสาร (Communicative competence) ของผู้เรียน

บทบาทของสื่อการเรียนการสอน (The Role of Instructional Materials)

การสอนตามแนว CLT จำเป็นที่ต้องใช้สื่อที่หลากหลาย เพราะสื่อมีความสำคัญต่อการเรียนแบบปฏิสัมพันธ์หรือการเรียนแบบร่วมมือและการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สื่อที่สำคัญ 3 อย่างที่ใช้สำหรับการสอนตามแนว CLT ได้แก่ เนื้อหา (text-based) งาน/กิจกรรม (task-based) ของจริง (realia)

เนื้อหา (text-based material) ในปัจจุบันมีตำราเรียนจำนวนมากมายที่สอดคล้องกับการเรียน/สอนตามแนว CLT ซึ่งการออกแบบตำราเรียนกิจกรรมและเนื้อหาแตกต่างจากตำราที่แต่งขึ้นมาเพื่อสอนไวยากรณ์ ยกตัวอย่าง แบบเรียน CLT จะไม่มีแบบฝึกหัด (drill) หรือโครงสร้างประโยคส่วนมากแบบเรียนที่เน้น CLT จะประกอบไปด้วยข้อมูลในรูปต่าง ๆ เช่น การจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติหรือกิจกรรมคู่ หรืออาจกำหนดเรื่อง (theme) ที่จะเรียนแล้วมีกิจกรรมที่ออกแบบขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องนั้น ๆ

งาน/กิจกรรม (task-based material) เกมต่าง ๆ บทบาทสมมติ การเลียนแบบ และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมการสอบถามแลกเปลี่ยนข้อมูล (gap conversation) กิจกรรม Jigsaw ที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทำงานเป็นกลุ่มร่วมมือกัน

สื่อที่เป็นของจริง (realia) CLT เน้นการใช้สื่อที่เป็นของจริง (authentic material) เช่น ป้ายประกาศโฆษณา หนังสือพิมพ์รูปภาพ แผนที่ เป็นต้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า การสอนภาษาอังกฤษเป็นการสื่อสารหมายถึงการสอนภาษาอังกฤษที่ผู้สอนกำหนดสถานการณ์การเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ที่สมจริง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสื่อ ผู้เรียนกับผู้สอน หรือผู้เรียนกับผู้คนนอกห้องเรียน โดยให้ความสำคัญกับหน้าที่ของภาษา บริบททางภาษาศาสตร์ และบริบททางสังคมหรือสถานการณ์ ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมการสื่อสารที่สมจริง

3. แนวคิดเรื่องการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาต่างประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา เราจะเห็นได้ว่ามีวิธีการสอนที่แตกต่างหลากหลายตามหลักแนวคิดพื้นฐาน และวิธีการสอนภาษาที่แตกต่างกันออกไปตามแต่วิชาการ นักภาษาศาสตร์ประยุกต์คิดค้นขึ้นเพื่อใช้ในการสอน หรือเพื่อปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การสอนภาษาอังกฤษตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่เกิดขึ้นประมาณปี ค.ศ. 1970 และได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศอังกฤษ เนื่องจากเป็นแนวทางการสอนที่เน้นในเรื่องการสื่อสารตามสถานการณ์ในการใช้ภาษาจริงๆมากกว่าการเน้นสอนเรื่องรูปแบบหรือโครงสร้างของภาษาเพียงอย่างเดียว

Widdowson (1978) ได้กล่าวไว้ว่าในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงโดยการนำแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมาใช้ในนั้นมีเหตุผลมาจากการที่ผู้เรียนสามารถผลิตประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะนำความรู้ทางตัวภาษาที่ได้เรียนนั้นไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามบริบท ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการรู้ถึงกฎในตัวภาษาของผู้เรียนนั้นยังไม่เพียงพอ แต่การใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ๆ นั้นเอง

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาที่มีไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งนอกจากที่ผู้เรียนต้องมีความรู้ในเรื่องไวยากรณ์ภาษาแล้ว ผู้เรียนยังต้องมีความรู้ในสิ่งที่ยอยู่นอกเหนือตัวภาษา เช่น สถานภาพหรือความสัมพันธ์ของคู่สนทนาในสังคม อายุ เพศ การศึกษา ความสุขภาพ ตลอดจนเจตนาทั้งทางตรงและทางอ้อมในการสื่อสาร เป็นต้น

Larsen-Freeman (2000) ได้กล่าวไว้ว่าเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นคือการทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารในภาษาที่เรียนได้ โดยการจะทำเช่นนี้ได้จะต้องมีความรู้ในเรื่องของโครงสร้างทางภาษา ความรู้ในเรื่องความหมาย และความเข้าใจในเรื่องของหน้าที่ของภาษาที่ใช้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเลือกรูปแบบของภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร บริบททางสังคม ตลอดจนบทบาททางสังคมของผู้ร่วมสนทนาด้วย นอกจากการสอนที่เน้นในเรื่องหน้าที่ของภาษามากกว่ารูปแบบทางภาษาแล้ว ผู้เรียนยังต้องเรียนทักษะทั้งสี่ คือพูด ฟัง อ่าน เขียน ไปพร้อม ๆ กัน ตั้งแต่เริ่มต้นอีกด้วย โดยสิ่งที่มีความโดดเด่นในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือเนื้อหาของการเรียน

การสอนจะอยู่ภายใต้กระบวนการทางการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารทั้งสิ้น โดยการที่ผู้เรียนจะสามารถสื่อสารได้นั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลัก ๆ อยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ 1) ช่องว่างระหว่างข้อมูล (Information gap) คือความต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันโดยเมื่อคู่สนทนาไม่มีข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่พอเพียง ทำให้ต่างฝ่ายต้องการที่จะทราบหรือให้ข้อมูลซึ่งกันและกัน 2) การเลือก (Choice) คือผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกที่จะพูดหรือเขียน ตลอดจนรูปแบบในการสื่อสารความหมาย 3) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้ทราบถึงผลของการสื่อสารที่ว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวจากปฏิกิริยาของผู้ร่วมสนทนา นอกจากนี้แล้วการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารยังเน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติกล่าวคือ ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาให้มากที่สุด การให้ผู้เรียนสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน โดยให้เลือกใช้ภาษาตามต้องการและให้ประเมินการสื่อสารด้วยตนเองเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารจริง ๆ ส่วนเรื่องข้อผิดพลาดที่ผู้เรียนมีขณะที่มีการเรียนการสอนนั้นไม่ใช่สิ่งที่ต้องการการแก้ไขเสมอ ทั้งนี้ข้อผิดพลาดจะถูกแก้ไขเฉพาะในส่วนที่สำคัญ ๆ ที่จะไปขัดขวางหรือสร้างความสับสนของความเข้าใจในการสื่อสารเท่านั้น มิฉะนั้นผู้เรียนอาจเกิดความไม่มั่นใจไม่กล้าที่จะใช้ภาษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

Wilkins (1976) ได้เสนอแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่า เป็นการให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตั้งแต่เริ่มต้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ละเลยในเรื่องความสำคัญทางไวยากรณ์และสถานการณ์ในการใช้ภาษา การสอนภาษาตามแนวทางการสอนเพื่อการสื่อสารจะมีข้อดีกว่าแนวคิดการสอนที่เน้นไวยากรณ์คือ มีการฝึกฝนภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร และเมื่อผู้เรียนได้มีการฝึกฝนการใช้ภาษาได้ในสถานการณ์จริงแล้ว ยังช่วยให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียนอีกด้วย

การสร้างความสามารถในการสื่อสาร (Communicative competence) ซึ่งเป็นเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้ แบ่งได้เป็น 4 ประเภทตามแนวคิดของ Savignon (1983) ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถด้านกฎเกณฑ์และโครงสร้างของภาษา (Linguistic or Grammatical competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเกี่ยวกับเรื่องการออกเสียง ศัพท์ โครงสร้างหรือรูปแบบของประโยคเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร
- 2 ความสามารถด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเกี่ยวกับการใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น คนรู้ว่าควรพูดอย่างไรในสถานการณ์ใด จุดประสงค์ของการสนทนา ตลอดจนคำนึงถึงบทบาททางสังคมของตนเองและผู้ร่วมสนทนา เป็นต้น

3 ความสามารถด้านความเข้าใจในระดับข้อความ (Discourse competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีความเกี่ยวข้องกับการตีความวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันของประโยคต่าง ๆ โดยสามารถเชื่อมโยงความหมายและโครงสร้างทางไวยากรณ์เพื่อพูดหรือเขียนสิ่งต่าง ๆ ได้ต่อเนื่อง มีความหมายสัมพันธ์กัน เช่น การมีลำดับของการเล่าเรื่อง การเขียนจดหมายที่มีข้อความเป็นเหตุเป็นผลสอดคล้องกัน

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Pragmatic or Strategic competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีความเกี่ยวข้องกับการถอดความ การพูดซ้ำ การพูดอ้อม การใช้ภาษาสุภาพ ตลอดจนการใช้น้ำเสียงแบบต่างๆ เพื่อให้การสื่อสารมีความราบรื่นขึ้น หากเมื่อเกิดความเข้าใจผิด หรือการไม่เข้าใจในการสื่อสาร

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่าการสอนภาษาตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร นั้นเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนมากกว่าเน้นถึงหลักเกณฑ์การใช้ภาษา อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาและความถูกต้องอีกด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนแนวนี้จะต้องเน้นการทำกิจกรรมเพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาให้ใกล้เคียงสถานการณ์จริงมากที่สุด เช่น มีการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้สนทนาโต้ตอบกันเป็นคู่ กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ มีการสวมบทบาท การเล่นเกมส์ เป็นต้น และการที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้เรียนต้องมีทักษะความสามารถทั้ง 4 ด้าน นั่นคือความสามารถในด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ความสามารถด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม ความสามารถด้านความสัมพันธ์ของข้อความ และ ความสามารถด้านการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย

4. เป้าหมายในการสื่อสาร

Larsen-Freeman (2000) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่า คือการทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารในภาษาที่เรียนได้ โดยการจะทำเช่นนี้ได้จะต้องมีความรู้ในเรื่องความหมาย ความรู้ในเรื่องของโครงสร้างทางภาษา และความเข้าใจในเรื่องของหน้าที่ของภาษาที่ใช้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเลือกรูปแบบของภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร บริบททางสังคม ตลอดจนบทบาททางสังคมของผู้ร่วมสนทนาด้วย นอกจากการสอนที่เน้นในเรื่องหน้าที่ของภาษามากกว่ารูปแบบทางภาษาแล้ว ผู้เรียนยังต้องเรียนทักษะทั้งสิ้น คือพูด ฟัง อ่าน เขียน ไปพร้อม ๆ กัน ตั้งแต่เริ่มต้น โดยสิ่งที่มีความโดดเด่นในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือเนื้อหาของการเรียนการสอนจะอยู่ภายใต้กระบวนการทางการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งสิ้น

5. องค์ประกอบของการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การที่ผู้เรียนจะสามารถสื่อสารได้นั้นต้องมีองค์ประกอบหลักๆอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ

1) ช่องว่างระหว่างข้อมูล (Information gap) คือความต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

โดยเมื่อคู่สนทนาไม่มีข้อมูลหรือมีข้อมูลไม่พอเพียง ทำให้ต่างฝ่ายต้องการที่จะทราบหรือให้ข้อมูลซึ่งกันและกัน 2) การเลือก (Choice) คือผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกที่จะพูดหรือเขียน ตลอดจนเลือกรูปแบบในการสื่อสารความหมาย 3) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้ทราบถึงผลของการสื่อสารที่ว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวจากปฏิกิริยาของผู้ร่วมสนทนา นอกจากนี้แล้วการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารยังเน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ กล่าวคือผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาให้มากที่สุด

การให้ผู้เรียนสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกันโดยให้เลือกใช้ภาษาตามต้องการ และให้ประเมินการสื่อสารด้วยตนเองเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารจริง ๆ ส่วนเรื่องข้อผิดพลาดที่ผู้เรียนมีขณะที่มีการเรียนการสอนนั้นไม่ใช่สิ่งที่ต้องการการแก้ไขเสมอ ทั้งนี้ข้อผิดพลาดจะถูกแก้ไขเฉพาะในส่วนที่สำคัญ ๆ ที่จะไปขัดขวางหรือสร้างความสับสนของความเข้าใจในการสื่อสารเท่านั้น มิฉะนั้นผู้เรียนอาจเกิดความไม่มั่นใจไม่กล้าที่จะใช้ภาษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

6. ความสามารถในการสื่อสาร

การสร้างความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งเป็นเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้แบ่งได้เป็น 4 ประเภท ตามแนวคิดของ Savignon (1983) ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถด้านกฎเกณฑ์และโครงสร้างของภาษา (Linguistic or Grammatical competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเกี่ยวกับเรื่องการออกเสียง คำศัพท์ โครงสร้างหรือรูปแบบของประโยคเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร
2. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเกี่ยวกับการใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น คนรู้ว่าควรพูดอย่างไรในสถานการณ์ใด จุดประสงค์ของการสนทนา ตลอดจนคำนึงถึงบทบาททางสังคมของตนเองและผู้ร่วมสนทนา เป็นต้น
3. ความสามารถด้านความเข้าใจในระดับข้อความ (Discourse competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเกี่ยวกับการตีความวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันของประโยคต่าง ๆ โดยสามารถเชื่อมโยงความหมายและโครงสร้างทางไวยากรณ์เพื่อพูดหรือเขียนสิ่งต่าง ๆ ได้ต่อเนื่อง มีความหมายสัมพันธ์กัน เช่น การมีลำดับของการเล่าเรื่อง การเขียนจดหมายที่มีข้อความเป็นเหตุเป็นผลสอดคล้องกัน
4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Pragmatic or Strategic competence) คือ ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเกี่ยวกับการถอดความ การพูดซ้ำ การพูดอ้อม การใช้ภาษาสุภาพ ตลอดจนการใช้น้ำเสียงแบบต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อสารมีความราบรื่นขึ้น หากเมื่อเกิดความเข้าใจผิด หรือการไม่เข้าใจในการสื่อสาร

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การสอนภาษาตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการสอนที่เน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนมากกว่าเน้นถึงหลักเกณฑ์การใช้ภาษา อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาและความถูกต้องไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นการเรียนการสอนแนวดังกล่าวนี้จึงต้องเน้นการทำกิจกรรมเพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาให้ใกล้เคียงสถานการณ์จริงมากที่สุด เช่นมีการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้สนทนาโต้ตอบกันเป็นคู่ กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ มีการสวมบทบาท การเล่นเกมส์ เป็นต้น และการที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนต้องมีทักษะความสามารถทั้ง 4 ด้าน คือด้านความสามารถในด้านกฎเกณฑ์ ไวยากรณ์ ด้านความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม ด้านความสามารถทางความสัมพันธ์ของข้อความ และด้านความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย

7. กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

วิธีมีเดีย สารานุกรมออนไลน์ ได้ระบุกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไว้ 8 กิจกรรม ดังนี้

1. บทบาทสมมุติ (Role-play) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติขึ้นจากความเป็นจริง มาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามความคิดของผู้เรียน ผู้สอนจะให้การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และรู้จักปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2. การสัมภาษณ์ (Interviews) หมายถึง การสนทนากันอย่างมีเป้าหมายระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

3. Information gap เป็นเทคนิคการเรียนภาษาที่ผู้เรียนขาดข้อมูลที่จำเป็นในการปฏิบัติการงานให้เสร็จ หรือในการแก้ไขปัญหา ดังนั้นผู้เรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์โดยการสื่อสารกับเพื่อนในห้องเรียน เพื่อเติมเต็มช่องว่างหรือให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่หายไปด้วยภาษาเป้าหมายที่เรียน

4. เกมส์ (Games) หมายถึง กิจกรรมที่สนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา กิจกรรมที่เล่นมีทั้งเกมเงียบ (Passive Games) หรือเกมที่ใช้เล่นไม่ต้องเคลื่อนไหว และเกมที่ใช้ความว่องไว (Active Games) หรือเกมที่ต้องใช้ความเคลื่อนไหว และความว่องไว การเล่นเกมมีทั้งแบบเล่นคนเดียวสองคน หรือเล่นเป็นกลุ่ม

5. การแลกเปลี่ยนภาษา (Language exchanges) เป็นวิธีของการเรียนรู้ภาษาที่ใช้ฝึกภาษาระดับสูง โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาเป้าหมายกับเพื่อนที่พูดภาษาที่แตกต่างกัน

6. การสำรวจ (Surveys) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ผู้เรียนต้องใช้ภาษาในการศึกษาตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด แล้วทำสถิติที่ได้จากการสำรวจ ตัวอย่างได้แก่การทำโพล เป็นต้น

การเรียนรู้แบบนี้ผู้สอนต้องเตรียมข้อมูลสำคัญให้กับผู้เรียนในการทำวิจัย เช่น ข้อมูลด้านการตลาด จิตวิทยา สุขภาพ อาชีพ หรือสังคมวิทยา เป็น

7. กิจกรรมคู่ (Pair-work) เป็นเทคนิคการเรียนรู้ภาษาที่ครูกำหนดภาระงานให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นคู่จนงานสำเร็จ ในการเรียนภาษาถือเป็นกิจกรรมสำคัญในการฝึกทักษะการพูด

8. การเรียนรู้โดยการสอน (Learning by teaching) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ให้ผู้เรียนเตรียมและสอนบทเรียน หรือบางส่วนของบทเรียน โดยผู้เรียนจะเลือกเนื้อหาและวิธีการสอนในการสอนเพื่อนในห้องด้วยตัวเอง

8. กระบวนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

8.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up/Lead in) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมและอยากรู้อยากเรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทนั้น ๆ เมื่อครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนมีความพร้อม เกิดความสนุก และสนใจอยากเรียนแล้ว ก็เริ่มเรียนเนื้อหาต่อไป กิจกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นนี้มีหลากหลาย เช่น เล่นเกม ปริศนาคำทาย เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว

8.2 ขั้นนำเสนอ (Presentation) ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน มีการนำเสนอศัพท์ใหม่เนื้อหาใหม่ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย กิจกรรมที่กำหนดไว้ประกอบด้วย การให้ฟังเนื้อหาใหม่ ให้นักเรียนฝึกพูดตาม ในขั้นนี้ครูเป็นผู้ให้ความรู้ทางภาษาที่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ต้องการในการออกเสียง คือ Informant (ผู้ให้ความรู้) รูปแบบของภาษาจึงเน้นที่ความถูกต้อง (Accuracy) เป็นหลัก

8.3 ขั้นฝึก (Practice) ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องการใช้ภาษาให้คล่องแคล่ว (fluency) การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ขั้นนี้เป็นโอกาสที่ครูจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในการใช้ภาษา ซึ่งการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังการฝึกหากทำระหว่างที่นักเรียนกำลังลองฝึกอยู่ความมั่นใจที่จะใช้ภาษาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งในลักษณะที่กล่าวมานี้ และในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอย่างอิสระ Learning by Doing

8.4 ขั้นการใช้ภาษา (Production) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว (Fluency) และเกิดความสนุกสนาน ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เน้นนักเรียนเป็นผู้ ทำกิจกรรม ครูคอยให้ความช่วยเหลือ ถ้านักเรียนผิดพลาด อย่าขัดจังหวะ ให้ปล่อยไปก่อน เพื่อให้การเรียนรู้สบายใจกิจกรรมที่กำหนดไว้มีหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึก การนำเสนอผลงาน

8.5 ชั้นสรุป (Wrap up) เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง จุดประสงค์คือ เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้ว กิจกรรมที่เสนอแนะไว้จะเป็นการนำเสนอรายงานของกลุ่ม ทำแบบฝึกหัดเพื่อสรุปความรู้ หรือเล่นเกมเพื่อทดสอบสิ่งที่เรียนมาแล้ว

9. กิจกรรมและการใช้สื่อในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

9.1 การใช้สื่อเป็นของจริง (Authentic Materials) เพื่อการแก้ไขปัญหาซึ่งนักเรียนไม่สามารถนำความรู้ในชั้นเรียนไปใช้ภายนอกได้ และเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนภาษาอย่างเป็นธรรมชาติในสถานการณ์ต่าง ๆ วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารมักใช้สื่อจริงในการจัดการเรียนรู้ ครูอาจคัดข้อความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์จริงๆ มาจัดการเรียนรู้ และให้การบ้านโดยให้นักเรียนฟังการพูดจากวิทยุ หรือโทรทัศน์จริง ๆ การพยากรณ์อากาศ อย่างน้อยควรเป็นสื่อที่นำมาจากภาษาที่ใช้จริง อีกวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้คือ สื่อที่ไม่มีข้อความ หรือที่ไม่ต้องใช้ภาษามากนัก แต่ต้องสามารถนำมาอภิปรายได้อย่างกว้างขวางเช่น เมนูอาหาร ตารางเวลา เป็นต้น

9.2 การเรียงประโยคที่จัดวางอย่างสับสน (Scrambled Sentence) นักเรียนได้อ่านข้อความอาจจะมาจากเรื่องที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว ครูจะให้นักเรียนเรียงประโยคใหม่ให้ถูกต้องตามเนื้อเรื่องที่เรียนกิจกรรมนี้จะฝึกให้นักเรียนรู้เกี่ยวกับ Cohesion และ Coherence โดยเรียนรู้ว่าประโยคต่างๆ เชื่อมต่อกันได้อย่างไร ซึ่งเป็นการเรียนรู้อีกระดับหนึ่งทางภาษาศาสตร์ โดยต้องการอ้างอิงย้อนหลัง ซึ่งเป็นตัวสำคัญในการเชื่อมข้อความ ครูอาจให้นักเรียนเรียงประโยคในบทสนทนาใหม่ให้ถูกต้อง หรืออาจจัดชุดรูปภาพให้เป็นเรื่องราวและเขียนประโยคประกอบเรื่องขึ้น เป็นต้น

9.3 เกมทางภาษา (Language Games) มีการนำเกมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร นอกจากผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานแล้วยังเป็นการฝึกการใช้ภาษาได้อย่างดีเยี่ยม เกมที่จะใช้ได้ดีต้องมีลักษณะ 3 ประการคือ

9.3.1 การหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) เกิดจากผู้พูดไม่ทราบว่าเพื่อนในชั้นจะทำอะไร ในสุดสัปดาห์นี้

9.3.2 ตัวเลือก (Choice) ผู้พูดมีตัวเลือกกว่า จะคาดการณ์ว่าเพื่อนน่าจะทำอะไร และใช้คำพูดว่าอย่างไร

9.3.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) ผู้พูดจะได้รับข้อมูลย้อนกลับจากสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม ถ้าประโยคที่เขาใช้ไม่เป็นที่เข้าใจจะไม่ได้รับคำตอบจากคนอื่น ถ้าผู้พูดได้รับคำตอบก็แสดงว่าสิ่งที่เขาพูดนั้นผู้อื่นเข้าใจ

9.4 ภาพชุดเรื่องราว (Picture Strip Story) มีหลายๆ กิจกรรมที่ใช้ภาพชุดและได้นำเสนอไว้แล้วเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียงประโยคที่สับสน ในกิจกรรมนี้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้รับภาพชุด คนหนึ่งในกลุ่มจะให้เพื่อนดูภาพแรก และให้ทายว่าภาพที่สองจะเกี่ยวกับอะไร เขามีตัวเลือก

(Choice) ที่จะเลือกทายว่าภาพนั้นควรเป็นอะไร และจะใช้คำพูดในการทายว่าอย่างไรและจะได้รับ ข้อมูลป้อนกลับ (Feed back) อาจจะไม่ใช้รูปประโยคแต่เป็นลักษณะของภาพ ซึ่งสามารถ เปรียบเทียบได้กับการคาดคะเนของเขา กิจกรรมนี้เป็นเพียงตัวอย่างของการใช้เทคนิคการแก้ปัญหา ในการจัดการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร เพราะมีลักษณะครบทั้ง 3 ประการดังกล่าว นอกจากนี้ผู้เรียนยังมี โอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำงานร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ และยังได้ฝึกสนทนาด้วย

9.5 บทบาทสมมติ (Role-play) เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร เพราะผู้เรียนมีโอกาสฝึกสนทนาสื่อสารในสภาพสังคมต่าง ๆ และในฐานะต่าง ๆ กัน ในการใช้บทบาทสมมติผู้สอนจะกำหนดบทบาทของแต่ละคน โดยจะกำหนดว่าผู้เรียนจะแสดงเป็น ใคร อยู่ในสถานการณ์อะไร จะพูดเกี่ยวกับอะไร แต่สิ่งที่จะต้องคิดเอาเอง แบบหลังนี้เข้าถึงแนวคิด ในการจัดการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร มากกว่า เพราะให้ตัวเลือก (Choice) ผู้เรียนมากกว่า บทบาทสมมติ นี้จะมีข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) เมื่อผู้เรียนไม่แน่ใจว่าผู้อื่นพูดอะไร ผู้เรียนจะได้รับ ข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) ให้เขาทราบว่าสิ่งที่เขาพูดสื่อสารนั้นเป็นอย่างไรด้วย

10. ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

ข้อดีของแนวการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

10.1 เป็นวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนภาษา คือ มุ่งให้ผู้เรียน สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตจริง

10.2 เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนมีโอกาส ฝึกฝนภาษาเพื่อสื่อความหมายในสถานการณ์ต่างๆ ฝึกใช้ความคิด และความกล้าในการใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการใช้ภาษา

10.3 ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นคู่ และเป็นกลุ่ม รู้จักช่วยเหลือ ซึงกันและกัน มีวินัย และความรับผิดชอบ

11. ข้อจำกัดของแนวการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

11.1 วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารนี้ ต้องการครูที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความเข้าใจด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม การจัดกิจกรรม และการสร้างสถานการณ์ในห้องเรียนให้เหมือนจริง

11.2 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถในการสื่อสารมากกว่าความรู้ ความสามารถในรูปแบบ ของภาษา ดังนั้นการวัดและประเมินผลจะเน้นทักษะสัมพันธ์ และต้องวัด ตลอดทั้งเทอม จึงจะพัฒนาการสื่อสารของผู้เรียน ครูจึงจะต้องวัดผลอยู่ตลอดเวลา และต้องมีความรู้ ทักษะในการวัดผลแบบต่าง ๆ และนำมาใช้อย่างถูกต้อง จึงจะทำให้ประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อสื่อความหมายนี้มีข้อดีอยู่มากมายที่เห็นได้ชัด คือภาษาที่ ผู้เรียนได้เรียนเป็นภาษาที่ใช้จริง ๆ ในการสื่อสารในสถานการณ์ที่เหมาะสม ไม่ใช่เรียนแล้วพูดกับ

ชาวต่างประเทศไม่ได้หรือต้องบทสนทนาได้อย่างแม่นยำ แต่เมื่อคู่สนทนาพูดประโยคที่แตกต่างไปจากที่เคยท่องจำก็ไม่สามารถโต้ตอบได้นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ ภาษาที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ฝึกเองนั้น ผู้เรียนต้องทำงานเป็นกลุ่ม เขาจะเห็นความสำคัญของตนเอง และสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้แบบนี้ ครูต้องเป็นผู้มีความสามารถทางภาษา และมีความเข้าใจในหลักการของการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย รวมทั้งมีความสามารถทางภาษา และมีความเข้าใจในหลักการของการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อสื่อความหมายรวมทั้งมีความสามารถทางด้านเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดี และสอดคล้องกับหลักการ จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ

สรุปวิธีการจัดการเรียนรู้ ตามแนวการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จุดเน้นอยู่ที่ การนำภาษาที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ในสถานการณ์จริง ครูผู้จัดการเรียนรู้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนมีความสามารถในทักษะการฟัง การพูด ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีด้วย ซึ่งในคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ได้กล่าวถึง หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีแนวจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดสถานการณ์ และบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุด โดยใช้รูปแบบและสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมจะผสมผสาน การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ นอกจากนี้ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ของ หลักสูตรของกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในสาระที่ 3 ได้กล่าวถึง ภาษากับความสัมพันธ์ กับกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่น ที่มีการเชื่อมโยงหรือบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนา และเปิดโลกทัศน์ของตนเอง การจัดการเรียนการรู้แบบบูรณาการมีประวัติและมีการพัฒนาตามลำดับ และนักการศึกษาได้นำมาใช้กับการจัดการเรียนการรู้อย่างต่อเนื่อง สำหรับประเทศไทย ได้เห็น ความสำคัญ และความจำเป็นของการจัดการเรียนการรู้แบบบูรณาการ ดังปรากฏในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สามารถ ทิมนาค (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอน ตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนา สมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย และเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพเชิง ประจักษ์ของรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการ เรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย ด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา(Research and

Development) ร่วมกับแนวคิดการออกแบบการสอน เชิงระบบ (Instructional System Design) ขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอน 1) นำรูปแบบการนิเทศ การสอนไปใช้และ 4) ประเมินผลรูปแบบการนิเทศการสอน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูภาษาไทย จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 46 จำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบแบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบบันทึก การจัดการเรียนรู้แบบพรรณนาความ (Journal Writing) แบบประเมิน และประเด็นการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย เรียกว่า "AIPDE Model" ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การประเมินสภาพและสมรรถนะในการทำงาน (Assessing : A) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Information : I) ขั้นที่ 3 วางแผนการนิเทศ (Planning : P) ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Doing : D) ประกอบด้วยกระบวนการนิเทศการสอน 3 ขั้นคือ 1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน 2) สังเกตการสอน 3) ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอน และขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E) ผลจากการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ 6 คน พบว่ารูปแบบการนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพ และผลจากการตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ ของรูปแบบการนิเทศการสอนโดยการนำไปใช้ในโรงเรียน พบว่า ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ครูผู้รับการนิเทศมีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่าน หลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนมีพัฒนาการด้านพฤติกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันสูงขึ้น ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครูภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด

ยุพิน ยืนยง (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน ของครูเขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร 2) ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนและนักเรียน เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑล

กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ 2) โรงเรียนนักบุญเปโตร 3) โรงเรียนบอสโกพิทักษ์ 4) โรงเรียนอรรณาลัย และ 5) โรงเรียนเซนต์แอนดรูว์ ประกอบด้วยครู จำนวน 680 คน และนักเรียน จำนวน 12, 076 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน และ นักเรียน เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ 2) โรงเรียนนักบุญเปโตร และ 3) โรงเรียนบอสโกพิทักษ์ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบอสาสมัคร จำแนกเป็นครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 11 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 4 และ 6 จำนวน 328 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสังเกต และประเด็นสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ ค่าร้อยละ (*) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ค่า Wilcoxon Signed Ranks Test ค่า t-test และ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน มีชื่อว่า ซีไอพีอี (CIPE Model) ประกอบด้วย หลักการ มุ่งเน้นกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบสัมพันธ์กัน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการนิเทศและการทำวิจัยในชั้นเรียน กระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 Classifying : C การคัดกรองระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อจัดกลุ่มครู และเลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสม สำหรับครูแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนที่ 2 Informing : 1 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 Proceeding : P การดำเนินงาน ได้แก่ 3.1 การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre conference) 3.2 การสังเกตการสอน (Observation) 3.3 การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post conference) ขั้นตอนที่ 4 Evaluating : E การประเมินผลการนิเทศ โดยมีการกำกับติดตาม (Monitoring) อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน และ 2) ผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ อยู่ในระดับสูงมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบหลากหลาย วิธีการก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ มีสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับสูงมาก และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการของครูผู้รับการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ นักเรียนมีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ

ทองใบ ทองมาก (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก วิธีการดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน คือ 1. ศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก 2. สร้างรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการยกร่างรูปแบบ สร้างคู่มือการใช้รูปแบบตรวจสอบรูปแบบ 3. นำเสนอรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินการที่ครอบคลุมถึงกิจกรรม 6 ด้าน คือ ด้านบุคลากรผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติ การนิเทศด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการประเมินผล การปฏิบัติการนิเทศ และด้านการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ 2. รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็กมีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน คือ 1. ด้านหลักการของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย หลักการกลายถนอมมิตร หลักการมนุษยสัมพันธ์ หลักการมีส่วนร่วม หลักการวางแผน หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2. ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูผู้นิเทศให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้นิเทศนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินการนิเทศและเพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการรับการนิเทศไปพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ด้านกลไกการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยกลไกการดำเนินการระดับเขตพื้นที่การศึกษาและกลไกการดำเนินการระดับโรงเรียน 4. ด้านวิธีดำเนินการซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การสร้างขวัญและกำลังใจ การประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศและการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ 5. ด้านการประเมินรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความรู้ความเข้าใจผู้บริหารและครูผู้นิเทศเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินการนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินการนิเทศของผู้บริหารและครูผู้นิเทศ และการประเมินความสามารถของครูผู้รับการนิเทศในการนำผลที่ได้จากการรับการนิเทศไปพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ 6. ด้านเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยความตระหนักและการให้ความสำคัญในการนิเทศของทุกคน ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับโรงเรียน การได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอและการมีความพร้อมและความมั่นใจในการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้นิเทศ การกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศพร้อมกับการปฏิบัติตามแผนอย่างยืดหยุ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน การสนับสนุนงบประมาณ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศอย่างเหมาะสมจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือแหล่งอื่นที่เกี่ยวข้องได้รับการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของผู้บริหาร ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศตามความเหมาะสมการได้รับการแนะนำช่วยเหลือและสนับสนุนในการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง และการตรวจสอบคุณภาพนักเรียน โดยเปรียบเทียบกับเป้าหมาย

ภัณฑิรา สุปการ (2558) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการนิเทศ การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 พบว่า 1. องค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การนิเทศ 4) การใช้ เทคโนโลยี และ 5) การประเมินผล 2. รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 เป็นพหุองค์ประกอบ ที่มีความสัมพันธ์กันโดยองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้าน การบริหารจัดการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบด้านการประเมินผล การใช้เทคโนโลยีและ การนิเทศ 3. อันดับความสำคัญแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การประเมินผล 3) การมีส่วนร่วม 4) การนิเทศ และ 5) การใช้เทคโนโลยี 4. ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการ การนิเทศสำหรับศตวรรษที่ 21 ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบมีความเหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้อง และนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

อรอุมา บวรศักดิ์ (2561) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริม ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับครูวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ 3) ศึกษาผลการนำรูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับครู วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไปใช้โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) กลุ่มตัวอย่างเป็นครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 384 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบ หลายขั้นตอน และครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่สมัครใจเข้าร่วมพัฒนา จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวม ข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI modified) ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับครู วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่ พึงประสงค์ของการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับครูวิทยาศาสตร์ใน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักการนิเทศ การประเมินผลและปรับปรุงงาน และการให้ความรู้และวิธีการเรียนรู้

2. รูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือ ARPED Model มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน (Assessment : A) 2) การสร้างความสัมพันธ์ (Relationship Building : R) 3) การสร้างแนวปฏิบัติการนิเทศการสอน (Practice : P) ประกอบด้วย 3.1) หลักการ 3.2) วัตถุประสงค์ 3.3) กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 3.3.1) ประชุมก่อนสังเกตการสอน (Pre Observation Conference) 3.3.2) สังเกตเหตุการณ์สำคัญในการจัดการเรียนรู้ 3.3.3) การไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflecting) 3.4) การเป็นพี่เลี้ยงและการสอนงาน (Mentoring and Coaching) 3.5) การประเมินผลและปรับปรุงงาน (Summative Evaluation and Improvement) 3.5) 4) การประเมินผล (Evaluation) และ 5) การพัฒนาและปรับปรุงงาน (Development)

3. ผลการนำรูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไปใช้และการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า 1) ครูวิทยาศาสตร์มีปฏิกริยาตอบสนองต่อรูปแบบการนิเทศการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินความรู้และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนการพัฒนามีค่าเฉลี่ย 34.60 คิดเป็นร้อยละ 86.50 และหลังการพัฒนามีค่าเฉลี่ย 37.00 คิดเป็นร้อยละ 92.50 3) การประเมินทักษะการนิเทศและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยครูประเมินตนเองก่อนการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และหลังการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ประเมินก่อนการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก หลังการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) การประเมินการนำความรู้และทักษะไปสู่การปฏิบัติในหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยครูประเมินตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บังคับบัญชาประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 5) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก

จรรยา ธรรมนำศีล (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ตัวชี้วัด การนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย 2) เพื่อพัฒนาแบบการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย และ 3) เพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัยไปใช้ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการนิเทศการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ องค์ประกอบด้วยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษา โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศโดยมีวิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงและมีข้อบ่งชี้ในการ คัดเลือก เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสารแบบสัมภาษณ์ ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ การนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นการ พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็ก ปฐมวัย ด้วยการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์รูปแบบ การนิเทศที่พัฒนาขึ้นโดยการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบและยืนยัน ร่างรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น ระยะที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย เป็นการศึกษาผลการนำ รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับโรงเรียนบ้านหนองขามสมบูรณ์ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้มาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบบมีข้อบ่งชี้ และเป็นการสรุปภาพรวมของการใช้ รูปแบบการนิเทศที่พัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานผลการวิจัยเป็นดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของรูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งได้ 6 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อย 37 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านวางแผนการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย 8 ตัวชี้วัด 2) ด้านสร้างความสัมพันธ์แบบเชิงบวก ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย 4 ตัวชี้วัด 3) ด้านหนุนนำ สนับสนุนให้สำเร็จในงาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 6 ตัวชี้วัด 4) ผสมผสานสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 8 ตัวชี้วัด 5) ชี้ชัดสะท้อนคิด ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย 6 ตัวชี้วัดและ 6) เพิ่มคุณค่าการประเมินอย่างรอบด้านประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย 5 ตัวชี้วัด
2. รูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมภาษาของ เด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)
3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อม ด้านภาษาของเด็กปฐมวัยพัฒนาขึ้นสรุปผล ดังนี้ 3.1 ผลการเรียนรู้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมพัฒนามีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ซึ่งมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา 3.2 ผลการเรียนรู้ จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น ที่ส่งผลต่อความสามารถของผู้สอนภาพรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 2.63$)

และส่งผลถึงความสามารถของผู้นิเทศ ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 4.51$) 3.3 ผลของการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการพัฒนาตัวตนทั้งของครูผู้สอนและผู้นิเทศ จากการประเมินแบบ 360 องศา ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 4.53$) รูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น ตั้งอยู่บนหลักการ การทำงานอย่างเป็นระบบ สร้างความไว้วางใจ เอื้ออาทรผู้นำแบบเชิงชุมชน สนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จนเกิดวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมด้านภาษาที่พัฒนาเชื่อมต่อถึงระดับสติปัญญาที่สูงขึ้นในลำดับต่อไป

รัศมี ภูกันดาน (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายใน โดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศภายใน โดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาผลการวิจัยเป็นดังนี้

1. องค์ประกอบของการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย ด้านหลักการ มี 4 องค์ประกอบย่อย ด้านจุดมุ่งหมายมี 3 องค์ประกอบย่อย ด้านกระบวนการมี 6 องค์ประกอบย่อย ด้านผลลัพธ์ มี 3 องค์ประกอบย่อย และด้านข้อมูลย้อนกลับ มี 1 องค์ประกอบย่อย

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ด้านหลักการนิเทศภายใน ได้แก่ มุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูต้องมาจากภายในตัวครูเอง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากทีมนิเทศ บุคคลที่เป็นหัวใจของการพัฒนาการเรียนการสอนคือครู หลักด้านจุดมุ่งหมายการนิเทศภายใน ได้แก่ เพื่อให้ทีมใช้หลักการเชื่อมโยงเนื้อหาไปสู่กระบวนการนิเทศ เพื่อให้ทีมใช้วิธีการนิเทศที่สอดคล้องกับเป้าหมายการนิเทศภายใน เพื่อให้ทีมใช้การโค้ชที่แนวความคิดเชิงบวก ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศภายใน การปฏิบัติการณ์นิเทศภายใน การปฏิบัติการณ์ตรวจสอบ ประเมินผลการนิเทศภายใน การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายใน ด้านปัจจัยความสำเร็จของการนิเทศภายใน ได้แก่ ภาวะผู้นำพลังร่วม ความไว้วางใจ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การมีส่วนร่วม การร่วมมือ ด้านผลลัพธ์ ได้แก่ ทีมงานมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายใน ทีมนิเทศสามารถนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน ทีมนิเทศและผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจในการนำรูปแบบการนิเทศภายในไปใช้ ด้านข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ ปัญหาอุปสรรคในการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีผลการใช้ เป็นดังนี้ 3.1) ทีมนิเทศภายในมีความรู้ความเข้าใจในการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน โดยสมาชิกทีมนิเทศผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน 3.2) ทีมนิเทศภายในมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 3.3) ครูผู้รับการนิเทศภายในมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาดีขึ้น 3.4) ครูผู้รับการนิเทศภายใน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ และสามารถจัดการเรียนรู้ ได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3.5) ทีมนิเทศภายในมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3.6) ครูผู้รับการนิเทศภายในมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จิระภา ธรรมนำศีล (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ตัวชี้วัด การนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย และ 3) เพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัยไปใช้ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย เป็นการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศโดยมีวิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงและมีข้อบ่งชี้ในการคัดเลือก เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสารแบบสัมภาษณ์ ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย ด้วยการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นโดยการสัมภาษณ์อ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบและยืนยันร่างรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น ระยะที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย เป็นการศึกษาผลการนำรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับโรงเรียนบ้านหนองขามสมบูรณ์ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ได้มาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบบมีข้อบ่งชี้ และเป็นการสรุปภาพรวมของการใช้รูปแบบการนิเทศที่พัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยเป็นดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของรูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งได้ 6 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อย 37 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านวางแผนการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย 8 ตัวชี้วัด 2) ด้านสร้างความสัมพันธ์แบบเชิงบวก ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย 4 ตัวชี้วัด 3) ด้านหนุนนำสนับสนุนให้สำเร็จในงาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 6 ตัวชี้วัด 4) ผสมผสานสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 8 ตัวชี้วัด 5) ชี้ชัดสะท้อนคิด ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย 6 ตัวชี้วัดและ 6) เพิ่มคุณค่าการประเมินอย่างรอบด้านประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย 5 ตัวชี้วัด

2. รูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมภาษาของเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัยพัฒนาขึ้นสรุปผล ดังนี้ 3.1 ผลการเรียนรู้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมพัฒนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ซึ่งมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา 3.2 ผลการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น ที่ส่งผลต่อความสามารถของผู้สอนภาพรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 2.63$) และส่งผลถึงความสามารถของผู้นิเทศ ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 4.51$) 3.3 ผลของการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการพัฒนาตัวตนทั้งของครูผู้สอนและผู้นิเทศ จากการประเมินแบบ 360 องศา ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 4.53$) รูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น ตั้งอยู่บนหลักการ การทำงานอย่างเป็นระบบ สร้างความไว้วางใจ เอื้ออาทรผู้นำแบบเชิงบวก สนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จนเกิดวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมด้านภาษาที่พัฒนาเชื่อมต่อถึงระดับสติปัญญาที่สูงขึ้นในลำดับต่อไป

รศมี ภูกันดาน (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายใน โดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศภายใน โดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาผลการวิจัยเป็นดังนี้

1. องค์ประกอบของการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย ด้านหลักการ

มี 4 องค์ประกอบย่อย ด้านจุดมุ่งหมายมี 3 องค์ประกอบย่อย ด้านกระบวนการมี 6 องค์ประกอบย่อย ด้านผลลัพธ์ มี 3 องค์ประกอบย่อย และด้านข้อมูลย้อนกลับ มี 1 องค์ประกอบย่อย

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ด้านหลักการนิเทศภายใน ได้แก่ มุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูต้องมาจากภายในตัวครูเอง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากทีมนิเทศ บุคคลที่เป็นหัวใจของการพัฒนาการเรียนการสอนคือครู หลักด้านจุดมุ่งหมายการนิเทศภายใน ได้แก่ เพื่อให้ทีมใช้หลักการเชื่อมโยงเนื้อหาไปสู่กระบวนการนิเทศ เพื่อให้ทีมใช้วิธีการนิเทศที่สอดคล้องกับเป้าหมายการนิเทศภายใน เพื่อให้ทีมใช้การโค้ชที่แนวความคิดเชิงบวก ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศภายใน การปฏิบัติการนิเทศภายใน การปฏิบัติการตรวจสอบ ประเมินผลการนิเทศภายใน การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายใน ด้านปัจจัยความสำเร็จของการนิเทศภายใน ได้แก่ ภาวะผู้นำพลังร่วม ความไว้วางใจ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การมีส่วนร่วม การร่วมมือ ด้านผลลัพธ์ ได้แก่ ทีมงานมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายใน ทีมนิเทศสามารถนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน ทีมนิเทศและผู้บริหารนิเทศมีความพึงพอใจในการนำรูปแบบการนิเทศภายในไปใช้ ด้านข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ ปัญหาอุปสรรคในการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีผลการใช้ เป็นดังนี้ 3.1) ทีมนิเทศภายในมีความรู้ความเข้าใจในการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน โดยสมาชิกทีมนิเทศผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน 3.2) ทีมนิเทศภายในมีความสามารถในนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 3.3) ครูผู้รับการนิเทศภายในมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาดีขึ้น 3.4) ครูผู้รับการนิเทศภายใน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ และสามารถจัดการเรียนรู้ ได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3.5) ทีมนิเทศภายในมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3.6) ครูผู้รับการนิเทศภายในมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จรรย์ น่วมมะโน (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาสรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 กลไกการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 4 เนื้อหาการนิเทศภายใน องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analyzing : A) การวางแผนการนิเทศ (Planning : P) การปฏิบัติการณ์เทศ (Doing : D) และประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E) องค์ประกอบที่ 6 การประเมินรูปแบบ และองค์ประกอบที่ 7 เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

- 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้รับการนิเทศในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศภายใน
- 2) ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศ หลังได้รับการนิเทศภายในมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศภายใน และครูผู้รับการนิเทศ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก
- 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4) ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ
- 5) ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อนงค์นารถ เคนโพธิ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาองค์ประกอบ ตัวชี้วัดการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา ผลการวิจัยเป็นดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งได้ 4 องค์ประกอบหลัก 12 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ มี 3 ตัวชี้วัด 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร มี 3 ตัวชี้วัด 3) ด้านการปฏิบัติ มี 3 ตัวชี้วัด และ 4) การประเมินสู่การพัฒนา มี 3 ตัวชี้วัด ได้เป็นรูปแบบการนิเทศแบบ ROAD

2. รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นแบบ ROAD มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นแบบ ROAD ดังนี้ 3.1 ผลการเรียนรู้โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่าผู้ร่วมพัฒนามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ซึ่งมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา 3.2 การสังเกตชั้นเรียน ที่ส่งผลต่อความสามารถของผู้สอน ภาพรวมอยู่ในระดับปรับปรุง และส่งผลถึงความสามารถของผู้นิเทศ ภาพรวมอยู่ในระดับดี 3.3 ผลของการใช้รูปแบบการนิเทศแบบ ROAD ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รูปแบบการนิเทศแบบ ROAD ตั้งอยู่บนหลักการ กระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบภายใต้วัฒนธรรมองค์กรแห่งความช่วยเหลือ เกื้อกูลและศรัทธาซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านภาษา

อติศ ไชย ศิริรินทร์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนากิจการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการดำเนินการนิเทศภายในและการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในและการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 280 คนและระยะที่ 3 เป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 38 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินการปฏิบัติงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $PNI_{Modified}$ และสถิติทดสอบที (Paired t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการดำเนินการนิเทศภายในและการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.68) และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.89) เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า การนิเทศภายในด้านการวางแผนมีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุดจากทั้งหมด 5 ด้าน และ 2) สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.84) และสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.95) เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นพบว่า กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านวิสัยทัศน์ร่วม มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุดจากทั้งหมด 6 ด้าน

2. รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ การเตรียมการการวางแผน การปฏิบัติการ การสะท้อนผล ปรับปรุงและประเมินผล และการสรุปและการรายงานผลส่วนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และรูปแบบฯ มีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.32, S.D. = 0.38)

3. รองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลังการพัฒนา มากกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 9.57 คะแนน (95% CI : 8.63-10.52) มีคะแนนการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศภายในและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยรวมหลังการพัฒนา มากกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.54 คะแนน (95%CI : 1.35-1.72) และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.14, S.D. = 0.3)

สมหวัง พันธะลี (2562) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ

- 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์
- 3) เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ 4) เพื่อประเมินผลการใช้ระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ การดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 4 ระยะผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบของระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะ และการเป็นพี่เลี้ยงครูของศึกษานิเทศก์ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายการนิเทศ 2) บุคลากรนิเทศ 3) วิธีนิเทศ 4) ความรู้วิชาการ 5) เครื่องมือนิเทศ และ 6) การประเมินผล ประเมินองค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3. ระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะ และการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ประกอบด้วย ด้านปัจจัย (Input) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายการนิเทศ 2) บุคลากรนิเทศ 3) ความรู้วิชาการ 4) เครื่องมือนิเทศด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย วิธีนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การเตรียม 2) การวิเคราะห์ 3) ตั้งเป้าหมาย 4) กำหนดบทบาท 5) การฝึกปฏิบัติ 6) การสื่อสาร 7) การสรุปและสะท้อนผล ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ 2) ความสามารถในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของศึกษานิเทศก์ ผลการประเมินระบบการนิเทศมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 4. ผลการนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์ไปใช้ พบว่า ศึกษานิเทศก์ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครู หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 22.60 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อความสามารถในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับมากที่สุด

พชณี แตนเสนา (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนเอกชน พบว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนเอกชน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศจากผู้ทรงคุณวุฒิคือ 1) หลักการของรูปแบบ คือ “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวสู่เป้าหมายอย่างยั่งยืน” 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาผู้บริหาร และครูผู้นิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ สามารถนำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และนำ ผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานและการจัดการ เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) เนื้อหาการนิเทศ ประกอบด้วย การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และ เจตคติของครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ 4) กระบวนการ นิเทศ (PORE Model) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning : P) ขั้นที่ 2 การดำเนินการ นิเทศ (Supervision Organizing : O) กระบวนการในการนิเทศ

เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน มี 3 ขั้นตอน คือ 2.1 การประชุมปรึกษาหารือก่อนการสังเกต
ชั้นเรียน (Pre Observation Conference) 2.2 การสังเกตชั้นเรียน (Observation) 2.3 การประชุม
หลังการสังเกตชั้นเรียน (Post Observation Conference) ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้
ด้วยตนเอง (Self-Reflecting : R) ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E)
5) การประเมินรูปแบบ และ 6) เงื่อนไข ความสำเร็จ ผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้รับการ
นิเทศในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศ
2) ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศ
หลังได้รับการนิเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศ และครูผู้รับการ
นิเทศ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้มากกว่าก่อนรับ การนิเทศ และ 3) ผลการประเมิน
ความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อการนิเทศเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด 4) ผลการประเมิน
ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด และ
5) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ รูปแบบการนิเทศ
โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

นิพิพจน์ เสนารถ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วม
เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขนาดเล็กในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษา พบว่า การวิจัยการนิเทศแบบมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน คือ
1) ร่วมวางแผน (Planning) 2) ร่วมสร้างความรู้ (Education) 3) ร่วมสร้างทีมงาน (Teamwork)
4) ปฏิบัติการนิเทศ (Supervision) 5) ร่วมประเมินผล (Evaluation) และการดำเนินการจัดการ
นิเทศแบบมีส่วนร่วม 10 กิจกรรม ได้แก่ 1) ประชุมเชิงปฏิบัติการนิเทศแบบมีส่วนร่วม (Workshop)
2) ระดมความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ (Concert) 3) จัดทำร่างคู่มือและตัวชี้วัดความสำเร็จ (Manual and
Indicator) 4) ประสานความสัมพันธ์กับผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นเลิศ (Interview) 5) รมทียม
ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสังเคราะห์แผนและ ตัวชี้วัดการนิเทศ (Meeting) 6) สร้างความสัมพันธ์
อันดี(Relationship) 7) ให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing) 8) สังเกตชั้นเรียน (Observation)
9) เสริมกำลังใจ (Reinforcing) 10) สรุปผลการดำเนินงาน (Performance) ผลการทดลองใช้และ
ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษา
ขนาดเล็กในเขตพัฒนาพิเศษชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมกับบริบท
สภาพแวดล้อม ผู้วิจัยได้นำรูปแบบไปทดลองใช้และประเมินผลการใช้ รูปแบบการนิเทศแบบ
มีส่วนร่วม มีการปรับปรุงพัฒนาจนบังเกิดผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบมี ส่วนร่วม 5 ขั้นตอน
และกิจกรรมการนิเทศแบบมีส่วนร่วม 10 กิจกรรม โดยสรุป รูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วม

เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในเขตพัฒนาพิเศษชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการพัฒนาการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเกิดกระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วมที่มีความเหมาะสม ผู้บริหาร ครูวิชาการ และครู ประจำชั้น ป.1 และนักเรียนมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานเกิดกระบวนการทำงานเป็นทีม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างคุ้มค่า บังเกิดการพัฒนาศึกษาที่ยั่งยืน

สามารถ ผ่องศรี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการรูปแบบ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบ 3) เพื่อทดลองรูปแบบ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครูภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการรูปแบบการนิเทศ โดยการสอบถาม 400 โรงเรียน สัมภาษณ์ 1 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 3 โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญร่างรูปแบบโดยการ Focus group 10 คน ผู้ร่วมทดลองใช้รูปแบบ 2 โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมิน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ โดยนำไปทดลองใช้ 2 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบทดสอบความรู้ แบบสอบถามความพึงพอใจ ระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยผู้ใช้รูปแบบ และผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบประเมินคุณภาพรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยเป็นดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและความต้องการรูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครูภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการดำเนินการนิเทศอยู่ในระดับมาก ในด้านการประเมินผลการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การวางแผนการนิเทศตามลำดับ

2. รูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครูภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ 1) องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการความรู้ การประเมินรูปแบบ เงื่อนไขความสำเร็จ 2) กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน

การเสริมสร้างความรู้ก่อนการนิเทศ การสร้างทีมงานปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ขยายผล

3. การทดลองรูปแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครู ภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูในด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ
4. การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครู ภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ใช้รูปแบบ มีความพึงพอใจองค์ประกอบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ในเงื่อนไขความสำเร็จ หลักการของรูปแบบ การประเมินรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนกระบวนการนิเทศ มีความพึงพอใจ การร่วมสร้างทีมงานปฏิบัติการนิเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเผยแพร่ผลงาน การวางแผนการดำเนินงาน และการเสริมสร้างความรู้ก่อนการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความถูกต้อง และด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

อำพา ประทุมชัย (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศ เพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครูภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนาภิเษกครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการรูปแบบ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบ 3) เพื่อทดลองรูปแบบ 4) เพื่อประเมินผลการใช้ รูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครูภาษาอังกฤษ ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการรูปแบบการนิเทศ โดยการสอบถาม 400 โรงเรียน สัมภาษณ์ 1 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยการศึกษาโรงเรียน ที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 3 โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญร่างรูปแบบโดยการ Focus group 10 คน ผู้ร่วมทดลองใช้รูปแบบ 2 โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมิน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ โดยนำไปทดลองใช้ 2 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบ แบบทดสอบความรู้ แบบสอบถามความพึงพอใจ ระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยผู้ใช้รูปแบบ และ ผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบประเมินคุณภาพรูปแบบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยเป็นดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและความต้องการรูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครูภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการดำเนินการนิเทศอยู่ในระดับมาก ในด้านการประเมินผลการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การวางแผนการนิเทศตามลำดับ
2. รูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครู ภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ 1) องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการความรู้ การประเมินรูปแบบ เงื่อนไขความสำเร็จ 2) กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การเสริมสร้างความรู้ก่อนการนิเทศ การสร้างทีมงานปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ขยายผล
3. การทดลองรูปแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครู ภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครู ในด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ
4. การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครูภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ใช้รูปแบบ มีความพึงพอใจองค์ประกอบการนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ในเงื่อนไขความสำเร็จ หลักการของรูปแบบ การประเมินรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนกระบวนการนิเทศ มีความพึงพอใจ การร่วมสร้างทีมงานปฏิบัติการนิเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเผยแพร่ผลงาน การวางแผนการดำเนินงาน และการเสริมสร้างความรู้ก่อนการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความถูกต้อง และด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Bullis (1980) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทการนิเทศภายในโรงเรียนของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับผิดชอบและขอบข่ายของงานที่มีอันดับ ความต้องการสูง ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน งานแนะแนว งานบริหาร งานวิชาการ

และงานนิเทศภายในโรงเรียน งานที่ผู้บริหารโรงเรียนให้เวลามากที่สุด คือ งานนิเทศภายในโรงเรียน งานเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน และงานแนะแนว เทคนิคการนิเทศที่ได้รับผล คือ การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกับครู ส่วนวิธีที่ให้ผลน้อยที่สุด คือ วิธีการใช้เอกสาร

Pajak (1990) ได้ทำการวิจัยโดยสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบด้านความรู้ เจตคติ และทักษะเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า สมรรถภาพจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามี 12 ด้าน ประกอบด้วย การสื่อสาร การพัฒนาบุคลากร โครงการสอน การวางแผนและการเปลี่ยนแปลง การจูงใจและการจัดบุคลากร การสังเกตการสอน และการประชุมนิเทศ การพัฒนาความรู้ด้าน หลักสูตร การพัฒนาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ การสร้างขวัญและกำลังใจ

Beyene (1993) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาประเทศเอธิโอเปีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ ผลการวิจัย พบว่า ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศ ภายในโรงเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การฝึกอบรม แนะนำ การฝึกปฏิบัติ การสาธิต การสอนโดยศึกษานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยครู การเยี่ยมชั้นเรียนและการสังเกตการณ์ การสอนของครู มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

Dew (1994) ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาททางความรู้ใน กระบวนการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนและมีวุฒิทาง การศึกษาเห็นว่า ความรู้ในการนิเทศการสอนเป็นสิ่งจำเป็น 2) ความเห็นของครูเกี่ยวกับความรู้ด้าน การนิเทศการสอนมีความจำเป็น และมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากวิธีการปฏิบัติการนิเทศความรู้ และการนิเทศมีความจำเป็น 3) ครูที่มีวุฒิสมาชิกต่าง ๆ และสำเร็จการศึกษาจากสาขานั้น ๆ มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้ในการพัฒนาเด็กพอ ๆ กับความรู้ในเนื้อหาการนิเทศ การสอน 4) ครูที่มีประสบการณ์เห็นว่าศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้ในเรื่องที่นิเทศ คนที่เป็นครูใหม่ต้อง มีความสามารถในการปกครองชั้นเรียนซึ่งสิ่งนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

William (1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การใช้การนิเทศภายในโรงเรียน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน โดยศึกษาจากครู ผู้บริหาร และประธาน สหภาพครูในกลุ่มโรงเรียน K- ในเมืองขนาดใหญ่ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสำรวจประมาณค่าจากผู้บริหารโรงเรียน คน คณะครู คน จากโรงเรียนทุกแห่ง ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน ครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่ค่อยมีการสังเกตการณ์และเยี่ยมชมห้องเรียนอยู่เป็นประจำ ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญและรับผิดชอบกับการนิเทศภายในโรงเรียนเท่ากับการจัดการด้าน

อื่น ๆ และผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรลดนวัตกรรมในการนิเทศภายในที่ซับซ้อนลง ควรมีการยืดหยุ่น และพัฒนากลยุทธ์ในการนิเทศภายในเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน

William (1994) ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การใช้การนิเทศภายในโรงเรียน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน โดยศึกษาจากผู้บริหาร ครูผู้สอน ประธานสหภาพครูในเขตโรงเรียน K-12 รัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า 1) ผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน 2) ผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่ค่อยมีการสังเกตการสอนและเยี่ยมชมอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นได้ว่า ได้สังเกตการสอนและเยี่ยมชมอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ

Barnes (1995) ได้ทำการวิจัย การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครอง นักเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน โดยอคติแล้ว ผู้ปกครองต้องการมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แต่จริง ๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตามอคติของเขา ผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนกับที่บ้าน ด้วย การศึกษาครั้งนี้ได้หลักฐานเพิ่มเติมว่า บิดามารดาชาวอเมริกัน เห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วยเช่นกัน

Muragi (1996) ได้ศึกษาเรื่อง การนิเทศการสอนในนามิเบีย กรณีศึกษาครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา และการยอมรับผู้นิเทศ ผลการวิจัย พบว่า การยอมรับผู้นิเทศในการนิเทศการสอนของครู ได้รับการยอมรับน้อย ครูไม่ได้รับการนิเทศจุดหมายหลักสำคัญที่สุดสำหรับครูคือ การได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ครูมีความรู้สึกต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะ เทคนิคการสอนของครู ครูและผู้นิเทศมีความรู้สึกว่าการนิเทศมีความจำเป็น แนวคิดในการศึกษา และบทบาทในการนิเทศในนามิเบีย ทำให้แรงจูงใจของครูมีการยอมรับในการเรียนรู้และพัฒนาการกระทำมีผลต่อความเป็นอยู่ในอาชีพครู มีการปรับเปลี่ยนด้านปรัชญา สมัยก่อนมีนโยบายควบคุมครู ซึ่งปัจจุบันเป็นแบบประชาธิปไตย การนิเทศเป็นความต้องการของการปฏิรูปการศึกษาเป็นส่วนช่วยปรับปรุงการศึกษา ผู้นิเทศเป็นผู้คอยแนะนำเสนอแนวคิดใหม่ๆรวมทั้งประเมินผลการทำงานของครูด้วย

Murang (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศการสอนในนามิเบีย ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และการยอมรับในการนิเทศการสอน ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับในการนิเทศการสอนของครูได้รับการยอมรับน้อย ครูไม่ได้รับการนิเทศ จุดหมายหลักสำคัญที่สุดสำหรับครู คือ การได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ครูมีความรู้สึกต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะเทคนิคการนิเทศ การสอน ครูและศึกษานิเทศก์รู้สึกว่าการนิเทศมีความจำเป็น แนวคิดในการศึกษาและบทบาทในการนิเทศในนามิเบีย ทำให้แรงจูงใจของครูมีการยอมรับ ในการเรียนรู้และพัฒนาการกระทำมีผลต่อ

ความเป็นอยู่ในอาชีพครู การนิเทศการสอนในนามิเบีย มีการปรับเปลี่ยนด้านปรัชญา สมัยก่อน มีนโยบายควบคุมครู ซึ่งปัจจุบันเป็นแบบประชาธิปไตย การนิเทศเป็นความต้องการของการปฏิรูป การศึกษา การนิเทศจะเป็นส่วนช่วยปรับปรุงการศึกษา ศิษยานิเทศก์เป็นผู้คอยแนะนำเสนอแนวคิดใหม่รวมทั้งประเมินผลการทำงานของครูด้วย

Robinson (2000) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการนิเทศแบบคลินิกของครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การให้บริการแก่ครูผู้สอน การพัฒนาบุคลากร ความสัมพันธ์ชุมชน การวิจัยและประเมินผลโครงการ มีความพึงพอใจในการนิเทศภายในแบบคลินิกที่ใช้ในการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ในการดูแลและกระตุ้นให้ครู ปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

Cruz (2000) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการทำงานของสังคมในการนิเทศการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและการผลิตครู ได้รับความสนใจจากนักการศึกษา นักวิชาการ และผู้กำหนดนโยบายสาธารณะมาตรฐานทางวิชาชีพ การกำหนดโปรแกรมใหม่ รูปแบบใหม่ของการประเมินผล เงินเดือนที่สูงขึ้น การลดบรรยากาศการทำงานระบบราชการ เป็นการพยายามเผชิญหน้ากับอาชีพการสอน ซึ่งอยู่ในระยะปรับเปลี่ยนระบบดั้งเดิมที่เป็นรูปแบบของการตรวจสอบและการควบคุม ถูกตั้งคำถามโดยศิษยานิเทศก์ และครูผู้สอนเช่นกัน นักวิชาการเสนอวิธีการใหม่ ๆ ที่เน้นไปที่ความต้องการพัฒนาการสอนของครู ความซับซ้อนของการสอน และความต้องการสำหรับการเจริญเติบโตในวิชาชีพ โครงการดังกล่าว Cruz เสนอว่า รูปแบบการทำงานของสังคมในการนิเทศการศึกษาเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษา ซึ่งมีพื้นฐานจากสมมุติฐานว่าการนิเทศที่ดีควรเป็นการเฉพาะบุคคลที่รับบริการการผสมผสาน ในกระบวนการนำเสนอระหว่างสัปดาห์ของการประชุมปรึกษาหารือของศิษยานิเทศก์หรือผู้นิเทศ เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนสิ่งที่เกี่ยวข้องข้องทางการบริหาร จะช่วยให้ผู้รับการนิเทศบรรลุสิ่งที่ต้องการในการศึกษาผลของรูปแบบ พบว่า รูปแบบดังกล่าวที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์และเป็นที่พอใจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในการสอน ซึ่งได้รับการยอมรับในประสบการณ์การทำงานของเขา

Risso (2004) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมุมมองของครูและศิษยานิเทศก์เกี่ยวกับแนวคิดในการนิเทศการศึกษาและการติดตามผลในปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างระหว่างแนวคิดของครูและศิษยานิเทศก์เกี่ยวกับงานนิเทศในปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญ ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ การเข้าใจพื้นที่ที่ดูแล การรู้จักสภาพปัจจุบันและความแตกต่างของโรงเรียน การเป็นที่ปรึกษาที่ชาญฉลาด ไว้วางใจได้ ใช้ความหลากหลายของวิธีการนิเทศ ความสัมพันธ์ของครู และผู้นิเทศ การมีส่วนร่วมของครู ผลที่ได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างของการพัฒนาการนิเทศ การเข้าถึงความหลากหลายของโรงเรียน การมาเยี่ยมโรงเรียนบ่อยครั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการดูแลความเป็นอยู่ของครูเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาการนิเทศ

Lee และ Green (2009) ได้ศึกษาและกล่าวถึงการใช้คำถามในการอภิปรายในส่วนของขั้นตอนการนิเทศ การวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับงานด้านการปฏิบัติการสอนและการทดสอบในการวิจัยอยู่ในระดับที่เข้มข้น เอาจริงเอาจัง การอภิปรายผลและการนิเทศจะมีการยกกรณีเปรียบเทียบและใช้วิธีการสื่อสารทางภาษา ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบและการขัดแย้งกันในทางเหตุผลขั้นได้ ความขัดแย้งนั้นอาจรุนแรงแต่ก็อาจจะนำมาซึ่งข้อสรุปที่เป็นเหตุเป็นผลการนิเทศ เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถเปิดกรอบความคิดให้กว้างขึ้น และการนิเทศก็เป็นวิธีการทางการพูดให้คำปรึกษาหรือการพูดที่หารือกัน เพื่อทำให้เกิดภาพความคิดเป็นรูปธรรมและในมหาวิทยาลัยสมัยใหม่ก็ใช้วิธีการนี้กันอยู่

Fernando และ Herlihy (2010) ผู้วิจัยได้ศึกษาและทำการสำรวจวิธีการของผู้ที่ให้การนิเทศหลาย ๆ คน การนิเทศเป็นการช่วยพัฒนาความสัมพันธ์และความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้รับการนิเทศ บทบาทของผู้ให้การนิเทศจะต้องสร้างความตระหนักและควรเป็นกลางในการนิเทศ ผู้นิเทศจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับการนิเทศและเปิดโอกาสให้กับผู้รับการนิเทศด้วย

สรุปงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า รูปแบบที่เหมาะสมควรเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

ดังนั้นผลจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการนิเทศในที่สุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยตรงนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน งบประมาณ สถานที่ และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น การสร้างระบบการนิเทศภายในที่จะประสบความสำเร็จที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยตรงก็คือการร่วมลงมือในการเตรียมความพร้อมด้านการนิเทศร่วมกับครูตั้งแต่ขั้นเตรียมการการนิเทศ ขั้นระหว่างดำเนินการนิเทศ และขั้นหลังการนิเทศ และยังดำเนินการนิเทศต่อไปแบบให้ความร่วมมือกับครูผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

พูน ปณ ติโต ชีเว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้เป็นการประยุกต์ใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

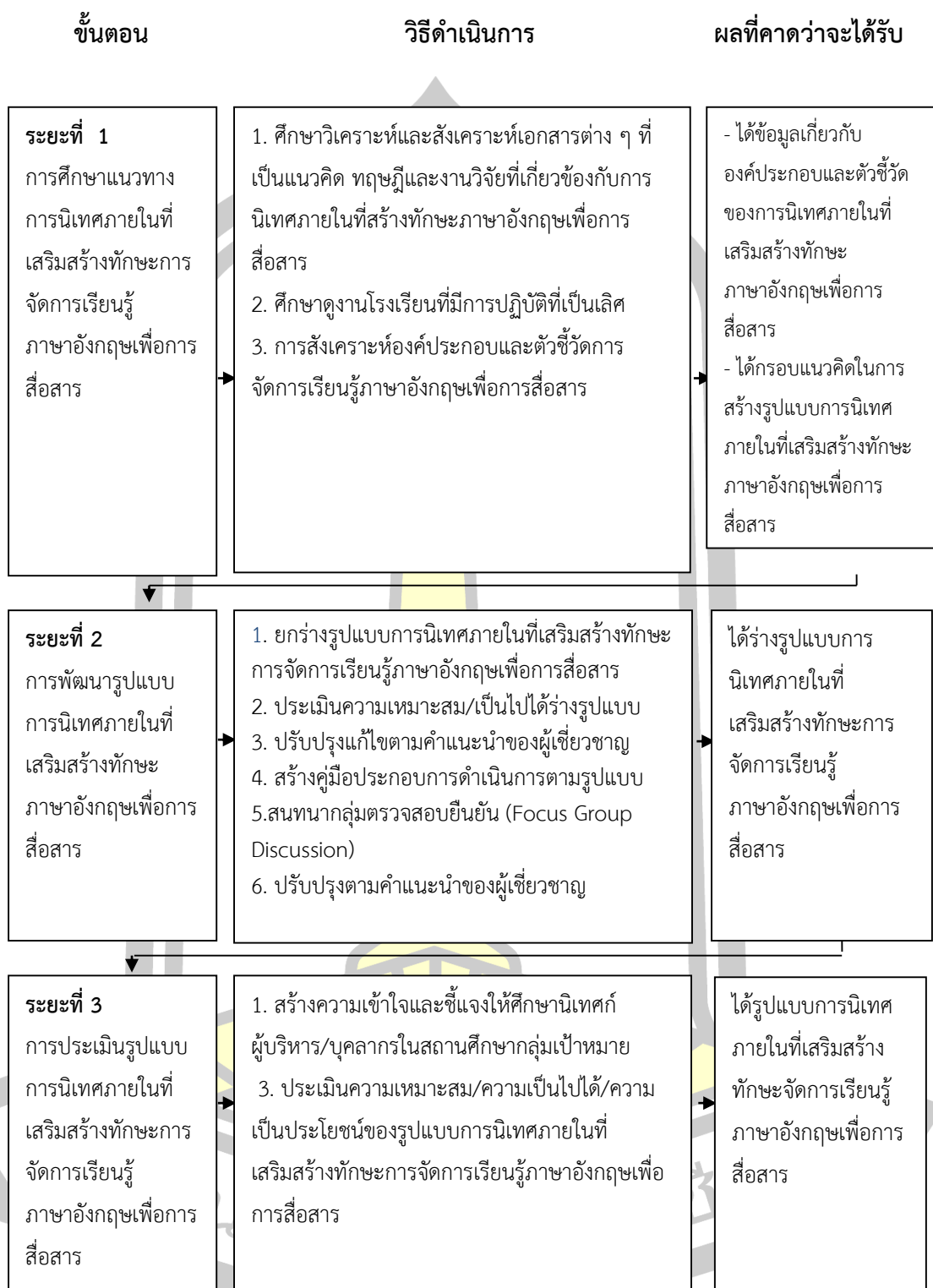
ระยะที่ 1 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยแสดงขั้นตอนการดำเนินการเป็นแผนภาพกระบวนการวิจัย ดังภาพประกอบ 14 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 14 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการ

1. การศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นขั้นตอนของการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดเพื่อนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แหล่งข้อมูล

เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบวิเคราะห์เอกสารเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง (Documentary Study)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอันประกอบด้วยข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการสร้างองค์ประกอบของการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการนิเทศภายใน องค์ประกอบของการนิเทศภายใน กิจกรรมการนิเทศภายใน เทคนิคการนิเทศภายใน และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2. กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาข้างต้น ไปวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยผ่านการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จนได้มาซึ่ง องค์ประกอบเกี่ยวกับการนิเทศและการจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปแบบพรรณนาความ

2. ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Best Practices) มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางและกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนที่มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศในการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

แหล่งข้อมูล

โรงเรียนที่มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศในการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 3 แห่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) โดยกำหนดหลักเกณฑ์ว่าต้องเป็นโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เช่นการได้รับรางวัลเหรียญทองในการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน รางวัล OBEC AWARDS เป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน โรงเรียนหรือนักเรียนได้รับรางวัลดีเด่นในระดับชาติหรือระดับอื่น ๆ

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบบันทึกภาคสนาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์เกี่ยวกับการนิเทศภายในและทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2. เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ (VDO) กล้องถ่ายภาพ

การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบเก็บข้อมูลของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ด้านการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมากำหนดโครงสร้างในการศึกษาดูงาน

2. ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของเนื้อหา รวมทั้งความเหมาะสมของการใช้ภาษา โดยตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างของเนื้อหา รวมทั้งความเหมาะสมของการใช้ภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วย

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา ประธานหลักสูตรสาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.3 รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.4 รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนงการ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นามวงศ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.6 ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์ ประธานสมาพันธ์ศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย อดีตผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.7 ดร.สมหวัง พันธะลี ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ อดีตผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล
เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) มาสร้างข้อสรุปแล้วนำไปประกอบการยกกร่างรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. เลือกโรงเรียนต้นแบบด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นเลิศ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) จำนวน 3 โรงเรียน ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือ เป็นโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน โรงเรียนหรือนักเรียนได้รับรางวัลดีเด่น ได้รับรางวัลการแข่งขันชนะเลิศในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ รางวัล OBEC AWARDS หรือการได้รับรางวัลชนะเลิศระดับชาติหรือระดับอื่น ๆ

2. ประสานกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามในการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนต้นแบบด้านการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นเลิศด้านการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยวิธีการ สังเกต การศึกษาเอกสาร ข้อมูลสารสนเทศ การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างจากผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสร้างข้อสรุปแล้วนำไปประกอบการยกร่างรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลในการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากประเด็นเดียวกันของกลุ่มผู้บริหารหรือครูวิชาการ และครูผู้สอนโดยใช้วิธีการตรวจสอบ ทั้งจากการศึกษาเอกสาร การสังเกตและ การสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือครูวิชาการ และครูผู้สอน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง

ระยะเวลาดำเนินการในระยะที่ 1

ดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2564 ถึง เดือนมีนาคม 2564

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการ

ยกร่างรูปแบบการนิเทศ ภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

เพื่อสังเคราะห์และร่างรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลจากระยะที่ 1 แนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นขั้นตอนการนำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาสังเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3. ยกร่างรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านบริหารสถานศึกษาและด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา ประธานหลักสูตรสาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ดร.ประเสริฐ เรือนนระการภาควิชาวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นามวงศ์ ภาควิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์ ประธานสมาพันธ์ศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย อดีตผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
7. ดร.สมหวัง พันธะลิ ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ อดีตผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าน้ำหนัก 5 ระดับ ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความความเป็นไปได้มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความความเป็นไปได้มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความความเป็นไปได้ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความความเป็นไปได้น้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความความเป็นไปได้น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาในเอกสาร

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำแบบประเมินฉบับร่าง นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถด้านบริหารจัดการและผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการและการนิเทศ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำไปหาดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.57 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธนี, 2553)

2. นำแบบสอบถามดังกล่าวไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง พร้อมนำเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียดและครบถ้วนเกี่ยวกับร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและปัญหาในการวิจัย ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีวิธีการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบประเมินไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมินทุกชุดภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และติดตามแบบสอบถามคืนจากกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความความเป็นไปได้มากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความความเป็นไปได้มาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความความเป็นไปได้ปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความความเป็นไปได้น้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความความเป็นไปได้น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมร่างการพัฒนารูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์โดยการสรุปและหลอมรวมประเด็นสำคัญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การตรวจสอบยืนยันคุณภาพร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

เพื่อตรวจสอบยืนยันคุณภาพร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบยืนยันคุณภาพของร่างรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา ประธานหลักสูตรสาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. ดร.อัญญารัตน์ นาถธีระพงษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันตกและภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5. ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์ ประธานสมาพันธ์ศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย อดีตผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

6. ดร.สมหวัง พันธะลี ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ อดีตผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

7. ดร.วีระพงษ์ เทียมวงษ์ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

8. ดร.จรรย์ น่วมมะโน ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

9. ดร.อชิศ ไชยศิริรินทร์ ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

10. ดร.อำพา ประทุมชัย ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

11. ดร.นิพิพจน์ เสนารถ ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างแบบประเมิน แนวทางการประเมิน และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. เขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบของรูปแบบและกรอบเนื้อหาของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
3. ตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างของเนื้อหา รวมทั้งความเหมาะสมของการใช้ภาษาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
4. นำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 11 ท่าน (ชุดเดิม) เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และพิจารณาส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินที่สร้างขึ้นตามข้อเสนอแนะเพื่อให้สมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดเกณฑ์คุณสมบัติในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน
2. ประสานกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามในการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตามรายชื่อที่ระบุไว้
3. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมด้วยเอกสารร่างรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพร้อมแบบตรวจสอบรูปแบบรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดส่งถึงผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลความถูกต้องที่ได้จากบันทึกการสนทนากลุ่มรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาวิเคราะห์ว่าเนื้อหาหรือส่วนประกอบของรูปแบบการนิเทศและคู่มือการใช้รูปแบบ การนิเทศที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง

ซึ่งการร่างรูปแบบครั้งที่ 2 จากผลที่ผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบครั้งที่ 1

เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบยืนยันคุณภาพรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและข้อสังเกตแต่ละด้านของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นให้เป็นร่างรูปแบบ ครั้งที่ 2 และจัดทำร่างคู่มือการใช้รูปแบบเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ศึกษาและประเมินรูปแบบและร่างคู่มือรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2

ดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ถึง เดือนมีนาคม 2564

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาวิจัยในระยะที่ 3 เป็นการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีรายละเอียดในการ ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการ

การประเมินผลรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. การชี้แจงการใช้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ ภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

เพื่อชี้แจงการใช้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการประชุมชี้แจงรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

1) ผู้ร่วมวิจัย คือครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำนวน 2 คน 2) ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา จำนวน 2 คน 3) ผู้บริหารและครูวิชาการจากโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 9 คน

2. ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ และร่างคู่มือ การใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ รูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 13 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ร่วมวิจัย คือครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำนวน 2 คน 2) ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 2 คน 3) ผู้บริหารและครูวิชาการจากโรงเรียน มัธยมศึกษา จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานลักษณะของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าน้ำหนัก 5 ระดับ ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
3. สร้างแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศ ภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาในเอกสาร

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำแบบประเมินฉบับร่าง นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ (กลุ่มเดิม) จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถด้านบริหารจัดการและผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ ประสบผลสำเร็จ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำไปหาดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ของแบบประเมินเป็นรายข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.57 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธณี, 2553)
2. นำแบบประเมินดังกล่าวไปจัดพิมพ์เป็นแบบประเมินฉบับจริง พร้อมนำเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายอย่างละเอียดและครบถ้วนเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและปัญหาในการวิจัย ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีวิธีการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบประเมินไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมินทุกชุด

ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และติดตามแบบประเมินคืนจากกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์คุณภาพ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้าง ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์วิเคราะห์โดยการสรุปและหลอมรวมประเด็นสำคัญ ๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ระยะเวลาดำเนินการในระยะที่ 3

ดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม 2564 ถึง เดือนเมษายน 2564

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอตามขั้นตอนของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผลการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีรายละเอียด ดังนี้

ผลการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ พบว่า รูปแบบเป็นแบบแผนทางที่ถ่ายทอดความคิดและความเข้าใจเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยแสดงให้เห็นโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์ของรายละเอียดและความชัดเจน รูปแบบและองค์ประกอบมีหลากหลายประเภทขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์และปัจจัยต่าง ๆ ที่กำลังศึกษา ทั้งนี้ จากการศึกษาแนวคิดและกระบวนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของ รูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษาจะนำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้อง อาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ได้แก่ 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย 2) การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้ อาจดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงานโดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น 2) การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณีหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ หรือมีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ 3) การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการ

สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น 3) การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะใช้สารสนเทศที่ได้ในข้อ 1.1 และ 1.2 มาวิเคราะห์และ สังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัย เพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ อย่างไรก็ตามในงานวิจัยบางเรื่องนอกจากจะศึกษาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังอาจจะศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการพัฒนารูปแบบก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าวเพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมี รากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตาม สมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบใน สถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่างๆ ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่า ไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดย พบว่า กระบวนการนิเทศภายในเป็นการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบ ปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอนได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกัน โดยทั่วไปเพื่อให้การดำเนินงานนิเทศมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีขั้นตอนในการนิเทศ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การเตรียมวางแผนการนิเทศ (Planning : P) เพื่อเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศภายใน แผนการนิเทศ การจัดเตรียมเครื่องมือสำหรับการนิเทศ การกำหนดปฏิทินการนิเทศภายในให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยที่ทุกกิจกรรมเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการนิเทศ และเพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการนิเทศภายในเพื่อเสริมสร้างทักษะในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ (Supervising : S) ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้น คือ 1) การประชุมเตรียมก่อนการสังเกตชั้นเรียน (Pre-Observation Conference)เป็นการซักซ้อมความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศ กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การวิเคราะห์พฤติกรรมถึงปัญหาในชั้นเรียน การประชุมก่อนการสังเกตชั้นเรียนเกี่ยวกับอะไรโดยดำเนินการเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร รูปแบบการนิเทศ การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือในการนิเทศ 2) การสังเกตชั้นเรียน (Observation)

นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และพิจารณากำหนดยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้และพัฒนาพฤติกรรม
 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู โดยสังเกตเกี่ยวกับ แผนการจัดการเรียนรู้
 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เน้นผู้เรียนเป็น
 สำคัญ กระบวนการใช้สื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดชั้นเรียนและ
 การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) การวิเคราะห์ข้อมูลจาก
 การสังเกตชั้นเรียน (Classroom Analysis) ทราบสภาพและพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
 ทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และพฤติกรรมที่เป็นปัญหา นำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดทำ
 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการสังเกต และบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือปรากฏ
 และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยทำการบันทึกแบบ
 พรรณนาความในลักษณะข้อความสั้น ๆ หรือเป็นความเรียงย่อ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบหรือในเวลา
 กำหนดในสภาพการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การปฏิบัติพฤติกรรมของครูและนักเรียนที่
 ควรสังเกตและบันทึกต่อการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ขั้นที่ 3 การประเมินผลการนิเทศ
 (Evaluating : E) เพื่อมุ่งเน้นสะท้อนสภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของโรงเรียนตามขอบข่าย
 งานที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศ ตลอดจนความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในว่า มีจุดเด่น
 จุดด้อย/ควรปรับปรุงอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในการวางแผนการ
 นิเทศภายในเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารครั้งต่อไปโดยประเมิน
 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้รับการนิเทศ ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจ
 เกี่ยวกับลักษณะของภาษาอังกฤษ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ผู้เรียน เทคนิค วิธีการ
 จัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ การพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และ ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting) โดยยึดหลักการที่ว่า
 ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับประเด็น/เรื่องที่น่าสนใจร่วมกัน
 เน้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้รับการนิเทศ หลังจากที่ได้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศ เยี่ยมชั้นเรียน สังเกต
 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามขอบข่ายและปฏิทินนิเทศที่กำหนดแล้ว ซึ่งเป็นการ
 ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตชั้นเรียน โดยผู้นิเทศจะต้องนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งที่เป็น
 จุดเด่น จุดด้อย พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้รับการนิเทศมานำเสนอหรือสะท้อนผลให้ผู้รับการนิเทศทราบ

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้เป็น
 กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้น
 ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและเป็นปฏิสัมพันธ์ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นไป
 ตามลำดับขั้นตอนเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการ
 เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตาม จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรม

ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความคิด หรือด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะกระบวนการ หรือด้านทักษะพิสัยและด้านเจตคติหรือด้านจิตพิสัย 3) การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้ดีต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของ ผู้สอน ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับ อาศัยความรู้ ความสามารถของผู้สอนทั้งด้านวิชาการ(ศาสตร์) ทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ (ศิลป์) เป็นสำคัญ จากที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จะต้องมีกระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้จะ ประสบผลสำเร็จ ได้ดี ผู้สอนต้องมีทั้งความรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พบว่า ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถต่อยอดองค์ความรู้ต่อไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การทดสอบวัดระดับความรู้ด้านภาษาอังกฤษ เช่น การสอบ TOEFL การสอบ IELTS การสอบวัดระดับความรู้ภาษาอังกฤษในการเข้าศึกษาต่อใน ระดับที่สูงขึ้น โดยจะต้องอาศัยทักษะพื้นฐานทางภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งทักษะการจัดการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นจะสอนเพื่อเน้นโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1. ความสามารถ ทางด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (grammatical competence) หมายถึงความรู้ทางด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจนการสะกดและการออกเสียง 2. ความสามารถด้านสังคม (sociolinguistic competence) หมายถึงการใช้คำ และโครงสร้าง ประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถามทิศทางและข้อมูล ต่าง ๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น 3. ความสามารถในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมาย ด้านการพูด และเขียน (discourse competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่าง โครงสร้างภาษา (grammatical form) กับความหมาย (meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน 4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (strategic competence) หมายถึงการใช้เทคนิคเพื่อให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จโดยเฉพาะ การสื่อสารด้านการพูด ถ้าผู้พูดมีกลวิธีในการที่จะไม่ทำให้การสนทนานั้นหยุดลงกลางคัน เช่น การใช้ภาษาท่าทาง (body language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ออก เป็นต้น โดยใช้กระบวนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (Warm up/Lead in) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมและอยากรู้อยากเรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทนั้นๆ เมื่อครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนมีความพร้อม เกิดความ สนุก และสนใจอยากเรียนแล้ว ก็เริ่มเรียนเนื้อหาต่อไป กิจกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นนี้มีหลากหลาย เช่น เล่นเกม ปริศนาคำทาย เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว 2. ชี้นำเสนอ (Presentation) ในขั้นนี้ครู จะให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน มีการนำเสนอศัพท์ใหม่เนื้อหาใหม่ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและ

ความหมาย กิจกรรมที่กำหนดไว้ประกอบด้วย การให้ฟังเนื้อหาใหม่ ให้นักเรียนฝึกพูดตาม ในขั้นนี้ ครูเป็นผู้ให้ความรู้ทางภาษาที่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ต้องการในการออกเสียง คือ Informant (ผู้ให้ความรู้) รูปแบบของภาษาจึงเน้นที่ความถูกต้อง (Accuracy) เป็นหลัก 3. ขั้นฝึก (Practice) ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องการใช้ภาษาให้คล่องแคล่ว (fluency) การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ขั้นนี้เป็นโอกาสที่ครูจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในการใช้ภาษา ซึ่งการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังการฝึกหากทำระหว่างที่นักเรียนกำลังลองผิดลองถูกอยู่ ความมั่นใจที่จะใช้ภาษาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งในลักษณะที่กล่าวมานี้ และในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอย่างอิสระ Learning by Doing 4. ขั้นการใช้ภาษา (Production) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว (fluency) และเกิดความสนุกสนาน ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เน้นนักเรียนเป็นผู้ ทำกิจกรรม ครูคอยให้ความช่วยเหลือ ถ้านักเรียนผิดพลาด อย่าขัดจังหวะ ให้ปล่อยไปก่อน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสบายใจกิจกรรมที่กำหนดไว้มีหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึก การนำเสนอผลงาน 5. ขั้นสรุป (Wrap up) เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในแต่ละชั่วโมง จุดประสงค์คือ เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้ว กิจกรรมที่เสนอแนะไว้ อาจจะเป็น การนำเสนอรายงานของกลุ่ม ทำแบบฝึกหัดเพื่อสรุปความรู้ หรือเล่นเกมเพื่อทดสอบสิ่งที่เรียนมาแล้ว

2. ผลศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศในการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีรายละเอียด ดังนี้

ผลการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 3 แห่ง โดยผู้วิจัยไปศึกษาดูงานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยใช้ การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ปรากฏผล ดังต่อไปนี้

ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษาจะวิเคราะห์ สภาพบริบท โอกาส ปัญหา อุปสรรคของทั้งตัวสถานศึกษาและบริบทแวดล้อมของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“...นักเรียนในปัจจุบันนี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษน้อยลง มากๆ สืบเนื่องจากที่นักเรียนเห็นว่าเป็นภาษาต่างประเทศ ไม่ได้มีความจำเป็นในการเรียนรู้ที่จะ

นำเอามาใช้ในชีวิตประจำวัน เลยเกิดการปล่อยปละละเลยในการเรียนอย่างจริงจัง หรือแค่เรียนเพื่อให้สอบผ่านในรายจุดประสงค์เท่านั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจังในการเรียนภาษาอังกฤษโดยแท้จริง...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา : การสัมภาษณ์)

“...ถึงแม้จะมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีมากเพียงใด แต่การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนในยุคปัจจุบัน ก็ไม่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพราะนักเรียนละเลยการเรียนรู้ในการสื่อสาร เพราะคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ไม่มีความจำเป็นที่ต้องใช้ในการสื่อสารในสถานการณ์จริง ทำให้การใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ไม่ได้เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแต่อย่างใด...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา : การสัมภาษณ์)

“...นักเรียนโดยส่วนมาก หลังจากที่จบการศึกษาภาคบังคับจำนวนหนึ่ง ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือแม้แต่เด็กเรียนที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางส่วน ก็ไม่ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ทำให้เห็นถึงความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารน้อยลงไป และยังให้เหตุผลในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันนั้นว่า ไม่มีความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารใด ๆ เลย...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา : การสัมภาษณ์)

“...พื้นฐานความรู้ของนักเรียนที่เข้ามาต่อในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกันมากถึงมากที่สุด นักเรียนบางคนแทบไม่มีทักษะพื้นฐานความรู้ด้านภาษาอังกฤษเลย โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้เกิดช่องว่างด้านความรู้ภาษาอังกฤษที่จะนำไปใช้ต่อยอดในการเรียนในระดับที่สูงขึ้นนั้นลำบากเช่น นักเรียนบางคนไม่มีทักษะการสะกดคำศัพท์ การผสมพยัญชนะและสระเลย ทำให้มีปัญหาในการเรียนบางสาระในรายวิชาภาษาอังกฤษ และทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนภาษาอังกฤษไปเลย เพราะต้องเริ่มเรียนพื้นฐานใหม่...”

(ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ : การสัมภาษณ์)

“...นักเรียนไม่ให้ความสำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษไม่ว่าจะสาระใดก็ตาม เพราะนักเรียนคิดว่าเป็นภาษาที่มีความซับซ้อนและยุ่งยาก และต้องใช้ความสามารถในการเรียนรู้พอสมควร และทุกครั้งที่นักเรียนออกเสียงผิดก็จะถูกล้อโดยเพื่อนในชั้นเรียน ทำให้ไม่กล้าที่จะออกเสียงภาษาอังกฤษ เลยเป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนไม่อยากเรียนภาษาอังกฤษอีกต่อไป...”

(ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ : การสัมภาษณ์)

“...กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่โรงเรียนมีนโยบายในการเอื้อให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างเต็มที่ เช่นการสร้างเจตคติที่ดีให้กับนักเรียนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เช่น การจัดกิจกรรมตามความสนใจที่เน้นทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การมีนโยบายให้ครูในกลุ่มสาระใช้ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด โดยได้ดำเนินการสร้างข้อตกลงให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจว่าครูในกลุ่มสาระจะพยายามช่วยให้นักเรียนสามารถพูดและฟังภาษาอังกฤษได้ ภายใต้เงื่อนไขที่นักเรียนต้องเปิดใจในการเรียนรู้ด้วย...”

(ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษให้ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุดเช่น การจัดกิจกรรมการให้ความรู้ภาษาอังฤษหน้าเสาธงทุกเช้า หลังการทำกิจกรรมหน้าเสาธงเรียบร้อยแล้ว การจัดกิจกรรมเสียงตามสายในหัวข้อที่เกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ การรณรงค์การใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุดในสถานศึกษา...”

(ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ : การสัมภาษณ์)

“...การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษจากภายนอกมาเปิดประสบการณ์ด้านการใช้ภาษาอังกฤษให้นักเรียนได้สัมผัสโดยตรง ก็เป็นอีกหนึ่งนโยบายในการเอื้อให้นักเรียนได้ใกล้ชิดกับภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างความเคยชินให้กับนักเรียนต่อภาษาอังกฤษ และจะได้ไม่มีความเขินอายในการใช้ภาษาอังกฤษ...”

(ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ : การสัมภาษณ์)

“...การสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้น โดยได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอคำศัพท์ทางด้านภาษาอังกฤษหลังกิจกรรมหน้าเสาธง...”

(ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ : สัมภาษณ์)

นอกจากนั้นยังพบว่า ทางสถานศึกษายังได้สร้างเครือข่ายในการพัฒนาหรือส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ โดยได้เพิ่มมวลประสบการณ์ในการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษที่จะเอื้อต่อการเรียนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน ได้แก่การได้จ้างครูชาวต่างชาติ

การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ด้านการใช้ภาษาอังกฤษ การจัดค่ายภาษาอังกฤษ การเปิด
ชุมนุมและวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ การจัดแข่งขันทักษะภาษาอังกฤษ

สรุปได้ว่า โรงเรียนจะต้องศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ
โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนแต่ละคน เพราะพื้นฐาน
ความรู้ของนักเรียนแต่ละคนย่อมไม่เท่ากันเพราะระดับความเข้มข้นของการเรียนภาษาอังกฤษในชั้น
ประถมศึกษาชั้นนั้น มีความแตกต่างกันแน่นอน การเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษก็มีส่วนที่สำคัญในการทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากถ้านักเรียนไม่สามารถเข้าถึงสื่อในการฝึกฝนได้ หมายถึง
โอกาสที่นักเรียนจะสามารถพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษได้นั้นก็น้อยเช่นเดียวกัน
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ก็จัดว่าเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร เพราะถ้าในสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่
ไม่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ก็จะทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้น้อยตาม
การสร้างแรงบันดาลใจหรือการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น นับเป็นปัจจัยที่มี
ความสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองทางด้าน
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยครูผู้สอนจะต้องมีการสร้างบรรยากาศโดยปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธี
สอนให้เข้ากับยุคและสถานการณ์ในปัจจุบัน และตรงกับความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุด
เพราะหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในอดีต อาจไม่สามารถนำมาใช้
จัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้ครบตามกระบวนการ เพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุค
ปัจจุบันได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและเปลี่ยนแปลงไปทุกๆวัน การจัดการเรียนการสอนที่มี
ประสิทธิภาพและกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนจะต้องเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย น่าสนใจ
เหมาะกับยุคและสมัย ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง การศึกษา วิเคราะห์
บริบทของพื้นที่นั้นๆจะช่วยให้เข้าใจสภาพที่เป็นจริงของนักเรียนได้อย่างแท้จริง และสามารถ
ดำเนินการในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้เกิดการบริหารจัดการด้านการศึกษาให้
เป็นไปแบบมีทิศทางที่ถูกต้อง และตรงตามความต้องการของผู้เรียน ซึ่งเป็นหัวใจที่มีความสำคัญที่สุด
ในการจัดการศึกษาโดยแท้จริง

3. จัดทำองค์ประกอบและแนวรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการ
เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานมีรายละเอียด ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 องค์ประกอบและแนวทางรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ	แนวทางการนิเทศ
<p>การเตรียมวางแผนการนิเทศ (Planning)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดปัญหาสำคัญเพื่อการนิเทศที่ผู้รับการนิเทศประสบอยู่ มีการตรวจสอบสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ และมีการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของปัญหา แล้วคัดเลือก ประเด็นปัญหาที่สำคัญในระดับต้น ๆ 2. วิเคราะห์ความต้องการนิเทศของครูผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียน มีการสอบถาม การสังเกตสภาพการปฏิบัติงาน การตรวจผลการ ปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศและรับทราบความต้องการนิเทศกับครู ผู้รับการนิเทศโดยตรง โดยประชุมวิเคราะห์ความต้องการนิเทศ ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 3. กำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศ โดยการระบุผลหรือพฤติกรรมที่ ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับการนิเทศหลังจากการนิเทศสิ้นสุดลง เป็น ผลหรือพฤติกรรมที่ผู้รับการนิเทศสามารถปฏิบัติได้และผู้นิเทศ สามารถวัดหรือสังเกตได้ ซึ่งผู้นิเทศสามารถกำหนด วัตถุประสงค์ให้มี สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการการนิเทศของผู้รับการนิเทศ 4. กำหนดเนื้อหาการนิเทศ โดยการระบุและเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศ ตามที่กำหนดไว้ โดยกำหนดเนื้อหาการนิเทศ ให้สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการ และวัตถุประสงค์การนิเทศ ซึ่งการกำหนดเนื้อหาอาจกำหนดโดยผู้นิเทศร่วมกับผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศกับผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้นิเทศกำหนดเนื้อหาการนิเทศด้วย ตนเอง

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวทางการนิเทศ
	<p>5. ประเมินพฤติกรรมเบื้องต้นก่อนการนิเทศ โดยศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศว่ามีความรู้ ทักษะ หรือเจตคติอย่างไรต่อนโยบายการนิเทศ ซึ่งดำเนินการได้โดยการสังเกตพฤติกรรม การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบความรู้ของผู้รับการนิเทศ</p> <p>6. กำหนดกิจกรรมการนิเทศ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศโดยการระบุวิธีหรือกิจกรรม ซึ่งผู้นิเทศจะดำเนินการกับผู้รับการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญ เหมาะสมกับการนิเทศภายใน คือ การศึกษาดูงาน การให้คำปรึกษา แนะนำ การประชุม การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การสังเกตการณ์สอน การสนทนาทางวิชาการ การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การอบรมและการส่งครูเข้าอบรมหรือร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้</p> <p>7. กำหนดกลุ่มครูผู้รับการนิเทศ โดยการจัดกลุ่มผู้รับการนิเทศให้เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ วัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศ ซึ่งอาจเป็นกลุ่มรายบุคคล กลุ่มขนาดเล็กหรือกลุ่มขนาดใหญ่</p> <p>8. กำหนดเวลาการนิเทศ โดยการระบุวันหรือช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการนิเทศ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา สถานที่ กิจกรรม งบประมาณ และความสนใจของผู้รับการนิเทศ และต้องระบุปฏิทินการนิเทศในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน</p> <p>9. กำหนดสถานที่ปฏิบัติการนิเทศ โดยการกำหนดสถานที่ที่เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้รับการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศ เพื่อปฏิบัติการนิเทศ</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวทางการนิเทศ
	<p>10. เลือกสรรทรัพยากรเพื่อการนิเทศ โดยการคัดเลือกสื่อและเครื่องมือการนิเทศเพื่อใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และกลุ่มผู้รับการนิเทศ ซึ่งต้องเป็นสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่เอื้อต่อการนำไปใช้ และสามารถจัดทำจัดทำหรือผลิตได้ง่าย</p>
<p>การปฏิบัติการนิเทศ (Supervising)</p>	<p>1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน</p> <p>1) ประชุมปรึกษาหารือและสร้างความเข้าใจร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในเรื่องขั้นตอนการนิเทศการสอน ทบทวนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ วิธีการวัดประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูในประเด็นการสังเกตการสอน และการใช้เครื่องมือสังเกตการสอน</p> <p>2. การสังเกตการสอน</p> <p>1) ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดแผนการนิเทศการสอนและบันทึกการสังเกตการสอนตามประเด็นการสังเกตการสอนจากเครื่องมือที่ได้ตกลงและทำความเข้าใจร่วมกัน</p> <p>2) สังเกตการสอนด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน โดยมีการวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ</p> <p>3). สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศพร้อมๆ กับการทำงานและหลังจากการทำงานสิ้นสุดลง</p> <p>4) ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แนวทางการนิเทศ
	<p>5) ใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศอย่างเหมาะสมขณะปฏิบัติการนิเทศ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลจากการสังเกตการสอน</p> <p>6) ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะขณะปฏิบัติการนิเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือการประเมินผลที่สัมพันธ์กับวิธีการประเมิน</p> <p>3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน</p> <p>1) ผู้นิเทศรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์สอนให้ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมทั้งจะนำเสนอให้ครูผู้สอนทราบ โดยที่ผู้นิเทศจะต้องจัดการกับข้อมูลนั้นอย่างสมบูรณ์ที่สุด</p> <p>2) วิเคราะห์ข้อมูลให้หลีกเลี่ยงความคิดเห็นหรือค่านิยมส่วนตัวอย่าให้มีอิทธิพลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ</p> <p>3) แปลผลของข้อมูลจากการสังเกตให้ครูเข้าใจอย่างชัดเจน</p> <p>4) เสนอผลการวิเคราะห์ให้ครูทราบว่า จากการสังเกตการณ์สอนนั้น พฤติกรรมที่บันทึกออกมาตามที่เราเห็นแล้ว ร่วมกันคิดพิจารณาจุดที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือคงไว้</p>
การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)	<p>1. ประเมินผลการนิเทศระหว่างดำเนินงานและหลังดำเนินงาน โดยใช้วิธีการประเมินหลากหลายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการนิเทศ</p> <p>2. จัดทำเครื่องมือประเมินขึ้นใช้เอง หรือจัดหาเครื่องมือการประเมินจากแหล่งอื่น</p> <p>3. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ</p> <p>4. สนทนาหรือซักถามผู้รับการนิเทศ เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง</p> <p>5. ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ</p> <p>6. ใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินการ</p> <p>7. ประชุมพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผลการดำเนินการ</p> <p>8. สรุปผลการประเมินและรายงานผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>9. เผยแพร่และขยายผลในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยเน้นการสร้างเครือข่าย</p>

จากตาราง 2 แนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในที่เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้คือ การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบ ปรับปรุง การทำงานแต่ละขั้นตอนได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกัน โดยทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานนิเทศ ภายในอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการนิเทศภายในที่ เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวทางในการนิเทศภายใน ดังนี้ 1) การดำเนินการวางแผนก่อน การนิเทศ (Planning) เป็นการร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา การนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพร้อมกำหนดเป้าหมายการนิเทศ รวมถึงการกำหนดแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการ การนิเทศ (Supervising) เป็นการร่วมกันออกแบบการนิเทศ การร่วมกันวางแผน/ปฏิทินการนิเทศ การร่วมสร้างเครื่องมือการนิเทศ การดำเนินการนิเทศติดตาม การสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และการสรุปข้อมูลการนิเทศ 3) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) ประเมินความรู้เกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้รับการนิเทศ ประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของ ผู้รับการนิเทศ และ 4) การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting) เป็นการที่ผู้นิเทศจะต้องนำผลการ วิเคราะห์ข้อมูลทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้รับการนิเทศมานำเสนอหรือสะท้อนผลให้ผู้รับ การนิเทศทราบเพื่อเป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการนิเทศ ร่วมสะท้อนผล และย้อนทวนข้อมูลและ สร้างข้อเสนอแนะหรือทิศทางในการปฏิบัติต่อไป

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผลการร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการ จัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาในระยะที่ 1 มาร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบ การนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ร่างรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบ ดังนี้

1) หลักของรูปแบบการนิเทศ

การส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือและร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนา ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยหลักการมีส่วนร่วม หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการแบ่งปัน

2) วัตถุประสงค์

2.1) เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูผู้นิเทศภายในให้มีความรู้ ความเข้าใจ และนำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.2) เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบ ไปใช้ในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.3) เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบ ไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) เป้าหมาย

3.1) ผู้นิเทศมีความสามารถในการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.2) ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

4) กระบวนการของรูปแบบ

ในการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ปรากฏดังตาราง 3

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 3 องค์ประกอบและแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	แนวทางการนิเทศ
การเตรียมวางแผน การนิเทศ (Planning)	- เพื่อสร้างความตระหนัก และการกำหนดจุดมุ่งหมาย ในการทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการ นิเทศ - เพื่อให้การปฏิบัติกรนิเทศ ภายในที่เสริมสร้างทักษะ การจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ไปสู่เป้าหมายเดียวกันและ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	ผู้บริหาร คณะกรรมการนิเทศ ภายในของโรงเรียน และครูผู้สอน ภาษาอังกฤษ	1. กำหนดปัญหาสำคัญเพื่อการ นิเทศที่ผู้รับการนิเทศประสบอยู่ มีการตรวจสอบสภาพปัญหาใน การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ และมีการจัดลำดับความสำคัญ ก่อนหลังของปัญหา แล้วคัดเลือก ประเด็นปัญหาที่สำคัญ ในระดับต้น ๆ 2. วิเคราะห์ความต้องการนิเทศ ของครูผู้รับการนิเทศภายใน โรงเรียน มีการสอบถาม การ สังเกตสภาพการปฏิบัติงาน การ ตรวจผลการปฏิบัติงานของผู้รับ การนิเทศและรับทราบความ ต้องการนิเทศกับครูผู้รับการนิเทศ โดยตรง โดยประชุมวิเคราะห์ ความต้องการนิเทศร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 3. กำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศ โดยการระบุผลหรือพฤติกรรมที่ ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับการ นิเทศหลังจากการนิเทศสิ้นสุดลง เป็นผลหรือพฤติกรรมที่ผู้รับการ นิเทศสามารถปฏิบัติได้และผู้ นิเทศสามารถวัดหรือสังเกตได้ ซึ่ง ผู้นิเทศสามารถกำหนด วัตถุประสงค์ให้มีสอดคล้องกับ

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	แนวทางการนิเทศ
			<p>ปัญหาและความต้องการการนิเทศของผู้รับการนิเทศ</p> <p>4. กำหนดเนื้อหาการนิเทศ โดยการระบุและเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้ โดยกำหนดเนื้อหาการนิเทศให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการ และวัตถุประสงค์การนิเทศ ซึ่งการกำหนดเนื้อหาอาจกำหนดโดยผู้นิเทศร่วมกับผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศกับผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้นิเทศกำหนดเนื้อหาการนิเทศด้วยตนเอง</p> <p>5. ประเมินพฤติกรรมเบื้องต้นก่อนการนิเทศ โดยศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศว่ามีความรู้ทักษะ หรือเจตคติอย่างไรต่อเนื้อหาการนิเทศ ซึ่งดำเนินการได้โดยการสังเกตพฤติกรรม การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบความรู้ของผู้รับการนิเทศ</p> <p>6. กำหนดกิจกรรมการนิเทศ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศโดยการระบุวิธีหรือกิจกรรม ซึ่งผู้นิเทศจะดำเนิน</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	แนวทางการนิเทศ
			<p>กับผู้รับการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญ เหมาะสมกับการนิเทศภายใน คือ การศึกษาดูงาน การให้คำปรึกษา แนะนำ การประชุม การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การสังเกตการณ์สอน การสนทนาทางวิชาการ การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การอบรม และการส่งครูเข้าอบรมหรือร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้</p> <p>7. กำหนดกลุ่มครูผู้รับการนิเทศ โดยการจัดกลุ่มผู้รับการนิเทศให้เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ วัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศ ซึ่งอาจเป็นกลุ่มรายบุคคล กลุ่มขนาดเล็กหรือกลุ่มขนาดใหญ่</p> <p>8. กำหนดเวลาการนิเทศ โดยการระบุวันหรือช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการนิเทศ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ เนื้อหา สถานที่ กิจกรรม งบประมาณ และความสนใจของผู้รับการนิเทศ และต้องระบุปฏิทินการนิเทศในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	แนวทางการนิเทศ
			<p>9. กำหนดสถานที่ปฏิบัติการนิเทศ โดยการกำหนดสถานที่ที่เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้รับการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศเพื่อปฏิบัติการนิเทศ</p> <p>10. เลือกสรรทรัพยากรเพื่อการนิเทศ โดยการคัดเลือกสื่อและเครื่องมือการนิเทศเพื่อใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และกลุ่มผู้รับการนิเทศ ซึ่งต้องเป็นสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่เอื้อต่อการนำไปใช้ และสามารถจัดหา จัดทำหรือผลิตได้ง่าย</p>
<p>การปฏิบัติการนิเทศ (Supervising)</p>	<p>1. เพื่อประชุมเตรียมก่อนการสังเกตชั้นเรียน (Pre-Observation Conference) เพื่อการซักซ้อมความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศ กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การวิเคราะห์พฤติกรรมถึงปัญหาในชั้นเรียน</p>	<p>คณะกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ</p>	<p>1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน</p> <p>1) ประชุมปรึกษาหารือและสร้างความเข้าใจร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในเรื่องขั้นตอนการนิเทศการสอน ทบทวนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ วิธีการวัดประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูในประเด็นการสังเกตการสอน และ การใช้เครื่องมือสังเกตการสอน</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	แนวทางการนิเทศ
	<p>2. เพื่อสังเกตชั้นเรียน (Observation) เพื่อนำ ข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และ พิจารณากำหนดยุทธวิธีการ จัดการเรียนรู้และพัฒนา พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของครู</p> <p>3. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจาก การสังเกตชั้นเรียน (Classroom Analysis) เพื่อทราบสภาพและ พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษทั้งที่เป็น จุดเด่น จุดด้อย และ พฤติกรรมที่เป็นปัญหา นำมาเป็นข้อมูลในการ ปรับปรุงการจัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้</p>		<p>2. การสังเกตการสอน</p> <p>1) ดำเนินการนิเทศการจัดการ เรียนรู้ตามกำหนดแผนการนิเทศ การสอนและบันทึกการสังเกตการ สอนตามประเด็นการสังเกตการ สอนจากเครื่องมือที่ได้ตกลงและ ทำความเข้าใจร่วมกัน</p> <p>2) สังเกตการสอนด้วยการ เยี่ยมชั้นเรียน โดยมีการวิเคราะห์ พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการ นิเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการ สอนให้ดีขึ้น และร่วมกัน พัฒนาการงานให้มีคุณภาพ</p> <p>3). สร้างขวัญและกำลังใจแก่ ผู้รับการนิเทศพร้อมๆ กับการ ทำงานและหลังจากการทำงาน สิ้นสุดลง</p> <p>4) ให้ความสนใจและเอาใจใส่ ต่อผู้รับการนิเทศในการ ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและเท่า เทียมกัน</p> <p>5) ใช้สื่อและเครื่องมือการ นิเทศอย่างเหมาะสมขณะ ปฏิบัติการนิเทศเพื่อนำข้อมูลมา วิเคราะห์ผลจากการสังเกต การสอน</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	แนวทางการนิเทศ
			<p>6) ประเมินผลการดำเนินงาน เป็นระยะขณะปฏิบัติการนิเทศ ด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือ การประเมินผลที่สัมพันธ์กับ วิธีการประเมิน</p> <p>3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการ สังเกตการสอน</p> <p>1) ผู้นิเทศรวบรวมข้อมูลที่ได้ จากการสังเกตการณ์สอนให้ ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมทั้งจะ นำเสนอให้ครูผู้สอนทราบ โดยที่ผู้นิเทศจะต้องจัดการกับ ข้อมูลนั้นอย่างสมบูรณ์ที่สุด</p> <p>2) วิเคราะห์ข้อมูลให้ หลีกเลียงความคิดเห็นหรือ ค่านิยมส่วนตัวอย่าให้มีอิทธิพลใน การวิเคราะห์และตัดสินใจ</p> <p>3) แปลผลของข้อมูลจาก การสังเกตให้ครูเข้าใจอย่างชัดเจน</p> <p>4) เสนอผลการวิเคราะห์ให้ ครูทราบว่า จากการสังเกตการณ์ สอนนั้น พฤติกรรมที่บันทึก ออกมาตามที่ได้เห็นแล้ว ร่วมกันคิด พิจารณาจุดที่ต้องแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือคงไว้</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	แนวทางการนิเทศ
<p>การประเมินผล การนิเทศ (Evaluating)</p>	<p>1. เพื่อประเมินความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษของผู้รับการ นิเทศ ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ ของภาษาอังกฤษ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ ผู้เรียน เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ การพัฒนา และการใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร</p> <p>2. เพื่อประเมินทักษะการ จัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ของผู้รับการนิเทศ ประกอบด้วย ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การใช้ทักษะการสื่อสาร ภาษาอังกฤษ ทักษะการใช้ สื่อเทคโนโลยี และทักษะ การวัดและประเมินผลใน การจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร</p>	<p>คณะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครูผู้ นิเทศ และครูผู้รับ การนิเทศ</p>	<p>1. ประเมินผลการนิเทศระหว่าง ดำเนินงานและหลังดำเนินงาน โดยใช้วิธีการประเมินหลากหลาย ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ กิจกรรมการนิเทศ</p> <p>2. จัดทำเครื่องมือประเมินขึ้นใช้ เอง หรือจัดหาเครื่องมือการ ประเมินจากแหล่งอื่น</p> <p>3. สังเกตพฤติกรรมการ ปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ</p> <p>4. สนทนาหรือซักถามผู้รับการ นิเทศ เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่ เกี่ยวข้อง</p> <p>5. ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของ ผู้รับการนิเทศ</p> <p>6. ใช้แบบสอบถามเพื่อติดตาม ผลการดำเนินการ</p> <p>7. ประชุมพิจารณาร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อประเมินผลการดำเนินการ</p> <p>8. สรุปผลการประเมินและ รายงานผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>9. เผยแพร่และขยายผลใน ลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน โดย เน้นการสร้างเครือข่าย</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	แนวทางการนิเทศ
การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting)	เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตชั้นเรียน เพื่อแจ้งให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อจะเป็นข้อมูลไปใช้ในการปรึกษาหารือ วิเคราะห์หาแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงร่วมกัน เพื่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	คณะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครูผู้รับการนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตนำเสนอ แสดงข้อมูลที่บันทึกจากการสังเกตการณ์ สอนโดยไม่มี การประเมินใด ๆ 2. ครูร่วมวิเคราะห์เหตุการณ์ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามที่ปรากฏในแบบบันทึกที่มีการนำเสนอ ผู้สังเกตช่วยอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น 3. ครูตีความหมายพฤติกรรม การสอนของตนเองและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต ตามที่มีการบันทึกจากข้อมูลที่สังเกต และครูต้องมีการประเมินผลจากการปฏิบัติของตนเอง 4. ครูตัดสินใจเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และนำมาใช้เพื่อให้เกิดผลที่ต้องการ โดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต 5. ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตเสริมกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ ให้รางวัล หรือเกียรติบัตรแก่ครูผู้รับการนิเทศ เมื่อครูผู้รับการนิเทศแสดงความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงการสอน และผู้สังเกตเห็นด้วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือครูผู้รับการนิเทศ 6. ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศปรับปรุงการดำเนินงานโดยการนำเอาผลวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับไปใช้

5) การประเมินรูปแบบ

- 5.1) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ และร่างคู่มือการใช้รูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- 5.2) ตรวจสอบยืนยันคุณภาพของรูปแบบและร่างการใช้รูปแบบ โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion)
- 5.3) ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยผู้เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้

6) เงื่อนไขความสำเร็จ

- 6.1) ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน
- 6.2) ผู้บริหารและคณะครูมีความตระหนักและให้ความร่วมมือในการ
- นิเทศ
- 6.3) เครือข่ายภาครัฐ สำนักงานเขตพื้นที่ ให้ความร่วมมือในการส่งเสริม

สนับสนุน

1.2 ร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ
2. จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ

ส่วนที่ 2 รูปแบบการนิเทศ

1. ร่างรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักการและ ทฤษฎี นำสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน

2. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับร่างรูปแบบการนิเทศ
3. ตัวชี้วัดสามารถวัดพฤติกรรมหรือ ความสำเร็จของรูปแบบได้
4. ร่างรูปแบบการนิเทศเป็นการนำเสนอกระบวนการที่ต่อเนื่อง
5. นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อสร้างความเข้าใจที่ ตรงกันแก่ผู้ใช้
6. ร่างรูปแบบการนิเทศเป็นการนำเสนอกระบวนการที่ต่อเนื่อง

อย่างเป็นวงจร

7. นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันแก่ผู้ใช้

ส่วนที่ 3 แนวทางดำเนินการ

- การนิเทศ
1. กำหนดกรอบของเนื้อหาสัมพันธ์กับขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการนิเทศ
  2. กรอบเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบและ ตัวชี้วัดของรูปแบบการนิเทศ
  3. เนื้อหาเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามลำดับขั้นตอน
  4. รายละเอียดเนื้อหาที่กำหนดถึงวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระที่ต้องการให้รู้ และเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน เนื้อหาเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามลำดับขั้นตอน
  5. วิธีการวัดที่ใช้ในการวัดและประเมินผลของ ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศ

การนิเทศ

ส่วนที่ 4 การวัดและประเมินผล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล
2. เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินปรากฏ ปรากฏดังตาราง 3-4

ตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หลักการของรูปแบบการนิเทศ							
1	การส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือและร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนา ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยหลักการมีส่วนร่วม หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการแบ่งปัน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ							
2	เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูผู้นิเทศภายในให้มีความรู้ ความเข้าใจ และนำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.00	0.58	มาก	4.00	0.58	มาก
3	เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.86	0.38	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
4	เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
เป้าหมายการนิเทศ							
5	ผู้นิเทศมีความสามารถในการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.71	0.49	มากที่สุด	4.29	0.76	มาก
6	ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.29	0.94	มาก	4.29	0.49	มาก
องค์ประกอบและแนวทางการนิเทศ							
การเตรียมวางแผนการนิเทศ (Planning)							
วัตถุประสงค์							
7	เพื่อสร้างความตระหนัก และการกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
8	เพื่อให้การปฏิบัติการณ์เทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไปสู่เป้าหมายเดียวกันและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.49	มาก
กลุ่มเป้าหมาย							
9	ผู้บริหาร คณะกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียน และครูผู้สอนภาษาอังกฤษ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
แนวทางการนิเทศ							
10	กำหนดปัญหาสำคัญเพื่อการนิเทศที่ผู้รับการนิเทศประสบอยู่	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
11	วิเคราะห์ความต้องการนิเทศของครูผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียน	4.29	0.76	มาก	4.29	0.49	มาก
12	กำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศ โดยการระบุผลหรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับการนิเทศหลังจากการนิเทศสิ้นสุดลง	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
13	กำหนดเนื้อหาการนิเทศ โดยการระบุและเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
14	ประเมินพฤติกรรมเบื้องต้นก่อนการนิเทศ โดยศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศว่ามีความรู้ทักษะ หรือเจตคติอย่างไรต่อเนื้อหาการนิเทศ	4.43	0.53	มาก	3.86	0.69	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
15	กำหนดกิจกรรมการนิเทศ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศโดยการระบุวิธีหรือกิจกรรม ซึ่งผู้นิเทศจะดำเนินงานกับผู้รับการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญเหมาะสมกับการนิเทศภายใน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.76	มาก
16	กำหนดกลุ่มครูผู้รับการนิเทศ โดยการจัดกลุ่มผู้รับการนิเทศให้เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ วัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศ ซึ่งอาจเป็นกลุ่มรายบุคคล กลุ่มขนาดเล็กหรือกลุ่มขนาดใหญ่	4.86	0.38	มากที่สุด	4.14	0.69	มาก
17	กำหนดเวลาการนิเทศ โดยการระบุวันหรือช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการนิเทศ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
18	กำหนดสถานที่ปฏิบัติการนิเทศ โดยการกำหนดสถานที่ที่เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้รับการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศเพื่อปฏิบัติการนิเทศ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
19	เลือกสรรทรัพยากรเพื่อการนิเทศ โดยการคัดเลือกสื่อและเครื่องมือการนิเทศเพื่อใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ ให้ตรงกับวัตถุประสงค์เนื้อหา กิจกรรม และกลุ่มผู้รับการนิเทศ ซึ่งต้องเป็นสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่เอื้อต่อการนำไปใช้ และสามารถจัดหา จัดทำหรือผลิตได้ง่าย	4.48	0.53	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การปฏิบัติการนิเทศ (Supervising)							
วัตถุประสงค์							
20	เพื่อประชุมเตรียมก่อนการสังเกตชั้นเรียน (Pre-Observation Conference) เพื่อการซักซ้อมความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศ กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การวิเคราะห์พฤติกรรมถึงปัญหาในชั้นเรียน	4.43	0.53	มาก	4.14	0.38	มาก
21	เพื่อสังเกตชั้นเรียน (Observation) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และพิจารณากำหนด ยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้และพัฒนา พฤติกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
22	เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตชั้นเรียน (Classroom Analysis) เพื่อทราบสภาพและ พฤติกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และพฤติกรรมที่เป็น ปัญหา นำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
กลุ่มเป้าหมาย							
23	คณะกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
แนวทางการนิเทศ							
24	การประชุมปรึกษาหารือและสร้างความเข้าใจร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในเรื่องขั้นตอนการนิเทศการสอน ทบทวนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
25	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูในประเด็นการสังเกตการสอนและการใช้เครื่องมือสังเกตการสอน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
26	ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดแผนการนิเทศการสอนและบันทึกการสังเกตการสอนตามประเด็นการสังเกตการสอน	4.43	0.53	มาก	4.51	0.53	มากที่สุด
27	สังเกตการสอนด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน โดยมี การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
28	สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ พร้อมๆ กับการทำงานและหลังจากการทำงานสิ้นสุดลง	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
29	ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
30	ใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศอย่างเหมาะสมขณะปฏิบัติการนิเทศเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลจากการสังเกตการสอน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.76	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
31	ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะขณะปฏิบัติการณ์เทศด้วยวิธีการ	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
32	ผู้นิเทศรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์สอนให้ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมทั้งจะนำเสนอให้ครูผู้สอนทราบ โดยที่ผู้นิเทศจะต้องจัดการกับข้อมูลนั้นอย่างสมบูรณ์ที่สุด	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
33	วิเคราะห์ข้อมูลให้หลีกเลี่ยงความคิดเห็นหรือค่านิยมส่วนตัวอย่าให้มีอิทธิพลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ	4.43	0.53	มาก	4.14	0.69	มาก
34	แปลผลของข้อมูลจากการสังเกตให้ครูเข้าใจอย่างชัดเจน	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
35	เสนอผลการวิเคราะห์ให้ครูทราบว่า จากการสังเกตการณ์สอนนั้น พฤติกรรมที่บันทึกออกมาตามที่เห็นแล้ว ร่วมกันคิดพิจารณาจุดที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือคงไว้	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.76	มาก
การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)							
วัตถุประสงค์							
36	เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้รับการนิเทศ	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
37	เพื่อประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้รับการนิเทศ	4.43	0.53	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
เป้าหมาย							
38	คณะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
แนวดำเนินการ							
39	ประเมินผลการนิเทศระหว่างดำเนินงานและหลังดำเนินงาน โดยใช้วิธีการประเมินหลากหลายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการนิเทศ	4.86	0.38	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
40	จัดทำเครื่องมือประเมินชิ้นใช้เอง หรือจัดหาเครื่องมือการประเมินจากแหล่งอื่น	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
41	สังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ	4.29	0.76	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
42	สนทนาหรือซักถามผู้รับการนิเทศ เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง	4.43	0.79	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
43	ตรวจผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.76	มาก
44	ใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินการ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
45	ประชุมพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผลการดำเนินการ	4.29	0.49	มาก	4.29	0.49	มาก
46	สรุปผลการประเมินและรายงานผู้เกี่ยวข้อง	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
47	เผยแพร่และขยายผลในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยเน้นการสร้างเครือข่าย	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด

พหุบัณฑิต ชี

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting)							
วัตถุประสงค์							
48	เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตชั้นเรียน เพื่อแจ้งให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อจะเป็นข้อมูลไปใช้ในการปรึกษาหารือ วิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงร่วมกัน เพื่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
เป้าหมาย							
49	คณะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
แนวทางการนิเทศ							
50	ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตนำเสนอ แสดงข้อมูลที่บันทึกจากการสังเกตการณ์สอนโดยไม่มีการประชุมใด ๆ	4.43	0.53	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
51	ครูร่วมวิเคราะห์เหตุการณ์ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามที่ปรากฏในแบบบันทึกที่มีการนำเสนอ ผู้สังเกตช่วยอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
52	ครูตีความหมายพฤติกรรมการสอนของตนเองและการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต ตามที่มีการบันทึกจากข้อมูลที่สังเกต และครูต้องมีการประเมินผลจากการปฏิบัติของตนเอง	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
53	ครูตัดสินใจเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และนำมาใช้เพื่อให้เกิดผลที่ต้องการ โดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.49	มาก
54	ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตเสริมกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ ให้รางวัลหรือเกียรติบัตรแก่ ครูผู้รับการนิเทศ เมื่อครูผู้รับการนิเทศแสดง ความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงการสอน และผู้สังเกตเห็นด้วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือ ครูผู้รับการนิเทศ	4.43	0.53	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
55	ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศปรับปรุง การดำเนินงานโดยการนำเอาผลวิเคราะห์ ข้อมูลย้อนกลับไปใช้	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
การประเมินผลรูปแบบ							
56	ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
57	ตรวจสอบยืนยันคุณภาพของรูปแบบและร่าง การใช้รูปแบบ โดยการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion)	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
58	ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ โดยผู้เกี่ยวข้องกับการนำ รูปแบบไปใช้	4.29	0.49	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ							
59	ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์มีการ บูรณาการการทำงานร่วมกัน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
60	ผู้บริหารและคณะครูมีความตระหนักและให้ความร่วมมือในการนิเทศ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
61	เครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
	รวม	4.55	0.07	มากที่สุด	4.48	0.09	มาก

จากตาราง 4 ความเหมาะสมของรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ส่วนความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

เมื่อพิจารณาผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเชิงคุณภาพ พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบ ได้แก่ 1) การจัดรูปแบบและการพิมพ์ การเขียนสะกดคำให้ตรวจสอบความถูกต้องตามคู่มือการเขียน 2) ใช้ภาษาในการอธิบายให้มีความเข้าใจง่าย กระชับและเขียนตรงตามประเด็นหัวข้อ 3) ร่างรูปแบบและร่างคู่มือควรตรวจสอบความถูกต้องของการใช้คำอย่างละเอียด

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมของร่างคู่มือการใช้รูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ส่วนที่ 1 บทนำ				
1	ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.29	0.49	มาก
2	จุดมุ่งหมายของคู่มือการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.43	0.53	มาก
ส่วนที่ 2 รูปแบบการนิเทศ				
3	ร่างรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักการและทฤษฎี นำสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน	4.43	0.53	มาก
4	องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับร่างรูปแบบการนิเทศ	4.43	0.53	มาก
5	ตัวชี้วัดสามารถวัดพฤติกรรมหรือ ความสำเร็จของรูปแบบได้	4.29	0.49	มาก
6	ร่างรูปแบบการนิเทศเป็นการนำเสนอกระบวนการที่ต่อเนื่องอย่างเป็นวงจร	4.43	0.53	มาก
7	นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อสร้างความเข้าใจที่ ตรงกันแก่ผู้ใช้	4.00	0.82	มาก
ส่วนที่ 3 แนวทางดำเนินการ				
8	กำหนดกรอบของเนื้อหาสัมพันธ์กับขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการนิเทศ	4.29	0.49	มาก
9	กรอบเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบและ ตัวชี้วัดของรูปแบบการนิเทศ	4.43	0.53	มาก
10	เนื้อหาเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามลำดับขั้นตอน	4.14	0.69	มาก
11	รายละเอียดเนื้อหา กำหนดถึงวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ ที่ต้องการให้รู้และเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน เนื้อหา เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามลำดับขั้นตอน	4.29	0.49	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
12	วิธีการวัดที่ใช้ในการวัดและประเมินผลของประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศ	4.29	0.49	มาก
ส่วนที่ 4 การวัดและประเมินผล				
13	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	4.29	0.49	มาก
14	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม		4.33	0.09	มาก

จากตาราง 5 ความเหมาะสมของร่างคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.09) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 14 เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลในการ คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 7 นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อสร้างความเข้าใจที่ ตรงกันแก่ผู้ใช้ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.82)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินความเหมาะสมของร่างคู่มือการใช้รูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบ ได้แก่ 1) ควรมีการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับการเขียนอธิบายในแต่ละหัวข้อ และใช้ภาษาให้ง่ายต่อการอ่านทำความเข้าใจ 2) ควรปรับเนื้อหาให้มีความกระชับ และตรงกับประเด็นที่จะทำการวัด 3) ในภาพรวมของคู่มืออยู่ในระดับดี แต่ให้เขียนอธิบายกระบวนการต่างๆให้เป็นขั้นตอน และใช้สำนวนภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

2.3 การตรวจสอบและยืนยันรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้นำผลการสังเคราะห์รูปแบบในขั้นตอนที่ 1 มาตรวจสอบและยืนยันรูปแบบ และร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 ท่าน เพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของรูปแบบและร่างคู่มือ การใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

“...ขอเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยของผู้วิจัยว่ามีความพยายาม และตั้งใจจริงมาก ๆ ในการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้เกิดขึ้นกับวงการการนิเทศการศึกษา ถึงแม้ว่าผู้วิจัย ไม่ได้เป็นศึกษานิเทศก์ในการทำหน้าทีนี้โดยตรง แต่ด้วยความตั้งใจจริงก็ทำให้เห็นความมุ่งมั่นในการ พัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น พยายามที่จะให้เกิดสิ่งที่ดีกับการศึกษาของ เยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จะลงสู่ตัวนักเรียนแบบ เต็มที่ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนภาษาอังกฤษที่ดี มาก ๆ เพราะถ้านักเรียนมีความรู้สึกที่ดีในการเรียน ทุกอย่างก็จะเป็นไปได้ และการจัดการเรียนรู้ที่ เกี่ยวข้องก็สามารถประสบความสำเร็จไปได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง มีรากฐานมาจากการให้ความเข้าใจแบบจริงจัง และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยเฉพาะตัวครูเอง ที่ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ เพราะถ้าครูมีองค์ความรู้พร้อม นั่นหมายถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ก็จะสามารถพัฒนาไปได้ ในส่วนของงานวิจัยที่ได้ทำขึ้นมา นี้ ถือว่าเป็นการเน้นการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษที่มีความ สำคัญในยุคปัจจุบันจริงๆ...”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1

“...ในส่วนของเนื้อหาการนิเทศภายใน อยากให้เขียนให้มีความชัดเจนเช่น ประเมินที่ไหน อย่างไร โดยใคร ไม่ควรเขียนระบุว่าประเมินที่สถานที่ทำการนิเทศ เพราะผู้อ่านจะไม่ ทราบว่าที่ไหน แต่ให้ทำการระบุลงไปเลยว่าเป็นสถานที่ใด ดังนั้นขอให้เพิ่มเติมและปรับกระบวนการ เขียนใหม่ และขอชื่นชมผู้วิจัยที่ได้มุ่งมั่นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในนี้ขึ้นมา เพื่อจะสามารถ นำไปต่อยอดให้เกิดผลดีต่อวงการพัฒนาการศึกษาโดยแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลดีต่อ สพม.25...”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2

“...ขอชื่นชมรูปแบบการนิเทศภายในที่ชื่อว่า PSER เพราะมองเห็นเป็นรูปธรรม ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยแท้จริง และตอนนี้ภาษาอังกฤษ

เพื่อการสื่อสารกำลังเป็นทักษะที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในเมืองท่องเที่ยวหลาย ๆ แห่ง ดังนั้นทางสำนักงานเขตจึงขออนุญาตเอารูปแบบนี้ไปใช้ในการพัฒนาครู โดยจะให้ผู้วิจัยไปร่วมขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในเมืองท่องเที่ยว เพราะคุณครูในเขตพื้นที่ต้องการพัฒนาทักษะนี้เป็นอย่างยิ่งในการต้อนรับการเป็นเมืองท่องเที่ยว ขอขอบคุณผู้วิจัยที่ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบนี้ขึ้นมา ทำให้เกิดประโยชน์มากมายมหาศาลต่อครูผู้สอนภาษาอังกฤษและมีความเชื่อมั่นว่าผู้วิจัยเป็นบุคคลที่มีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษอยู่แล้ว ยิ่งจะทำให้การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับบุคลากรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดียอดเยี่ยมแน่นอน ขอขอบคุณที่เป็นส่วนสำคัญในวงการนิเทศการศึกษา ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ใช่นิเทศศึกษาโดยตำแหน่ง แต่เป็นศึกษานิเทศก์ด้วยหัวใจจริงๆ...”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3

“...การใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่มีโมเดลชื่อว่า PSER Model ที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีจุดที่ควรเพิ่มเติมคือการเขียนในกระบวนการดำเนินการที่ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้น 1.Warm up 2.ขั้น Presentation 3. ขั้น Practice 4. ขั้น Production 5. ขั้น Wrap up ควรอธิบายว่าขั้นตอนใดที่ครูผู้สอนจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และ เมื่อโยงขั้นตอนและกระบวนการไปแล้ว ทั้ง 5 ขั้นตอนนี้ อาจจะไม่ใช้ประเด็นหลักที่จะไปสอนครู เพราะครูอาจจะรู้กระบวนการและขั้นตอนทั้งหมดของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแล้ว ดังนั้น ควรมีการเพิ่มเติมในประเด็นการทำให้ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีความชัดเจนและโดดเด่น และควรมีการกำหนดแนวขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้ผู้ทำการนิเทศมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจนและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง และขั้นตอนในการสอนก็เขียนระบุให้ชัดเจน เพื่อที่ผู้รับการนิเทศจะได้ปฏิบัติตามได้อย่างชัดเจนครบถ้วนทุกกระบวนการที่ได้อธิบายไว้ในคู่มือ...”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4

“...การกำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศ โดยให้มีการระบุผลหรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับการนิเทศหลังจากการนิเทศสิ้นสุดลง เป็นผลหรือพฤติกรรมที่ผู้รับการนิเทศสามารถปฏิบัติได้และผู้นิเทศสามารถวัดหรือสังเกตได้ ซึ่งผู้นิเทศสามารถกำหนด วัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการการนิเทศของผู้รับการนิเทศ กำหนดกิจกรรมการนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศโดยการระบุวิธีหรือกิจกรรม ซึ่งผู้นิเทศจะดำเนินกับผู้รับการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญ เหมาะสมกับการนิเทศภายใน คือ การศึกษาดูงาน

การให้คำปรึกษา แนะนำ การประชุม การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การสังเกตการณ์สอน การสนทนาทางวิชาการ การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การอบรมและการส่งครูเข้าอบรมหรือร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นกิจกรรมการนิเทศภายในไม่จำเป็นต้องอ้างอิงเฉพาะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเท่านั้น แต่สามารถเลือกกิจกรรมที่สามารถทำได้ตามบริบทที่เอื้อ ดังนั้นเรื่องความสอดคล้องของการนิเทศจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก...”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5

“...เห็นข้อมูลแล้วตรงกับผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน คือ ถ้ามีรูปแบบตามหลักการที่ชัดเจน ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กลไก กระบวนการ เนื้อหา ส่วนสำคัญคือกระบวนการนิเทศ ในส่วนนี้คือ ที่เราจะไปดำเนินการอย่างไร และเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งจะต้องชัดเจน ส่วนตัว Concluding ควรเปลี่ยนเป็น Reflecting มากกว่าเพราะหัวใจของการนิเทศภายในคือการการสะท้อนผลการนิเทศ ดังนั้นคือเปลี่ยนจาก Concluding เป็น Reflecting การ Concluding โดยส่วนมากจะเป็นการสรุปเท่านั้น ซึ่งเป็นรูปแบบการบรรจุทุกเป็นลายลักษณ์อักษร อาจสะท้อนผลการนิเทศได้ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นถ้าใช้ การ Reflecting จะเป็นการทำให้ขั้นตอนการนิเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นการดำเนินการทั้งที่บันทึก และมีการสะท้อนผลโดยวาจา ซึ่งจะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6

“...ขอเพิ่มเติมเรื่องการเพิ่มกระบวนการในการนิเทศภายใน ที่ส่งผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ผู้วิจัยได้เขียนลงในรูปแบบการนิเทศภายในที่ดีควรสะท้อนผลการปฏิบัติการเรียนการสอนครู ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนที่แท้จริง และเน้นที่ตัวนักเรียน ดังนั้นควรเน้นไปที่การนิเทศที่มีประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครู รวมถึงการให้การยกย่องชมเชยต่อครูที่ทำหน้าที่ได้เป็นอย่างดีในการสอน การให้ครูที่ทำหน้าที่การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ โดยให้นำเสนอในกระบวนการ Reflecting เพื่อเป็นแบบอย่างให้ครูผู้สอนท่านอื่นได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงการให้ครูผู้รับการนิเทศในคราวนั้น ได้สะท้อนความสำเร็จของตนเอง และจุดที่ควรพัฒนาต่อไปในอนาคต ซึ่งจะทำให้ครูสามารถดำเนินการนิเทศตนเอง (Self-directed supervision) ได้ ซึ่งจะกลายเป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ในการนิเทศการศึกษา เพราะเมื่อไหร่ก็ตามที่ครูสามารถนิเทศตนเองได้

นั่นหมายถึงครูจะเปิดใจในการรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้อื่นทั้งที่เป็นข้อดี ข้อเสีย และข้อที่ควรปรับปรุง ซึ่งเป็นเป้าหมายที่มีความสำคัญต่อการนิเทศการศึกษา...”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7

“...ในรูปแบบ PSER Model เขียนอธิบายได้ละเอียด เข้าใจได้ง่ายถึง กระบวนการการนิเทศภายในที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่แท้จริง และเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่าการในขั้นตอนการดำเนินการนิเทศหรือ Supervising นั้น ผู้นิเทศ ต้องไม่สร้างความลำบากใจให้กับผู้รับการนิเทศในขณะที่ทำการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ควรมีการ ร่วมวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ และเป็นกิจจาลักษณะ มาช่วยเหลือ แบ่งปันวิธีการจัดการ เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่ครูสามารถนำไปต่อยอดได้ เห็นด้วยกับรูปแบบ PSER MODEL การดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนต่างๆที่จะประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงได้นั้น ผู้ที่ทำการนิเทศ จะต้องร่วมวางแผนการนิเทศกับผู้รับการนิเทศทุกครั้ง เพราะเป็นการสร้างความมั่นใจว่าผู้รับการ นิเทศได้รับการดูแลแบบใกล้ชิด และการดำเนินการนิเทศในแต่ละครั้งก็จะสะท้อนความเป็นมืออาชีพ ของผู้ที่ทำการนิเทศว่า ไม่ได้ปล่อยให้ผู้รับการนิเทศทำหน้าที่เพียงลำพัง แต่ผู้ทำการนิเทศได้เอาใจใส่ ในทุกกระบวนการของการดำเนินการนิเทศ...”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8

“...เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการนิเทศภายในที่มีชื่อว่า PSER แล้วได้เห็น กระบวนการการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ แต่มีความเห็นว่าในตัวภาษาอังกฤษสุดท้ายนั้นคือ Reflecting จะเป็นตัวที่มีคุณค่ามากที่สุดในดำเนินการนิเทศภายใน เพราะการสะท้อนผลการดำเนินการจะเป็นวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศและมีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จะทำให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอนของครู และทำให้ครูเปิดใจกว้างในการรับเอาแนวคิดทั้งที่เป็นด้านดีในการจัดการ เรียนการสอนในครั้งนั้น และในขณะเดียวกันก็ยินดีและพร้อมใจที่จะรับเอาข้อบกพร่องเพื่อไป ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น...”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9

“....รูปแบบการนิเทศภายในนี้ถือว่าเป็นประโยชน์เป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาต่อ ยอดทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพราะว่าเป็นการสร้างองค์ความรู้ด้านการ นิเทศภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของครู ที่จะไปพัฒนานักเรียนโดยตรง ดังนั้นงานวิจัยชิ้น นี้จะตอบโจทย์เรื่องการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นไปได้อย่างแน่นอน และขอชื่นชมผู้วิจัยที่ได้ พยายาม เสียสละเป็นอย่างมากในการเป็นครูที่ดีเสมอมา ตามที่ได้ติดตามและรับทราบข่าวคราวความ

เคลื่อนไหว ขอเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป และนี่ก็จะเป็นอีกหนึ่งความสำเร็จและความภาคภูมิใจของการนิเทศการศึกษายุคใหม่โดยแท้จริง....”

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 10

ผู้วิจัยได้นำผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงจากผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และมีความเห็นสอดคล้องแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำไปให้ผู้เกี่ยวข้องได้ศึกษาและประเมินรูปแบบและคู่มือในระยะต่อไป

ระยะที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และผลประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 6-7

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	หลักการของรูปแบบ การนิเทศ	4.00	0.58	มาก	4.00	0.58	มาก	4.14	0.69	มาก
2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.14	0.69	มาก	4.14	0.69	มาก	4.29	0.49	มาก
3	เป้าหมายของรูปแบบ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
4	องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก	4.86	0.38	มากที่สุด
5	แนวดำเนินการ	4.43	0.53	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.49	มาก
6	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	3.71	0.76	มาก	4.00	0.82	มาก	4.14	0.69	มาก
7	การประเมินผลรูปแบบ	4.43	0.53	มาก	4.29	0.49	มาก	4.14	0.69	มาก
8	เงื่อนไขความสำเร็จในการใช้รูปแบบ	4.29	0.76	มาก	4.29	0.49	มาก	4.29	0.49	มาก
รวม		4.27	0.10	มาก	4.29	0.32	มาก	4.36	0.12	มาก

จากตาราง 6 ความเหมาะสมของรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.10) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 3 เป้าหมายของรูปแบบ และข้อ 4 องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 6 ตัวชี้วัดตัวชี้วัดความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.71)

ความเป็นไปได้ของรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.32) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 3 เป้าหมายของรูปแบบ และข้อ 5 แนวดำเนินการ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 หลักการนิเทศ ข้อ 6 ตัวชี้วัดความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.58)

ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.12) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 หลักการของรูปแบบการนิเทศ ข้อ 6 ตัวชี้วัดความสำเร็จ ข้อ 7 การประเมินผลรูปแบบ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.69)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบที่สำคัญ ได้แก่ 1) ตรวจสอบการพิมพ์และการจัดรูปแบบให้มีความถูกต้อง 2) เพิ่มเติมแนวดำเนินการตามรูปแบบให้ครอบคลุม

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ส่วนที่ 1 บทนำ				
1	ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
2	จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา	4.29	0.76	มาก
ส่วนที่ 2 รูปแบบการนิเทศ				
3	ร่างรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักการและทฤษฎี นำสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน	4.29	0.76	มาก
4	องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับร่างรูปแบบการนิเทศ	4.57	0.53	มากที่สุด
5	ตัวชี้วัดสามารถวัดพฤติกรรมหรือ ความสำเร็จของรูปแบบได้	4.43	0.53	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6	ร่างรูปแบบการนิเทศเป็นการนำเสนอกระบวนการที่ต่อเนื่อง อย่างเป็นวงจร	4.57	0.53	มากที่สุด
7	นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อสร้างความเข้าใจที่ ตรงกันแก่ผู้ใช้	4.43	0.53	มาก
ส่วนที่ 3 แนวทางดำเนินการ				
8	กำหนดกรอบของเนื้อหาสัมพันธ์กับขั้นตอนการดำเนินงานของ รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
9	กรอบเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบและ ตัวชี้วัดของรูปแบบการ นิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
10	เนื้อหาเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามลำดับขั้นตอน	4.14	0.69	มาก
11	รายละเอียดเนื้อหาที่กำหนดถึงวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ ที่ต้องการให้รู้และเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน เนื้อหาเกี่ยวเนื่อง สัมพันธ์กันตามลำดับขั้นตอน	4.29	0.49	มาก
ส่วนที่ 4 การวัดและประเมินผล				
12	วิธีการวัดที่ใช้ในการวัดและประเมินผลของ ประสิทธิภาพ ของ รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
13	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	4.43	0.53	มาก
14	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล	4.86	0.38	มากที่สุด
โดยรวม		4.49	0.11	มาก

จากตาราง 7 ความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะ
การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.11) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 14 เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38)
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 10 ตัวชี้วัดสามารถวัดพฤติกรรมหรือความสำเร็จของรูปแบบได้
($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.69)

รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดองค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ

หลักการของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ และเจตคติในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการแบ่งปัน ซึ่งประกอบด้วย 3 หลักการ ดังนี้

1.1 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ในการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบทบาทต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การเป็นผู้นิเทศ หรือการเป็นผู้รับการนิเทศ คณะกรรมการ หรือคณะทำงานต่าง ๆ โดยให้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอแนะ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการที่จะทำการดำเนินการนิเทศดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

1.2 หลักการทำงานเป็นทีม หมายถึง การสร้างและพัฒนาทีมงานเป็นความร่วมมือ ร่วมใจของผู้บริหาร ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ หรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ต้องอาศัยความเข้าใจ ความผูกพัน และความร่วมมือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายสูงสุดของทีมได้

1.3 หลักการแบ่งปัน หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูผู้นิเทศให้สิ่งที่มีหรือสิ่งที่สามารถให้แก่ครูผู้รับการนิเทศได้ และเป็นประโยชน์กับครูผู้รับการนิเทศได้ เช่น สารสนเทศ ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนนั้น สามารถทำได้ในหลายรูปแบบทั้งการบอกเล่าด้วยวาจา หรือการอธิบายในประเด็นหรือหัวข้อที่สนใจร่วมกัน ถ่ายทอดเป็นลักษณะอักษรในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ เอกสาร ตำรา ฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

2.1 เพื่อครูผู้นิเทศภายในให้มีความรู้ ความเข้าใจ และนำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.2 เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ และเจตคติ ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

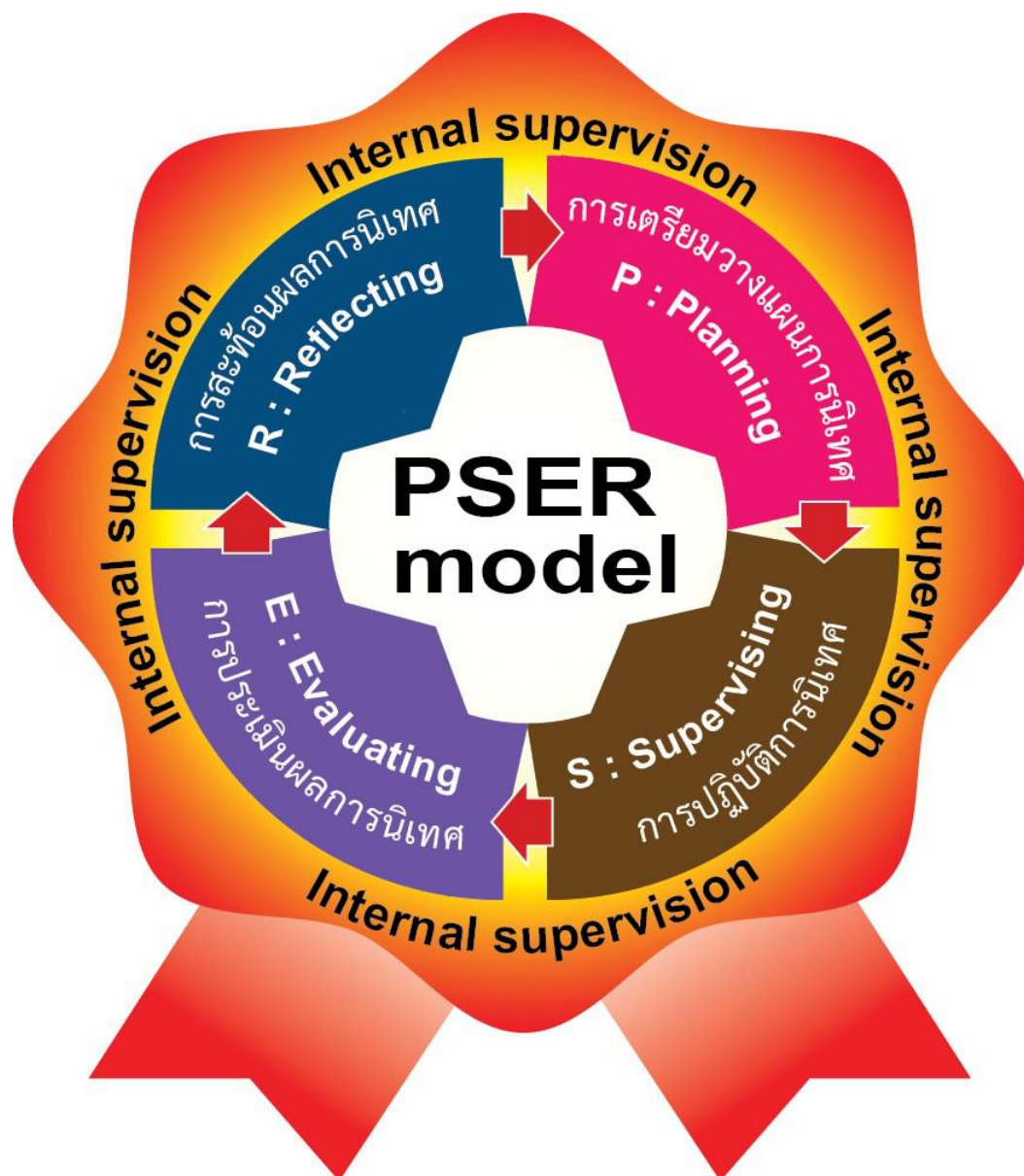
2.3 เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายของรูปแบบ

ผู้นิเทศ ศึกษานิเทศก์ ผู้รับนิเทศ ผู้บริหาร ครูผู้สอน

กระบวนการของรูปแบบ

ในการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการในการนิเทศ ดังนี้

1. การเตรียมการการนิเทศ (Planning) เป็นการร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา การนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมารวมกำหนดเป้าหมายการนิเทศ รวมถึงการกำหนดแผนการนิเทศ

1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.2 กลุ่มเป้าหมาย

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี แผน นโยบายระดับชาติ ระดับพื้นที่ ความต้องการของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน

1.3 แนวดำเนินการ

- 1.3.1 ให้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และสร้างความตระหนัก ก่อนการนิเทศ
- 1.3.2 กำหนดปัญหาสำคัญของการนิเทศภายในที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ผู้รับการนิเทศประสบอยู่
- 1.3.3 วิเคราะห์ความต้องการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียน มีการสอบถาม การสังเกต สภาพการปฏิบัติงาน การตรวจผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ
- 1.3.4 กำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศ โดยการระบุผลหรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับการนิเทศหลังจากการนิเทศสิ้นสุดลง
- 1.3.5 กำหนดเนื้อหาการนิเทศภายใน โดยการระบุและเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้
- 1.3.6 ประเมินพฤติกรรมเบื้องต้นก่อนการนิเทศภายใน โดยศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศว่ามีความรู้ ทักษะ หรือเจตคติอย่างไรต่อเนื้อหาการนิเทศ
- 1.3.7 กำหนดกิจกรรมการนิเทศ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศ
- 1.3.8 กำหนดกลุ่มครูผู้รับการนิเทศ โดยการจัดกลุ่มผู้รับการนิเทศให้เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ วัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศ
- 1.3.9 กำหนดเวลาการนิเทศ โดยการระบุวันหรือช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการนิเทศ
- 1.3.10 กำหนดสถานที่ปฏิบัติการนิเทศ ที่เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้รับการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศ
- 1.3.11 คัดเลือกสื่อและเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศ ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และกลุ่มผู้รับการนิเทศ
- ### 1.4 ตัวชี้วัด
- 1.4.1 มีการศึกษานโยบาย แผนพัฒนา ยุทธศาสตร์ของประเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 1.4.2 มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน
- 1.4.3 มีการศึกษาแนวทางหรือกระบวนการในเสริมสร้างทักษะร่วมกับผู้บริหารและคณะครูในการดำเนินการ
- 1.4.4 วิเคราะห์และจัดทำสารสนเทศของสภาพปัญหา แนวทางในการส่งเสริมพัฒนา

1.4.5 มีเป้าหมายชัดเจน ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพในการส่งเสริมพัฒนา

1.4.6 มีแผนการส่งเสริม พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1.4.7 มีแผนการนิเทศติดตามการส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2. การดำเนินการการนิเทศ (Supervising) การซักซ้อมความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศภายใน กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การวิเคราะห์พฤติกรรมถึงปัญหาในชั้นเรียน

2.1 วัตถุประสงค์

นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และพิจารณากำหนดยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้และพัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู

2.2 เป้าหมาย

ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.3 แนวดำเนินการ

2.3.1 ศึกษารายละเอียดวิธีการสังเกตการจัดการเรียนรู้ จากเอกสารแนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายใน

2.3.2 ศึกษารายละเอียด เนื้อหา ระยะเวลา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ การวัดประเมินผลจากแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูผู้รับการนิเทศ

2.3.3 ดำเนินการสังเกตการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ตามประเด็นการสังเกตจากเครื่องมือที่ได้ตกลงและทำความเข้าใจร่วมกัน

2.3.4 สังเกตการจัดการเรียนรู้ด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน โดยมีการวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ

2.3.5 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรม และหลังจากการจัดกิจกรรมสิ้นสุดลง

2.3.6 ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อผู้รับการนิเทศในการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียม

2.3.7 บันทึกรายละเอียดในแบบประเมินต่าง ๆ ให้ครบถ้วน

2.4 ตัวชี้วัด

- 2.4.1 มีการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 2.4.2 มีหลักสูตรการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับโรงเรียน โดยความร่วมมือของสหวิทยาเขต สำนักเขตพื้นที่การศึกษา โครงการเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ เป็นต้น
- 2.4.3 มีโครงสร้างหลักสูตรและกำหนดการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดำเนินการครูชาวต่างชาติ หรือครูผู้มีความเชี่ยวชาญในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะ
- 2.4.4 มีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ สาระภาษาเพื่อการสื่อสาร
- 2.4.5 มีการประชุมวางแผนเพื่อกำหนดวิธีการ เครื่องมือและปฏิทินการนิเทศให้เหมาะสมกับเนื้อหา
- 2.4.6 มีคำสั่งหรือประกาศในการกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการนิเทศติดตามพัฒนาของ กลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียน สหวิทยาเขต และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 2.4.7 มีเครื่องมือในการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างเป็นรูปธรรม
- 2.4.8 มีการนิเทศสถานศึกษาในสหวิทยาเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

3. การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)

3.1 วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลการนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.2 เป้าหมาย

ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการสะท้อนผลของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาเพื่อใช้ในการนิเทศภายในให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

3.3 แนวดำเนินการ

3.3.1 ประเมินผลการนิเทศระหว่างดำเนินงานและหลังดำเนินงาน โดยใช้วิธีการประเมินหลากหลายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการนิเทศ

3.3.2 สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ

- 3.3.3 สนทนาหรือซักถามผู้รับการนิเทศ เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 3.3.4 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ
- 3.3.5 ใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินการ
- 3.3.6 ประชุมพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผลการดำเนินการ

3.4 ตัวชี้วัด

- 3.4.1 มีบันทึกการสะท้อนเพื่อเป็นการสะท้อนผลการนิเทศอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 3.4.2 มีบันทึกการสะท้อนผลการนิเทศร่วมกับสหวิทยาเขตและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 3.4.3 มีการนำผลการสะท้อนมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนา
- 3.4.4 มีสารสนเทศของการสะท้อนผลที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่นการสะท้อนผลการนิเทศผ่านกู๊ปไลน์ เป็นต้น

4. การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting)

4.1 วัตถุประสงค์

ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตชั้นเรียน เพื่อแจ้งให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อจะเป็นข้อมูลไปใช้ในการปรึกษาหารือ วิเคราะห์หาแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงร่วมกัน เพื่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

4.2 เป้าหมาย

- 4.2.1 ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครู และผู้เกี่ยวข้องได้รับการชื่นชมและรับรางวัลแห่งความสำเร็จ
- 4.2.2 แนวทางที่จะพัฒนาการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีงานทำมีคุณภาพยิ่งขึ้น

4.3 แนวดำเนินการ

- 4.3.1. ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตนำเสนอ แสดงข้อมูลที่บันทึกจากการสังเกตชั้นเรียน โดยไม่มีผลการประเมินใด ๆ
- 4.3.2. ครูผู้รับการนิเทศร่วมวิเคราะห์เหตุการณ์ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามที่ปรากฏในแบบบันทึกที่มีการนำเสนอ ผู้สังเกตช่วยอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น

4.3.3. ครูผู้รับการนิเทศตีความหมายพฤติกรรมการสอนของตนเอง และการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต ตามที่มีการบันทึกจากข้อมูลที่สังเกต และครูต้องมีการประเมินผลจากการปฏิบัติของตนเอง

4.3.4. ครูผู้รับการนิเทศตัดสินใจเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และนำมาใช้ เพื่อให้เกิดผลที่ต้องการ โดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต

4.3.5. ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตเสริมกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ ให้รางวัลหรือเกียรติบัตรแก่ครูผู้รับการนิเทศ เมื่อครูผู้รับการนิเทศแสดงความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้และผู้สังเกตเห็นด้วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือครูผู้รับการนิเทศ

4.3.6. ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศปรับปรุงการจัดการเรียนรู้โดยการนำเอาผลวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับไปใช้

4.4 ตัวชี้วัด

4.4.1 มีการประชุมสะท้อนผล สรุปผลความสำเร็จของกิจกรรม/โครงการ

4.4.2 เปิดโอกาสให้ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศได้สะท้อนผลของการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการนิเทศในการเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างเป็นระบบ และมีการร่วมรับฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ กิจกรรม PLC ของทางโรงเรียน

4.4.3 มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูผู้ทำหน้าที่รับการนิเทศในการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยชี้ประเด็นความสามารถที่โดดเด่น กระบวนการ วิธีการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อจะได้ให้ครูท่านอื่นได้นำไปเป็นแบบอย่าง เพื่อปรับให้เข้ากับบริบทการจัดการเรียนรู้ของตนเอง

4.4.4 มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมการสะท้อนผลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการนิเทศภายในนี้ เพื่อจะได้นำเอาข้อมูลไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมในคราวต่อไปให้ดียิ่งๆขึ้น

การประเมินรูปแบบ

1. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ตรวจสอบยืนยันคุณภาพของรูปแบบและร่างการใช้รูปแบบ โดยการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion)
3. ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยผู้เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศที่ชัดเจน เป็นไปได้ และปฏิบัติตามแผนการนิเทศที่กำหนดอย่างยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม
2. ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหาร และครูในระดับโรงเรียน ตระหนักและให้ความสำคัญของการดำเนินการนิเทศการศึกษา
3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้นิเทศได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอและเกิดความพร้อม หรือมั่นใจในการดำเนินการนิเทศภายในเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
4. ครูผู้รับการนิเทศมีวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
5. ครูผู้รับการนิเทศมีการจัดกิจกรรมการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารภาษาอังกฤษระหว่าง เรียน และมีการจัดชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
6. ครูผู้รับการนิเทศมีรูปแบบวิธีการวัดผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่เน้นการวัดและประเมิน ตามสภาพจริง
7. มีการสนับสนุนงบประมาณสื่อและเครื่องมือสำหรับปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศตามความ เหมาะสมจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
8. ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ ได้รับการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
9. มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและนำเอาผลการประเมินมาปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ในโรงเรียนอยู่เสมอ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการสรุป
อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศ ภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปผล

รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. แนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า
มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ (Planning)
2) ด้านการดำเนินการนิเทศ (Supervising) 3) ด้านการประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)
และ 4) ด้านการสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการนิเทศที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เป้าหมายของรูปแบบ 4) กระบวนการนิเทศ (PSER Model) ประกอบด้วย 4.1) ด้านการเตรียมการนิเทศ (Planning) มี 7 ตัวชี้วัด 4.2) ด้านการ ดำเนินการนิเทศ (Supervising) มี 8 ตัวชี้วัด 4.3) ด้านการประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) มี 4 ตัวชี้วัด และ 4.4) ด้านการสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting) มี 4 ตัวชี้วัด 5) การประเมิน รูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน มีความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยที่ได้รับจากการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผล ตามระยะของการวิจัย ดังนี้

1. แนวทางการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ (Planning) 2) ด้านการ ดำเนินการนิเทศ (Supervising) 3) ด้านการประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) และ 4) ด้านการ สะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting) ซึ่งเป็นผลที่ได้จากวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการการเสริมสร้างทักษะ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ แผนพัฒนา นโยบายในระดับชาติและระดับกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งส่งเสริมจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา

ศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา น่วมมะโน (2562) ได้ทำการศึกษาผลการพัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับโรงเรียน มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครู ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของ รูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 กลไกการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 4 เนื้อหาการนิเทศภายใน องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analyzing : A) การวางแผนการนิเทศ (Planning : P) การปฏิบัติการณ์นิเทศ (Doing : D) และ ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E) องค์ประกอบที่ 6 การประเมินรูปแบบ และองค์ประกอบที่ 7 เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ขณะที่ อำพา ประทุมชัย (2563) ได้ทำการศึกษา รูปแบบ การนิเทศเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนครูภาษาอังกฤษระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ 1) องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการความรู้ การประเมินรูปแบบ เงื่อนไข ความสำเร็จ 2) กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน การเสริมสร้าง ความรู้ก่อนการนิเทศ การสร้างทีมงานปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ขยายผลสอดคล้องกับ Beach และ Reinhartz (2000) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นการดำเนินการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมครูให้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความงอกงามในวิชาชีพในระยะ ยาวซึ่งจะส่งผลสูงสุดต่อการพัฒนาผู้เรียน ความงอกงามและการพัฒนาดังกล่าวขึ้นอยู่กับระบบที่มี พื้นฐานแนวคิดเชิงบวก ความไว้วางใจ และการให้การสนับสนุนความพยายามของครูในการพัฒนา ประสิทธิภาพการสอนในชั้นเรียน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ มี 6 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายใน 2) การสร้างทีมงานใน การนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน 3) การให้ความรู้ทีมงานนิเทศภายใน 4) การปฏิบัติการนิเทศ ภายในโดยการสอนแนะ (Coaching) 5) การสะท้อนผลการนิเทศภายในทีมงาน และ 6) การประเมินผลการนิเทศภายในร่วมกันในทีมงาน

2. ผลการพัฒนาแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการนิเทศที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เป้าหมายของรูปแบบ 4) กระบวนการนิเทศ (PSER Model) ประกอบด้วย 1) การเตรียมการนิเทศ (Planning) มี 7 ตัวชี้วัด 2) การดำเนินการนิเทศ (Supervising) มี 8 ตัวชี้วัด 3) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) มี 4 ตัวชี้วัด และ 4) การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting) มี 4 ตัวชี้วัด 5. การประเมินรูปแบบ และ 6. เงื่อนไข

ความสำเร็จ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้พัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการ ออกแบบ รูปแบบการนิเทศ รวมทั้งการพิจารณาตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการนิเทศให้ มีความถูกต้อง เหมาะสมตามกรอบแนวคิดการนิเทศเพื่อรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้รูปแบบ การนิเทศมีความเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง ดังที่ชรอยวรรณ ประเสริฐผล (2556) ได้กำหนด สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ว่า สมรรถนะคือ พฤติกรรมของบุคคลที่ แสดงออกและส่งผลต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบทำให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) ซึ่งซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล และสะท้อนให้เห็นจาก พฤติกรรมในการทำงานที่สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งนั้น ๆ สามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็น ที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้าง โดยการฝึกอบรมและการพัฒนาได้ ดังนั้นองค์ประกอบของ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่ จึงประกอบด้วย การบูรณาการความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะของครูใหม่ ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้อง Harmer (2003) เสนอว่า ครูสอนภาษาอังกฤษนอกจากจะต้องรู้เรื่องทฤษฎีทาง ภาษาแล้ว ยังควรต้องมีความรู้เรื่องผู้เรียน ตัวภาษา หลักสูตรการสอน และการเรียนรู้ทางภาษาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนภาษา มุ่งเน้นที่การสอนหลักภาษาและทักษะ โดยเป็นทักษะที่เปิดกว้าง และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้ว การวางแผนการสอนและการจัดการเรียนรู้อย่างสำคัญในเชิงบทบาท ครูสามารถจัดกลุ่มผู้เรียน จัดระเบียบการเรียนรู้ และวางแผนได้เหมาะสมจึงส่งผลให้ได้ดังผลการวิจัย ครั้งนี้ ขณะที่พัชนี แดนเสนา (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนเอกชน พบว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนเอกชน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ การนิเทศจากผู้ทรงคุณวุฒิคือ 1) หลักการของรูปแบบ คือ “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวสู่เป้าหมายอย่าง ยั่งยืน” 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาผู้บริหาร และครูผู้นิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับรูปแบบ สามารถนำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ และนำ ผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการ ปฏิบัติงานและการจัดการ เรียนรู้้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) เนื้อหาการนิเทศ ประกอบด้วย การออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และ เจตคติของครูในการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ 4) กระบวนการ นิเทศ (PORE Model) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผน

(Planning : P) ขั้นที่ 2 การดำเนินการ นิเทศ (Supervision Organizing : O) กระบวนการในการนิเทศเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน มี 3 ขั้นตอน คือ 2.1 การประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตชั้นเรียน (Pre Observation Conference) 2.2 การสังเกตชั้นเรียน (Observation) 2.3 การประชุมหลังการสังเกตชั้นเรียน (Post Observation Conference) ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Reflecting : R) ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E) 5) การประเมินรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Collin (2003) ได้วิจัยการนิเทศภายในและการประเมินผลครู จุดประสงค์ของการศึกษานี้ก็เพื่อตรวจสอบผลการนิเทศภายในและการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า การนิเทศภายในเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นอันเป็นผลมาจากการให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ครูผู้สอน ดังนั้นการนิเทศภายในก็จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูให้พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับ Abdulkareem (2001) ได้วิจัยการปฏิบัติการนิเทศตามแนวความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศที่ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพการทำงานของครู 2) ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้บริหารสถานศึกษา 3) ไม่มองหาแต่ข้อผิดพลาด 4) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ในการสอนที่ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ Risso (2004) ได้ศึกษาเรื่องมุมมองของครูและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับแนวคิดในการนิเทศการศึกษาและการติดตามผลในปัจจุบันพบว่าความแตกต่างระหว่างแนวคิดของครูและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับงานนิเทศในปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญความคิดเห็นที่สอดคล้องกันคือ การเข้าใจพื้นที่ดูแล การรู้จักสภาพปัจจุบันและความแตกต่างของโรงเรียน การเป็นที่ปรึกษาที่ชาญฉลาดไว้ใจได้ ใช้ความหลากหลายของการนิเทศความสัมพันธ์ของครูและผู้นิเทศ การมีส่วนร่วมของครู ผลที่ออกมาเป็นตัวบ่งชี้ความแตกต่างของการพัฒนาการนิเทศการเข้าถึง

ความหลากหลายของโรงเรียน การมาเยี่ยมที่บ่อยครั้งมากขึ้นทำให้โรงเรียนมองมาตรฐานการปฏิบัติที่เป็นข้อแตกต่างชัดเจน และดูแลความเป็นอยู่ของครูเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนิเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบของการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการนำไปใช้ ดังนี้

1.1 ควรส่งเสริมให้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา

1.2 ควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

1.3 การนำรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาไปใช้เพื่อให้ได้ผลตรงตามความต้องการตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละสถานศึกษา และควรมีการปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นกิจกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษานั้น ๆ ของสถานศึกษานั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้จะเห็นได้ว่า การวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังมีข้อควรนำไปพัฒนาต่อยอดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อสาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น ๆ ในระดับภาคหรือระดับประเทศ

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ และโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

พหุณํ ปณํ ทิโต ชีเว

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2529). *สารศึกษานิตเทศก์*. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- กรองทอง จิตรเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- กรองทอง จิตรเดชากุล. (2554). *นวัตกรรมการศึกษาชุด แบบฝึกการเขียนเรียงความเชิงวิเคราะห์
วิจารณ์*. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แนวทางการนิเทศโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ :
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวปฏิบัติ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการ
ปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ : บริษัทจามจิวโรโปรดักส์จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *สรุปแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ :
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กษมา วรวรรณ ณ ออยุธยา. (2550). *เอกสารการพัฒนาข้าราชการครูเพื่อให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็น
ครูชำนาญการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- กิ่งแก้ว รัชอินทร์. (2553). *แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร*. [ออนไลน์]. ได้จาก :
http://kingkaew2010.blogspot.com/2010/11/blog-post_06.htm. [สืบค้นเมื่อ
วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2562].
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2557). *การนิเทศในสถานศึกษา*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกษม แยมศิริ. (2555). *บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จรัญ น่วมมะโน. (2562). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการ
เรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษาดุขุภักดิ์บัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิระภา ธรรมนำศีล. (2562). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียม
ความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขุภักดิ์บัณฑิต
สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ฉันทนา จตุปารีสุทธิ. (2548). *กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนตะกั่วป่า*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ไฉน ยังล่อ. (2550). *การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชรอยวรรณ ประเสริฐผล. (2556). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ขวลิต จันทร์ศรี. (2556). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. [ออนไลน์]. ได้จาก : http://supervisor-teacher.blogspot.com/2013/07/blog-post_4.html. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 มิถุนายน 2563].
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2547). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เคแอนด์พีบุคส์.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2548). *สู่ทิศทางใหม่ของการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ก้าวใหม่.
- ซารี มณีศรี. (2538). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โสภณ.
- ซารี มณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาคาร.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการ*. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชูศรี ต้นพงศ์. (2541). *การฝึกอบรมครูมัธยมศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เชษฐพงษ์ สินทร์พิภย์. (2551). *การศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านดินหัววิทยาสาร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (ม.ป.ป.). *การเรียนรู้ในยุคสมัยหน้า: ตอนรูปแบบและทฤษฎีการเรียนรู้อนาคต*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://thanompo.edu.cmu.ac.th>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 ธันวาคม 2662].
- ถวัลย์รัฐ วรเทพพิภย์. (2555). *การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ : เสมารธรรม.
- ทองคุณ หงส์พันธ์. (2542). *สอนดีต้องมีหลัก: บัญญัติ 20 ประการของงานสอน*. กรุงเทพฯ : แสงสว่างการพิมพ์.

ทองใบ ทองมาก. (2555). รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ทิตนา แคมณี. (2546). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แคมณี. (2550). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทิตนา แคมณี. (2553). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แคมณี. (2555). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อึ้ง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบการเรียนและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธนัช.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

นิตยา ทองไทย. (2552). การดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิพนธ์ เสนารณ. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

พรจันทร์ พรศักดิ์กุล. (2550). รูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พรรณณี ชูทัยเจนจิต. (2550). *จิตวิทยาการสอน*. กรุงเทพฯ : เอ็ดดูเคชั่น.
- พัทธนี แคนเสนา. (2563). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2551). *ทักษะ ๕C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน
แบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสิฐ ทวีกาญจน์. (2552). *สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพิ่มพูน รมศรี. (2558). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผล สำหรับโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2550). *สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- ภณชิตรา สุปการ. (2558). *รูปแบบการบริหารจัดการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21.
นครปฐม : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). *คู่มือการจัดระบบการเรียน
การสอน ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : เทียนวัฒนา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2536). *ประมวลสาระชุดวิชา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร
การศึกษา หน่วยที่ 5-8*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพ
การวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2554). *การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รณกร นนทยะโส. (2556). *แนวทางการพัฒนาครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- รัตน์ บัณฑิต. (2552). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัศมี ภูกันตาน. (2562). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศุภบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่งชัชดา พรเวหะชาติ. (2553). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สงขลา : ศูนย์หนังสือ
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วชิระ วิชชวรนนท์. (2552). *คู่มือการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน*. กำแพงเพชร :
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- วรพล ดิลกทวีวัฒนา. (2560). *คู่มือการพัฒนาวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วรรณดี สุธาพานิชย์. (2557). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัด
ชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2530). *หลักการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2553). *การนิเทศการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎีกลยุทธ์
สู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนาม
จันทร์ นครปฐม.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2549). *เอกสารคำสอนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. พิษณุโลก :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิจารณ์ พาณิช. (2553). *การบริหารงานวิจัย แนวคิดจากประสบการณ์ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3*.
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อาร์ แอนด์ พริน.
- วีระพงษ์ เทียมวงษ์. (2563). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ด้านการนิเทศ ติดตามและ
ประเมินผลการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษาศุภบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สงัด อุทรานนท์. (2529). *การนิเทศการศึกษา : หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สงัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษาหลักการ ทฤษฎีและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.

สงัด อุทรานันท์. (2538). พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : วงเดือนการพิมพ์.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2562). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษา. ระดับชาติขั้น

พื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562. กรุงเทพฯ : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.

สมนึก ภัททิยธนี. (2553). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนากการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมหวัง พันธะลี. (2562). การพัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนแนะและ

การเป็นพี่เลี้ยงครูสำหรับศึกษานิเทศก์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุซงู๋บัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนากการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็น

ของผู้บริหารเกี่ยวกับแนวโน้มการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : ร.ส.พ.

สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ :

พิมพ์ดี.

สามารถ ทิมนาค. (2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนา

สมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย. นครปฐม : สาขาวิชา

หลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศิลปากร.

สามารถ ผ่องศรี. (2563). รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน

ประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุซงู๋

บัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). การนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็น

ระบบ. กรุงเทพฯ : cursสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). 8 นโยบายการศึกษา นายจาตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. [ออนไลน์].

ได้จาก : <http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/33579-3943>.

[สืบค้นเมื่อ วันที่ 11 มกราคม 2561].

สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : cursสภา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เอกสารสำนักนโยบายและแผน การศึกษาขั้นพื้นฐาน 6/2556*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.plan.obec.go.th/download/e-book%20N2557>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 ธันวาคม 2561].
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). *รายงานการปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำรวย พานนา. (2552). *สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ลังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- สุจินดา จันทร์วรรณ. (2536). *รูปแบบการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา*. สตุล : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตุล
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). *การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2533). *การสอนโดยสร้างครีธาและ โยนิโสมนสิการ*. กรุงเทพฯ : ตรีธนสาร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- โสภณ ทองจิตร. (2554). *รูปแบบในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*.
- อติศ ไชยศิริพันธ์. (2562). *การพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- อนงค์นาค เคนโพธิ์. (2562). *การพัฒนาารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- อรอุมา บวรศักดิ์. (2561). *การพัฒนาารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.

อาทิตยา ปัญญา. (2556). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก.

JOURNAL OF EDUCATION NARESUAN UNIVERSITY, 15(4), 96-104.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โอ. เดียนส์โตร์.

อำพา ประทุมชัย. (2563). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพ การสอนครูภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*

อุทัย บุญประเสริฐ. (2554). *การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในรูปแบบ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. (2548). *หลักการและแนวทางในการจัดการนิเทศ ภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

อุทุมพร จามรมาน. (2555). *โมเดล คืออะไร. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 1(2), 22-25, มีนาคม.

อุทุมพร จามรมาน. (2540). *การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ใน แบบแผนและเครื่องมือการ วิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุไรวรรณ ศรีธิวงศ์. (2559). *แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://kruoiysmarteng.blogspot.com/2016/08/blog-post.html>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 มีนาคม 2563].

Abdulkareem, R. (2001). *Supervisory Practices as Perceived by Teachers and Supervisors in Riyadh Schools, Saudi Arabia*. Ph.D. Thesis, Ohio University.

Acheson, K.A. and Gall, M.D. (2003). *Clinical Supervision and Teacher Development: Preservice and Inservice Applications*. USA : John Wiley and Sons.

Adams, H.P. and Dickey, F. (1966). *Basic Principles of Supervision*. New York : American Book.

Anderson, L.W. and Krathwohl, D.R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York : Addison Wesley Longman.

Anderson, T.P. (1997). Using models of instruction. In C.R. Dills, & A.J. Romis Zowski (Eds.). *Instructional Development Paradigms*. New Jersey : Education Technology Publications.

- Bandura, A. (1969). Social learning of moral judgments. *Journal of Personality and Social Psychology*, 11(3), 275–279.
- Barnes, R.A. (1995). African American parents involvement in their children schooling. *Dissertation Abstracts International*, 55(5), 3152–A.
- Barnes, R.A. (1995). African American parents involvement in their children’s schooling. *Dissertation Abstracts International*, 55(10), 3152-A.
- Beach, D.M. and Reinhartz, J. (2000). *Supervisory Leadership: Focus on Instruction*. Boston : Allyn and Bacon.
- Bellon, J. and Huffman, K. (1976). *Classroom Supervision and Instructional Improvement*. Iowa : Kendall Hunt.
- Beyene, T. (1993). *The Kind of school Supervision Needed in Developing Counties Case Study Ethiopia*. *Dissertation Abstracts International*, 32(3), 2168-A.
- Bloom, B.S. (1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York : McGraw–Hill.
- Boeree, C.G. (2006). *Personality Theories: Hans Eysenck and Others*. [online]. Available from : <http://www.ship.edu/%7Ecgboree/perscontents.html>. [accessed 12 June 2019].
- Bolles, R.C. (1967). *Theory of motivation*. New York : Harper & Row.
- Boyan, N.J. and Copeland, W.D. (1978). *Instructional Supervision Training Program*. Columbus Ohio: Charles E. Merrill Publishing Company.
- Brown, W.B. and Moberg, D.J. (1998). *Organization Theory and Management : A Macro Approach*. New York : John Wiley and Sons.
- Bullis, E.W. (1980). Perceptions Elementary School Principal Concerning Their Role in Supervision. *Dissertation Abstracts International*, 49(643), 1846-A.
- Canale, M. and Swain, M. (1980). Theoretical Base of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. *Applied Linguistics*, 1, 1-47.
- Carron, G. and De Grauwe, A. (2011). Reforming School Supervision for Quality Improvement. *IIEP Training Materials*, 9(1), 1-8.
- Carter, C.J. and Klotz, J. (1990). What principals *must know before assuming the role of instructional leader*. *NASSP. Bulletin*, 74, 36–41.
- Cogan, M.L. (1978). *Clinical Supervision*. Boston : Houghton Mifflin.

- Colantonio, J.N. (2005). Combined Instructional Supervision and Staff Development. *Principal Leadership*, 5(9), 30-34.
- Collins, D.R.L. (2003). *Management*. 6th ed. Australia : Thomson South-Western.
- Cruz, J.O. (2000). *The Efficacy of the Social Work Model of Supervision for Education*. Ed.D. Thesis, University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Deming, W.E. (1986). *Out of the Crisi, MIT Center for Advanced Engineering Study*. San Francisco, California : Jossey-Bass.
- Dew, D.R. (1994). *Teacher's Perceptions of the Role of Content Knowledge in the Supervisory Process*. Ph.D. Dissertation, Southern Illinois University at Carbondale.
- Dick, W. and Carey, L. (1996). *The systematic design of instruction*. 4th ed. New York : Harper Collins College Publishers.
- Eisner, E. (1996). Education Connoisseurship and Criticism : Their Form and Functions in Educational Evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 39(2), 192-193.
- Fernando, D.M. and Herlihy, B.R. (2010). Supervision of Group Work Infusing the Spirit of Social Justice. *Journal for Specialists in Group Work*, 35 281-289, September.
- Forcese, D.P. and Richer, S. (1973). *Social Research Methods*. New Jersey : Prentice Hall.
- Gagne, R.M. and Briggs, L. (1979). *Principles of Instructional Design*. New York : Halt,. Rinehart And Winston.
- Gerlach, V.S. and Ely, D.P. (1971). *Teaching and Media A Systems Approach*. Englewood. Cliffs. NJ. : Prentice-Hall
- Glaser, B.G. (1965). The constant comparative method of qualitative analysis. *Social Problems*, 12(4), 436-445.
- Glatthorn, A.A. (1999). Curriculum Alignment revisited. *Journal of Curriculum Supervision*, 15(1), 26-34.
- Glickman, C.D. (1990). *Supervision of Instruction*. New York : Allyn and Bacon.
- Glickman, C.D. and others. (2001). *Supervision and Instructional Leadership A Developmental Approach*. 5th ed. The United States of America : Allyn and Bacon.

- Glickman, C.D. and others. (2013). *Supervision and Instruction Leadership : A Developmental Approach*. 9th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Goldhammer, R., Anderson, R.H. and Krajewski, R.J. (1980). *Clinical Supervision: Special Methods for the Supervision of Teacher*. 2nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Harmer, J. (2003). Popular culture, methods, and context. *ELT Journal*, 57, 288-294.
- Harris, B.M. (1963). *Supervisory Behavior in Education*. 2nd ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Harris, B.M. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. 2d ed. New. Jersey : Prentice-Hall.
- Hergenhahn, B.R. and Olson, M.H. (2005). *Understanding Teacher Development*. New York, NY : Teachers College Press.
- Hilgard, E.R. and Bower, G.H. (1975). *Theories of learning*. 4th ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Joyce, B. and Weil, M. (1985). *Models of teaching*. 2nd ed. New Delhi : Prentice-Hall.
- June, D., Wenger, H. and Guzzetti, B.J. (1987). Personalizing Instructional Supervision Systems. *Educational Leadership*, 44(8), 51.
- Keeves, P.J. (1988). *Educational Research, Methodology and Measurement: An International Handbooks*. Oxford : Pergamon Press.
- Kemp, J.E. (1977). *Instructional Design: A Plan for enit and course development*. California : Fearon-Pitman Pullishers.
- Klausmeier, H.J. and Ripple, R.E. (1971). *Learning and Human Abilities : Educational Psychology*. 3rd ed. New York : Harper and Row.
- Kotirde, I.Y. (2014). The Supervisor's Role for Improving the Quality of Teaching and Learning in Nigeria Secondary School Educational System. *International Journal of Education and Research*, 2(8), 53-60.
- Larsen-Freeman, D.(2000). *Techniques and Principles in Language Teaching*. 2nd Ed. Oxford : .OUP
- Lee, A. and Green, B. (2009). Supervision as Metaphor. *Studies in Higher Education*, 34 (6), 615-630.

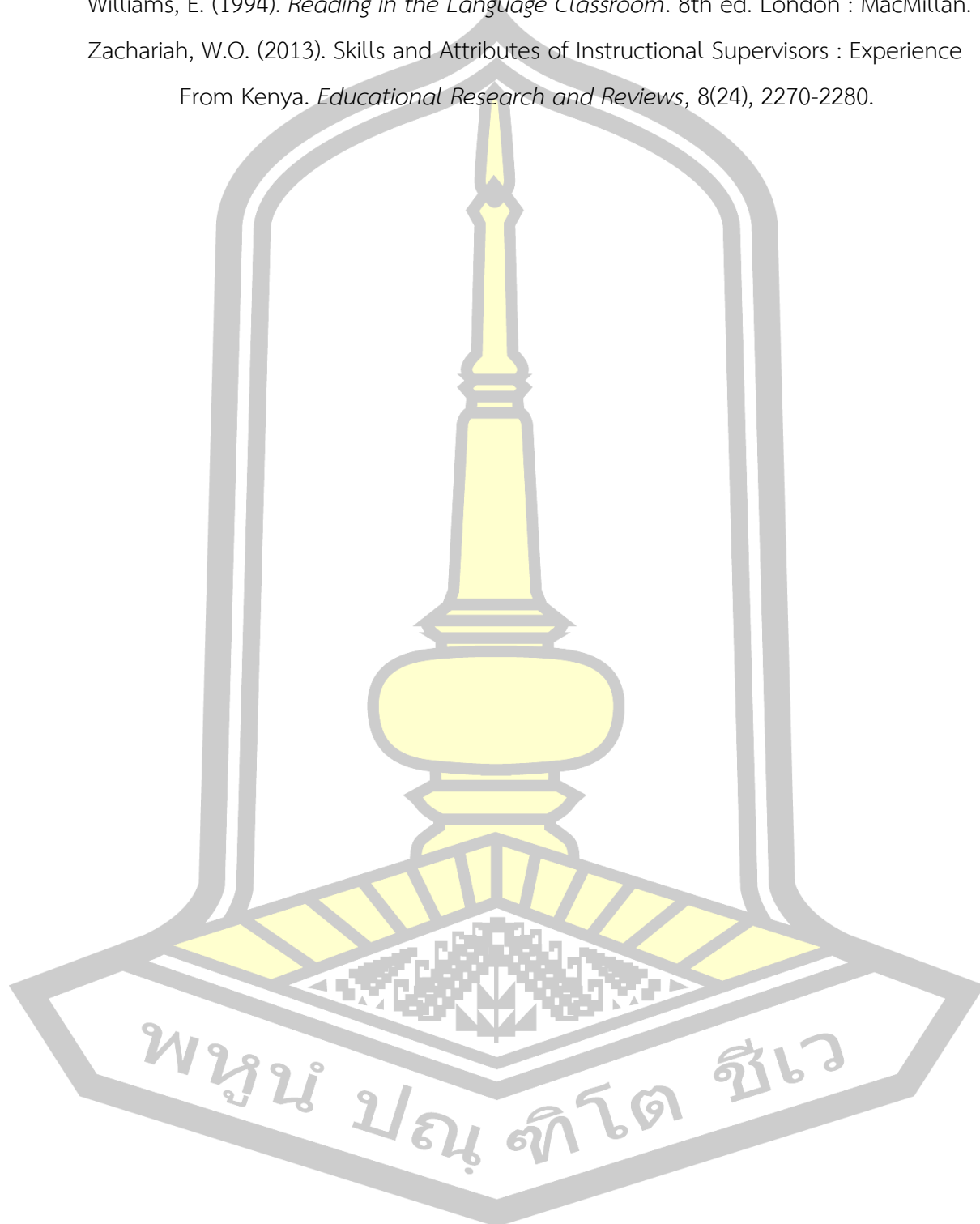
- Marshall, K. (2005). It Time to Rethink Teacher Supervision and Evaluation. *Phi Delta Kappan*, 86(10), 727-735.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York : Harper & Row.
- Miller, V. (1989). *The Public Administration of American School Systems*. New York : Macmillan.
- Minor, Ed. (1974). *Techniques for producing visual instructional media*. New York : McGraw-Hill Book.
- Murangi, K.V. (1996t). *Instructional Supervision in Namibia A study of High schoolteacher and Supervisor Perceptions, Africa*. Dissertation Abstracts International, 53(12), 242-248.
- Oliva, P.F. and Pawlas, G.E. (2001). *Supervision for Today's Schools*. New York : John Wiley & Sons.
- Pajak, P. (1990). *Identification of supervisory proficiency project*. Althea, Georgia : Department of Curriculum and Supervision, University of Georgia.
- Pearce, J.A. and Robinson, R.B. (2000). *Strategic management*. New Jersey : McGraw-Hill.
- Piaget, J. (1972). Intellectual Evolution from Adolescence to Adulthood. *Human Development*, 15(1), 1-12.
- Ramezan, J., Karaj, I. and Mitra, E. (2013). Principles for Educational Supervision and Guidance. *Journal of Sociological Research*, 4(2), 380-390.
- Remley, T.D. (2002). *Foreword-special issue: Legal and ethical issues in school counseling Professional School Counseling*. [online]. Available from : http://findarticles.com/p/articles/mi_m0KOC/is_1_6/ai_93700933/?tag=rbxcra.2.a.22. [accessed 12 May 2020].
- Richards, J. and Rodgers, T. (1995). *Approaches and Methods in Language Teaching : A Description and Analysis*. USA : Cambridge University Press.
- Risso, J.F. (2004). *Teachers and supervisors perceptions of current and ideal supervision and evaluation practices*. Ph.D. Thesis, University of Massachusetts–Amherst.

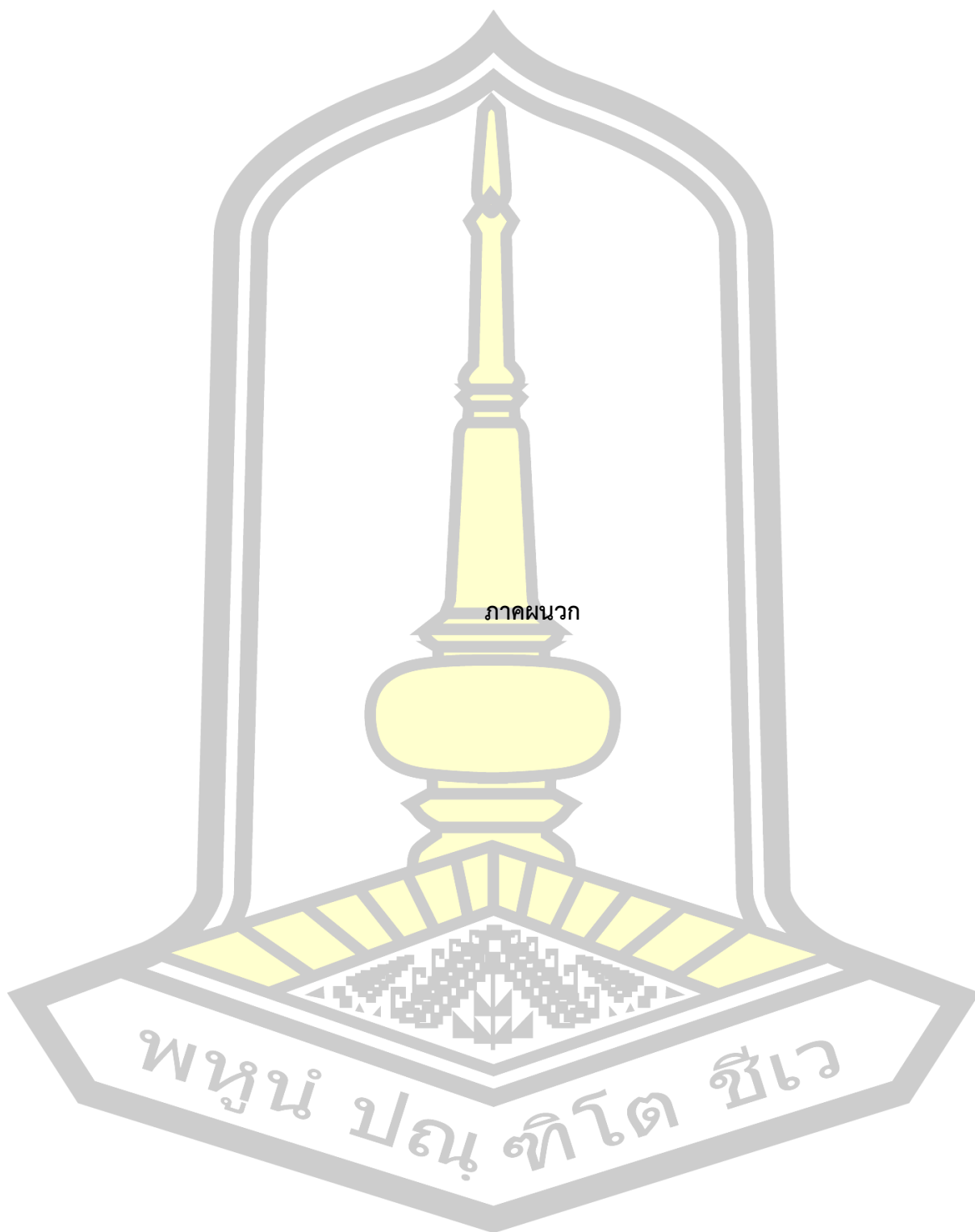
- Risso, J.F. (2015). *Teacher's and supervisor's perception of current and experiences*. [online]. Available from : <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3118327>. [accessed 12 May 2020].
- Robinson, S.G. (2000). Teacher job satisfaction and levels of clinical supervision in elementary school. *Dissertation Abstracts International*, 61, 6.
- Sahakian, W.S. (1970). *Psychology of learning: Systems, models, and theories*. Chicago : Markham.
- Savignon, S.J. (1982). *Theory and classroom practice*. [online]. Available from : <http://videa.ca/wp-content/uploads/2015/08/Communicative-language-teaching2>. [online]. Available from :
- Schunk, D.H. (1996). *Learning theories*. New Jersey : Merrill/Prentice Hall.
- Sergiovanni, T.J. and Starratt, R.J. (1993). *Supervision: A Redefinition*. 5th ed. New York : McGraw-Hill.
- Smith, P.L. and Ragan, T.J. (1999). *Instructional design*. 2nd ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Smith, R.H., and others. (1998). *Measurement: Making Organization Perform*. New York : Macmillan.
- Steiner, E. (1988). *Methodology of theory construction*. Sydney : Educology Research Associates.
- Stephen, G.S. and Sprague, J.R. (2006). *Systematic Supervision : Elementary School : Creating a Safe and Positive Playground*. Oregon : Iris Media.
- Sullivan, S. and Glanz, J. (2013). *Supervision that Improves Teaching: Strategies and Techniques*. 4nd ed. California : Corwin.
- Tanner, D. and Tanner, L. (1987). *Supervision in Education : Problems and Practices*. New York : Macmillan.
- Tosi, H.L. and Carroll, S.J. (1982). *Management*. New York : John Wiley and Sons.
- Tyler, R. (1950). *Educational Evaluation*. Chicago : University of Chicago Press.
- Widdowson, H. (1978). *Teaching language as communication*. Oxford : Oxford University Press.
- Widdowson, H.G. (1978). *Teaching Language as Communication*. London : Oxford University Press.

Wilkins, D.A. (1976). *Notional Syllabus*. Hong Kong : Oxford University Press.

Williams, E. (1994). *Reading in the Language Classroom*. 8th ed. London : MacMillan.

Zachariah, W.O. (2013). Skills and Attributes of Instructional Supervisors : Experience From Kenya. *Educational Research and Reviews*, 8(24), 2270-2280.

ภาคผนวก

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ภาควิชาวิจัยและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนงการ ภาควิชาวิจัยและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นามวงศ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์ ประธานสมาพันธ์ศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย
อดีตผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล
การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
7. ดร.สมหวัง พันธะลีศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ อดีตผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด
กาฬสินธุ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
 ที่ อว 0605.5(2) / ว 92 วันที่ 12 มกราคม 2564
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
 รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มณู ที ๒๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ อว 0605.5(2) / ว 92

วันที่ 12 มกราคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
 ที่ อว 0605.5(2) / ว 92 วันที่ 12 มกราคม 2564
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
 รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
 ที่ อว 0605.5(2) / ว 92 วันที่ 12 มกราคม 2564
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
 รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(2) / ว 92

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 มกราคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นามวงศ์

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จรินทร์ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) / ว 92

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 มกราคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.สมหวัง พันธะลี

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) / ว 92

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 มกราคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.ธนาศักดิ์ ศิริปัญญนันท์

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ใญ่มหา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบยืนยันคุณภาพรูปแบบ

พหุบัณฑิตยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบยืนยันคุณภาพรูปแบบ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา ประธานหลักสูตร
สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. อาจารย์ ดร.อัญญารัตน์ นาถธีระพงษ์ ภาควิชาภาษาตะวันตกและภาษาศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์ ประธานสมาพันธ์ศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย
อดีตผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานอนแก่น เขต 3
5. ดร.สมหวัง พันธะลี ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ อดีตผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์
6. ดร.วีระพงษ์ เทียมวงษ์ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
7. ดร.จรัญ น่วมมะโน ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์
8. ดร.อติศ ไชยศิริรินทร์ ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
9. ดร.นิพนธ์ เสนาภรณ์ ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดเพชรบูรณ์
10. ดร.อำพา ประทุมชัย ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนงการ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทิโต ชีเว

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2) / ว 832 วันที่ 19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2) /ว 832 วันที่ 19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2) / ว 832 วันที่ 19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพ่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(2) / ว 832

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ

เรียน ดร.อัญญารัตน์ นาคธีระพงษ์

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) / ว 832

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ

เรียน ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) /ว 832

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ

เรียน ดร.สมหวัง พันธะลี

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิลิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) / ว 832

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ
เรียน ดร.วีระพงษ์ เทียมวงษ์

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) / ว 832

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ

เรียน ดร.จรัญ น่วมมะโน

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) / ว 832

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ

เรียน ดร.อธิส ไชยศิริพันธ์

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) / ว 832

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ

เรียน ดร.นิพิชน์ เสนารถ

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ศ. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) /ว 832

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการนิเทศ

เรียน ดร.อำภา ประทุมชัย

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

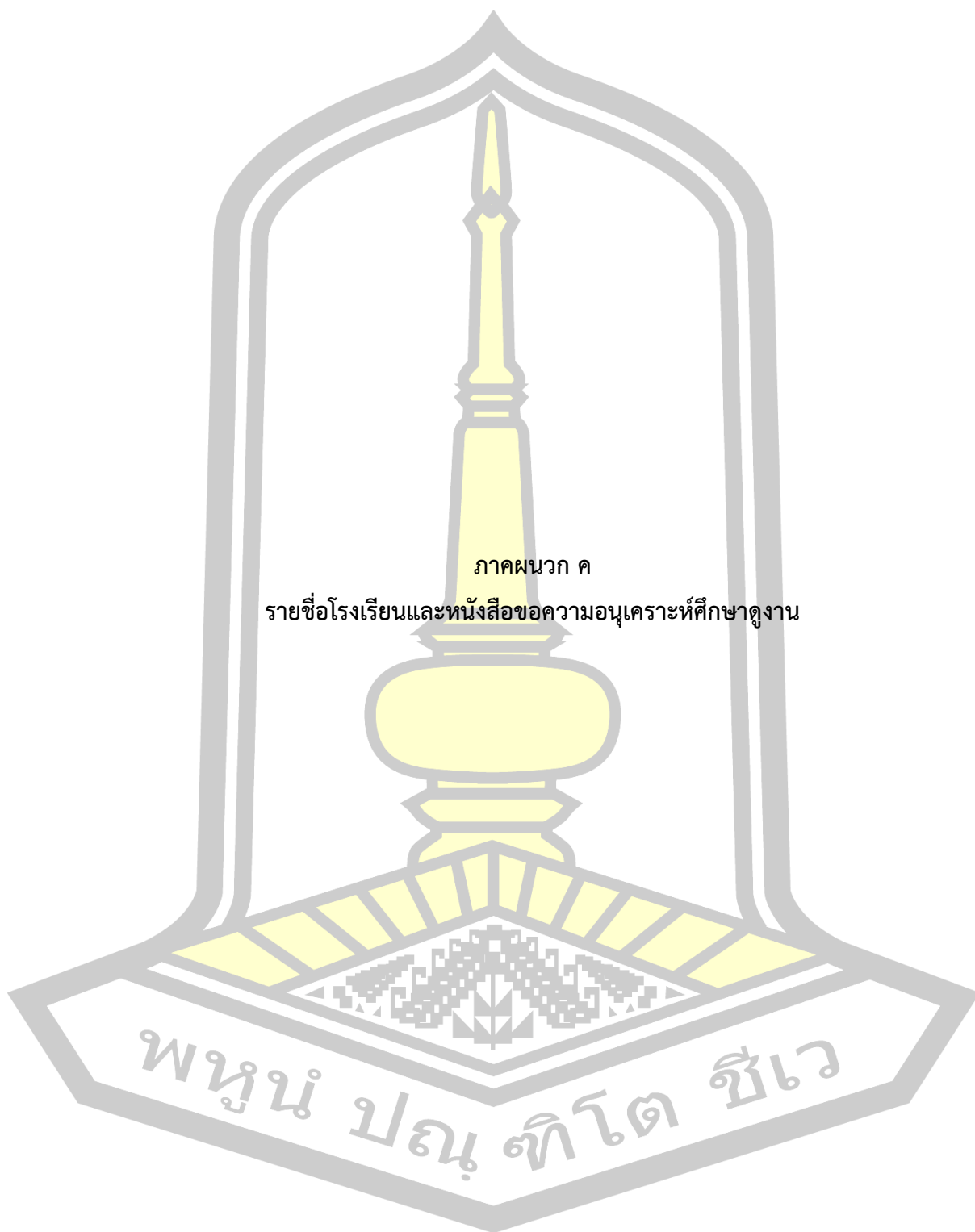
เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ภาคผนวก ค

รายชื่อโรงเรียนและหนังสือขอความอนุเคราะห์ศึกษาดูงาน

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

รายชื่อโรงเรียนที่มีผลปฏิบัติที่เป็นเลิศ

1. โรงเรียนชุมแพศึกษา อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 25
2. โรงเรียนบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 25
3. โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 25

ที่ อว 0605.5(2) / ว 731

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าศึกษาดูงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมแพศึกษา

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษาศาสตร์ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรินทร์ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตคนดังกล่าวเข้าศึกษาดูงาน การปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่ส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในโรงเรียนของท่าน ระหว่างวันที่ 9-12 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) / ว 731

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาดูงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไผ่

ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตคนดังกล่าวเข้าศึกษาดูงาน การปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่ส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในโรงเรียนของท่าน ระหว่างวันที่ 9-12 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

ที่ อว 0605.5(2) / ว 731

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาดูงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน

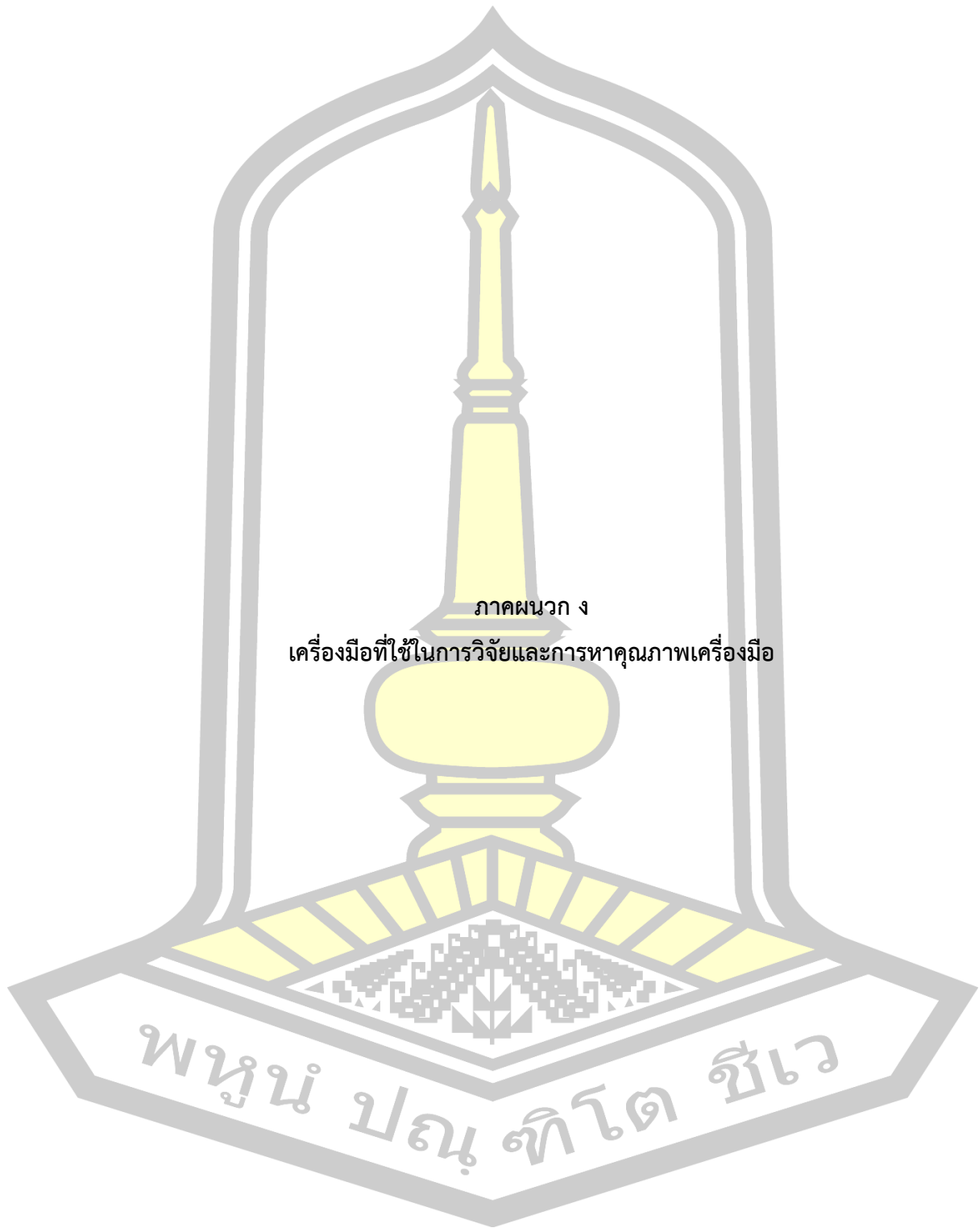
ด้วย นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ด. การนิเทศการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตคนดังกล่าวเข้าศึกษาดูงาน การปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่ส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในโรงเรียนของท่าน ระหว่างวันที่ 9-12 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918649964

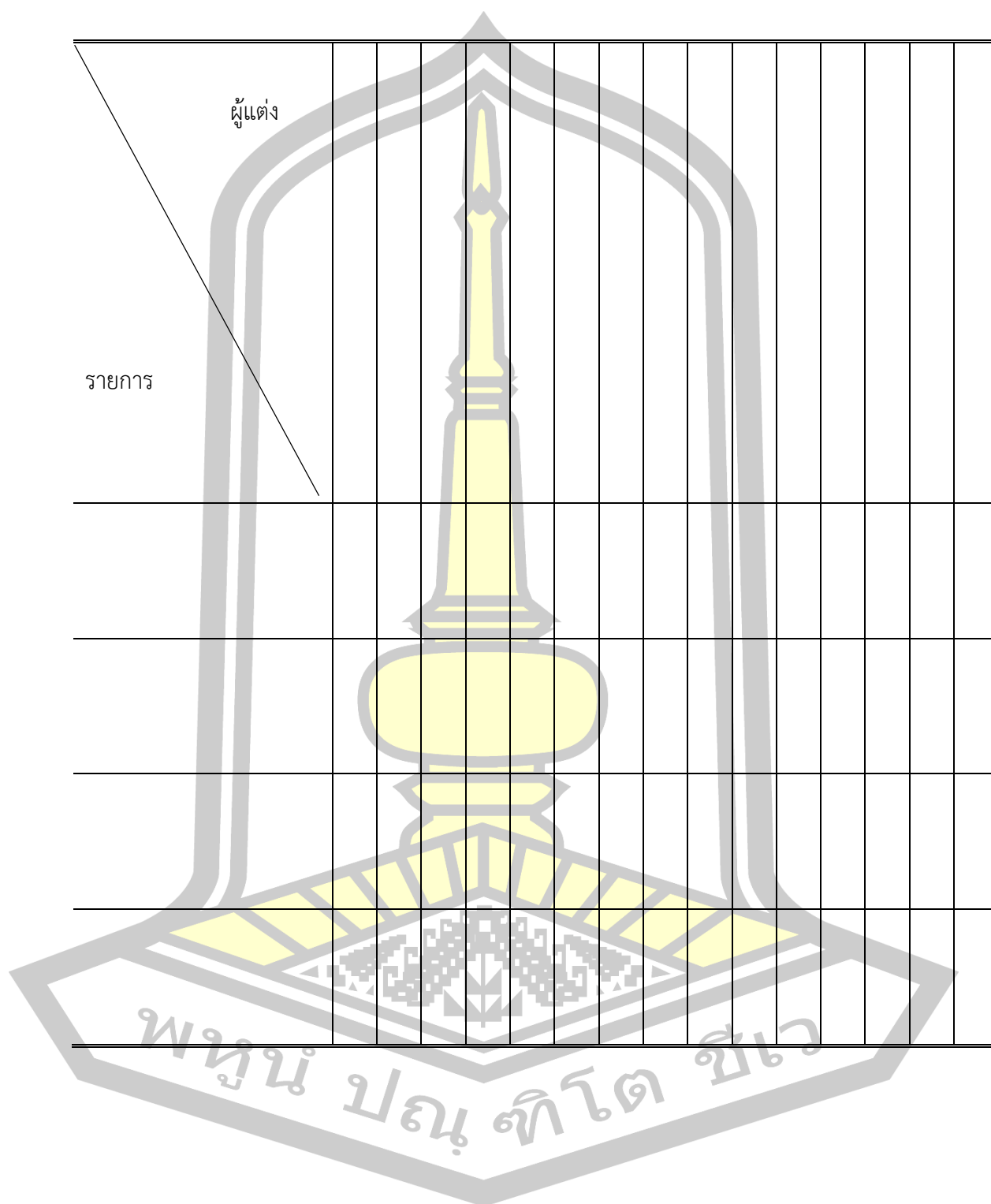
ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือ

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการนิเทศ

แบบบันทึกภาคสนามสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่เสริมสร้าง
ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

วัน/เดือน/ปี..... เวลา .....

ชื่อสถานศึกษา .....สังกัด.....

ผู้บันทึก .....

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านนโยบายและทิศทางการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ

1. วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา .....

.....

.....

.....

2. พันธกิจของสถานศึกษา.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. กลยุทธ์/โครงการ/กิจกรรม .....

.....

.....

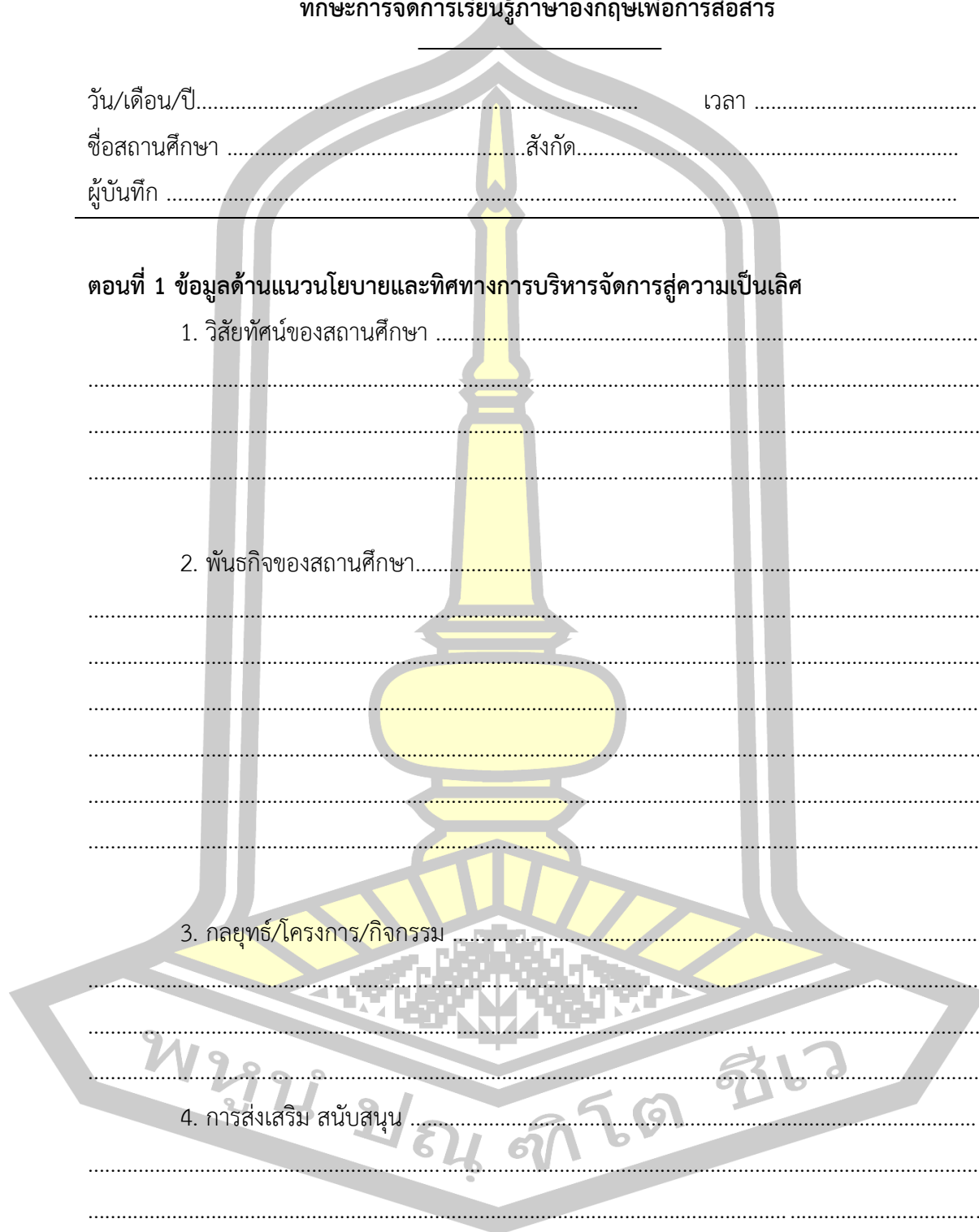
.....

4. การส่งเสริม สนับสนุน .....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 องค์ประกอบเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. หลักการและเหตุผล

.....

.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์

.....

.....

.....

3. เป้าหมาย

.....

.....

.....

4. กระบวนการดำเนินงาน

.....

.....

.....

5. การวัดและประเมินผล

.....

.....

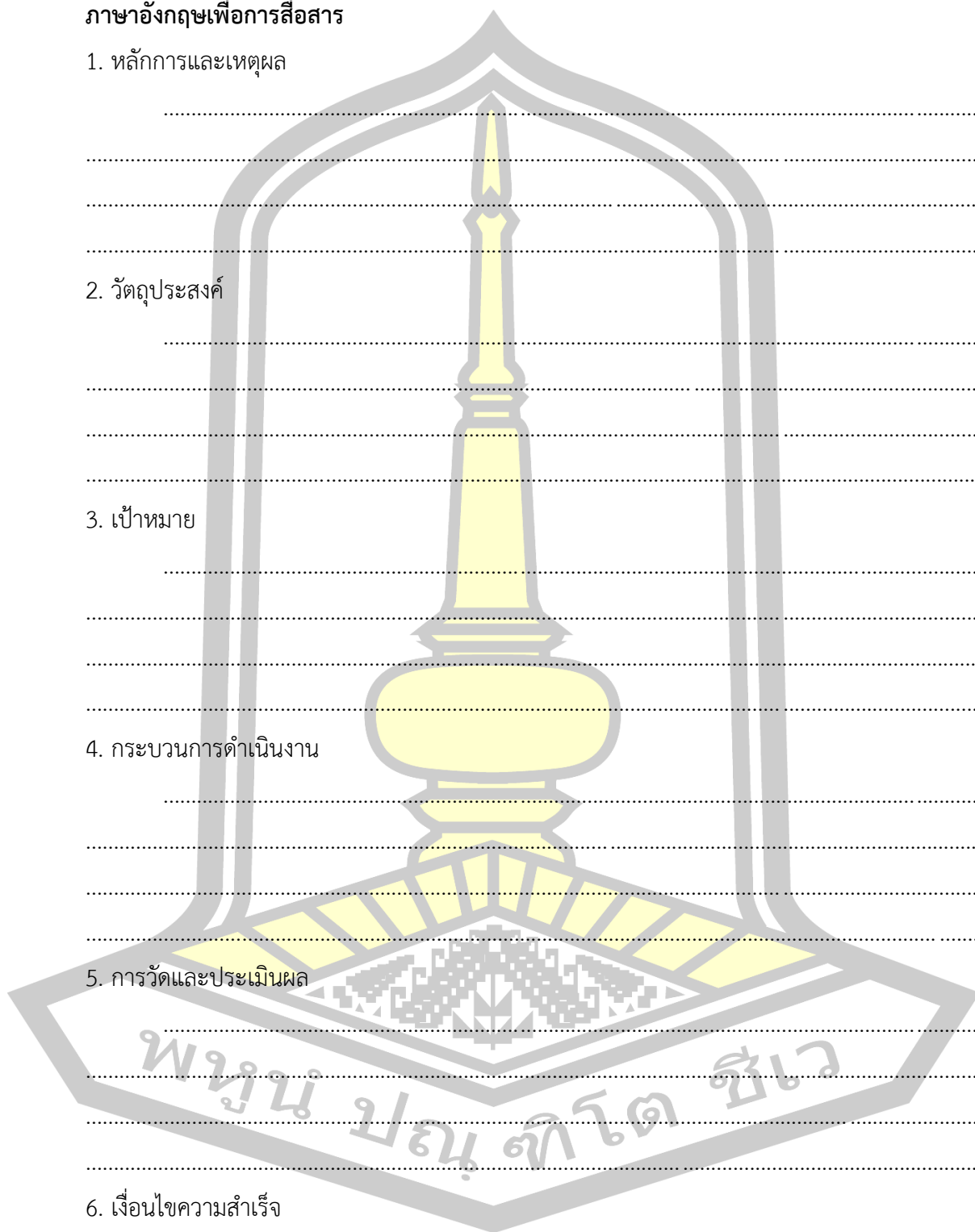
.....

6. เงื่อนไขความสำเร็จ

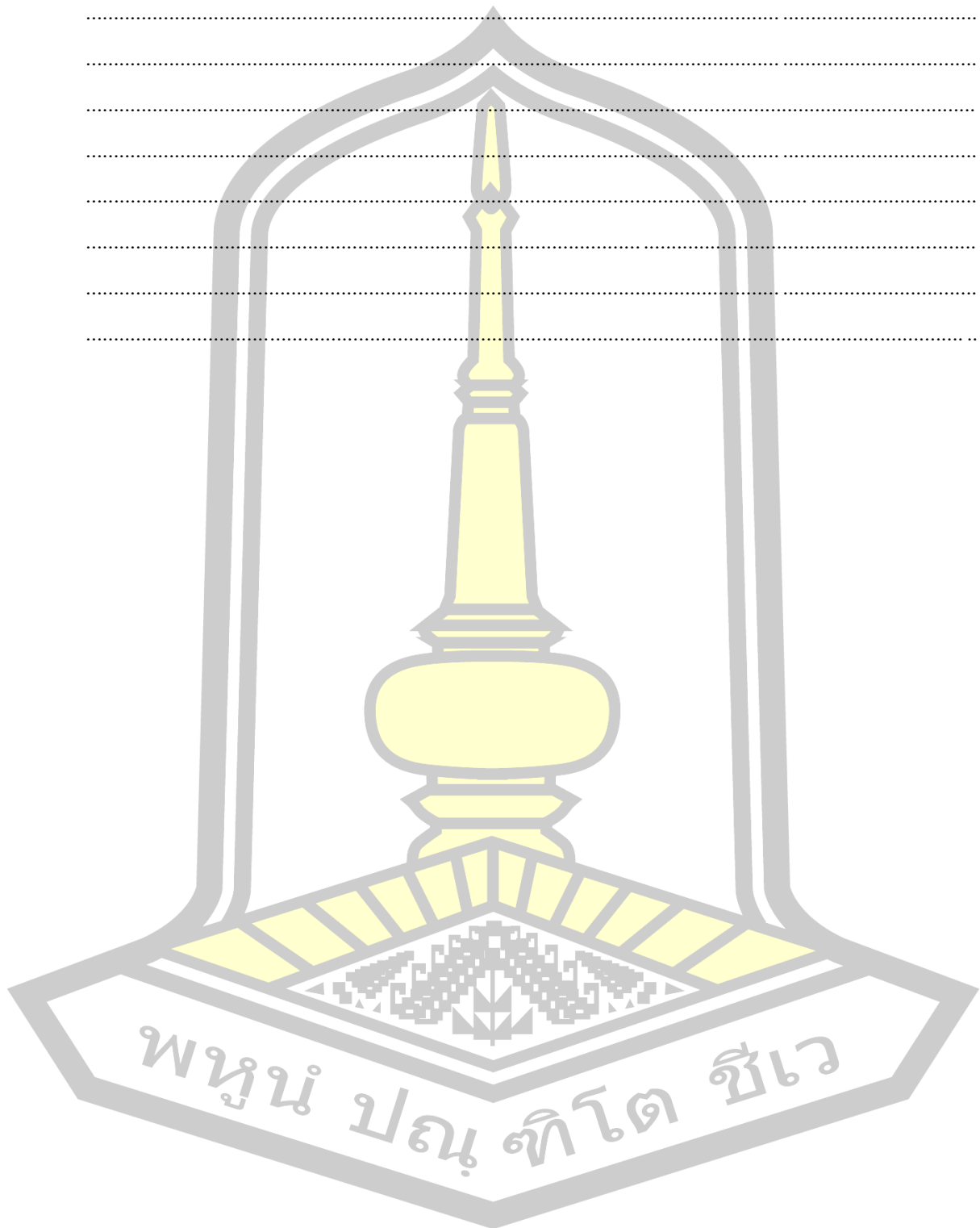
.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

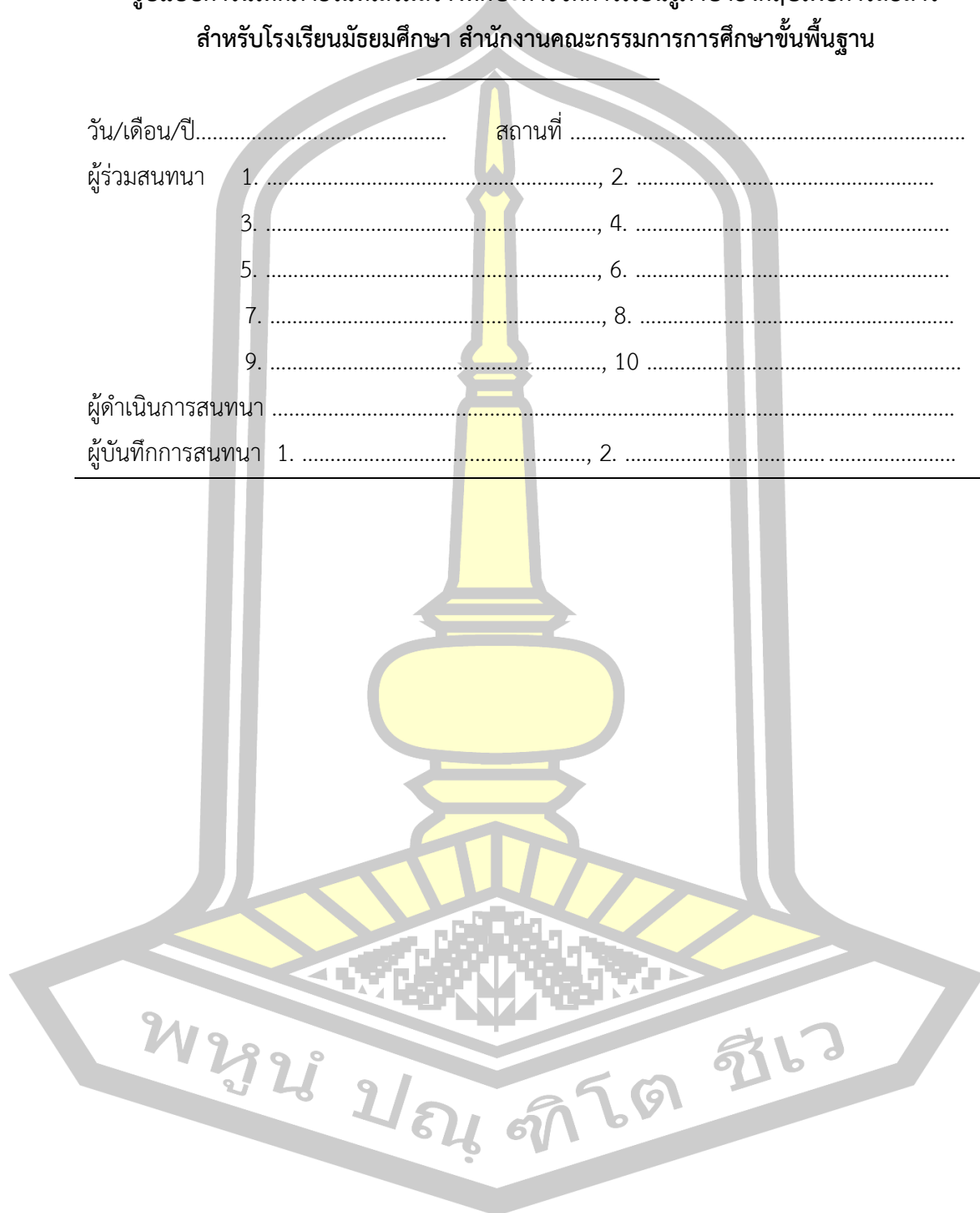
รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัน/เดือน/ปี..... สถานที่ .....

ผู้ร่วมสนทนา 1. ...., 2. ....
3. ...., 4. ....
5. ...., 6. ....
7. ...., 8. ....
9. ...., 10. ....

ผู้ดำเนินการสนทนา .....

ผู้บันทึกการสนทนา 1. ...., 2. ....

การบันทึกการสนทนากลุ่มในประเด็นของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการ
เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการดำเนินการก่อนการนิเทศ (Planning) : ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมการดำเนินการก่อนการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยกำหนด 7 ประเด็น มีการศึกษานโยบาย แผนพัฒนา ยุทธศาสตร์ของประเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน วิเคราะห์และจัดทำสารสนเทศของสภาพปัญหา แนวทางในการส่งเสริมพัฒนา มีเป้าหมายชัดเจน ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพในการส่งเสริมพัฒนา มีแผนการส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีแผนการนิเทศติดตามการส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ท่านคิดว่ามีเนื้อหาครอบคลุม ครบถ้วนหรือไม่ อย่างไร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

พญนุ ษณุ ภิโต ธีเว

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการนิเทศ (Supervising) : ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางและการดำเนินการของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยกำหนด 6 ประเด็น คือ การร่วมกันออกแบบการนิเทศ การร่วมกันวางแผน/ปฏิทินการนิเทศ การร่วมสร้างเครื่องมือนิเทศ การดำเนินการนิเทศ ติดตาม การสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และการสรุปข้อมูลการนิเทศ โดยท่านคิดว่ามีเนื้อหาครอบคลุม ครบถ้วนหรือไม่ อย่างไร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

พจนานุกรมศัพท์โต ชิว

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) เป็นการสร้างความมั่นใจ

ชื่นชมในความสำเร็จของงาน รวมทั้งนำผลสำเร็จของการดำเนินการนำเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและ
เครือข่ายร่วมพัฒนา เพื่อแบ่งปันความสำเร็จและสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาต่อไป ผู้วิจัยกำหนด
ประเด็น 4 ประเด็น มีบันทึกการสะท้อนเพื่อเป็นการสะท้อนผลการนิเทศอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อการ
พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีบันทึกการ
สะท้อนผลการนิเทศร่วมกับสหวิทยาเขตและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการนำผลการสะท้อนมา
วิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนา มีสารสนเทศของการสะท้อนผลที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

พญนุ ษณุ ทิโต ชิว

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting) : ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสะท้อนผล
 ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับ
 โรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยกำหนดประเด็น 4 ประเด็น
 คือ มีการประชุมสะท้อนผล สรุปผลความสำเร็จของกิจกรรม/โครงการเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศ และผู้รับ
 การนิเทศได้สะท้อนผลของการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการนิเทศในมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครู
 ผู้ทำหน้าที่รับการนิเทศมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมการสะท้อนผลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 ผ่านกระบวนการนิเทศภายใน ท่านคิดว่ามีเนื้อหาครอบคลุม ครบถ้วนหรือไม่อย่างไร

ข้อเสนอแนะประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม

พจนานุกรมศัพท์โต ชิว

แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในภายในที่เสริมสร้าง
ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

1. การประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในหลักสูตรการศึกษาคุุฎิบัณฑิต สาขาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคามมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. แบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 การประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบจะปิดเป็นความลับเพื่อใช้ในการศึกษาและพัฒนาารูปแบบการนิเทศเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ - สกุล .....
2. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ..... ระดับ .....
3. สังกัดหน่วยงาน .....
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด ..... สาขา.....
5. ประสบการทำงาน/ในสาขาที่เกี่ยวข้อง ..... ปี

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการนิเทศภายในที่ เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โปรดพิจารณาเพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการ
เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

1. ความเหมาะสม หมายถึง ความสอดคล้องและความครอบคลุมของรูปแบบการนิเทศ
ภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น
2. ความเป็นไปได้ หมายถึง กระบวนการ/การดำเนินการ/ขั้นตอนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้
จริงของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น
3. ความเป็นประโยชน์ หมายถึง กระบวนการ/การดำเนินการ/ขั้นตอนที่สามารถนำไป
ปฏิบัติจนเกิดประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น
4. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของแต่ละข้อความเกี่ยวกับรูปแบบการ
นิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็น
ประโยชน์ของ ดังนี้

ระดับความเหมาะสม

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
<i>เป้าหมาย</i>										
38. คณะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ										
<i>แนวดำเนินการ</i>										
39. ประเมินผลการนิเทศระหว่างดำเนินงานและหลังดำเนินงาน โดยใช้วิธีการประเมินหลากหลายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการนิเทศ										
40. จัดทำเครื่องมือประเมินขึ้นใช้เอง หรือจัดหาเครื่องมือการประเมินจากแหล่งอื่น										
41. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ										
42. สนทนาหรือซักถามผู้รับการนิเทศ เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง										
43. ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ										
44. ใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินการ										
45. ประชุมพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผลการดำเนินการ										
46. สรุปผลการประเมินและรายงานผู้เกี่ยวข้อง										
47. เผยแพร่และขยายผลในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยเน้นการสร้างเครือข่าย										
การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting)										
<i>วัตถุประสงค์</i>										
48. เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตชั้นเรียน เพื่อแจ้งให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อจะเป็นข้อมูลไปใช้ในการปรึกษาหารือ วิเคราะห์ หาแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงร่วมกันเพื่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น										

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ คณะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครูผู้
นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศโปรดพิจารณาประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้าง
ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

1. ความเหมาะสม หมายถึง ความสอดคล้องและความครอบคลุมของร่างคู่มือรูปแบบการ
นิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่
ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของแต่ละข้อความเกี่ยวกับคู่มือรูปแบบ
การนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ ดังนี้

ระดับความเหมาะสม

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ส่วนที่ 1 บทนำ					
1. ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการนิเทศภายในที่ เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					
2. จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้าง ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					
ส่วนที่ 2 รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					
3. ร่างรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักการ และทฤษฎี นำสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน					
4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับร่างรูปแบบการนิเทศ					

**แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ
และคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

คำชี้แจง

1. การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ และร่างคู่มือการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. แบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่
  - ตอนที่ 1 การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ (Rating Scale)
  - ตอนที่ 2 การประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ (Rating Scale)
3. รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง รูปแบบสำหรับการดำเนินการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การเตรียมการก่อนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ การสะท้อนผลการนิเทศ
4. ข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบจะปิดเป็นความลับเพื่อใช้ในการศึกษาและพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัศึกษานั้น

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของร่างรูปแบบ
การนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. โปรดพิจารณาเพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะ
การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาว่ามีความเหมาะสมและสามารถ
นำไปปฏิบัติได้หรือไม่
2. ความเหมาะสม หมายถึง ความสอดคล้องและความครอบคลุมของรูปแบบการนิเทศ
ภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น
3. ความเป็นไปได้ หมายถึง กระบวนการ/การดำเนินการ/ขั้นตอนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้
จริงของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น
4. ความเป็นประโยชน์ หมายถึง กระบวนการ/การดำเนินการ/ขั้นตอนที่สามารถนำไป
ปฏิบัติจนเกิดประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น
5. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของแต่ละข้อความเกี่ยวกับรูปแบบ
การนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ ดังนี้

ระดับความเหมาะสม

5 หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
3 หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1 หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ระดับความเป็นไปได้

5 หมายถึง	มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีความเป็นไปได้ในระดับมาก
3 หมายถึง	มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีความเป็นไปได้ในระดับน้อย
1 หมายถึง	มีความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

ระดับความเป็นประโยชน์

- 5 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ระดับความเป็นไปได้					ระดับความเป็นประโยชน์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หลักการของรูปแบบ															
1. การส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือและร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนา ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยหลักการมีส่วนร่วม หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการแบ่งปัน															
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ															
2. เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูผู้นิเทศภายในให้มีความรู้ ความเข้าใจ และนำรูปแบบไปใช้ในนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร															
3. เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร															
4. เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ															
เป้าหมายของรูปแบบการนิเทศ															
5. ผู้นิเทศมีความสามารถในการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร															

รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้					ระดับความ เป็นประโยชน์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การปฏิบัติการณ์เทศ (Supervising)															
วัตถุประสงค์															
20. เพื่อประชุมเตรียมก่อนการสังเกต ชั้นเรียน (Pre-Observation Conference) เพื่อการซักซ้อมความ เข้าใจในรูปแบบการนิเทศ กิจกรรมการ เยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร การวิเคราะห์พฤติกรรมถึง ปัญหาในชั้นเรียน															
21. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต ชั้นเรียน (Classroom Analysis) เพื่อ ทราบสภาพและพฤติกรรมจัดการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และพฤติกรรมที่เป็นปัญหา นำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้															
22. เพื่อสังเกตชั้นเรียน (Observation) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และ พิจารณากำหนดยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู															
เป้าหมาย															
23. คณะกรรมการนิเทศภายในของ โรงเรียนได้แก่ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ															
แนวดำเนินการ															
24. การประชุมปรึกษาหารือและสร้าง ความเข้าใจร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กันในเรื่องขั้นตอนการนิเทศการสอน ทบทวนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้															

รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้					ระดับความ เป็นประโยชน์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
25. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูใน ประเด็นการสังเกตการสอนและการใช้ เครื่องมือสังเกตการสอน															
26. ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ตามกำหนดแผนการนิเทศการสอนและ บันทึกการสังเกตการสอนตามประเด็น การสังเกตการสอน															
27. สังเกตการสอนด้วยการเยี่ยมชมชั้น เรียน โดยมีการวิเคราะห์พฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนให้ดีขึ้น และ ร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มี คุณภาพ															
28. สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ รับการนิเทศพร้อมๆ กับการทำงาน และหลังจากการทำงานสิ้นสุดลง															
29. ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อผู้ รับการนิเทศในการปฏิบัติงานอย่าง สม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน															
30. ใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศอย่าง เหมาะสมขณะปฏิบัติการนิเทศเพื่อนำ ข้อมูลมาวิเคราะห์ผลจากการสังเกต การสอน															
31. ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ขณะปฏิบัติการนิเทศด้วยวิธีการ															
32. ผู้นิเทศรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการ สังเกตการณ์สอนให้ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมที่จะนำเสนอให้ครูผู้สอนทราบ โดยที่ผู้นิเทศจะต้องจัดการกับข้อมูลนั้น อย่างสมบูรณ์ที่สุด															

รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้					ระดับความ เป็นประโยชน์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
33. วิเคราะห์ข้อมูลให้หลีกเลี่ยงความ คิดเห็นหรือค่านิยมส่วนตัวอย่าให้มี อิทธิพลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ															
34. แปลผลของข้อมูลจากการสังเกตให้ ครูเข้าใจอย่างชัดเจน															
35. เสนอผลการวิเคราะห์ให้ครูทราบ จากการสังเกตการณ์สอนนั้น พฤติกรรม ที่บันทึกออกมาตามที่เห็นแล้ว ร่วมกัน คิดพิจารณาจุดที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือคงไว้															
การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)															
วัตถุประสงค์															
36. เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้รับการ นิเทศ															
37. เพื่อประเมินทักษะการจัดการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้รับการนิเทศ															
เป้าหมาย															
38. คณะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ															
แนวดำเนินการ															
39. ประเมินผลการนิเทศระหว่าง ดำเนินงานและหลังดำเนินงาน โดยใช้ วิธีการประเมินหลากหลายที่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการนิเทศ															
40. จัดทำเครื่องมือประเมินขึ้นใช้เอง หรือจัดหาเครื่องมือการประเมินจาก แหล่งอื่น															
41. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ของผู้รับการนิเทศ															
42. สนทนาหรือซักถามผู้รับการนิเทศ เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง															

รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้					ระดับความ เป็นประโยชน์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
43. ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ															
44. ใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินการ															
45. ประชุมพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้ นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผล การดำเนินการ															
46. สรุปผลการประเมินและรายงาน ผู้เกี่ยวข้อง															
47. เผยแพร่และขยายผลในลักษณะ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน โดยเน้นการสร้าง เครือข่าย															
การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting)															
วัตถุประสงค์															
48. เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการ สังเกตชั้นเรียน เพื่อแจ้งให้ผู้รับการ นิเทศรับทราบ และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อจะเป็นข้อมูลไปใช้ในการ ปรึกษาหารือ วิเคราะห์ หาแนวทางการ แก้ไข ปรับปรุงร่วมกันเพื่อการพัฒนา ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น															
เป้าหมาย															
49. คณะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะ ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ															
แนวดำเนินการ															
50. ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตนำเสนอ แสดง ข้อมูลที่บันทึกจากการสังเกตการณ์สอน โดยไม่มีประเมินใด ๆ															

รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้					ระดับความ เป็นประโยชน์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
51. ครูร่วมวิเคราะห์เหตุการณ์ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามที่ปรากฏในแบบ บันทึกที่มีการนำเสนอ ผู้สังเกตช่วย อธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น															
52. ครูตีความหมายพฤติกรรมการสอน ของตนเองและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้ สังเกต ตามที่มีการบันทึกจากข้อมูลที่ สังเกต และครูต้องมีการประเมินผลจาก การปฏิบัติของตนเอง															
53. ครูตัดสินใจเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่ เหมาะสม และนำมาใช้เพื่อให้เกิดผลที่ ต้องการ โดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศ หรือผู้สังเกต															
54. ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตเสริมกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ ให้รางวัลหรือ เกียรติบัตรแก่ครูผู้รับการนิเทศ เมื่อครู ผู้รับการนิเทศแสดงความตั้งใจที่จะ เปลี่ยนแปลงการสอนและผู้สังเกตเห็น ด้วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือครูผู้รับ การนิเทศ															
55. ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ ปรับปรุงการดำเนินงานโดยการนำเอา ผลวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับไปใช้															
การประเมินผลรูปแบบ															
56. ประเมินความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือ การใช้รูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ															
57. ตรวจสอบยืนยันคุณภาพของ รูปแบบและร่างการใช้รูปแบบ โดยการ สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion)															

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. โปรดพิจารณาประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

2. ความเหมาะสม หมายถึง ความสอดคล้องและความครอบคลุมของร่างคู่มือรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของแต่ละข้อความเกี่ยวกับคู่มือรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ ดังนี้

ระดับความเหมาะสม

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
 3 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ส่วนที่ 1 บทนำ					
1. ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					
2. จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ส่วนที่ 2 รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร					
3. ร่างรูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักการและทฤษฎี นำสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน					
4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับร่างรูปแบบการนิเทศภายใน					
5. ตัวชี้วัดสามารถวัดพฤติกรรมหรือ ความสำเร็จของรูปแบบได้					
6. ร่างรูปแบบการนิเทศภายในเป็นการนำเสนอกระบวนการที่ต่อเนื่อง อย่างเป็นวงจร					
7. นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อสร้างความเข้าใจที่ ตรงกันแก่ผู้ใช้					
ส่วนที่ 3 กรอบเนื้อหา					
8. กำหนดกรอบของเนื้อหาสัมพันธ์กับขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการนิเทศภายใน					
9. กรอบเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบและ ตัวชี้วัดของรูปแบบการนิเทศภายใน					
10. เนื้อหาเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามลำดับขั้นตอน					
11. รายละเอียดเนื้อหากำหนดถึงวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระที่ ต้องการให้รู้และเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน					
ส่วนที่ 4 การวัดและประเมินผล					
12. วิธีการวัดที่ใช้ในการวัดและประเมินผลของ ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายใน					
13. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล					
14. เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยหาดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์หาค่า IOC
(Index of Item Objective Congruence) ของแบบประเมินรูปแบบการนิเทศภายในที่
เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรายชื่อ

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
<i>หลักการของรูปแบบการนิเทศ</i>									
1. การส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือและร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนา ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยหลักการมีส่วนร่วม หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการแบ่งปัน หลักบูรณาการและความต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ</i>									
2. เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูผู้นิเทศภายในให้มีความรู้ความเข้าใจ และนำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3. เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4. เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>เป้าหมายของรูปแบบการนิเทศ</i>	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5. ผู้นิเทศมีความสามารถในการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6. ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>กระบวนการนิเทศ</i>									
<i>การเตรียมวางแผนการนิเทศ (Planning)</i>	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>วัตถุประสงค์</i>									
7. เพื่อสร้างความตระหนัก และการกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
8. เพื่อให้การปฏิบัติการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไปสู่เป้าหมายเดียวกันและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>เป้าหมาย</i>	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
9. ผู้บริหาร คณะกรรมการนิเทศภายใน ของโรงเรียน และครูผู้สอนภาษาอังกฤษ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>แนวดำเนินการ</i>	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10. กำหนดปัญหาสำคัญเพื่อการนิเทศที่ผู้รับการนิเทศประสบอยู่	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
11. วิเคราะห์ความต้องการนิเทศของครูผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
12. กำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศ โดยการระบุผลหรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับการนิเทศหลังจากการนิเทศสิ้นสุดลง	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
13. กำหนดเนื้อหาการนิเทศ โดยการระบุและเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
14. ประเมินพฤติกรรมเบื้องต้นก่อนการนิเทศ โดยศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศว่ามีความรู้ ทักษะ หรือเจตคติอย่างไรต่อเนื้อหาการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
15. กำหนดกิจกรรมการนิเทศ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศโดยการระบุวิธีหรือกิจกรรม ซึ่งผู้นิเทศจะดำเนินกับผู้รับการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญ เหมาะสมกับการนิเทศภายใน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
16. กำหนดกลุ่มครูผู้รับการนิเทศ โดยการจัดกลุ่มผู้รับการนิเทศให้เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ วัตถุประสงค์ และเนื้อหาการนิเทศ ซึ่งอาจเป็นกลุ่มรายบุคคล กลุ่มขนาดเล็กหรือกลุ่มขนาดใหญ่	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
17. กำหนดเวลาการนิเทศ โดยการระบุวันหรือช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
18. กำหนดสถานที่ปฏิบัติการนิเทศ โดยการกำหนดสถานที่ที่เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้รับการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศเพื่อปฏิบัติการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
19. เลือกสรรทรัพยากรเพื่อการนิเทศ โดยการคัดเลือกสื่อและเครื่องมือการนิเทศเพื่อใช้ในการปฏิบัติการนิเทศให้ตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และกลุ่มผู้รับการนิเทศ ซึ่งต้องเป็นสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่เอื้อต่อการนำไปใช้ และสามารถจัดหา จัดทำหรือผลิตได้ง่าย	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
การปฏิบัติการนิเทศ (Supervising)									
วัตถุประสงค์									
20. เพื่อประชุมเตรียมก่อนการสังเกตชั้นเรียน (Pre-Observation Conference) เพื่อการซักซ้อมความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศ กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การวิเคราะห์พฤติกรรมถึงปัญหาในชั้นเรียน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
21. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตชั้นเรียน (Classroom Analysis) เพื่อทราบสภาพและพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และพฤติกรรมที่เป็นปัญหา นำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
22. เพื่อสังเกตชั้นเรียน (Observation) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และพิจารณากำหนดยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
เป้าหมาย									
23. คณะกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
แนวดำเนินการ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
24. การประชุมปรึกษาหารือและสร้างความเข้าใจร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในเรื่องขั้นตอนการนิเทศการสอน ทบทวนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
25. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูในประเด็นการสังเกตการสอนและการใช้เครื่องมือสังเกตการสอน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
26. ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดแผนการนิเทศการสอนและบันทึกการสังเกตการสอนตามประเด็นการสังเกตการสอน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

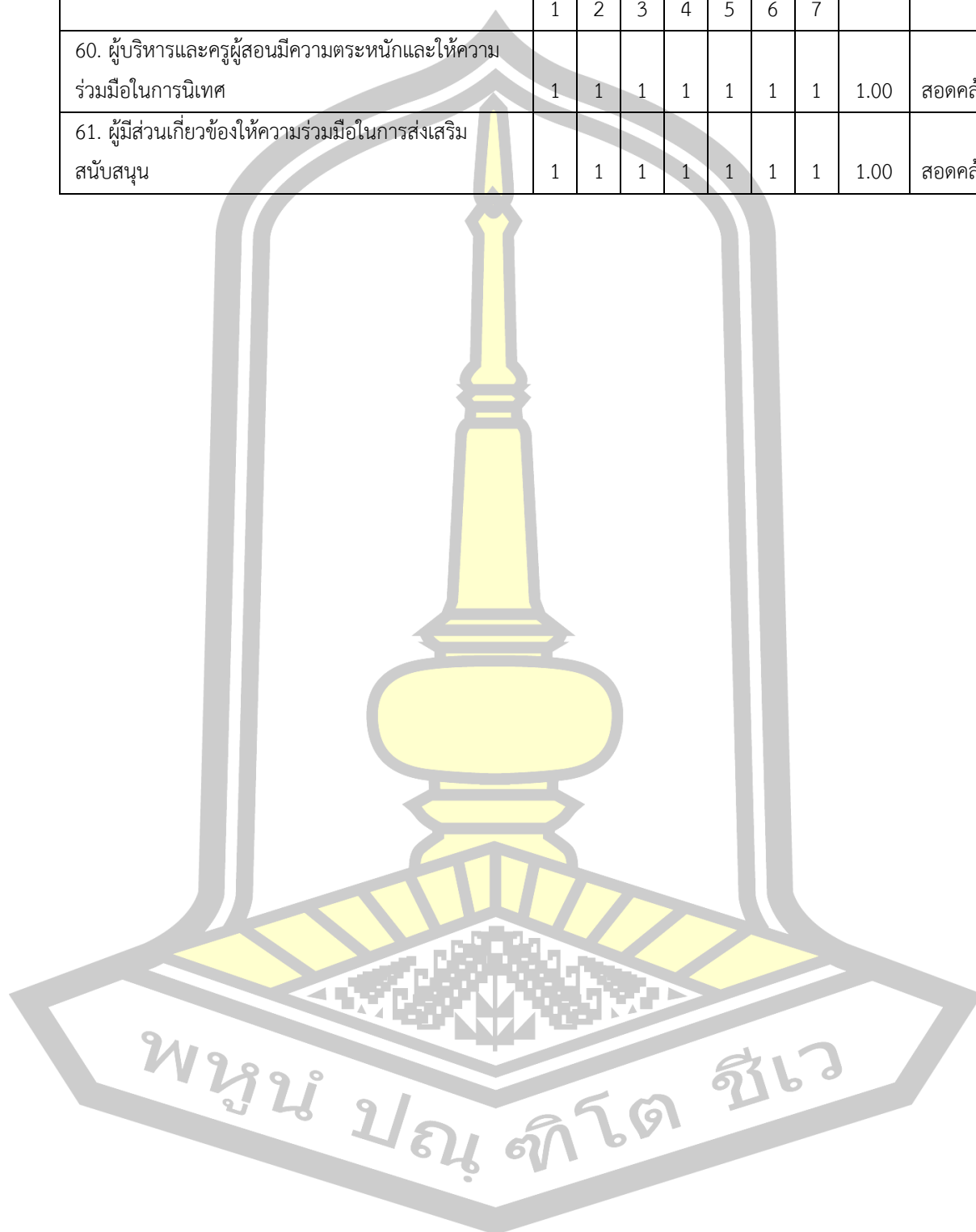

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
27. สังเกตการสอนด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน โดยมีการวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
28. สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศพร้อมๆ กับการทำงานและหลังจากการทำงานสิ้นสุดลง	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
29. ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
30. ใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศอย่างเหมาะสมขณะปฏิบัติการนิเทศเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลจากการสังเกตการสอน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
31. ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะขณะปฏิบัติการนิเทศด้วยวิธีการ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
32. ผู้นิเทศรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์สอนให้ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมทั้งจะนำเสนอให้ครูผู้สอนทราบ โดยที่ผู้นิเทศจะต้องจัดการกับข้อมูลนั้นอย่างสมบูรณ์ที่สุด	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
33. วิเคราะห์ข้อมูลให้หลีกเลี่ยงความคิดเห็นหรือค่านิยมส่วนตัวอย่าให้มีอิทธิพลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
34. แปลผลของข้อมูลจากการสังเกตให้ครูเข้าใจอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
35. เสนอผลการวิเคราะห์ให้ครูทราบว่า จากการสังเกตการณ์สอนนั้น พฤติกรรมที่บันทึกออกมาตามที่ได้เห็นแล้ว ร่วมกันคิดพิจารณาจุดที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือคงไว้	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)									
วัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
36. เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้รับการนิเทศ									
37. เพื่อประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้รับการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
<i>เป้าหมาย</i>									
38. คณะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>แนวดำเนินการ</i>	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
39. ประเมินผลการนิเทศระหว่างดำเนินงานและหลังดำเนินงาน โดยใช้วิธีการประเมินหลากหลายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
40. จัดทำเครื่องมือประเมินขึ้นใช้เอง หรือจัดหาเครื่องมือการประเมินจากแหล่งอื่น	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
41. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
42. สนทนาหรือซักถามผู้รับการนิเทศ เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
43. ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
44. ใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินการ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
45. ประชุมพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผลการดำเนินการ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
46. สรุปผลการประเมินและรายงานผู้เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
47. เผยแพร่และขยายผลในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยเน้นการสร้างเครือข่าย	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflecting)	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>วัตถุประสงค์</i>	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
48. เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตชั้นเรียน เพื่อแจ้งให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อจะเป็นข้อมูลไปใช้ในการปรึกษาหารือ วิเคราะห์ หาแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงร่วมกันเพื่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>เป้าหมาย</i>	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
49. คณะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร คณะครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
<i>แนวดำเนินการ</i>	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
50. ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตนำเสนอ แสดงข้อมูลที่บันทึกจากการสังเกตการณ์สอนโดยไม่มีประเมินใด ๆ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
51. ครูร่วมวิเคราะห์เหตุการณ์ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามที่ปรากฏในแบบบันทึกที่มีการนำเสนอ ผู้สังเกตช่วยอธิบาย พฤติกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
52. ครูตีความหมายพฤติกรรมการสอนของตนเองและการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต ตามที่มีการบันทึกจากข้อมูลที่สังเกต และครูต้องมีการประเมินผลจากการปฏิบัติของตนเอง	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
53. ครูตัดสินใจเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และนำมาใช้เพื่อให้เกิดผลที่ต้องการ โดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
54. ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตเสริมกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ ให้รางวัลหรือเกียรติบัตรแก่ครูผู้รับการนิเทศ เมื่อครูผู้รับการนิเทศแสดงความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงการสอนและผู้สังเกตเห็นด้วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือครูผู้รับการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
55. ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศปรับปรุงการดำเนินงาน โดยการนำเอาผลวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับไปใช้	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>การประเมินผลรูปแบบ</i>	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
56. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
57. ตรวจสอบยืนยันคุณภาพของรูปแบบและร่างการใช้รูปแบบ โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion)	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
58. ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยผู้เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
<i>เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ</i>	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
59. ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารและครูผู้สอนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

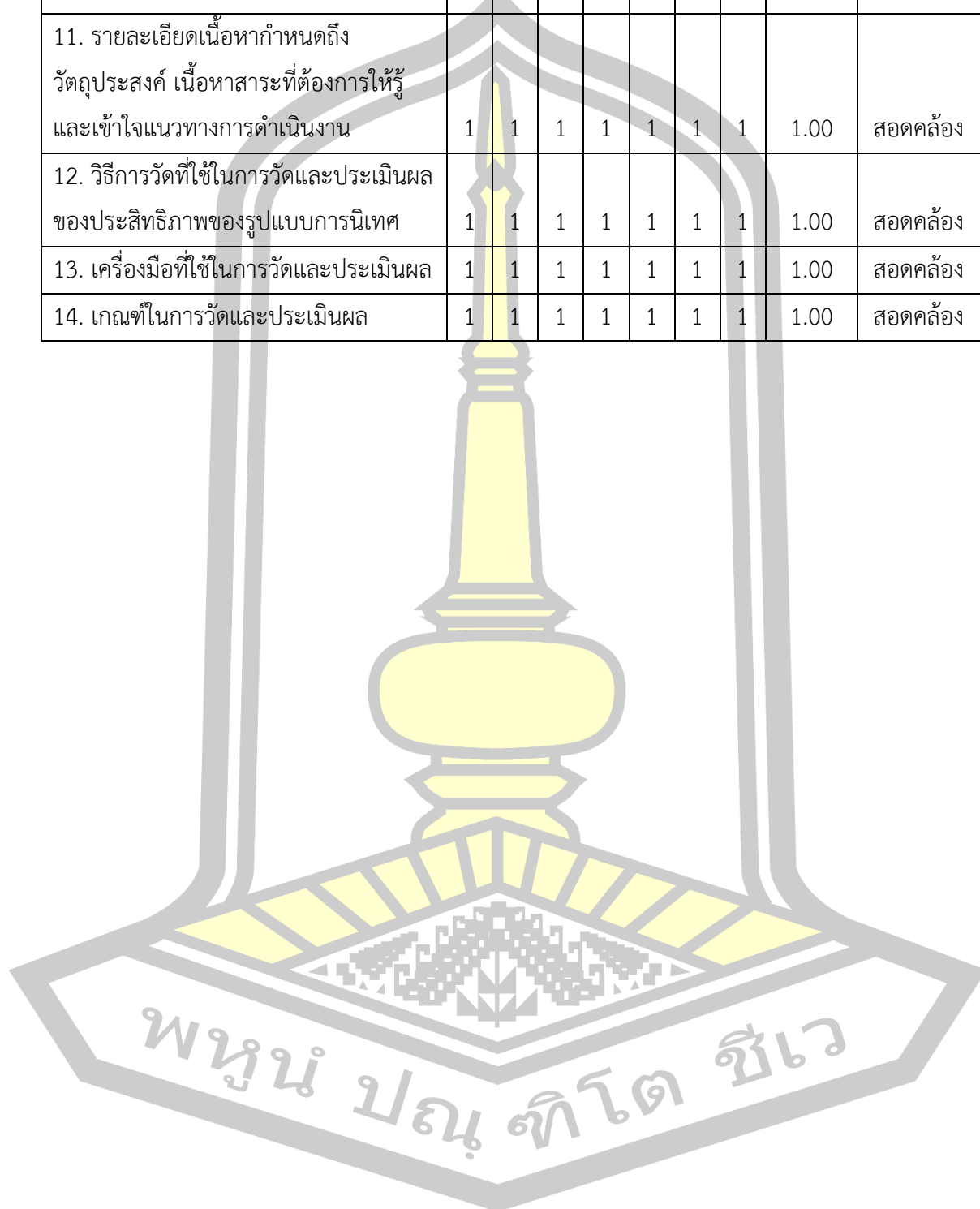
รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
60. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความตระหนักและให้ความร่วมมือในการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
61. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

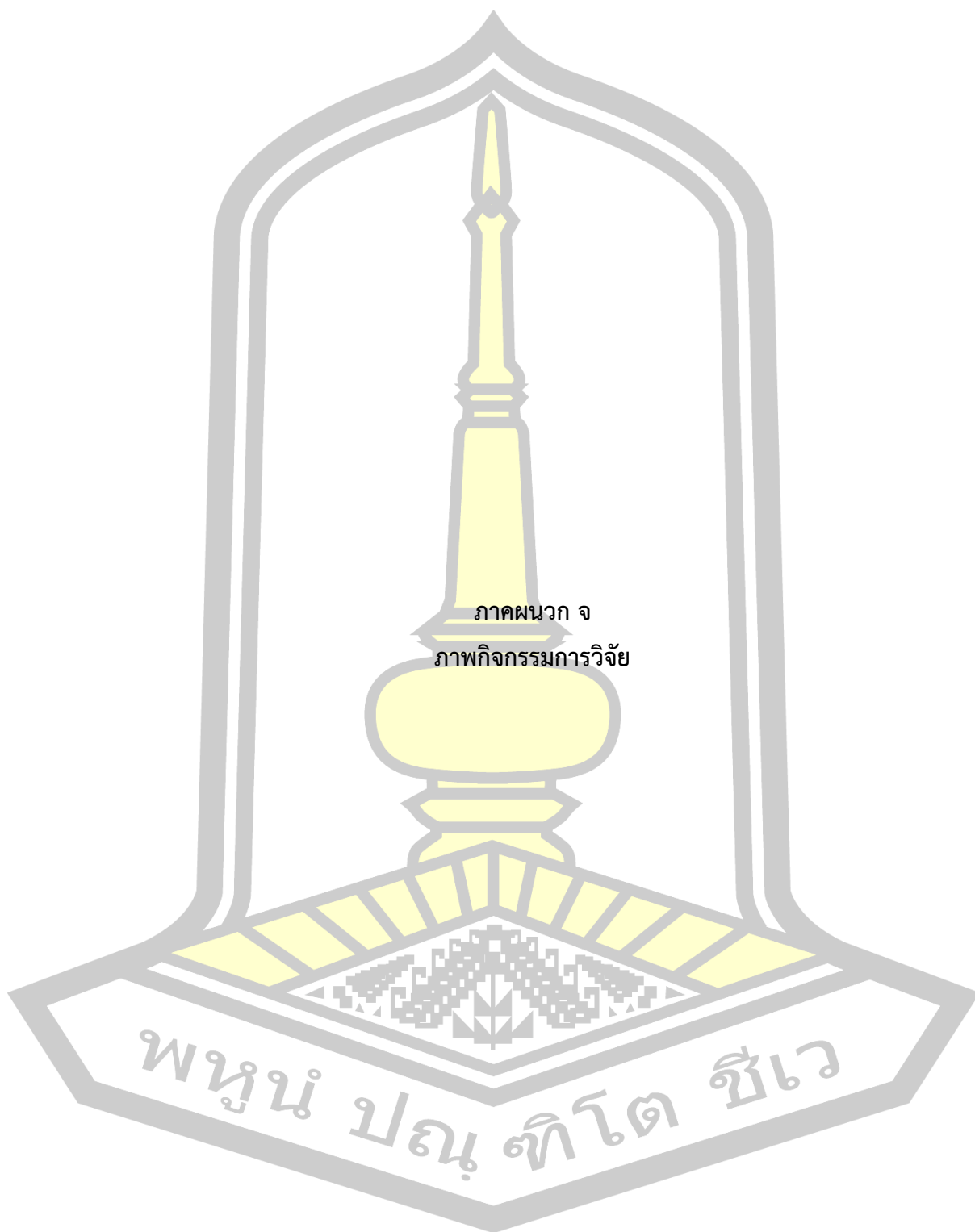

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยหาดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ของแบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน ที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรายชื่อ

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
1. ความเป็นมาและความสำคัญของ รูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2. จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้รูปแบบการ นิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3. ร่างรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องสัมพันธ์กับหลักการและทฤษฎี นำสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับร่าง รูปแบบการนิเทศภายใน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5. ตัวชี้วัดสามารถวัดพฤติกรรมหรือ ความสำเร็จของรูปแบบได้	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6. ร่างรูปแบบการนิเทศเป็นการนำเสนอ กระบวนการที่ต่อเนื่อง อย่างเป็นวงจร	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
8. กำหนดกรอบของเนื้อหาสัมพันธ์กับ ขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการ นิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
9. กรอบเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบ และ ตัวชี้วัดของรูปแบบการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10. เนื้อหาเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามลำดับ ขั้นตอน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							เฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
11. รายละเอียดเนื้อหาที่กำหนดถึง วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระที่ต้องการให้รู้ และเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
12. วิธีการวัดที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ของประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศ	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
13. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
14. เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก จ
ภาพกิจกรรมการวิจัย

พหุบัณฑิตวิทยาลัย

ภาพกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ
ด้านการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
ณ โรงเรียนชุมแพศึกษา

ม. ช. ป.

ภาพกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ
ด้านการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
ณ โรงเรียนบ้านไผ่

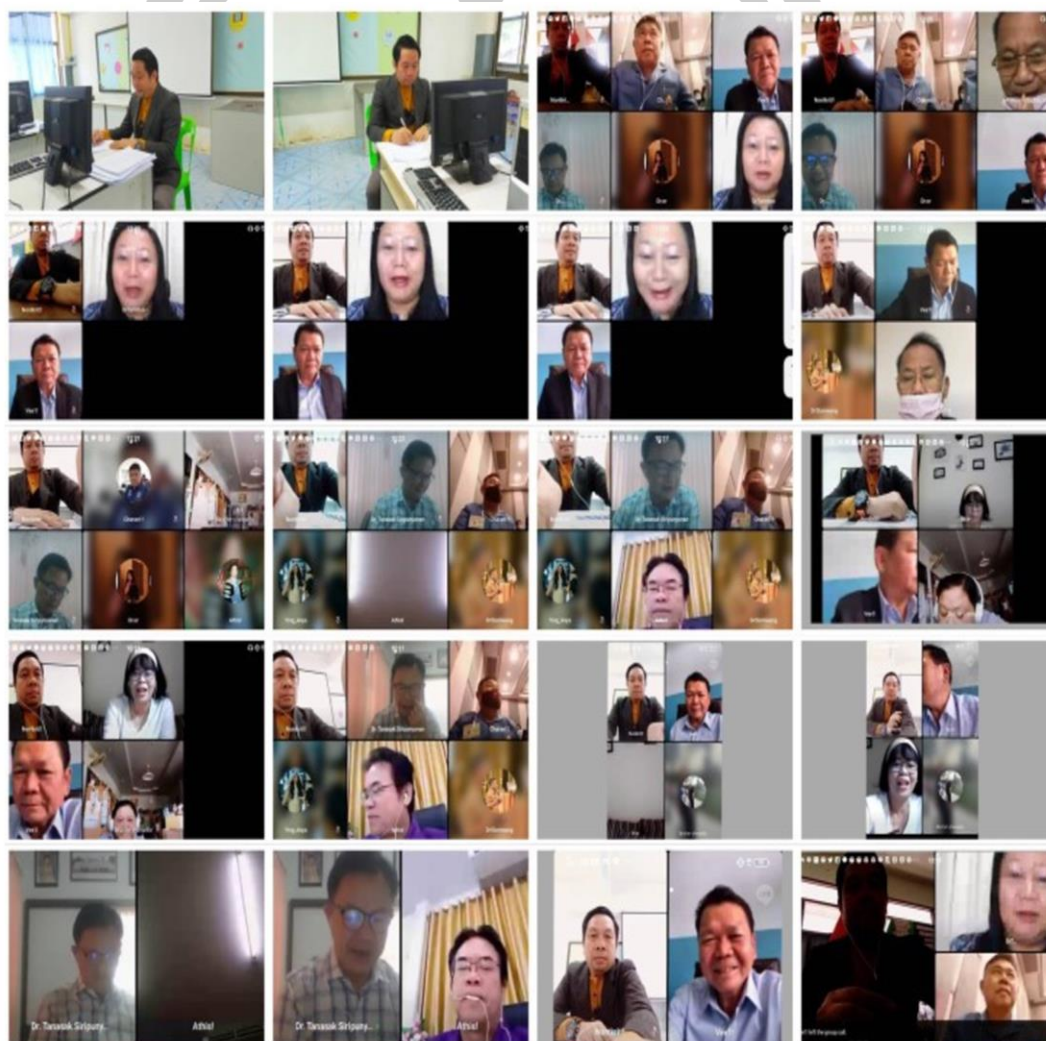

พูน ปณ ทัโต ชเว

ภาพกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ
ด้านการเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
ณ โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน

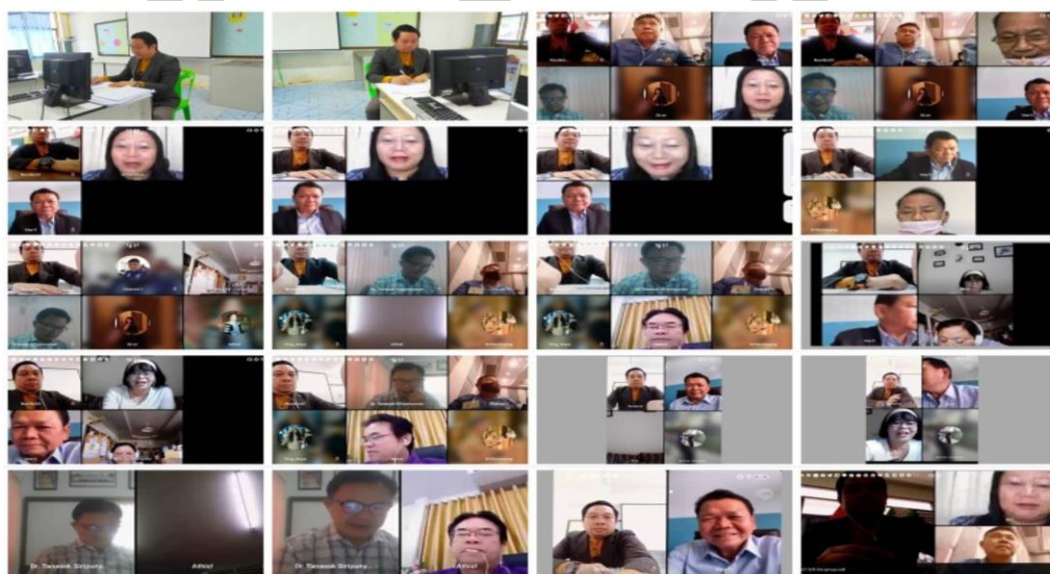

ภาพกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตรวจสอบ ยืนยันรูปแบบการนิเทศ
ภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ด้วยโปรแกรม LINE Meeting วันที่ 22 มีนาคม 2564

พจนัน ปณฺ ทิโต ชีเ

ภาพกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตรวจสอบ ยืนยันรูปแบบการนิเทศภายใน
ที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ด้วยโปรแกรม LINE Meeting วันที่ 22 มีนาคม 2564

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายกฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์
วันเกิด	วันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 10 หมู่ที่ 1 บ้านขามเปี้ย ตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45230
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ตำบลบ้านโคก อำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40160
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2542 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโพธิ์ชัยชนูปถัมภ์ จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2546 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2556 ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาเฉพาะการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2564 ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว